

**Euroopa Liidu
struktuuritoetus**

Eesti tuleviku heaks

RAKENDUSKAVA	Eesmärk 1 (Objective 1)
	Abikõlblik piirkond: Eesti
	Periood: 2007 – 2013
	CCI number: CCI 2007EE161PO001
	Rakenduskava nimi: Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava
SEIRE	Aruande aasta: 2011
AASTAARUANNE	Seirekomisjoni poolt kinnitatud: 01.06.2012

SISUKORD

1.	LÜHIKOKKUVÕTE	8
2.	RAKENDUSKAVA ELLUVIIMINE.....	17
2.1.	Olulisemad majandusarengud 2011. aastal	17
2.2.	Olulisemad probleemid ja riskid	19
2.2.1.	Probleemid	19
2.2.2.	Riskid	21
2.3.	Olulisemad muudatused valdkondlikes prioriteetides, strateegiates ja õigusaktides	25
2.4.	Seosed ja mõjud valdkondade üleselt.....	26
2.4.1.	Panus ja seosed Lissaboni strateegia, Euroopa 2020 ja Eesti 2020 eesmärkidega ja riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegiaga	28
2.4.2.	Panus ja seosed Läänemere strateegiaga	30
2.4.3.	Panus ja seosed horisontaalsete teemadega.....	32
3.	JUHTIMIS- JA KONTROLLISÜSTEEMID, JÄRELEVALVE JA AUDIT	34
3.1.	Muudatused juhtimis- ja kontrollisüsteemides.....	34
3.2.	Järelevalve	36
3.2.1.	Korraldusasutuse ja makseasutuse järelevalve rakendusüksuse üle	36
3.2.2.	Korraldusasutuse järelevalve rakendusasutuse üle	37
3.2.3.	Muud olulised tegevused.....	38
3.2.4.	RA ja RÜ järelevalve tegevused 2011. aastal	39
3.3.	Auditid.....	41
3.3.1.	Projektauditid	41
3.3.2.	Juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditid ning kokkuvõtte nende tulemustest...	44
3.4.	Rikkumised, ettekirjutused, tagasinõuded.....	45
4.	SEIRE JA HINDAMINE	47
4.1.	Rakenduskava seire	47
4.2.	Läbiviidud hindamised ja uuringud.....	48
5.	TEAVITAMINE JA KOMMUNIKATSIOON	51
5.1.	Ülevaade tegevusest ja parimad näited	51
5.2.	Avaliku arvamuse uuringu tulemused.....	52
6.	PRIORITEETSETE SUUNDADE ELLUVIIMINE	54
6.1.	Rakendamine prioriteetses suunas 1 „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“	54
6.1.1.	Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs.....	54
6.1.2.	Finantsteave.....	66
6.1.3.	Finantsinstrumendid	66
6.1.4.	Vahendite vastastikune täiendavus.....	69
6.1.5.	Teise fondi tüüpi kulutused (kohalduvatel juhtudel).....	70
6.1.6.	Hinnang rakendamisele	70
6.2.	Rakendamine prioriteetses suunas 2 „Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu“	71
6.2.1.	Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs.....	71
6.2.2.	Finantsteave.....	74
6.2.3.	Vahendite vastastikune täiendavus.....	75
6.2.4.	Teise fondi tüüpi kulutused (kohalduvatel juhtudel).....	76
6.2.5.	Hinnang rakendamisele	76
6.3.	Rakendamine prioriteetsetes suundades 3 “Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud“ ja 4 „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri edendamise“	77
6.3.1.	Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs.....	77

6.3.2.	Finantsteave.....	86
6.3.3.	Vahendite vastastikune täiendavus.....	87
6.3.4.	Teise fondi tüüpi kulutused (kohalduvatel juhtudel).....	87
6.3.5.	Hinnang rakendamisele	87
6.4.	Rakendamine prioriteetses suunas 5 „Infoühiskonna edendamine“	89
6.4.1.	Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs.....	89
6.4.2.	Finantsteave.....	93
6.4.3.	Vahendite vastastikune täiendavus.....	94
6.4.4.	Teise fondi tüüpi kulutused (kohalduvatel juhtudel).....	95
6.4.5.	Hinnang rakendamisele	95
6.5.	Rakendamine prioriteetses suundades 6 „Horisontaalne tehniline abi“ ja 7 „Tehniline abi“	96
6.5.1.	Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs.....	96
6.5.2.	Finantsteave.....	99
6.5.3.	Teise fondi tüüpi kulutused (kohalduvatel juhtudel).....	99
6.5.4.	Hinnang rakendamisele	99
7.	SUURPROJEKTIDE JA MAHUKATE PROJEKTIDE RAKENDAMINE (ERF/ÜF) 100	
7.1.	Suurprojektide rakendamine	100
7.2.	Mahukate projektide rakendamine	103
	LISAD	107
	LISA 1. RAKENDUSKAVA MEETMED	107
	LISA 2. TUUMIKINDIKAATORID KUMULATIIVSELT ERF ja ÜF	109
	LISA 3. RAKENDAMINE PRIORITEETSETE SUUNDADE LÕIKES.....	110
	LISA 4. RAKENDAMINE MAAKONDADE LÕIKES	111
	LISA 5. KUMULATIIVNE FINANTSTEAVE	114
	LISA 6. SERTIFITSEERITUD KULUD JA LAEKUMISED EUROOPA KOMISJONILT.....	116
	LISA 7. PAIKVAATLUSTE KATVUS	117
	LISA 8. VAIDED.....	118
	LISA 9. MÕJU HORISONTAALSETELE TEEMADELE	121
	LISA 10. ABIKÕLBLIKE KULUDE JAOTUMINE SEKKUMISVALDKONDADES	122
	LISA 11. TEISE FONDI TÜÜPI KULUTUSTE RAHASTAMISTABEL.....	125
	LISA 12. PROJEKTIAUDITID	126
	LISA 13. JKS AUDITID JA MAANDUSTEGEVUSED	128
	LISA 14. RIKKUMISED	131
	LISA 15. RISKID JA MAANDAMISTEGEVUSED SUUNDADE LÕIKES	133
	LISA 16. FINANTSINSTRUMENTIDE RAKENDAMINE.....	135

TABELID

Tabel 1.	Teaduse valdkondade tegevuste panustamine EL2020/EE 2020 eesmärkidesse.....	29
Tabel 2.	Perioodi jooksul tehtud auditite ja tähelepanekute arv võrrelduna rahuldatud taotluste koguarvuga	38
Tabel 3.	Rakenduskavas tuvastatud mitteabikõlblikud kulud.....	42
Tabel 4.	Tagasinõutud toetus	46
Tabel 5.	Teavitus- ja kommunikatsioonitegevused perioodil 01.01.2007- 31.12.2011.....	51
Tabel 6.	Indikaatorite saavutamine ettevõtluse suunas.....	55
Tabel 7.	Finantsinstrumendid	67
Tabel 8.	Indikaatorite saavutamine T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas	71
Tabel 9.	Indikaatorite saavutamine transpordi suundades.....	78
Tabel 10.	Indikaatorite saavutamine infoühiskonna suunas.....	89

Tabel 11. Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Infoühiskonna edendamise” meetmete soes rakendusplaaniga	94
Tabel 12. Indikaatorite saavutamine TjaA suundades.	96
Tabel 13. Suurprojektid.....	100
Tabel 14. Suurprojektide rakendamine kumulatiivselt	102
Tabel 15. Mahukate projektide rakendamine perioodil 01.01.2007- 31.12.2011	103
Tabel 16. Rakenduskava meetmete loetelu	107
Tabel 17. Tuumikindikaatorid kumulatiivselt 01.01.2007-31.12.2011.....	109
Tabel 18. Rakendamine prioriteetsete suundade lõikes perioodil 01.01.2007 - 31.12.2011 .	110
Tabel 19. Rakendamine maakondade lõikes 01.01.2007-31.12.2011*	111
Tabel 20. Kumulatiivne finantsteave 01.01.2007-31.12.2011	114
Tabel 21. Sertifitseeritud kulud ja laekumised EK-lt perioodil 01.01.2007-31.12.2011	116
Tabel 22. Paikvaatluste katvus prioriteetsete suundade lõikes 01.01.2007-31.12.2011	117
Tabel 23. Vaided 01.01.2007-31.12.2011	118
Tabel 24. Projektid rakenduskavas, millel on positiivne mõju horisontaalsetele teemadele .	121
Tabel 25. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2011 – prioriteetne valdkond.....	122
Tabel 26. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2011 – rahastamise vorm	123
Tabel 27. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2011 – territoorium	123
Tabel 28. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2011 – majandustegevuse valdkond.....	123
Tabel 29. Rakenduskava prioriteetsed suunad rahastamisallikate lõikes 01.01.2007-31.12.2011.....	125
Tabel 30. Ülevaade projektiaudititest RÜ-de kaupa.	126
Tabel 31. Ülevaade projektiaudititest rakenduskava põhiselt.....	127
Tabel 32. JKS auditid	128
Tabel 33. Rikkumised	131
Tabel 34. Rakenduskava riskide hindamise tulemus	133
Tabel 35. „Ettevõtuluslaenu riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programmi” rakendamine...	135
Tabel 36. Tugiprogrammi rakendamine.....	139
Tabel 37. „Riikliku ekspordi krediidikindlustuse programmi” rakendamine	143
Tabel 38. „Allutatud laenu programmi” rakendamine	146

JOONISED

Joonis 1. Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava prioriteetsed suunad ja meetmed.....	9
Joonis 2. Võetud kohustused ja väljamaksed prioriteetsete suundade lõikes 01.01.2007-31.12.2011	11
Joonis 3. Rakenduskava n+ sihttasemete täitmine	12
Joonis 4. Riskid valdkonniti 2009-2011	21
Joonis 5. Kriitilised riskid 2011. aastal	22
Joonis 6. Rakenduskavade seosed eelarvestrateegia, Riiklikule struktuuritoetuste kasutamise strateegia, Läänemere strateegia ja Eesti 2020/Euroopa 2020 eesmärkidega.	27
Joonis 7. Uuringus vastajate soovid valdkondade lõikes lisainfot saada.	53
Joonis 8. Transpordi meetme eelarve valdkondlik jagunemine	86
Joonis 9. Rahuldatud taotluste arv maakondade lõikes 01.01.2007-31.12.2011.	112
Joonis 10. Rahuldatud taotluste arv elaniku kohta maakondade lõikes 01.01.2007-31.12.2011.	113

Joonis 11. Kinnitatud projektide eelarve elaniku kohta maakondade lõikes 01.01.2007-31.12.2011..... 113

LÜHENDID

AA	Auditeeriv asutus
EARK	Elukeskkonna arendamise rakenduskava
EAS	Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus
EK	Euroopa Komisjon
EL	Euroopa Liit
ERF	Euroopa Regionaalarengu Fond
ESF	Euroopa Sotsiaalfond
ettevõtluse suund	prioriteetne suund 1 „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“
HTA	horisontaalne tehniline abi
HTM	Haridus- ja Teadusministeerium
IKT	info- ja kommunikatsioonitehnoloogia
infoühiskonna suund	Prioriteetne suund 5 „Infoühiskonna edendamine“
IT	infotehnoloogia
JKS	juhtimis- ja kontrollisüsteemid
KA	korraldusasutus
KredEx	Krediidi ja Ekspordi Garanteerimise Sihtasutus KredEx (alates 01.05.2011 Sihtasutus KredEx)
LMS	Läänemere strateegia
MA	makseasutus
MARK	Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava
MKM	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
MNT	Maanteeamet
OLAF	Euroopa Komisjoni Euroopa Pettustevastane amet
RA	rakendusasutus
rakenduskava	Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava
RIA	Riigi Infosüsteemide Arenduskeskus (al 01.06.2011 Riigi Infosüsteemi Amet)
RSKS	Riiklik struktuurivahendite kasutamise strateegia
RÜ	rakendusüksus
SF	struktuurifondid
SFCS	struktuuritoetuse registri kesksüsteem
SFOS	struktuurifondide operatiivsüsteem
Start-up Eesti	Kõrge potentsiaaliga innovaatiliste ettevõtete arendamise programm „Start-up Eesti“
TAK	tehnoloogia arenduskeskus
T&A	teadus- ja arendustegevus
T&A ja kõrghariduse infrastruktuur suund	Prioriteetne suund 2 „Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu“
TJA	Tehnilise Järelevalve Amet
transpordi ERF suund	prioriteetne suund 4 „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine“
transpordi suunad	prioriteetne suund 3 „Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud“ ja prioriteetne suund 4 „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine“ koos

transpordi ÜF suund	prioriteetne suund 3	„Strateegilise tähtsusega
tugiprogramm	transpordiinvesteeringud“	Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav
VKE	väike ja keskmise suurusega ettevõtted	tugiprogramm
VTA	Veeteede Amet	
ÜF	Ühtekuuluvusfond	

1. LÜHIKOKKUVÕTE

Käesolev seirearuanne kajastab Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava (*rakenduskava*) elluviimist 2011. aastal. Aruanne hõlmab nii finants- kui ka sisulist informatsiooni rakenduskava prioriteetsete suundade ja nendega hõlmatud meetmete rakendamise kohta perioodil 01.01.2007- 31.12.2011 seisuga 31.12.2011. Aruanne on kumuleeruv ja eelmiste aastate aruannetes sisaldunud informatsiooni ei taasesitata¹.

Aruandes kajastatakse esmalt rakenduskava elluviimist tervikuna ning seejärel üksikasjalikumalt prioriteetsete suundade kaupa. Aruande üldosas (ptk 3-6) käsitletakse rakenduskava elluviimisel tekkinud olulisemaid probleeme, muudatusi, järelevalve-, seire- ja hindamistegevuse tulemusi ning teavitamisalast tegevust.

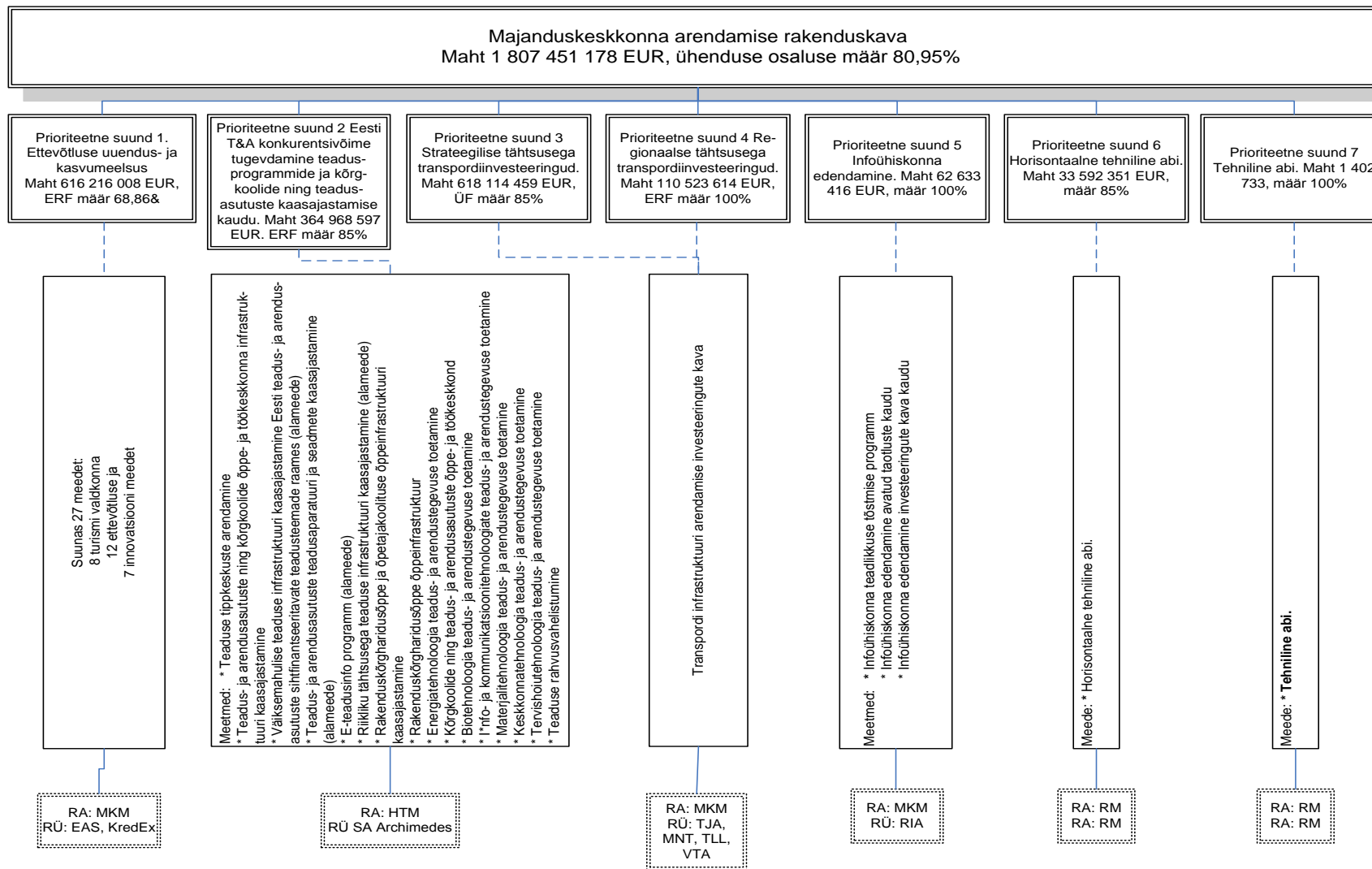
Iga prioriteetse suuna osas antakse ülevaade eesmärkide täitmisest nii sisuliste indikaatorite kui rahastamisotsustega võetud kohustuste ning väljamaksete kaudu. Selle põhjal antakse kokkuvõttev administratsiooni hinnang rakendamisele. Eraldi alapeatükid annavad ülevaate suurprojektide ja mahukate projektide rakendamise seisust.

Rakenduskava rakendatakse kokku seitsmes suunas kokku 44 meetmega (joonis 1):

- Prioriteetse suuna 1 „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“ (*ettevõtluse suund*) rakendusasutuseks (*RA*) on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (*MKM*) ning rakendusüksusteks (*RÜ*) on Sihtasutus KredEx (*KredEx*) ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (*EAS*). Suund jaguneb 27 meetmeks, mida viiakse ellu programmide (9 tk) ja avatud taotlusvoorude (18 tk) kaudu. Avatud on 26 meetet, suletud² on 1 meede. Ettevõtluse suund moodustab 29% rakenduskava ühenduse poolsest kogueelarvest.
- Prioriteetse suuna 2 „Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu“ (*T&A ja kõrghariduse infrastruktuur suund*) RAKs on Haridus- ja Teadusministeerium (*HTM*) ning RÜks on Sihtasutus Archimedes. Suund jaguneb 12 meetmeks, mida viiakse ellu programmide (5 tk), investeringute kavade (2 tk) ja avatud taotlusvoorude (13 meetet/alameedet) kaudu. Avatud on 11 meetet, avanemata on 1 meede (1 meetme 2 alameedet). Ühegi meetme tegevused ei ole seisuga 31.12.2011 lõppenud. Suund moodustab 21,2% rakenduskava struktuurifondide kogueelarvest.
- Prioriteetsete suundade 3 „Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud“ (*transpordi ÜF suund*) ja 4 „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine“ (*transpordi ERF suund, koos transpordi suunad*) RA on MKM ning RÜd on Veeteede Amet (*VTA*), Maanteeamet (*MNT*), Tehnilise Järelevalve Amet (*TJA*) ja AS Tallinna Lennujaam (*TLL*). Suundi rakendatakse ühte meetmena, mida viiakse ellu investeeringu kavana. Antud suunad moodustavad 43,5% rakenduskava struktuurifondide kogueelarvest.
- Prioriteetse suuna 5 „Infoühiskonna edendamine“ (*infoühiskonna suund*) RA on MKM ning RÜ Riigi Infosüsteemi Amet (*RIA*). Suunas rakendatakse ühte programmi, ühte investeeringute kava ning ühte avatud taotlusvooru meetet. Suuna eelarve moodustab 4,3% rakenduskava struktuurifondide kogueelarvest.
- Prioriteetsete suundade 6 „Horisontaalne tehniline abi“ ja 7 „Tehniline abi“ RAKs ja ka RÜks Rahandusministeerium (*RM*) ehk Korraldusasutus (*KA*). Antud suunad moodustavad oma eelarvega 2% rakenduskava struktuurifondide kogueelarvest.

¹ v.a arusaadavuse huvides vajalikud süsteemi üldkirjeldused

² Kõik meetme projektid on toetuse väljamaksed saanud ja nende lõpparuanded on kinnitatud.

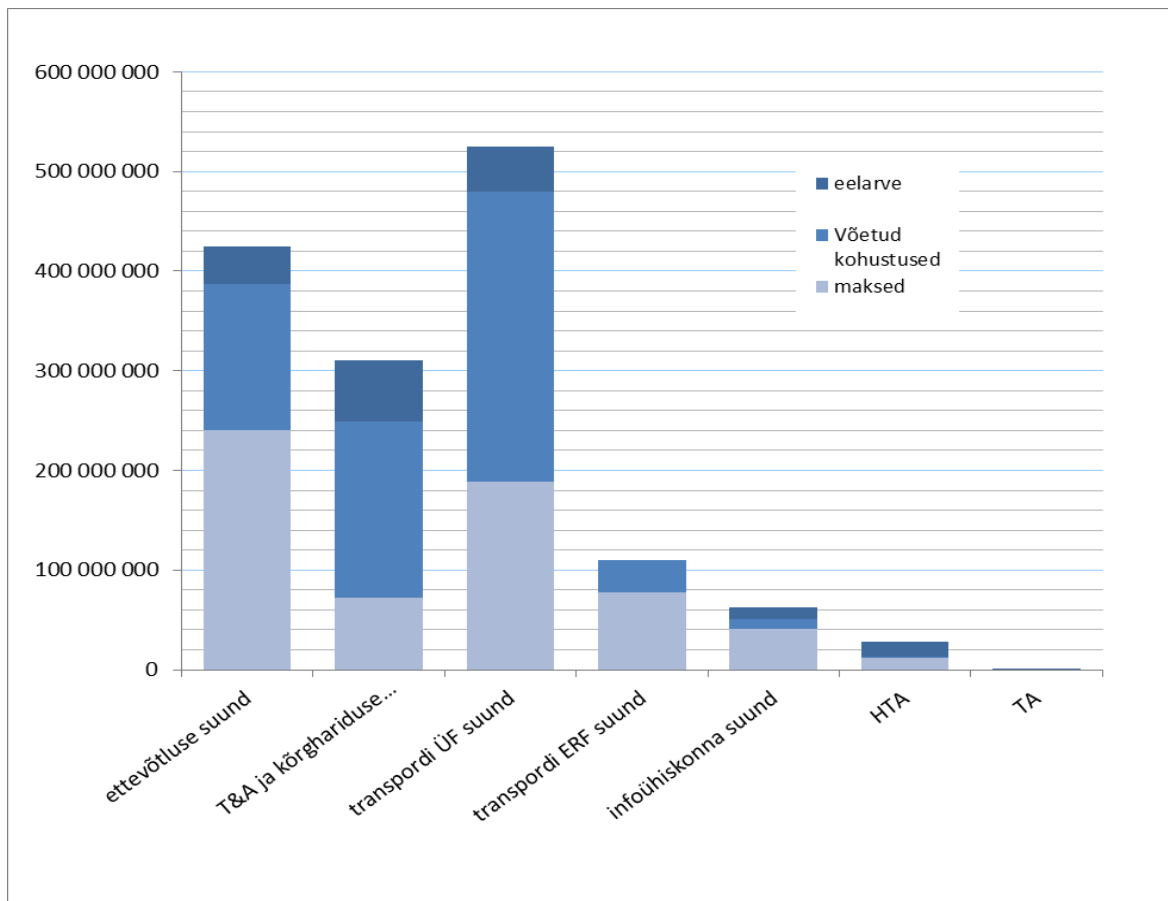

Joonis 1. Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava prioriteetsed suund ja meetmed.

Tulenevalt majandusolukorrast ning ettevõtete konkurentsivõime suurendamiseks otsustati 2009. aastal rakenduskava muuta ning suurendati ühenduse osalust ettevõtluse suunas 48,8 mln euro võrra ja transpordi ERF suunas 9,59 mln euro võrra (vahendid tõsteti ringi Elukeskkonna arendamise rakenduskavast (*EARK*)), lisati Läänemere strateegia peatükk ning lisaks tehti sõnalisi täpsustusi teksti ja indikaatorite osas. Muudatusettepanekud kinnitati 2011. aasta juunis. Lisandunud vahendid suunati ettevõtluse suunas tehnoloogiainvesteeringute toetusmeetmesse, T&A projektide toetusesse ja eksporditurunduse toetusmeetmesse. Transpordi ERF suuna vahendid suunati regionaalsete teede võrgustiku arendamiseks.

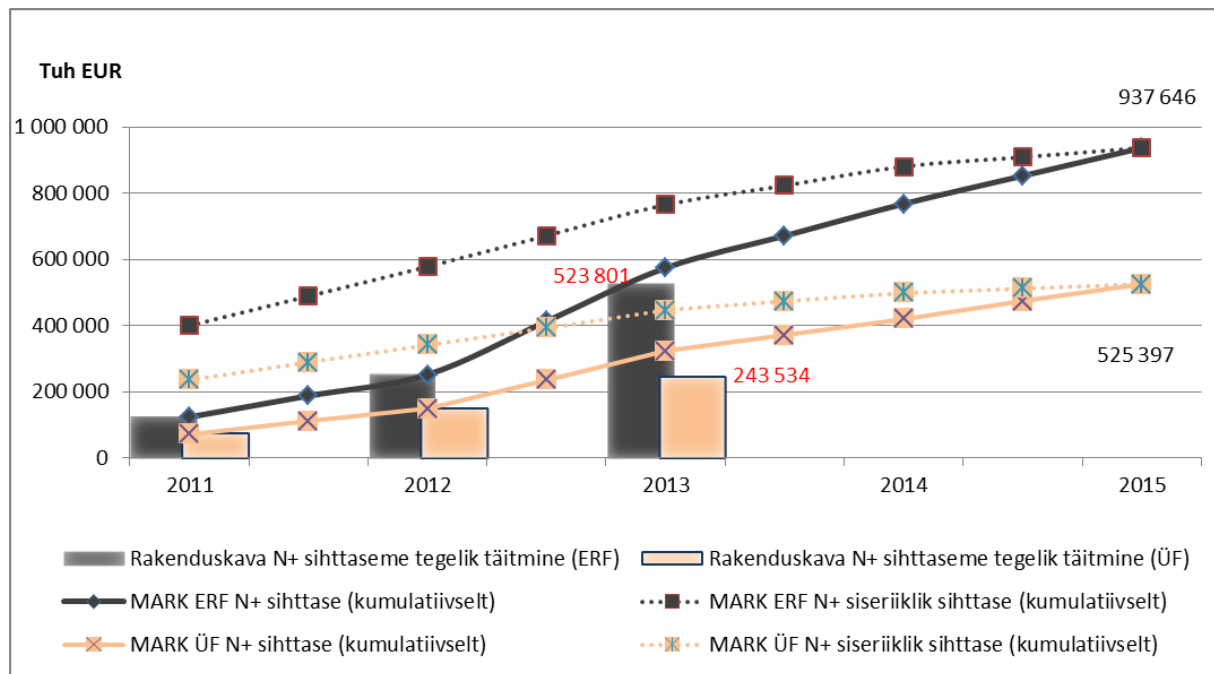
2011. aastal viidi läbi perioodi 2007-2013 struktuurivahendite vahehindamine, milles esitasid hindajad järelduse, et struktuurivahendite kasutamine on sihipärane ja rakendussüsteem toimib. Toetatud tegevustega on liigutud seatud eesmärkide saavutamise suunas ning vahendite kasutus leevendas majanduskriisi negatiivseid mõjusid. Samas toodi välja, et läbimõelduma riikliku strateegilise planeerimise ja meetmete süsteemsema sisulise seire/kontrolliga saaks ressursse kasutada senisest efektiivsemalt, jätkusuutlikumalt ja tulemuslikumalt. Rakendussüsteemi efektiivsust saaks mõningal määral tõsta administratsiooni struktuuri ja tööjaotust korrastades sh projektide menetluse ja aruandluse lihtsustamisega. Mitmete hindamissoovituste elluviimist on alustatud 2014-2020 planeerimisprotsessis.

Rakenduskava 57-st indikaatorist 20 puhul on täidetud 2015. aasta sihttase juba 2011. aastal. Kokku prognoositakse 41 indikaatori sihttaseme täitmist 2015. aastaks ning 11 indikaatorit jäävad majanduslanguse perioodi järelmõjude või valesti seatud sihttaseme tõttu täitmata (neist viis ettevõtluse suunas, kolm transpordi suundades, kolm infoühiskonna suunas ning üks TA suundades). Ettevõtluse suunas on 11 indikaatoril puudu 2011. aasta näitajad, sest andmed on oma olemuselt kättesaadavad vähemalt aasta hiljem või regulaarselt teostatava uuringuga.

Joonis 2. Võetud kohustused ja väljamaksed prioriteetsete suundade lõikes 01.01.2007-31.12.2011

Rakenduskava ühenduse eelarvest on projektidega kaetud 88,1% ning välja makstud 43,3%. Enim on kohustustega kaetud ettevõtluse suund ning transpordi ERF suund, mõlemas suunas ületatakse kogueelarvest 100% piir. Kuna avaliku ja erasektori võetud kohustused ja tehtud väljamaksed on planeeritud avaliku ja erasektori osalusest suuremad, siis on planeeritud kogumahust ettevõtluse suunas kohustusega kaetud 118,1% ning transpordi suunas 102% (Lisa 5). Samas EL osalusest on kohustustega kaetud ettevõtluse suunas 90,7% ja transpordi suunas 100% (joonis 2). Kõige vähem on kohustusi võetud ja väljamakseid tehtud tehnilise abi suunast, vastavalt 15,5% ja 5,9%. Rakenduskava N+2/N+3 sihttase on täidetud nii 2011. aasta kui ka 2012. aasta osas ning hetkeseisu põhjal võib prognoosida ka 2013. aasta täitmist (joonis 3). N+2/N+3 sihttasemete täitmiseks on siseriiklikult seatud kõrgemad sihttasemed, mis jäid Ühtekuuluvusfondis (ÜF) 2011. aasta lõpuks täitmata.

*N+ analüüsi aluseks on MA poolt EK-le deklareeritud kulud, sh EK poolt tehtud ettemaksud.

Joonis 3. Rakenduskava n+ sihttasemete täitmine (allikas: Rahandusministeerium)

Ettevõtluse prioriteetses suunas rakendatakse nelja **finantsinstrumenti**, koondsummas 100,9 mln eurot, mis moodustab 23,8% suuna eelarvest. Avatud on 3 finantsinstrumenti ja üks on suletud³. Aasta 2011 oli Eestile edukas ja seda pea kõigi olulisemate majandusnäitajate põhjal. Nii riigi rahandus kui ka Eestis tegutsevate pankade olukord on tugev, seda eriti võrdluses suure osa teiste arenenud riikidega. Ettevõtlusaktiivsuse tõusuga koos on kasvanud KredExi poolt ettevõtetele väljastatud laenukäenduste hulk ning käendust kasutanud ettevõtete arv oli ajaloo kõrgeim. Samas on väljastatud käenduste rahaline maht mõnevõrra langenud ja üksikute tehingute suurused kahanenud. Suurematel ettevõtetel ei ole laenude saamisega enamasti probleeme ning seega on vajadus täiendavate tagatiste järele kahanenud.

Ettevõtluse suuna **innovatsioonitoetuste valdkonnas** võib 2011. aasta tulemusi pidada heaks. Teadus- ja arendustegevuse projektide valdkonnas on kasvanud keskmisest suuremate projektide osakaal. Aasta lõpus laekunud taotluste mahtu arvestades tuleb meede eeldatavalt sulgeda 2012 I poolaastal. Esitatud taotluste läbimõelduse tase ning ettevalmistamise kvaliteet on tänu eelnõustamisele oluliselt tõusnud ning taotlejad panevad projektides suuremat rõhku lisaks arenduskompetentsile ka turunduse ja müügikompetentsi kaasamisele. Innovatsiooniosakute meetme vastu on huvi jätkuvalt kõrge, taotlejate arv võrreldes eelmise aruandlusperioodiga on kasvanud 20% ning kasvanud on esitatavate ühisprojektide osakaal. Teistes valdkonna meetmetes toimus rahastatud projektide elluviimine.

Hinnang meetmete rakendamisele on üldjoontes hea. „Tehnoloogia arenduskeskuste toetusmeetmes“ on projektidega kaetud 100% meetme eelarvest, „Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamise“ meetmes 87% ja „Innovatsiooniosaku toetuses“ 71%. Viimases kahes meetmes saavad vahendid otsustatud 2012. aastal.

Ettevõtluse suuna **loomemajanduse valdkonna** taotluste esitamise võimekus on osutunud väga heaks. Kaetud on kõik peamised loomemajanduse valdkonnad. Aruandeaasta lõpuks oli programmi eelarve finantseerimisotsustega kaetud ning väljamaksed plaanipärased.

³ Kõik meetme projektid on toetuse väljamaksed saanud ja nende lõpparuanded on kinnitatud.

Ettevõtluse suuna „**Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetuses**“ on eelarvelised vahendid olemas veel suurinvestori ja allhankija alameetmes. Meetme vastu on olemas huvi, kuid reaalne taotlemine on siiski tagasihoidlik, mida põhjustab majandussurutisest tulenev investorite ebakindlus ja ettevaatlikkus. Selle leevendamiseks on algatatud meetme määrase muudatus sihtgrupi laiendamiseks. Väljamaksed programmist on plaanipärased. Paari projekti osas on algatatud väljamakseteta projekti lõpetamine, sest ettevõtjatel on probleeme omafinantseeringu leidmisega. Vabanevad vahendid on tõstetud osaliselt teistesse programmidesse, osaliselt jäävad suurinvestori meetmesse. „**Klastrite arendamise toetuses**“ on toetatud erinevaid majandusvaldkondi ja 2011. aastal probleeme rahastatud projektidega ei esinenud. Klastrid on olnud edukad koostööpartnerite kaasamisel, seega täidab meede oma eesmärgi. Väljamaksed on olnud esialgselt plaanist aeglasemad, sest klastritel võtab käivitumine rohkem aega, kui seda esialgses projektis planeeritakse. Kuid esimesed lõppenud ja lõppevad klastriprojektid on eelarve ära kasutanud kokkuvõttes täismahus ja vastavalt plaanitud tegevustele.

Ettevõtluse suuna **eksporditoetuste valdkonnas** toimus 2011. aastal taotluste vastuvõtt ainult „Ekspordi arendamise toetuse“ meetme raames. Varasemate meetmete raames tehti 2011. aasta alguses viimased rahastamisotsused ja toimus varem rahastatud projektide elluviimine. Projektide elluviimisel on ettevõtjatel suuremateks probleemideks vähene suutlikkus ambitsioonikaid plaane täies mahus ellu viia ja vajadus korrigeerida tegevuskavasid, mis on enamasti tingitud vähesest informeeritusest sihtturgude olukorra kohta. Hinnang toetusmeetme rakendamisele on hea. Ettevõtete aktiivsus toetusmeetme kasutamisel on ootuspärane, toetuse motiveeriv mõju suunata ettevõtteid rohkem pikaajaliste ekspordiplaanide ettevalmistamise ja elluviimise poole on märgatav. Varem eraldi eksisteerinud samale sihtrühmale suunatud toetusmeetmete konsolideerimine on lihtsustanud meetme kasutamist nii ettevõtetele kui RÜle. Kohustusliku eelnõustamise juurutamine on oluliselt kaasa aidanud projektide sisulise kvaliteedi kasvule, mida iseloomustab kordades vähenenud projekti elluviimise käigus esitatavate muudatustaotluste arv.

Ettevõtluse suuna **turismi valdkonna meetmetes** oli „Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise programmis“ 2011. aasta tegevuste sõnumi ja kuvandi peamises fookuses linnapuhkus ja kultuuripuhkus, mis oli seotud Tallinna kui Euroopa kultuuripealinna staatusega. Lõpptarbijatele viidi läbi mitmeid kampaaniad Eestis ja välismaal. Seoses euro kasutuselevõtu, uute lennuliinidega ning Tallinna kui Euroopa kultuuripealinna staatusega on saavutatud väga positiivne ja suur kajastuste hulk sihtturgude meedias. „Turismiinfo jaotuskanalite toetamise“ meetmes rahastati 2011. aastal Järva, Rapla, Kuressaare ja Haapsalu turismiinfokeskuseid. Samas on meetme finantsprogress pigem tagasihoidlik ning 2011. aasta lõpuks on finantseerimisotsustega kaetud vaid 36%. Võib eeldada, et meetmes võib programmeerimisperioodi lõpuks jääda vahendeid kasutamata. Samas ei ole mitmed turismiinfokeskused ega külastuskeskused toetust taotlenud, aga kavandavad seda kindlasti teha. „Turismitoodete arendamise toetamise“ meetmes loobus toetuse saaja omafinantseeringu puudumise tõttu ühe projekti osas toetusest ning vabanevate vahendite arvelt on kavas uue turismitootearenduse investeeringutevooru väljakuulutamise 2012. aasta kevad-suvel kaasates vooru ka „Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetuse“ vabad vahendid. Seoses „Avaliku ja kolmanda sektori turismi turundustegevuste toetamise“ meetme aktiivse kasutusega võrreldes „Ettevõtja turismiturunduse toetamise“ meetmega ning arvestades, et programmeerimisperioodi lõpuni on turundustoetusteks tänase hetkega kasutada ca 800 tuhat eurot, RA ja RÜ analüüsisid mõlema suuna rahastatud projekte ja jõuti seisukohale, et avaliku ja kolmanda sektori ühisturundusprojektid on mõjusamad ja rakendatakse efektiivsemalt ellu kui ettevõtja turundustoetused. Seetõttu peetakse

põhjendatuks vabade vahendite panustamist avaliku ja kolmanda sektori turundustegevustele ning fookusega valdkondlike ja regionaalsete organisatsioonide turundustegevuste toetamisele pikaajaliste kavade alusel.

Eesmärkide ja indikaatorite täitmise põhjal võib ettevõtluse suuna rakendamist hinnata heaks, sest 23st indikaatorist 13 puhul on täidetud 2010. aasta sihttase, 10 indikaatori osas ka 2015. aasta sihttase ning projektidega on kaetud 91% ühenduse osalusest ja välja on makstud üle 50%. 2011. aasta eelarvesse seatud 61,86 mln eurosest väljamaksete mahust täideti 89,3%, millega võib samuti rahule jääda. Hinnang prioriteetse suuna rakendamisele ning tegevustele on samuti hea, sest kõik planeeritud meetmed on rakendamisel või juba ka taotlemiseks suletud ning rakendamisel liigutakse eesmärkide täitmise suunas.

T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas pandi 2011. aastal suurt rõhku seni avanemata meetmete avamisele. Seni on avanemata „Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate teadus- ja arendustegevuse toetamise“ meede, mida plaanitakse rakendada nii programmi kui ka avatud taotlusvoorus 2012. aasta II kvartalis. Viivitused avanemistes on olnud tingitud valdkondliku riikliku programmi koostamise keerukusest, samuti programmi elluviija vahetusest.

Võrrelduna 2010. aasta seirearuandega on projektidele eraldatud ühenduse osalus kasvanud 80,4%ni ehk 28,0% võrra. Avati viis seni avamata meedet, sealhulgas valdkondlikud programmid ja alameetmetena rakendatavad avatud taotlusvoorud. Sellega on loodud eeldused ja tehtud olulises osas rahastamisotsused struktuuritoetuste vahendite kasutamiseks.

Paraku on jäänud tagasihoidlikuks väljamaksete osa, ulatudes kumulatiivselt 24%ni prioriteetse suuna mahust ning sealjuures täideti 2011. aasta riigieelarvest vaid 31,4%. Seega on väljamaksete osakaal võrreldes kohustuste võtmise tempoga jäänud tagasihoidlikumaks. Riigieelarves planeeritu jäi täitmata, sest riigieelarve planeerimisel lähtuti esialgselt meetmete avanemise ajakavast ja taotlejate poolt esitatud väljamaksete prognoosidest, kuid projektide rakendamine viibis ja seda on planeerimisel keeruline ette näha. Toetuse kasutamine on kulgenud võrreldes 2010. aastaga edukamalt ning avastatud rikkumiste arv väiksem.

Hinnang prioriteetse suuna rakendamisele kumulatiivselt on rahuldav, kuid arvestades arenguid 2011. aastal on hinnang aruandeaastale hea.

Transpordi suundades valmistati 2011. aastal ette investeeringute kava muudatust tulenevalt majanduskeskkonna muudatustest, ehitusturul toimunud hinnatõusust ning projektide mahtude ja ulatuse muutumisest. Hinnang transpordi ERF suuna finantsprogressile on väga hea. Suuna toetuse eelarves on kohustusi võetud 100% ja väljamakseid on toetuse eelarvest teostatud 70%. 2011. aastal ei valminud seoses tööde ajakavade muutumisega ühtegi ERF projekti, kuid 2012. aastal on oodata nelja projekti valmimist (regionaalsed maanteed, Hundipea sadam, reisiplatvormid, mõõdistuslaev).

Hinnang transpordi ÜF suuna finantsprogressile on pigem hea. Suuna toetuse eelarves on kohustusi võetud 91,2% ja väljamakseid on toetuse eelarvest teostatud 35,9%. Kuna transpordi ÜF suunal on tegemist enamasti väga mahukate projektidega, mille ettevalmistamiseks kulub ka proportsionaalselt rohkem aega, siis väljamaksete veelgi hüppelisemat tõusu võiks prognoosida seoses projektide edenemisega alates 2012. aasta teisest poolest või 2013. aasta algusest. 2014. aasta lõpu seisuga on plaanis enamuse ÜF projektid ellu viia.

Peamised probleemid aruandlusperioodil olid hangete kallinemised ning vaidlustused. Hangete kallinemise riski maandamiseks on seni kasutatud tehniliste projektide korrigeerimist, tööde optimeerimist, projektide eesmärkide ülevaatamist ja muutmist, koostööd KA, RÜde ja toetuse saajatega, et ühiselt parimaid lahendusi leida.

2011. aastal jätkunud hangete vaidlustuste tõttu pikenevad osade projektide elluviimise tähtajad. Ohus on riigisisiselt kehtestatud toetuse väljamaksete aastaste sihttasemetete täitmine (2011. aastal täideti KA poolt kehtestatud sihtmäärast 80%, rakenduskavas seatud N+3 sihttase on täidetud).

Olulisimateks kordaminekuteks võib nimetada mitmete mahukat eeltööd nõudnud projektidega lepinguteni jõudmist: Aruvalla-Kose ehituse lepingu sõlmimine, mis oli ka pikalt takerdunud vaidlustesse, samuti Jõhvi viadukti lepingu sõlmimine, mille ettevalmistus ja vaidlused sõlme lahenduste osas olid samuti aastaid kestnud. Ka võib positiivsena nimetada Kaarepere objekti valmimist 2011. aasta sügisel, kus märkimist väärib asjaolu, et projekt valmis tähtaegselt, eelarve piires ning ilma oluliste probleemideta.

Eeltoodut arvesse võttes on hinnang suundade rakendamisele kokkuvõttes hea.

Infoühiskonna suunast oli aruandeperioodi lõpuks kohustustega kaetud 81,2% ühenduse eelarve mahust ning välja makstud 65% eelarvest. Lähtudes indikaatoritest, võib väita, et eesmärkide saavutamine toimub plaanipäraselt ja seatud ajaraamistikus, mida toetab suur väljamaksete protsent ning rahastatud projektide hulk.

Väga hästi on rakendunud tegevussuund, mis haarab endas inimeste internetikasutust ja mh kiire interneti arenguid. Samuti on tõusvas trendis e-ID kasutamine, mis tuleneb eelkõige uute rakenduste loomisest. Suureks väljakutseks on endiselt avalike teenuste arendamine infoühiskonnas, mis vajab läbimõeldumat tegevust ja eelkõige vanadest harjumustest loobumist.

Toetust on antud ja kasutatud aktiivselt. Nõudlus infotehnoloogia arenduste järele avalikus sektoris on suur ning erasektor on suutlik ka teenust pakkuma.

Vabanevad vahendid kasutatakse programmiperioodi jooksul ära, mida toetab eelkõige meetmete dünaamilisus ehk struktuurivahendite planeerimise sidumine siseriikliku arengukava rakendusplaani iga-aastase protsessiga.

Kokkuvõttes on hinnang prioriteetse suuna rakendamisele tervikuna sh finants- ja sisulisele progressile aruandeperioodil hea. 2011. aastal eelarvesse kavandatud täideti 86,3%. Siiski rahul ei saa olla „Avaliku sektori kodulehekülgede ja portaalide vastavavusse viimine veebikäideldavuse (WAI – Web Accessibility Initiative⁴) põhimõtetega“ indikaatoriga, mille sihttaseme seadmine oli liigselt optimistlik mitte ainult Eestis, vaid ka Euroopa Liidu (EL) tasandil.

Horisontaalse tehnilise abi (HTA) toetussummast on 2011. aasta lõpu seisuga projektidega kaetud 46,8%. Projektidele on väljamakseid tehtud 40,8% suuna struktuurifondide eelarvest.

Tehnilises abis on rahuldatud projekte 15,5% suuna eelarvest ning projektidele on väljamakseid tehtud vaid 6% ulatuses rakenduskava tehnilise abi eelarvest. 2011. aastal kasutati aktiivsemalt pigem HTA vahendeid kui rakenduskavakeskset tehnilist abi. Põhjus on toetavate tegevuste eripäras, sest horisontaalsetest vahenditest kaetakse personali- ja administratiivkulud, koolitus-, lähetus ja IT kulud; tehnilisest abist rahastatakse pigem uuringuid ja hindamisi, mida viiakse läbi harvemini.

Hinnang taotletud HTA vahendite kasutamisele on hea, kuna aruandlusperioodil on HTA projektide kinnitatud eelarvetest tehtud väljamakseid 87%. Hinnang tehnilise abi vahendite kasutamise osas on rahuldav, sest alates 2007. aastast on selles meetmes tehtud väljamakseid vaid 6% ulatuses, mis on kasutamiseefektiivsuse poolest väga madal. Samas on plaanis kasutada tehnilise abi vahendeid 2014-2020 perioodi ettevalmistamiseks, mis suurendab eelarve kasutust. Hinnang indikaatorite saavutamisele on väga hea, sest nii nagu 2010. aastal,

⁴ WAI- Web Accessibility Initiative põhimõtted- tehnilised põhimõtted, mida tuleks järgida, et suurendada erivajadustega inimestele interneti kättesaadavust (nt brauser, kodulehed jmt).

saavutati ka 2011. aasta eesmärgid ning osaliselt ületati sihtindikaatorid (nt kodulehekülje külastatavus on sihttasemest neli korda kõrgem).

Seirekomisjoni koosolekul 01.06.2012 osales 12 seirekomisjoni liiget või asendusliiget, lisaks kolm EK vaatlejat ning üheksa vaatlejat ministriumidest ja partnerorganisatsioonidest.

Vastuvõetud otsused, seisukohad (sh võimalikud tähtajad nende realiseerimiseks):

- 2012. aasta lõpuks tuleb esitada strateegiline aruanne, kus tuleb selgelt esile tuua programmi rakendamine ja tulemused. Aruande koostamisel tuleks rõhk panna andmekvaliteedile.

- Ettevõtete innovatiivse tegevuse uuringu (CIS uuring) andmed laekuvad iga kahe aasta tagant ning kaks nädalat tagasi avaldati uued andmed, mida seetõttu ei jõudnud lisada esialgselt esitatud seirearuandesse. Andmed lisatakse pärast seirekomisjoni koosolekut. Lisandväärtuse muutuse andmed ei ole aruande esitamise hetkel veel kättesaadavad, kuid andmed on sellisel juhul esitatud järgmise aasta aruandes.

- Viimased taotlusvoorud T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suuna meetmetes saavad see aasta läbi viidud ja hetkel HTM ei näe suurt riski vahendite kasutamisele perioodi lõpuks. Kuna meetmed on pikaajalised siis väljamaksed saavutatakse viiteajaga.

- Teavitustegevuste osas kõikide kajastuste osas infot ei koguta, kogutakse initsiatiivide kohta. Teavitamise koordineerimise poolelt korraldusamet koordineerib ning juhtministeerium ja RÜd tegelevad igapäevase teavitusega.

- Ettepanek, et korraldusamet teeks järgmine koosolek omapoolse kokkuvõtte.

OTSUS: Kinnitada Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava 2011. aasta seirearuanne tingimusega, et võetakse arvesse koosoleku käigus tehtud kommentaare ja Euroopa Komisjoni poolt saadetud kommentaare, sealhulgas lisatakse finantsinstrumente kajastav täpne tabel.

2. RAKENDUSKAVA ELLUVIIMINE

Järgnev peatükk annab ülevaate rakenduskava elluviimist mõjutanud olulistest majandusarengutest ning peamistest rakendamisega seotud probleemidest ning riskidest. Käsitletakse valdkondlikes prioriteetides, strateegiates ning õigusaktides toimunud muudatusi, kirjeldatakse seoseid ja panust olulisematesse Eesti ja Euroopa Liidu (EL) strateegiadokumentidesse ning struktuurifondide horisontaalsetesse teemadesse.

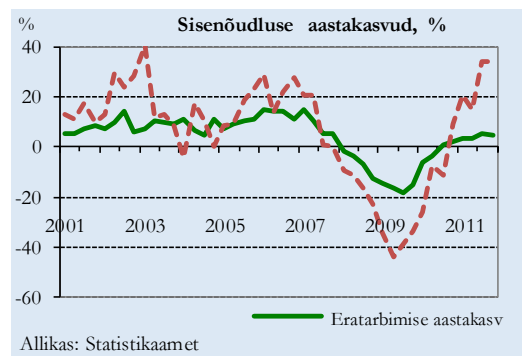
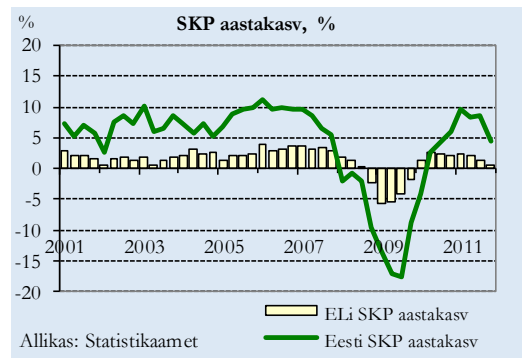
2.1. Olulisemad majandusarengud 2011. aastal

2011. aasta oli Eesti majandusele mitmete näitajate osas väga edukas. **Majanduskasv** oli ELi kiireim (7,6%), tööhõive kasvas statistikaameti andmetel märkimisväärselt ja töötus vähenes jõudsalt ning reaalpalk hakkas aasta teises pooles samuti kasvama. Olulise panuse kasvu andis juba 2010. aasta keskpaigast alates kiiresti kasvama hakanud eksportiv töötlev tööstus, kuhu andis määrava panuse masinate ja seadmete gruppi kuuluv elektroonika. 2011. aasta lõpupoole muutus kasv laiapõhjalisemaks ning elektroonika panuse olulise vähenemise kompenseerisid muu hulgas tugev ehitussektor ning info ja sidevaldkond. Ülikiire majanduskasvu hindamisel tuleb siiski silmas pidada, et Eesti SKP tase oli eelneval, 2010. aastal, oma eelmisest tiiptasemest 15% madalam.

Sisenõudluse kasv osutus 2011. aastal samuti tugevaks, kuid väga madala võrdlusbaasi tõttu polnud see üllatav. Kindlustunde indikaatorid pöördusid kasvule juba 2009. aasta kevadel, kuid tarbimises ja investeeringutes hakkas tulevikuväljavaadete paranemine avalduma alles järgmise aasta lõpus. 2011. aasta teises pooles hakkas majanduskonjunktuur küll kiiresti halvenema, kuid tarbimis- ja investeerimiskäitumisele see veel märgatavat mõju pole avaldanud. Õnneks konjunktuuri langus aasta lõpus peatus ning pöördus kergete tõusutrendile.

Eratarbimise reaalkasvu pärssis 5%-line tarbijahindade tõus, mida põhjustas valdavalt toiduainete ja energia kiire kallinemine. Kuna nendele sundkulutustele kulus paratamatult varem plaanitud rohkem raha, siis oli muu tarbimise kasv piiratud. Vaatamata palgatulu selgele kasvule tuli tarbimise kasv siiski valdavalt püsikaupade ja eriti sõiduautode arvelt, mille ostmise oli kriisiaastatel ebakindlate tulevikuväljavaadete tõttu edasi lükatud. Seega oli kasv esialgu üpris kitsapõhjaline.

Suurima panuse sisenõudluse kasvu 2011. aastal andsid investeeringud ning ettevõtete varude suurenemine. 2011. aastal kasvatasid investeeringuid kõik sektorid, kuid eriti jõuliselt tegid seda ettevõtted terve aasta jooksul. Valitsemissektor ja kodumajapidamised panustasid investeeringutesse rohkem aasta teisel poolel. Vaatamata kiirele kasvule (27%) jäi investeeringute tase buumiaegsest tipust siiski veel 40% madalamaks. Samas on positiivne, et arvutustehnika ning masinate ja seadmete investeeringute maht on saavutanud peaaegu

kriisieelse taseme ning madalseisus on peamiselt kinnisvaraga seotud investeeringud ning transpordivahendite soetamine.

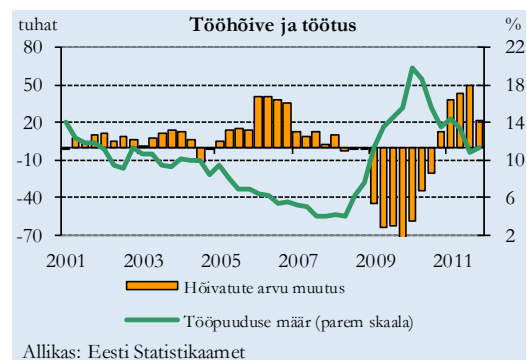
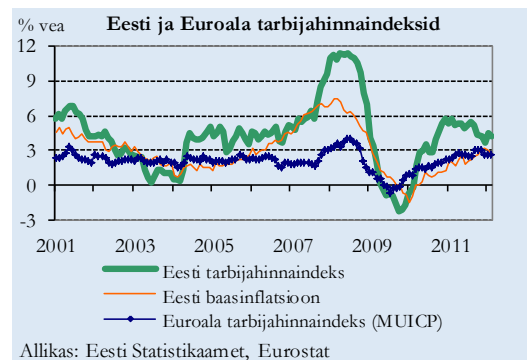
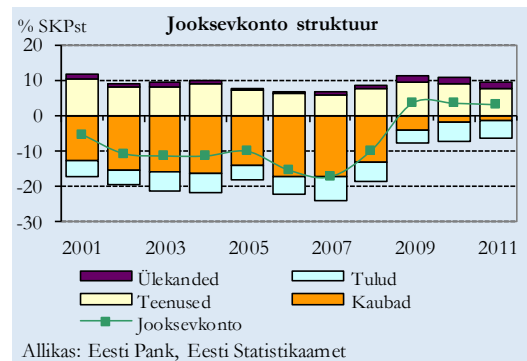
Sisenõudluse osakaal SKPs, mis kerkis enne kriisi 110%ni ja langes seejärel oluliselt alla SKP taseme, kerkis 2011. aastal 95%ni.

2011. aastal võimaldasid eksporti märgatavalt suurendada tugevnenud majanduskasv peamiselt eksporditurgudel, vabade tootmisvõimaluste olemasolu ning elektroonikasektori edukus välisturgudel. 2011. aastal suurenes kaupade ja teenuste **eksport** püsivhindades 25%. Ekspordikasv oli laiapõhjaline, kaubagrupidest vedas kasvu masinate ja seadmete, metallide, keemiatoodete, puidu- ja puidutoodete ning toidu ja põllumajandussaaduste väljavedu. Suurima panuse kasvu andis masinate ja seadmete kaubagrupi kuuluv sideseadmete eksport, mille taga on edukalt toimiv Rootsi kaudu liikuv ekspordiahel. Ühtlasi tõi tugev sideseadmete eksport kaasa ekspordistruktuuri paranemise, kus kapitalikaupade osakaal kahekordistus, moodustades möödunud aastal 20% kaupade ekspordist. Ekspordiks vajalike sisendite ja tooraine kasvanud sissevedu ning tugevnev sisenõudlus põhjustas ka impordi kiire kasvu. Kui 2010. aastal suurenes kaupade ja teenuste import 21%, siis 2011. aastal kiirenes see 27%ni.

Tulenevalt sisenõudluse tugevnemisest ning sisseostetud teenuste mahu suurenemisest alanes **jooksevkonto** ülejääk 2011. aastal 3%ni SKPst. Jooksevkontole suurima negatiivse mõjuga tulude konto defitsiit aga vähenes veidi, mille taga oli Eesti residentide välisriikides teenitud kasumite kiire kasv ning välisriikides teenitud tööjõutulu oluline suurenemine.

Toorainete kallinemine rahvusvahelistel turgudel ning väiksemal määral ka tugevnev sisenõudlus põhjustasid möödunud aastal **inflatsiooni** kiirenemise 5%ni. Sellest ligemale poole moodustas kallinenud toit. Naftatoodete ja toidu maailmaturuhinnad tõusid aastaga rohkem kui neljandiku võrra, mis Eesti avatuse ja väiksuse tõttu levis kiiresti ka jaehindadesse. Samuti kergitas toiduainete hindu ekspordivõimaluste paranemine Venemaa suunal ning kaubanduskettide marginaalide tõstmine. Palkade suurenemine ning hõive kasv on võimaldanud sisenõudlusel taastuda, tuues kaasa sisemaiste tegurite arengut kajastava baasinflatsiooni kiirenemise möödunud aastal. Aasta lõpukuudel hakkas inflatsioon alanema, kuna varasem toidu kiire kallinemine langes järk-järgult

2011. aasta keskmine **tööpuuduse määr** alanes 12,5%ni, ehk ligikaudu 87 tuhande töötuni, vähenedes aastaga 4,4 protsendipunkti võrra. Kiire majanduskasvu taustal leidis eelmisel aastal aset tööjõunõudluse märgatav kasv, mil suurenenud töömahud võimaldasid ettevõtjatel suurendada töötajate arvu. Hõivatute arv kasvas võrreldes eelneva aastaga 6,7% ehk 38 tuhande inimese võrra. Hõive suurenemisse panustasid kõige enam töötleva tööstuse, ehituse ning veonduse ja

laonduse tegevusalad. Tööviljakuse reaalkasv eelmisel aastal aeglustus ning aasta kokkuvõttes kasvas tööviljakus 0,9%. Ettevõtete majandusolukorra paranemine on võimaldanud tõsta töötajate palkasid. 2011. aastal kasvas keskmine brutokuupalk 5,4%, kuid kiirenenud inflatsiooni tõttu jäi reaalpalka kasv siiski napiks, ulatudes 0,4%ni. Kiireim keskmise palga kasv eelmisel aastal oli mäetööstuse, kinnisvaraalse tegevuse ning hulgi- ja jaekaubanduse tegevusaladel.

Valitsussektori eelarvepositsioon oli 2011. aastal pärast kriisi teist aastat ülejäägis, mis ulatus 163,9 mln euro ehk 1%ni SKPst. Keskvalitsus lõpetas aasta tasakaalus, sotsiaalkindlustusfondid ja kohalikud omavalitused olid ülejäägis vastavalt 0,9% ja 0,1% SKPst. Eelarveülejärgi saavutamisele aitas muuhulgas kaasa rahvusvaheliste heitmekvootide müügist saadud tulu.

Maksutulused laekus 2011. aasta jooksul riigieelarvesse 4,3 mld eurot ning **maksukoormuseks** kujunes 32,7% SKPst. Suurima osatähtsusega olid tööjõumaksud (17,2% SKPst), järgnesid tarbimismaksud (13,5% SKPst) ja kapitalimaksud (2% SKPst).

Valitsussektori võlakoormus ulatus 2011. aasta lõpu seisuga 6%ni SKPst, olles aastaga vähenenud 0,7 protsendipunkti võrra. Võrreldes teiste EL liikmesriikidega on Eesti võlatase jätkuvalt madalaim. 965,2 mln euro suurusest koguvõlast moodustas kohalike omavalitsuste võlg ligikaudu 55,8%, mida on võrreldes 2010. aastaga 0,7 protsendipunkti võrra vähem.

2.2. Olulisemad probleemid ja riskid

Peatükk annab esimeses osas ülevaate peamistest probleemidest ja nende lahendamiseks kasutusele võetud abinõudest. Teises osas kirjeldatakse kaardistatud riskid, nende ennetamine ning maandamine rakenduskava elluviimisel.

2.2.1. Probleemid

Korraldusasetuse vaates on 2011. aastal kriitilisimateks probleemideks riigihangete ja abikõlblikkuse küsimused, mis on toonud kaasa finantskorrektsioone ja mille tõttu on EK oma maksed peatanud. Probleemi põhjuseks on rakendussüsteemi kontrollide madal kvaliteet, mis peegeldab kontrollide tõhustamise vajadust. Eelkõige on see seotud hangete järelevalve ning kontrolljälje tagamisega. Pikemalt on järelevalves tuvastatud kitsaskohti ja selle parandamiseks tehtud kajastatud peatükis 4.2 ning 4.3.

Teine protsess, mis 2011. aastal KA fookuses oli, on seire. Seiretegevuse on fookusesse toonud tänane rakendamise staadium – kasvanud on meetmete ja projektide hulk ja selguvad elluviimise probleemid – kallinemised, viivitused ajakohases elluviimises, jätkusuutlikkuse tagamise raskused, tulemuste ja eesmärkide saavutamine. Toetuse maksimaalse ja efektiivse kasutamise eesmärgi tagamiseks peab KA omama korrektset, selget ja võrreldavat informatsiooni projektide rakendamise kohta kõigi rakenduskavade lõikes, mistõttu ongi KA koostöös juhtministeeriumidega 2011. aastal teinud mitmeid parendustegevusi, et tõsta seirearuannete kvaliteeti. Ka sõltumatute ekspertide poolt läbiviidud perioodi vahehindamine on toonud seire välja kui prioriteetselt arendamist vajava valdkonna (peatükk 5.2).

- **Halduskoormuse tõus.** Toetuse saaja poolne riigihangete läbiviimine on ajamahukas ning seetõttu on projektide elluviimise aeg osutunud planeeritust pikemaks. Halduskoormuse tõus on üleval ka RÜ kui toetuse saaja tasandil, kus tugisüsteemil on piiratud võimalused piisavalt panustada keeruliste hangete läbiviimise protsessi. Probleemi lahendamiseks on suurendatud hangetega tegelevate töötajate hulka.

- **Viivitused T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suuna meetmete avamisel** on viinud olukorrani, kus suur hulk meetmeid avatakse lühikese ajaperioodi jooksul, mis on omakorda kaasa toonud halduskoormuse hüppelise tõusu nii HTMile meetmete ettevalmistajana, SA Archimedesele meetmete rakendajana ning ka taotlejatele ja toetuse saajatele. Toetuse saajate puhul on tekkinud olukord, kus taotlusi esitatakse kõikidesse teemalt sobivatesse avatud taotlusvoorudesse (kaasa arvatud programmide raames toimuvatesse taotlusvoorudesse) ning toetust küsitakse sarnastele tegevustele, mis omakorda toob kaasa hulgaliselt taotlusi projektide tegevuskavade muutmiseks, kui kõik esitatud projektid osutuvad rahastatuks. Toetuse saajad on välja toonud, et neil puudub võimalus toetustega seotud tegevusi korralikult planeerida, sest puudub ülevaade meetmete sisust ja avanemise ajast. Näiteks on võimalik teadus- ja arendustegevuseks mõeldud aparatuuri hankida nii tippkeskuste meetmest, aparatuurimeetmetest, osaliselt hoonete ehitamiseks ja sisustamiseks mõeldud meetmest kui ka valdkondlikest meetmetest. Probleemi maandamiseks on RA ja RÜ tutvustanud infopäevadel toetuse taotlejatele meetmete üldist skeemi ning taotlemise võimalikke tähtaegu. Praeguseks on enamus taotlusvoore toimunud ja tegemist oli jooksva aasta probleemiga. Uue perioodi planeerimisel saab sellega arvestada, et samu vigu vältida.

- Seoses meetmete hilise avamisega TjaA ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas on **keeruline hinnata vahendite ärakasutamist meetmete lõikes** ning nende ümbersuunamise vajadust teistesse meetmetesse. Kuna suurel osal meetmetest ei ole sisutegevused veel käivitunud, võib tekkida olukord, kus erinevatel põhjustel ei kasutata meetmete vahendeid täies mahus ära, kuid nende ümbersuunamine teistesse meetmetesse ei ole ajapuudusel enam võimalik. Suurema osa meetmete tegevused on planeeritud lõppema aastal 2015, mis tähendab, et neid vahendeid ei ole enam võimalik ümber jagada. Indikatiivset ümber tõstetavat mahtu on hetkel keeruline öelda. 2013. aasta alguses on mõistlik küsida programmi elluviijate hinnangut vahendite kasutusele ning otsustada vajadusel vahendite ümberpaigutamine teistesse meetmetesse või uute meetmete (taotlusvoorude) avamine.

- **Hangete kallinemine** transpordi suundades on toonud kaasa täiendava EL vahendite ja omafinantseeringu, sh laenuraha kaasamise vajaduse. Hangete kallinemise riski maandava meetmena on jooksvalt kasutatud tehniliste projektide korrigeerimist, tööde optimeerimist, projektide eesmärkide ülevaatamist ja muutmist, koostööd KA, RÜde ja toetuse saajatega, et ühiselt parimaid lahendusi leida.

- Taotlejate nõrk finantsseis ja sellest tulenevad **mitteabikõlblikud kulud**. Näiteks „Loomemajanduse tugistruktuuri toetuse“ meetmes, kus enamusel keskustel puudub pidev baassissetulek lisatakse projekti kuludesse kõikvõimalikke (mitteabikõlblikke) kulusid, mille hindamine on RÜ-le ajamahukas. Aruandeperioodil korraldab RÜ kooolituse aruannete esitajatele, et tõsta nende teadlikkust ning juhtida tähelepanu enamlevinud aruandluse vigadele. Sama probleem on ka „Rahvusvaheliste ürituste ja konverentside toetuse“ meetmes, kus toetuse saajatel on erinev arusaam abikõlblikest kuludest. Parendusena täiendatakse enne meetme uue vooru väljakuulutamist määrust, et edaspidi vältida toetuse saajate poolset määruse valesti tõlgendamist.

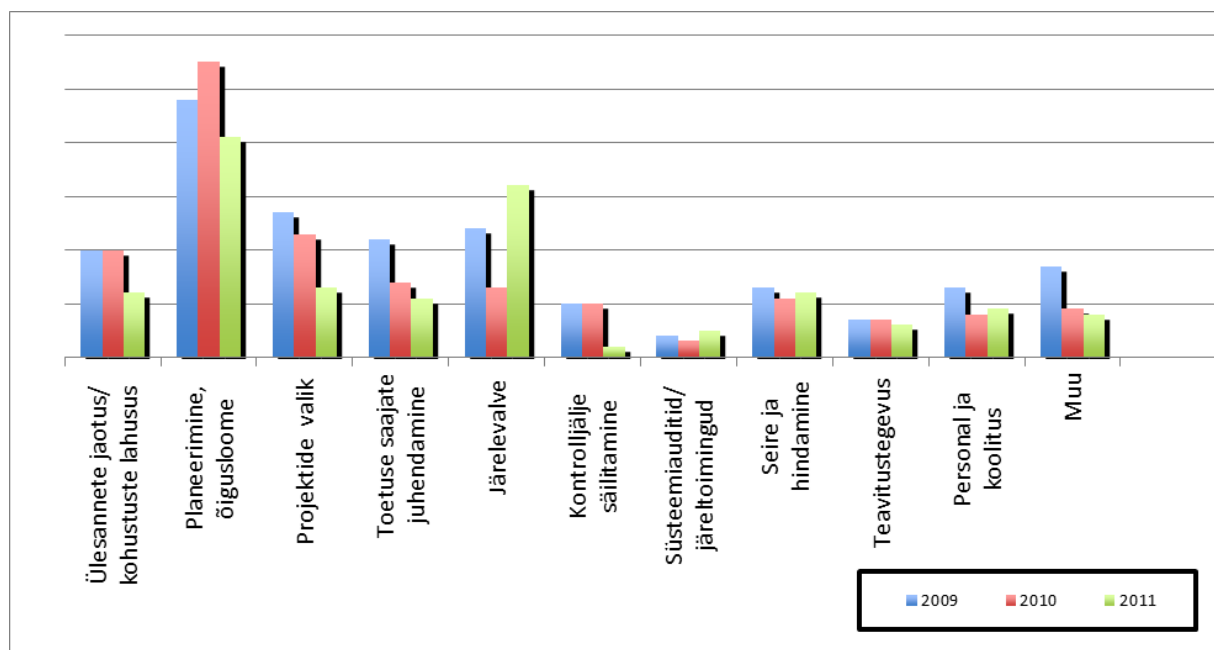
- Probleemid T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suuna meetmete rahastatud projektide elluviimisel on peamiselt seotud **alustavate projektidega, mille administreerijatel puudub vastav kogemus** ja vilumus. Kogemuse ja oskuste puudumise tõttu esitavad toetuse saajad vigaseid ja puudustega dokumente, mille menetlemine võtab RÜ-lt ebaoproportsionaalselt palju aega ning mõjutab oluliselt väljamaksete tegemise kiirust ja seega ka riigieelarve täitmist.

Probleem suurendab nii RÜ kui ka taotlejate halduskoormust ning mõjutab väljamaksetaotluste menetlemise kiirust. Suuna eesmärkide täitmisele see olulist mõju ei avaldada. Lahendusena on RÜ korraldanud ja korraldab ka edaspidi infopäevi meetmete avamisel ja ka eraldi infopäevi alustavatele projektidele, et tõsta taotlejate teadlikust.

2.2.2. Riskid

Probleemide ennetamiseks ja tegevuse planeerimiseks toimub struktuurivahendite rakendamise administratsioonis igal aastal ühtse metoodika alusel riskide hindamine. Riskide kaardistamisel lähtutakse neljast süsteemiülevalt kokkulepitud eesmärgist – tagada rakenduskavades seatud eesmärkide täitmine, maksimeerida väljamakset (95% perioodi lõpuks), minimeerida tagasimakseid (kuni 5% makstud toetustest) ja teha seda kõike kuluefektiivselt (põhimõttel “vähemaga rohkem”). Asutused kaardistavad ning hindavad oma vastutusala tegevusi puudutavaid riske (mõju ja tõenäosust), võttes arvesse eelneva aasta realiseerunud probleeme ja järgmise aasta tegevusprioriteete.

Iga-aastaselt läbiviidaval tööprotsessidega seotud riskide hindamisel kaardistasid RA, RÜd ja KA kogu rakendamissüsteemis 151 erinevat riski⁵, millest 24 olid kõrged, 107 keskmised ja 20 madalad. Võrreldes eelmise aastaga on riske vähem (2009. aastal kaardistati 205 riski ja 2010. aastal vastavalt 173), seejuures suurim langus on toimunud madalate riskide hulgas, samas suurusjärgus on kõrged riskid ja tõusnud keskmiste riskide osakaal.

*Joonis kajastab riskide koguarvu, pilved illustreerivad valdkondi, kus riskide arv on kasvanud ja/või neid on kogumassis teistest rohkem.

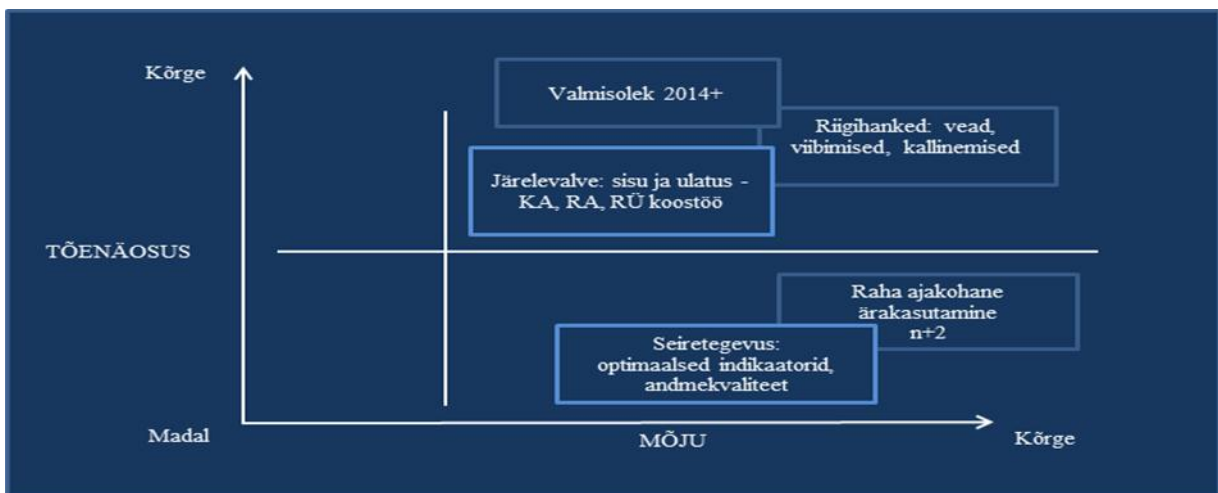
Joonis 4. Riskid valdkonniti 2009-2011 (allikas KA)

Tööprotsesside vaates on enim riske **planeerimises ning järelevalves** (joonis 4), neile järgnevad projektide hindamise ja valiku, seire- ja toetuste mõjude hindamistegevusega seotud riskid. Järelevalve valdkonnas on riskid kasvanud hüppeliselt, seejuures korduvad ja süsteemi läbivalt kõrged on riigihangete ning kulude abikõlblikkuse tagamisega seotud riskid

⁵ MKM koondas oma vastutusala meetmete rakendustsüsteemi riskid (neid eraldiseisvalt arvestades on riskide koguarv 396) ja lisaks toodi välja 4 välist riski, mis kokkuvõttes ei kajastu.

(nt toetusraha väärkasutus, ebapiisav dokumenteerimine, vara mittesihotstarbeline kasutamine ja säilitamine). Planeerimise valdkonna riskid on seotud uueks toetusperioodiks valmisoleku tagamise ning võimalike puudustega käimasoleva perioodi finants- ja tulemusindikaatorite prognoosimisel. Viimane võib põhjustada vahendite kasutamata jäämise toetusperioodi lõpuks, tagasinõudeid ja probleeme rakenduskava sulgemisel, sest planeeritud eesmärgid on osaliselt saavutamata.

Struktuurivahendite rakendamise eesmärkidest lähtuvalt võib üldistada, et väljamaksete aktiivsuse ja kuluefektiivsusega probleeme ei ole. **Enim riske on seotud rakenduskava eesmärkide saavutamise ja minimaalsete tagasimaksete tagamise eesmärgiga. Eriti kriitiline on just viimane, omades konkreetset finantsmõju (joonis 5).**

Joonis 5. Kriitilised riskid 2011. aastal (allikas KA)

Seega, seostades tööprotsessid strateegiliste eesmärkidega, võib nentida, et planeerimistegevuse puudused ohustavad rakenduskava eesmärkide saavutamist ning kitsaskohad järelevalves (hangete ja maksete kontroll ei ennetanud puudusi) kahjustavad minimaalsete tagasinõuete eesmärki.

Nii 2010. kui 2011. aasta kõrgeimad riskid olid **riigihangete järelevalvega seotud**. Analüüsides riski juurpõhjuseid, võib need jagada kaheks - hankija ebakorrektnetegevus (puudulikud teadmised ja oskused, tahtlikud rikkumised) ja administratsiooni poolse juhendamise ning järelevalve ebapiisavus. Mitmetes asutustes on kasvatatud riigihangete kontrolli ja juhendamise tegelevate töötajate arvu, täpsustatud kontrolli ulatust (kontrolllehti). Hankeriskide ennetamiseks toimus 2011. aastal koolitusi ning valmisid juhendid nii toetuse saajatele kui rakendusüksustele.

Korraldusasutus võttis oma prioriteediks 2012. aastal, et süsteemis on kokkulepitud ja juurutatud miinimumnõuded hangete kontrollimisele, tagatud piisav süsteemi sisene juhendamine ja informatsiooni liikumine erinevatest kaasustest (ennetamiseks probleemide kordumist). Riski akuutsust on arvestatud järelevalve ja koolitustegevuse planeerimisel.

Uue toetusperioodi planeerimisega seoses on alustatud nii juriidiliste kui korralduslike tegevustega, sh kaardistamisel on senise õigusloome kitsaskohad ja abi vahendamise süsteemi lihtsustamise võimalused. Toimuvad regulaarsed ümarlauad ministriumitega ning algatatud on avalikkuse kaasamine planeerimisse.

Riskid küll erinevad asutuse viiendal määral sõnastuselt, kuid korduvad oma sisult. Seetõttu plaanib korraldusasutus alates 2012. aastast luua kogu administratsioonis ühise eeldefineeritud riskide andmebaasi, et lihtsustada tulemuste töötlemist ja keskenduda riskide seirele ning juhtimisele.

Aruande Lisas 15 on kajastatud aruandeaastal rakenduskava elluviijate poolt kaardistatud kõrged riskid. Toodud on suurema mõju ja tõenäosusega kitsaskohad, mille ennetamise ja maandamisega järgmisel aastal abi rakendajad tegelevad.

MKMis kaardistati 2011. aastal 22 riski, millest kõrgeks ei hinnatud ühtegi riski, enamik ehk 95% riskidest hinnati keskmiseks ning 5% madalaks. MKMis toodi enim riske välja planeerimise, poliitikate kujundamise, õigusaktide väljatöötamise ja muutmise valdkonnas seda nii 2007-2013 perioodi indikaatorite ning eesmärkide mittetäitmisega, N+2/N+3 sihttasemetega mittetäitmisega kui ka 2014-2020 perioodi planeerimise ja õigeaegse rakendamise seotult. Samuti toodi välja toetuse saaja poolne riigihangete nõuete mittetäitmine risk ning oht, et projektide muudatusi ei esitata õigeaegselt kooskõlastamiseks. Riskide maandamiseks on MKMil plaanis eesmärkide täitmiseks tegevusi jooksvalt korrigeerida. Kvartali kohtumiste raames seiratakse jooksvalt meetmete rakendamist ning N+2/N+3 prognoosi täitmist. Eesmärkide täitmise mõõtmiseks viiakse läbi vahehindamist. Alustatud on valdkondlike arengukavade uuendamise 2014-2020 perioodi planeerimise eeltööna, kus võetakse arvesse ka kaeoleval perioodil tekkinud probleeme. Hangete riski maandamiseks jätkub tõhusam töö hangete ettevalmistamisel ning hankedokumentide kvaliteedi parendamisel. Samuti jätkatakse transpordi ja infoühiskonna suundade puhul osalise hangete eelkontrolliga.

HTMis läbi viidud struktuuritoetuste riskide hindamise tulemusena tuvastati 16 riski, millest kaks (13%) oli kõrged, 13 keskmist ja üks madal risk. Üks kõrge risk oli seotud 2014-2020 programmiperioodi ettevalmistamise halduskoormusega, mille maandamiseks tõhustatakse RA ja RÜ koostööd meetmete avamise ajastamisel ning RÜ poolt kaasatakse täiendavat personali. Teine kõrge risk (riigihangete seaduse valesti tõlgendamine toob kaasa rikkumised ning mitteabikõlblikud kulud) toodi esile juba eelmisel aastal ning on HTMi arvates jätkuvalt kõrge. Riski maandamiseks jälgib RÜ kõrgendatud tähelepanuga hangete läbiviimist ning HTMi riigivara osakond kooskõlastab riigiasutuste hanked. Suurema riskiastmega taotlejate puhul toimub riigihangete eelkontroll.

EASis kaardistati kokku 97 riski (RÜs tervikuna mitte suuna põhiselt). Kõrgeid/prioriteetseid riske toodi EASis välja 18 (esikümme ning igast valdkonnast kõige kõrgema punktiskooriga risk, 18%), keskmiseid 61% ning madalaid riske 21%. Prioriteetsetes riskides toodi välja indikaatorite süsteemi keerukus ja ebaselgus, risk eksida hanketingimuste vastu ning võimekus hangete elluviimisel. Samuti ressursi koondumine igapäevastele tegevustele ning rakendamisele pikaajalise planeerimise arvelt, personali voolavuse küsimused ja infosüsteemide töökindlusega seotud võimalikud riskid. Riskide maandamiseks viis EAS 2012. aastal läbi indikaatorite inventuuri ning korrastas indikaatorite süsteemi. Hangete riski maandamiseks ja võimekuse suurendamiseks viiakse läbi koolitusi, tugevdatakse kesket kontrollifunktsiooni hankeüksuse ja arendusüksuse poolt. Mitmed parendustegevused juba on käivitatud ning neid on kirjeldatud aruande juhtimis- ja kontrollisüsteemide muudatusi kajastavas peatükis 4.1, edaspidi tuleb tagada nende toimimine. Samuti püütakse tagada senisest parem tegevuste planeerimine, rohkem kasutada standardprotseduure ja lubada vähem erandeid. Personalivoolavuse riskide vähendamiseks suurendatakse teadmiste

dubleerimist teiste töötajatega ning teadmuse säilitamist. Infosüsteemi töökindluse tagamiseks toimib jätkuv andmebaaside versioonide vahetus.

KredExis kaardistati kokku 39 riski (RÜs kui asutuses tervikuna, mitte vaid struktuurifondidega seotult). Kõrgeid riske hindamine ei toonud, keskmiseks hinnati 72% riskidest ning madalaks 28%. KredExis kaardistati võrdselt riske nii infotehnoloogiaga (infosüsteemide võimalik ebausaldusväärsus) kui ka turudünaamikaga (turgude ning makromajanduslike tingimuste muutused) seoses. KredExis on infosüsteemide arendamine seatud 2012. aasta üheks olulisemaks tegevuseks ning 2012. aasta lõpuks jõutakse esimeste tulemusteni. Turgude ja makromajanduslike tingimuste muutusi on raske mõjutada, aga eesmärgiks on olla valmis, et vajadusel kiiresti kohaneda ning oma teenuseid ja tegevusi muuta muutunud oludele vastavalt.

SA Archimedes kaardistas 2011. aastal kokku 12 riski, neist üks kõrge, kaheksa ehk 67% riskidest hinnati keskmiseks ning kolm riski hinnati madalaks. Kõrge riskiga meetmeteks hinnati kahte meetet: avanemata „Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatega teadus- ja arendustegevuse toetamine“ meede ning „Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“ meede. Neist esimene põhjusel, et info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) rakendusdokumendid on tänaseks kinnitamata ja aeg tegevuste elluviimiseks jääb lühikeseks. Riski maandamiseks teevad RA ja RÜ koostööd meetmete avamise ajastamisel ning RÜ kaasab täiendavat personali.

Teist meetet põhjusel, et antud meetme elluviimine on seotud mitmete riskidega - hangete läbiviimise võimalik ebakorrektsus ning suur mitteabikõlblike kulude tekkimise oht, tähtaegade edasilükkumine ning oht, et objektid ei valmi abikõlblikkuse perioodil, ehitusturu riskid (ehituslepingute erakorraline lõppemine), ehitustööde kallinemine. Meetmel on muuhulgas rahaliselt suur mõju prioriteetse suuna eelarvele. Riski maandamiseks jälgib RÜ kõrgendatud tähelepanuga hangete läbiviimist ning RA kooskõlastab riigiasutuste hanked.

Meetmed „Teaduse tippkeskuste arendamine“, „Rakenduskõrgharidusõppe ja õpetajakoolituse õppeinfrastruktuuri kaasajastamine“ ja „Kõrgkoolide ning teadus- ja arendusasutuste õppe- ja töökeskkond“ on RÜ hinnangul madala riskiastmega ning nende elluviimisel RÜ suuri probleeme ei näe. Ülejäänud meetmed on RÜ hinnangul keskmise riskitasemega, mis tähendab, et tegevused nimetatud meetmetes küll toimuvad, kuid nõuavad pidevat tähelepanu, et tegevused saaksid edukalt ellu viidud.

Maanteeametis toodi aruandeaastal välja 53 riski, neist enamus ehk 91% hinnati madalaks ning viis riski hinnati keskmiseks. Riskidena toodi välja oht, et hankedokumentid ei vasta nõuetele ning eksitakse riigihanke seaduse vastu. Samuti on üleval risk hangete vaidlustuseks, mis pikendab rakendamise perioodi ning oht, et lepingute tähtaegu ületatakse või ei teavitata projekti elluviimist takistavatest asjaoludest ning tööde täiendusi ja muudatusi ei esitata eelnevas kooskõlastamiseks. Madalaid riske toodi välja ka mitmetes muudes menetlusprotsessides (nt väljamaksetaotluste menetlus). Riskide maandamiseks teavitatakse võimalikult aegsasti RAd võimalikust ajalisest mahajäämusest (kulude abikõlblikkuse tagamiseks), jälgitakse, et seoses lepingu pikendamisega uuendatakse ka finantstagatise ja rahastamisotsuseid ning informeeritakse toetuse saajat täiendavalt kehtivatest nõuetest. Lisaks tuleb täiendada järelevalvet projektide elluviimise üle ning suurendada paikvaatluste mahtu.

Veeteede Ametis kaardistati kokku 15 riski, mis kõik hinnati madalaks. Riskidena toodi välja võimalik personali pädevuse puudus, eriti töötajate vahetumisel ning võimalikud probleemid IT süsteemides. Riskide maandamiseks järgitakse kvalifikatsiooninõudeid, koolitatakse

töötajaid ning asutuses on kindel asendajate plaan. Samuti maandavad riske välja töötatud protseduurireeglid.

Tehnilise Järelevalve Ametis aruandeaastal kõrgeid riske ei tuvastatud. Kokku tuvastati 2011. aastal 12 RÜ tegevust mõjutavat riski, millest 36% on madala ning 64% keskmise tasemega. Tuvastatud keskmise tasemega riskid on peaaesjalikult seotud projektide planeerimise ja poliitikate kujundamisega ning riskide tulem väljendub projektide venimises ning olukorras, kus valmimisel ei vasta projektid enam eesmärgile. Võimaliku probleemina esineb ka rollide ebaselgus toetuse saaja ning RÜ funktsioonide täitmise osas. Esimesel juhul on peamiseks maandusmeetmeks järjepidev suhtlus toetuse saajate ja RÜ vahel. Riski maandamise eesmärki kannab ka regulaarsete infopäevade korraldamine, kus antakse ülevaade eelnenud perioodil tuvastatud probleemidest ning arutletakse nende võimalike lahenduste üle. RÜ ülesannete täitmisel ning sellega seotud protseduuride jooksva täiendamisel maandasid aruandeperioodil olulisel määral riske KA poolt läbi viidud protseduuride kaardistamised, mis viitasid eksisteerinud kitsaskohtadele.

Tallinna Lennujaama kui RÜ riskide hindamise tulemusel kaardistati kokku 15 riski, neist kolm kõrget, ligi pooled ehk seitse riski on keskmised ning viis riski hinnati madalaks. RÜ hindab personali- ja hangetega seonduvaid riske jätkuvalt kõrgeks, sest tuginedes teiste RÜ kogemustele ja AA ettekannetele, on need kaks valdkonda, kus esineb kõige rohkem kõrvalekaldeid ja rikkumisi. Hangete riski maandamiseks tuleb RÜ-l olla proaktiivne, st osaleda ja abistada toetuse saajat hankekorra koostamisel, teiste toetuse kasutamist reguleerivate majasiseste protseduuride väljatöötamisel.

2.3. Olulisemad muudatused valdkondlikes prioriteetides, strateegiatel ja õigusaktides

08. juunil 2011 kinnitati EK poolt 2010. aasta mais esitatud **rakenduskava muudatusettepanekud**, millega tehti sõnalisi täpsustusi, täiendati indikaatorite sõnastusi, lisati Läänemere strateegia peatükk ning suurendati ühenduse osalust ettevõtluse suunas 48,8 mln euro võrra ja transpordi ERF suunas 9,59 mln euro võrra. Vahendid tõsteti rakenduskavva EARK suunast kolm "Energiamajanduse arendamine". Erasektori osalust ettevõtluse suunas suurendati samuti vastavalt 48,8 euro võrra. Tulenevalt majandusolukorrast ning ettevõtete konkurentsivõime suurendamiseks otsustati suurendada ettevõtlusmeetmete toetusmahtu (tehnoloogiainvesteeringute toetuse, T&A projektide toetuse ja eksporditurunduse toetusmeetme eelarveid). Transpordi ERF suuna vahendid suunati regionaalsete teede võrgustiku arendamiseks.

Muudatused esitati nii rakenduskava rahastamisplaani 2007-2013 – kogueelarve suundade lõikes, rahastamisplaani ühenduse osaluse aastate ja fondide lõikes kui ka ühenduse osaluse jaotusesse kulutuste kategooriate lõikes. Muudatusettepanekud olid eelnevalt rakenduskava seirekomisjoni poolt heaks kiidetud 04.12.2009 ja 27.01.2010 koosolekul ning 13.04.2010 kirjalikul hääletusel.

2011. aasta veebruaris jõustunud Perioodi 2007–2013 **struktuuritoetuse seaduse muudatused** puudutasid toetuse andmise, kasutamise ja administreerimise sätteid. Neist enamus kehtestati eesmärgiga ennetada tõlgendusraskusi. Olulisemaks sisuliseks muudatuseks võib pidada sätteid, mis puudutasid kohalike omavalitsuste omafinantseerimisvõimekuse hindamist: riiklikult kehtestatud võlakoormuse piirmäärast kinnipidamist ja omafinantseeringu suutlikkuse hindamist. Võlakoormuse piirmäärast kinnipidamise tuvastamisel lähtub RÜ Rahandusministeeriumi kodulehel esitatud andmetest.

Omafinantseeringuks vajalike vabade vahendite tuvastamiseks lisati seadusesse arvutuskäik, milles arvestatakse kohaliku omavalitsuse finantsplaanist kirjeldatud kohustusi ja vabu vahendeid. Probleemsete kohalike omavalitsuste omafinantseerimisvõimekuse hindamisel on rakendusüksustele abiks Rahandusministeerium.

Teiseks olulisemaks Perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse seaduse muudatuseks on RÜdele toetuse **väljamaksete peatamise õiguse andmine** (lootusetute) tagasinõuete ennetamiseks juhul, kui projekti ei suudeta tõenäoliselt lõpetada. Tagasiulatuva soodustava mõjuga on vara sihipärase kasutamise kohustuse vähendamine väikese- ja keskmise suurusega ettevõttest toetuse saajatele senise viie aasta asemel kolmele aastale.

Kulude abikõlblikkuse määruse muudatused jõustusid 2011. aasta oktoobris. Nende eesmärgiks oli täpsustada kulude abikõlblikkuse tuvastamise reegleid. Määrusesse lisati põhimõtte, et projektiga teenitava prognoosimata puhastulu võrra väheneb abikõlblike kulude maht ja EL õigusest tulenevalt ühtlustati puhastulu jälgimise lõpptähtaega (tähtaeg toodi 2025. aasta lõpust 2017. aasta märtsi lõppu). Tulu teenimisest teavitamise osas täpsustati, et toetuse saaja peab täiendavalt teenitava tulu korral esmalt teavitama tulust RÜd, kes seejärel määrab tähtaja finantsanalüüsi uuendamiseks või koostamiseks.

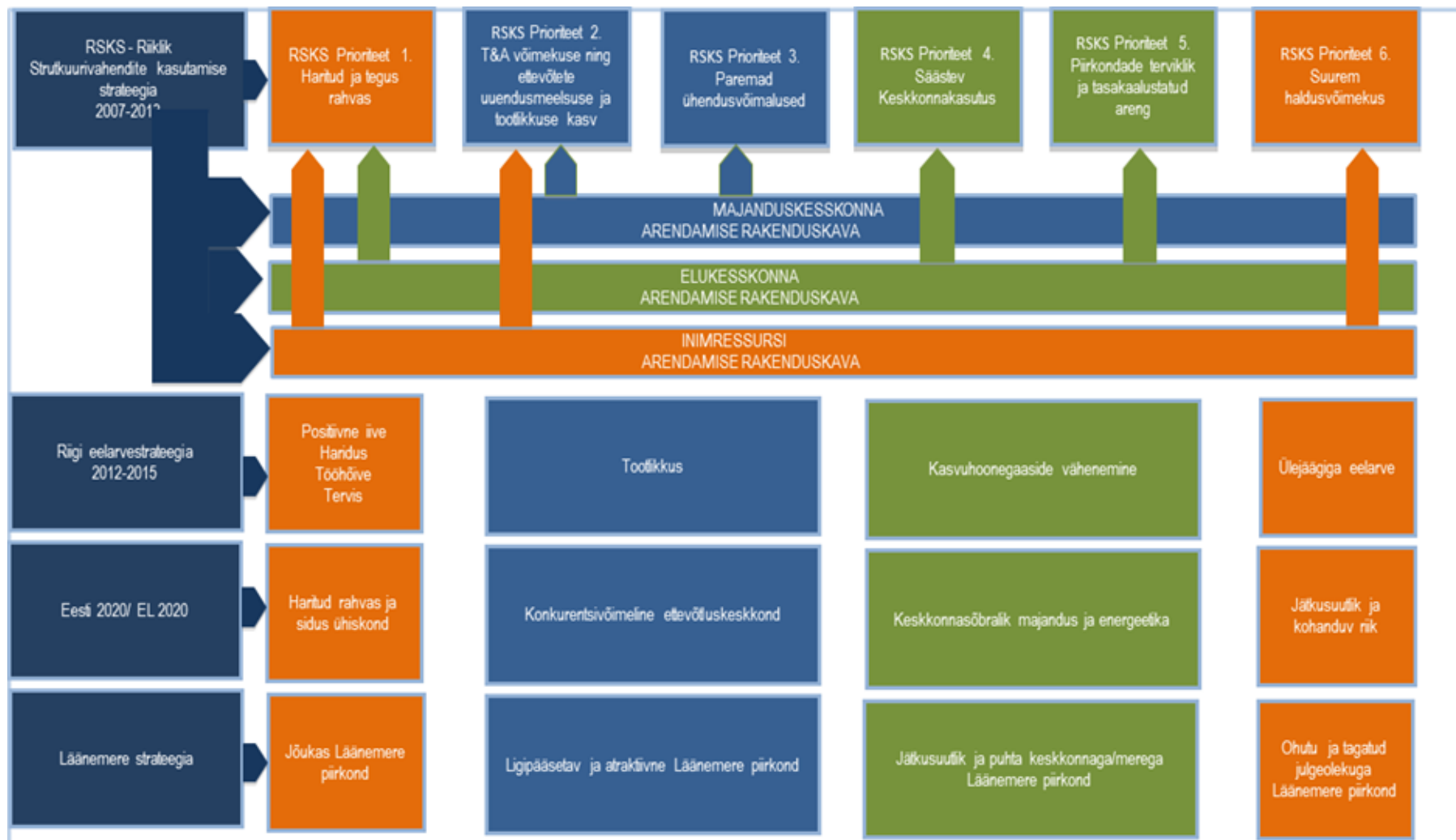
Muudatustega sätestati ka liiklusvahendi mõistet arvestades liiklusseadusest tulenevat määratlust ja topelfinantseerimise vältimiseks abikõlblikkuse reegleid - sama kulu ei tohi olla hüvitatud toetusena struktuurivahendites, välisabist või nende vahendite kaasrahastamiseks eraldatud riigieelarvelistest vahenditest.

Seiremääruse muudatused jõustusid 2011. aasta septembris. Muudatusega seati fondide vahendite kasutamise riigisisesed sihttasemed rakenduskavade ja prioriteetsete suundade lõikes. Sätete eesmärgiks on ennetada toetuse kasutamata jäämise riski tulenevalt toetuse kasutamisele seatud N+2 reeglist. Toetuste ärakasutamise tagamiseks võib muuta vajadusel meedet, tõsta vahendeid ümber prioriteetse suundade või rakenduskavade vahel või kasutada muid abinõusid.

Tehnilise abi ja horisontaalse tehnilise abi meetmete määruse muudatused jõustusid 2011. aasta aprillis. Muudatuste tulemusel on horisontaalsest tehnilise abist abikõlblikud ka programmiperioodi 2014-2020 ettevalmistamisega seotud kulud, mis on tekkinud alates 2010. aastast.

2.4. Seosed ja mõjud valdkondade üleselt

Rakenduskavade koostamisel tugineti lisaks valdkonna põhiste strateegilistele arengudokumentidele ja prioriteetidele riiklikule struktuuritoetuste kasutamise strateegiale (joonis 6). Abi andmisel arvestatakse ka Läänemere strateegia, Lissaboni strateegia, Eesti 2020/Euroopa 2020 eesmärkide, horisontaal-poliitikate ja abimeetmete omavahelise sünergiaga. Alapeatükkides 3.4.1-3.4.3 on üksikasjalikumalt kirjeldatud prioriteetse suuna ning valdkonna ülest poliitikate seoseid ja mõjusid.

Allikas: Rahandusministeerium

Joonis 6. Rakenduskavade seosed eelarvestrateegia, Riiklikule struktuuritoetuste kasutamise strateegia, Läänemere strateegia ja Eesti 2020/Euroopa 2020 eesmärkidega.

2.4.1. Panus ja seosed Lissaboni strateegia, Euroopa 2020 ja Eesti 2020 eesmärkidega ja riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegiaga

Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia (RSKS) üheks eesmärgiks on teadus- ja arendustegevuse võimekuse ning ettevõtete uuendusmeelsuse ja tootlikkuse kasv (RSKS, prioriteet 2). Prioriteeti panustavad nii ettevõtluse kui ka TjaA ja kõrghariduse infrastruktuuri suund. Ettevõtluse meetmed toetavad ettevõtete võimekust oma tegevuse restruktureerimiseks eksporditurudel kasvava konkurentsi tingimustes toimetulekuks, suurendavad laenukapitali kättesaadavust, rahvusvahelistumist ning turismitoodete- ja teenuste arengut ning ka nendele eesmärkidele vastavad meetmed on rakendamisel. TjaA ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas on käivitatud valdkondlikud rakendusprogrammid võtmetehnoloogiates, luuakse vajalik baas infrastruktuuri, aparatuuri ja tippkeskuste meetmete läbi, et tagada head tingimused teadlaste ja spetsialistide koolitamiseks ning efektiivseks ja kõrgetasemeliseks teadustööks, sh ettevõtlussektori vajaduste katmiseks. Läbi rahvusvahelise koostöö meetme osaletakse rahvusvahelise koostöö algatustes, tõstes koostöö kaudu teadustegevuse kvaliteeti ja tuues Eestisse uusi teadmisi.

Transpordi suunad toetavad otseselt RSKSi prioriteeti nr 3 „Paremad ühendusvõimalused“ transpordisüsteemi kitsaskohtade kõrvaldamise kaudu. Transpordi infrastruktuuri arendamiseks (prioriteedi 3 üks peamistest tegevustest) investeeritakse nii maantee-, raudtee-, mere- kui õhustranspordi infrastruktuuri, mis kõik parandavad ühendusvõimalusi ning suurendavad transpordisüsteemi ohutust ja usaldusväärust. Investeeringud raudteesse täidavad lisaks läbilaskevõime suurendamisele ka ühistranspordi ja kergliikluse arendamise eesmärgi, kuna liikumiskiiruse suurendamine raudteel on vajalik just reisirongiliiklust silmas pidades. Ühistransport on liikumisviisina enamasti kombineeritud kergliiklusega, mistõttu ühistranspordi kasutuse suurenedes tõuseb reeglina ka kergliikluse osatähtsus.

Transpordinvesteeringud aitavad ühtlasi kaasa seotud prioriteetide „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“ ja „Säästev keskkonnakasutus“ eesmärkide saavutamisele (transpordivõimaluste avardumise ja ühistranspordi arendamise kaudu).

Enamik ettevõtluse suuna meetmeid on otseselt seotud Lissaboni strateegia eesmärkide täitmiseega. Ekspordimeetmed panustavad rahvusvahelise konkurentsivõime tõstmise eesmärgi. Toetustega paraneb Eesti ettevõtjate, toodete ja teenuste tuntus ja maine välisriikides. Eksporditurunduse toetamisega kasvab ekspordikäive toetatud ettevõtetes ning läbi turundustegevuse suureneb konkurentsivõime välisurudel. Suuna meetmed aitavad väike ja keskmise suurusega ettevõtetel (VKE) ja uutel ning potentsiaalsetel ettevõtetel tagada parema finantsvahendite kättesaadavuse. See suurendab uute ja innovaatiliste äriideede juurdevoolu ja ettevõteteks kasvamist, mis omakorda loob juurde uusi töökohti. Lissaboni strateegia keskmes on tagada parem tööhõive ning konkurentsivõimeline ettevõtluskeskkond, seetõttu ettevõtluse arendamise kaudu toetab prioriteetne suund siingi strateegia eesmärgi. Kuna Eestis on viimastel aastatel kõrge tööpuudus, aitab vastavate meetmete rakendamine kaudselt ka tööturu probleeme lahendada. Turismile suunatud meetmetega vähendatakse Eesti turismisektorile omast hooajalisust. Lisanduva nõudluse tekitamine madalhooajal ja hooajalisuse vähendamine panustab püsivate ja stabiilsete töökohtade loomisesse turismisektoris, luues rohkem aastaringseid töökohti.

Lissaboni strateegias on välja toodud, et homsed ettevõtted peavad olema tänastest uuendusmeelsemad, tootlikumad ja kasulikumad. Selleks pööratakse suurt rõhku ettevõtete tehnoloogia uuendamisele, millele on suunatud näiteks „Klastrite arendamise toetus“ ja „Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus“. Ühtlasi aitab Klastrite arendamine kaasa ettevõtete võimekuse tõstmisele osaleda edukalt rahvusvahelistes projektides, sest vastasel

juhul ei ole nad kasvava konkurentsi tingimustest jätkusuutlikud. Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni eesmärgi Lissaboni strateegias panustab „Teadus- ja arendustegevuse projektide toetus“, mis toetab Eesti ettevõtjate jätkusuutlikku arengut uute konkurentsivõimeliste toodete, teenuste, tehnoloogiate, tootearendusprotsesside arendamisel või olemasolevate täiustamisel. Lisaks panustab see meede otseselt Lissaboni strateegia teadus- ja arendustegevuse rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamise eesmärgi.

TjaA ja kõrghariduse infrastruktuuri suund toetab Lissaboni strateegia peamise eesmärgi saavutamist – liikumist konkurentsivõimelise ja teadmispõhise majanduse suunas. Laiemalt panustavad kõik prioriteetse suuna meetmed vähesel või suuremal määral Eesti riigi ja Euroopa Liidu konkurentsivõime suurendamise eesmärgi saavutamisse.

Eesti 2020 eesmärkidest panustavad finantsinstrumendid, loomemajanduse valdkonna toetamine, klastrite toetamine ning „Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus“ eesmärkidesse „tõsta tootlikkust hõivatu kohta Euroopa Liidu keskmisega võrreldes“ ning „töõjõuühikukulude kasv ei ületa oluliselt tootlikkuse kasvutempot“, sest eelpool nimetatud meetmed on suunatud tootlikkuse kasvu suurendamiseks. Finantsinstrumendid ning ekspordi valdkonna toetused, olles suunatud ekspordile, panustavad kindlasti ka eesmärgi „suurendada Eesti ekspordi osatähtsust maailma kaubanduses“. Innovatsiooni valdkonna toetused panustavad nii eesmärgi „tõsta teadus- ja arendustegevuse investeeringute taset“ kui ka „tõsta tootlikkust hõivatu kohta Euroopa Liidu keskmisega võrreldes“.

Allolevas tabelis 1 on toodud TjaA ja kõrghariduse infrastruktuuri suuna teaduse valdkonna ning ettevõtluse suuna TjaA tegevuste mõju EL2020/EE 2020 eesmärkidesse.

Tabel 1. Teaduse valdkondade tegevuste panustamine EL2020/EE 2020 eesmärkidesse

Näitaja	Baastase 2007	Täitmine 2010 seisuga	TA&I eesmärk 2010	TA&I eesmärk 2013	TA&I eesmärk 2014	Eesti2020 eesmärk 2015	Eesti2020 eesmärk 2020
T&A maht, % SKPst	1,08%	1,63%	1,9%		3,0%	2,0%	3,0%
Ettevõtete tootlikkus töötaja kohta EL keskmisest (%)	66,6%	69,3%	72%	80%		73%	80%

Allikas: HTM, 28.03.2012

Investeeringud transpordi infrastruktuuri aitavad kaasa Euroopa 2020 eesmärkide saavutamisele. Elluviidavad projektid panustavad konkurentsivõimelise majanduskeskkonna loomisesse läbi piiriülese transpordiinfrastruktuuri arendamise, millesse kõige konkreetsemalt panustavad ÜF projektid „Raudtee rekonstrueerimine Rail Baltica trassil (Tallinna-Tartu lõik)“ ning „Uue veeremi soetamine“. Paremad (ühis)transpordivõimalused aitavad kaasa eesmärgile tõsta hõivatute osakaalu 75%ni tööealisest elanikkonnast, kuna eriti maapiirkondades on see üheks takistuseks elukohast kaugemal töölkäimisel. Kiiremad ja kvaliteetsemad ühendused tähendavad, et inimestel on võimalik valida senisest rohkemate töökohtade vahel (mis asuvad praegu kättesaadavatest kaugemal), samuti mõjub see positiivselt ettevõtetele ja nende konkurentsivõimele, kuna sobiva tööjõu leidmine on selle võrra lihtsam. Kaudsemalt aitab see kaasa ka allpool vaesuspääri elavate inimeste arvu vähendamisele. Ühistranspordiinvesteeringud vähendavad autokasutust (võrreldes olukorraga, kus valitud ühistranspordiprojekte ellu ei viida), aidates seeläbi kaasa kasvuhoonegaaside piiramisele (20% võrra võrreldes aastaga 1990) ning energiatõhususe suurenemisele.

Infoühiskonna prioriteetne suuna alusel toetatav kiire ja kvaliteetse internetiühenduse väljaehitamine toetab otseselt Euroopa 2020 ja täpsemalt Eesti 2020 tegevsuunda 11 „Transpordi, IKT ja teiste riigi poolt pakutavate ettevõtlust toetava taristu ja institutsioonide viimine rahvusvahelisele tasemele“.

2.4.2. Panus ja seosed Läänemere strateegiaga

Ettevõtluse suuna meetmed panustavad otseselt või kaudselt kolme poliitika valdkonda:

- Valdkonda nr 7. „Kasutada ära piirkonna teadustöö ja innovatsioonialast täit potentsiaali“ panustavad osaliselt „Klastrite arendamise toetus“ ja „Kõrge potentsiaaliga innovaatiliste ettevõtete arendamise programm „Start-up Eesti““ (*Start-up Eesti programm*).

Klastrite meetme eesmärgiks on ettevõtjate rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamine, meetme raames toetatakse partnerite (k.a välispartnerite) otsimist ning ühise arengustrateegia väljatöötamist. Läänemere strateegiaga (*LMS*) on klasteri meetmes seotud projektid, mis teevad projekti raames ka rahvusvahelist koostööd ning seega oleneb panus LMSi konkreetse projekti raames elluviidavatest tegevustest. Konkreetse projekti sisust (suunatud teaduse või ettevõtluse arengusse) oleneb, kas panustatakse LMS valdkonda nr 7 või 8.

Start-up Eesti meetmest toetatakse projekte eesmärgiga luua tugevaid sidemeid tiptasemel teadusasutuste, erainvestorite, inkubaatorite ja asjaomaste äriteenuste vahel, mis on üks LMS prioriteetse valdkonna 7 alaeesmärkidest.

Valdkonda nr 7 arengule aitavad kaudselt kaasa ka „Tehnoloogia arenduskeskuste toetamise“ meede ning „Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamise“ meede.

- Valdkonda nr 8. „Väikeettevõtlusalgatuse „Small Business Act“ rakendamine: soodustada ettevõtlust, tugevdada väikseid ja keskmise suurusega ettevõtteid ning tõhustada inimressursi kasutamist“ panustab osaliselt „Klastrite arendamise toetus“ (selgitus eelmise punkti all). „Ettevõtluslaenu riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programm“ ja Tugiprogramm panustavad kaudselt, sest kuigi mõlemad programmid tagavad VKEdele parema ligipääsu kapitalile ei ole programmid seotud LMS otseste eesmärkidega.

Ekspordi toetamise meetmete eesmärgiks on Eesti ettevõtjate ekspordialase konkurentsivõime suurendamine välisturgudel, et kasvaks ekspordivate ettevõtjate hulk ning suureneks ettevõtjate vaheline koostöö sihtturgudele suunatud turundustegevuste planeerimisel ja elluviimisel. Seega panustavad meetmed kaudselt, sest investeeritakse riikidevahelise kaubanduse suurendamisse ja piirkonna arengusse ning uuteks investeringuteks soodsa keskkonna loomisesse ja VKEdele kapitali ligipääsu suurendamisse.

- Valdkonda nr 12. „Säilitada ja suurendada Läänemere piirkonna atraktiivsust, eelkõige hariduse, noorsoo, turismi, kultuuri ja tervishoiu valdkonna meetmete kaudu“ panustavad kaudselt erinevad turismi toetusmeetmed turustades reisivõimalusi Eestis ja seega kaudselt ka Läänemere piirkonnas, kuid samas puuduvad rahvusvahelised ühisprojektid ning ühiste eesmärkide ja strateegiate seadmine Läänemere-äärsete teiste turismiettevõtjatega ning ettevõtete projektid piirnevad ühe ettevõttega.

TjaA ja kõrghariduse infrastruktuuri suuna meetmed panustavad otseselt või kaudselt kahte poliitika valdkonda:

- Prioriteeti nr 7 „Teadustöö ja innovatsioonialase potentsiaali ära kasutamine“ panustavad meetme „Teadusaparatuuri ja –seadmete kaasajastamine“ alameede „Riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri kaasajastamine“ ja „Rahvusvahelise koostöö toetamise“ meede, mille üheks alategevuseks on osalemine rahvusvahelise teaduskoostöö algatustes ja Euroopa Liidu poliitikainitsiatiivide raames loodavates algatustes osalemine.

Samuti panustab prioriteeti nr 7 meede „Teaduse tippkeskuste arendamine“, mille raames tehakse koostööd Läänemere äärsete riikide teadlaste ja teadusasutustega ning osaletakse ühistel rahvusvahelistel konverentsidel.

- Prioriteeti nr 12 „Piirkonna atraktiivsuse tõstmine hariduse, noorsootöö, turismi ja tervishoiu jm kaudu“ panustavad kaudselt meetmed „Rakenduskõrgharidusõppe ja õpetajakoolituse õppeinfrastruktuuri kaasajastamine“ ja „Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“.

Transpordi ÜF ja ERF suundade projektid panustavad prioriteetsesse valdkonda nr 11 „Parandada nii sise- kui ka välistranspordivõrku“. Mõlema prioriteetse suuna projektid on suunatud infrastruktuuri parandamisele ning need aitavad kaasa riigisiseste transpordiühenduste arengule ning strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringute (ÜF) puhul ka Eestit teiste Läänemere-äärsete riikidega liitvate transpordiühenduste arengule ning juurdepääsuvõimaluste parandamisele piirkonnale.

Projektide, mis haakuvad LMS strateegiavaldkonnaga nr 11, kavandatav toetussumma kogumaht on 289,3 mln eurot (projektide eeldatav kogumaksumus 348,8 mln eurot):

- Raudtee rekonstrueerimine Rail Baltica trassil (Tallinna-Tartu lõik) (ÜF)
- E67 Tallinn-Pärnu-Ikla maantee Pärnu ümbersõidu ehitamine (ÜF)
- E20 Tallinn-Narva maantee Vao-Maardu teelõigu ehitus (ÜF)
- Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas (ÜF)
- E20 Tallinn-Narva maantee Valgejõe-Rõmeda teelõigu ehitus (ÜF)
- Tallinna ringtee Vao-Saue teelõigu ehitus (ÜF)
- E263 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee Aruvalla-Kose teelõigu ja Mäo möödaskõigu projekteerimine ja ehitus (ÜF)
- E20 Tallinn-Narva maantee Rõmeda-Haljala teelõigu ehitus (ÜF)
- Kärddla, Kuressaare, Ruhnu ja Tartu lennujaamade arendamise koondprojekt (ERF)
- Reisijate turvalisuse tagamine reisiringide tööpiirkonnas (ERF)
- Reisiplatvormide üleviimine eurokõrgusele (ÜF)

Transpordi suundade projektid aitavad kaasa nii Rail Baltica kui Via Baltica arendamisele (mis mõlemad on lipuprojektideks). Tallinna-Tapa raudteelõigu rekonstrueerimise järgselt on Rail Baltica Eesti osas täies ulatuses tagatud rongide liikumiskiirus 120 km/h, mis on toimiva reisiringiühenduse jaoks vajalik. Ooteplatvormide rekonstrueerimine võimaldab Rail Baltica trassil võtta kasutusele uue veeremi, mis tõstab oluliselt rongiliikluse konkurentsivõimet. Pärnu ümbersõidu rekonstrueerimine aitab kaasa Via Baltica trassi kvaliteedi tõstmisele.

Infoühiskonna suund panustab LMS poliitika valdkonda nr 6. „Kõrvaldada tõkked Läänemere piirkonna siseturult, sealhulgas parandada tolli- ja maksundusalast koostööd“. Suuna projektid arendavad ID-kaardi elektrooniliseks kasutamiseks vajaliku infosüsteemi, tänu millele võimaldatakse e-ID abil avalikke teenuseid kasutada ka teiste riikide kodanikel. Tegevustega suurendatakse tehnilist võimekust ning valmisolekut kasutada e-identifitseerimist riikidevaheliselt.

- Kaudselt panustab suund kiire internetiühenduste kättesaadavuse parandamisega LMS horisontaalsesse eesmärki „Tagada kiire lairibaühendus maapiirkondades“. Projekte rakendatakse piirkondades, kus täna vastava infrastruktuuri puudumise tõttu ei ole kiire lairibaühendus lõppkasutajatele kättesaadav. Kiire interneti baasinfrastruktuuri ehitus aitab kaasa teenuste loomisele, arendamisele ja mitmekesistamisele Läänemere piirkonnas.

Täpsem ülevaade panusest LMSi on ära toodud Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava 2010. aasta Läänemere strateegia aruandes, mis esitati EK-le 15.03.2011 ning on leitav struktuurifondide kodulehel: <http://www.struktuurifondid.ee/laanemerestrategie/>.

2.4.3. Panus ja seosed horisontaalsete teemadega

Horisontaalsed teemad ei kuulu enamasti projektide valikukriteeriumite hulka. Infot horisontaalsete teemadega arvestamise kohta kogutakse peamiselt taotlejatelt taotlemise käigus ning samuti projekti elluviimise käigus toetuse saajatelt rakendusüksusele esitatavates aruannetes. Taotlejad ja toetuse saajad annavad hinnangu, kuidas ja mil määral nende poolt elluviidavad projektid mõjutavad horisontaalseid teemasid. Projektide mõju horisontaalsetele teemadele seiratakse struktuuritoetuse registri kesksüsteemi (SFCS) kaudu, RÜ sisestab struktuurifondide operatiivsüsteemi (SFOS) projekti lõpparuannete alusel lõpetatud projektide kohta andmed, sh projekti mõju horisontaalsetele teemadele.

Enim omavad rakenduskava projektid mõju infoühiskonna arengule (36% projektidest), regionaalarengule (36%) ning keskkonnahoiule (32%). Arvestades, et rakenduskava üks suund on orienteeritud **infoühiskonna projektide** toetamiseks on see igati ootuspärane. Ka ettevõtluse ja TjaA ja kõrghariduse infrastruktuuri suundades on mitmeid IKT arenguga seotud projekte. „Ettevõtlusinkubatsiooni programmi“ raames avaldavad tegevused enim mõju infoühiskonna arendamisele, kuna valdav osa inkubaatorite asukatest on IT valdkonna ettevõtted. TjaA ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas toetab infoühiskonna edendamist programm „Eesti info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kõrghariduse ning teadus- ja arendustegevuse riikliku programmi 2011-2015 (IKTP) rakendusprogramm“ ning ettevalmistatav alameede "IKT teadus- ja arendustegevuse toetamine". Viimane neist on otseselt suunatud IKT sektori arengule ning võimekuse ja konkurentsivõime tõstmisele.

Mõju **regionaalarengule** avaldub nii ettevõtlusprojektides, teadus- ja arendusprojektides kui ka regionaalsetes transpordi infrastruktuuri arendustes. Ettevõtluse regionaalne areng loob uusi töökohti, vähendab sotsiaalseid pingeid ning parandab inimeste elukvaliteeti kõigis piirkondades. Ettevõtlusinkubaatorite toetamine avaldab positiivset mõju tasakaalus regionaalse arengu teemale (linnadest väljaspool asuvad inkubaatorid). Transpordi ERF suunas sisalduvad enamjaolt transpordinvesteeringud, mis otseselt toetavad regionaalse arengu edendamist. Nende tulemusena paraneb avalike teenuste kättesaadavus, kohaliku elukeskkonna kvaliteet ning luuakse paremad tingimused ettevõtluse arenguks, kuna ühendusvõimalused on oluline tegur ettevõtte strateegia kujundamisel. Ka paljudel transpordi ÜF suuna projektidel on olemas oluline regionaalne mõõde (nt Türi-Viljandi raudteelõigu rekonstrueerimine, Pärnu ümbersõidu rekonstrueerimine, Jõhvi liiklussõlme rekonstrueerimine, sadamate rekonstrueerimine Saaremaa ja Hiiumaaga ühenduse pidamiseks). Infoühiskonna suuna lairiba infrastruktuuri investeeringud loovad paremad võimalused e-teenuste kasutamiseks suurendades avalike teenuste kättesaadavust maapiirkondades.

Keskkonnahoiule omavad positiivset mõju erinevad teadus- ja arendusprojektid mis muudavad tootmist säästlikumaks. Kuigi ettevõtluse kasv tähendab suuremat koormust keskkonnale, siis teisalt aitavad majanduse struktuuralsed muutused ja uute tehnoloogiate kasutuselevõtt kaasa loodusressursside säästlikumale kasutamisele, väheneb jäätmete ja keskkonda paisatavate heitmete hulk. Ettevõtluse suuna „Teadus- ja arendustegevuse toetuse“ projektide hindamisel arvestatakse lisakriteeriumina täiendavaid punkte projektidele, mille tulemusena tekib keskkonna- või ressursisääst.

TjaA ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas panustab keskkonnahoidu meede „Keskkonnakaitse ja -tehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“, mille eesmärgiks on keskkonnatehnoloogia alase teadus- ja arendustegevuse võimekuse tõstmine.

Kaudset positiivset mõju keskkonnale omab ka infoühiskonna suund, sest erinevad e-teenused ja e-lahendused vähendavad vahemaid ning vajadust liikuda transpordivahendiga.

Transpordi infrastruktuuri arendamise mõju on harva keskkonnale positiivne, isegi kui leitakse ka keskkonna seisukohast optimaalne lahendus. Transpordisüsteemi arendamisel saab transpordisektori keskkonnamõjusid siiski leevendada. Sellisteks meetmeteks on ÜF suunas ühistranspordi arendamine (nt rongide soetamine ning raudtee, ooteplatvormide ja kontakivõrgu rekonstrueerimine) ja mõlema suuna puhul keskkonna suhtes ohutumate ja säästlikumate lahenduste valimine, keskkonnanõuete järgimine, loomadele ohutute transpordikoridoride loomine, mürabarjäärade rajamine jmt.

Võrdsete võimaluste edendamisele avaldab positiivset mõju umbes 21% rakenduskava projektidest. Ühtegi otseselt võrdsete võimaluste vähendamisele suunatud meetet rakenduskavas ei ole. Ettevõtluse ja majanduse üldine areng aitab kaasa tööpuuduse vähenemisele ja sissetulekute kasvule kõikides elanikkonnakihtides ja seega kaudselt ka võimaluste võrdsustumisele ühiskonnas. Transpordisüsteemi arendamiseks tehtavad kulutused, mis lähtuvad erinevate sotsiaalsete gruppide elukorraldusest ja kohalikest vajadustest, pakuvad paremaid osalemisvõimalusi haridus- ja majanduselus, aga ka suhtlemiseks ja sotsiaalse kapitali kasvatamiseks. Ühistranspordi arendamine loob inimestele võrdsemaid liikumisvõimalusi (nt on ühistranspordi kasutajate hulgas rohkem naisi, samuti saab muuta ühistranspordi kättesaadavaks piiratud liikumisvõimega inimestele) ning sellega paraneb ka avalike teenuste kättesaadavus. „Turismitoodete arendamise toetuse“ ja „Turismiinfo jaotuskanalite toetuse“ puhul arvestatakse võrdsete võimaluste tingimust (sh puuetega inimesed), sest toetavate investeeringute raames infrastruktuuri rajamisel arvestatakse liikumispuuetega inimestega ja ehitatakse objektidele kaldteed, et tagada ligipääs kõigile soovijatele.

Transpordi suundades on „panus horisontaalsetesse teemadesse“ projektide valiku üks kriteeriume.

Energiatõhusust ja mõju energiasäästule ei ole samuti üheski rakenduskava meetmes otseselt ametlikuks valikukriteeriumiks seatud, kuid samas on uute tehnoloogiate kasutuselevõtt ning infotehnoloogia areng oma olemuselt energiasäästlikud (ja ka keskkonnasäästlikud) tegevused.

„Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetamise“ ja „Turismitoodete arendamise toetamise“ meetmete hindamismetoodikas oli üheks hindamiskriteeriumiks kooskõla Riikliku turismi arengukava eesmärkidega, sealhulgas hinnati looduskeskkonna säästlikku kasutust ja teiste säästva arengu põhimõtete järgimist projektis. Samas energiatõhusust tagantjäre projekti tulemustes ei mõõdetata.

„Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamise“ meetmes hinnatakse panust horisontaalsetesse teemadesse vastavalt meetme määruse boonuskriteeriumitele „keskkonnasääst“ või kuulumine tehnoloogiaprogrammide prioriteetsete arendussuundade hulka. Antud boonust on kasutatud nt biotehnoloogia projektide puhul.

3. JUHTIMIS- JA KONTROLLISÜSTEEMID, JÄRELEVALVE JA AUDIT

Käesolev peatükk kirjeldab abi rakendamise kontrollitegevuses toimunud peamisi arenguid aruandeaastal. Juhtimis- ja kontrollisüsteemide (JKS) toimimine on abi vahendamise õiguse ehk akrediteeringu aluseks. JKS on kehtestatud asutustes protseduuride ja töökordade kaudu. Olulisemad muudatused JKSi asutuste kaupa on kirjeldatud ptk-s 4.1.

JKS üheks osaks on rakendusüksuste, -asutuste, korraldusasutuse ning makseasutuse poolne järelevalvetegevus. Järelevalvetegevust on detailsemalt kirjeldatud ptk-s 4.2. Kontrollitegevuse kvaliteedile annavad tagasisidet AA poolt läbiviidavad süsteemi- ja projektauditid. Põhjalikumalt on nii projektide kui asutuste JKSi seotud auditeid kirjeldatud peatükis 4.3.

JKS, järelevalve ja auditite tulemusel tuvastatud rikkumised ja tagasinõuded on kajastatud ptk-s 4.4.

3.1. Muudatused juhtimis- ja kontrollisüsteemides

Ühes asutuses (EAS) viidi aruandlusperioodil sisse olulised muudatused ning üheksas asutuses (KredEx, SA Archimedes, HTM, Veeteede Amet, Tehnilise Järelevalve Amet, Maanteeamet, Tallinna Lennujaam, MKM, RIA ja Rahandusministeerium) tehti juhtimis- ja kontrollisüsteemidesse väiksemaid täpsustusi.

EASi juhtimis- ja kontrollisüsteemis tehti peamised muudatused järgmistes valdkondades:

- toetuse saajate hangete kontroll
- programmide raames teostatavate hangete kontroll (toetuse saaja on EAS)
- toetuse saajate kulude abikõlblikkuse kontroll.

EASi protseduuride muudatused tulenevad eelkõige vajadusest tõhustada hangete kontrolli ja vähendada hankereeglitega seotud rikkumisi. Puudusi hangete ja kulude abikõlblikkuse kontrollis tuvastati 2011. aastal läbi viidud projektauditites ja ka „Ühtekuuluvuspoliitika maksete seaduslikkuse ja korrektsuse auditi esialgsete leidude aruandes”.

Peamised muudatused toetuse saajate hangete kontrollimisel:

1. Loodi hankeeksperdi ametikoht elukeskkonna divisjoni, kelle ülesandeks on taotlejate ja toetuse saajate riigihangete kontroll pärast hankelepingu sõlmimist kui ka taotlejate ja toetuse saajate nõustamine hankemenetluse läbiviimisel enne hanke väljakuulutamist ja enne hankelepingu sõlmimist. Hankeeksperdi kontrollib riigihanket, alla riigihanke piirmäära jäävaid hanket kontrollib endiselt projekti konsultant.
2. Loodi hankespetsialisti ametikoht finantsüksusesse, kelle üheks ülesandeks on toetuse saajate asjade ja teenuste hangetele hankeeksperdi teostamine.
3. Loodi järelevalve hankespetsialisti ametikoht, kelle üheks ülesandeks on toetuse saajate avatud hankemenetlusega hangete teise tasandi kontroll (ülejäänud hankeliikide osas teostavad teise tasandi kontrolli endiselt järelevalve spetsialistid).
4. Täiendati sisekordasid, mis reguleerivad toetuse saajate hangete kontrolli:
 - a. „Taotluste menetlemise ja finantseerimise korda“ lisati täiendav peatükk taotleja ja toetuse saajate hangete kontrolli kohta;
 - b. Koostati uus juhend „Hanke ekspertiisi läbiviimine“, mis reguleerib hankeeksperdi tööd;

- c. Koostati uus kontroll-leht „Hanke ekspertiisi kontroll-leht“, kus hankeekspert fikseerib ekspertiisi tulemused.
- d. Täiendati kontroll-lehte „Taotleja/toetuse saaja hangete nõuetele vastavuse kontroll-leht“ detailsemate lihthanke kontrollimise küsimustega, mida täidab projekti konsultant.

Peamised muudatused EASi hangete läbiviimise kontrollimisel:

1. Loodi hankespetsialisti ametikoht finantsüksusesse, kelle põhiülesandeks on üle riigisisese piirmäära jäävate EASi hangete läbiviimise nõustamine - hankedokumentide koostamise nõustamine ja loomine, potentsiaalsete pakkujate küsimustele vastamise nõustamine, riigihangete registris hanketeate avaldamine, aruande ja lisa koostamine, riigihanke komisjonis osalemine jm ülesanded.
2. Loodi järelevalve hankespetsialisti ametikoht, kelle üheks ülesandeks on programmide raames teostatud hangete teise tasandi kontroll.
3. Täiendati „EASi poolt rakendatavate tegevuste elluviimise korda“ ja „Hangete teostamise korda“:
 - a. lisati hankemenetluse õiguspärasuse kontrolli teema, mis on järelevalve hankespetsialisti ülesanne enne hankelepingu sõlmimist; pärast hankelepingu sõlmimist kontrollib järelevalve hankespetsialist hankelepingu vastavust hanke tingimustele ja lepingu muudatuste korral nende õiguspärasust;
 - b. koostati uus kontroll-leht „Hanke ekspertiisi kontroll-leht“, mille täitmise eest vastutab järelevalve hankespetsialist;
 - c. maksetaotluse kontroll-lehele lisati täiendavad kriteeriumid hangete õiguspärasuse kontrollimiseks, mida kontrollivad järelevalve spetsialistid või järelevalve hankespetsialist.
 - d. täpsustati erimenetluse juhud, kui tegemist on unikaalse hankeobjektiga ning toimingud, mis tuleb selle menetluse rakendamiseks läbi viia.

Peamised muudatused toetuse saajate kulude abikõlblikkuse kontrollimisel:

1. Täiendati aruande kontroll-lehte, kus on lisatud kulude ja tegevuste abikõlblikkuse küsimusi tööajatabeli täitmise, kuludokumentide väljastamise ja tegevuste toimumise abikõlbliku perioodi ning ettemaksete kontrollimise kohta.

KredExi protseduurides täpsustati paikvaatluse läbiviimise korda, töökoormuse ühtlasemaks jaotamiseks koostatakse paikvaatluse valim ja viiakse selle alusel läbi paikvaatlused kord poolaastas.

SA Archimedeses täiendati juhataja asetäitja, juristi ja büroode juhatajate tööülesandeid ning kvartaalse kuluaruande kontroll-lehte, lähtudes MA poolt rakendusüksuses läbiviidud kontrolli tulemusel tehtud tähelepanekutest ja soovitustest.

Veeteede Ametis loodi finantsosakond, mille üks ülesanne on ka struktuuritoetustest finantseeritavate projektide väljamaksetaotluste, kuludokumentide andmete kontrollimine, summade finantseerimisallikate lõikes jaotamine ja SFOSis projektide kuluaruannete koostamine ja SAPI projektipõhise aruandega kontrollimine ning kuluaruande kinnitamine. Lisaks kinnitati kontroll-lehed vastavalt AA märkustele.

Tehnilise Järelevalve Ameti juhtimis- ja kontrollisüsteemides täiendati oluliselt paikvaatlustega seotud protseduure tagamaks tõhusama kontrolljälje olemasolu. Lisandus paikvaatluse protokollide koostamise nõue, mis võimaldab kontroll-lehest detailsemalt

kirjeldada paikvaatluse käigus läbi viidud kontrolltoiminguid ning nende tulemusi. Lisaks protokollile vormi lisandumisele täiendati ka seni kasutusel olnud paikvaatluse kontroll-lehte. Paikvaatluse protseduurides lisandus põhjalikuma riigihangete järelkontrolli kirjeldus, järelkontrolli teostamiseks töötati välja kontrollitavate hangete valimi moodustamise meetodika ning võeti kasutusele KA poolt koostatud hangete kontroll-lehed. Täiendati ka kuluaruandega seotud protseduure, et tagada selgem ülesannete jaotus ning parem kontrolljälg aruande kontrollimise protseduuridest.

Maanteeametis täiendati vaidemenetluse protseduure. 2010. aastal läbi viidud JKSi auditi põhjal tehti oluline tähelepanek, et vaiete lahendamisel ei ole tagatud kohustuste lahusus ning AA soovitas vaiete lahendamise osas täiendada eeskirja viisil, mis tagaks vaiete lahendamise sõltumatult RÜ ülesannete täitmisest. Täiendatud JKSi menetleb RÜ otsuse peale esitatud vaideid RA. Vastav muudatus viidi sisse ka MKMi juhtimis- ja kontrollisüsteemidesse.

MKMi uuendatud protseduurides muutus MKMi põhimäärus ning rakendamise eeskirjas täpsustati seire ja aruandluse protseduure muutes sõnastust selgemaks. Olulisemaks muudatuseks oli transpordi meetme vaidemenetluse täismahus RA tasandi menetluse toomine.

Rahandusministeeriumis on alates 01.01.2011 HTA ja tehnilise abi töökord eraldatud KA üldisest juhtimis- ja kontrollisüsteemist, kuna RMi rakendusametuse ja -üksuse funktsioonidele liideti Inimressursi arendamise rakenduskava prioriteetne suund „Suurem haldusvõimekus“. Selles tulenevalt on ühine töökord tehnilise abi meetmetel ja suuremal haldusvõimekusel. Sisulist muudatust tööprotsessides ei toimunud.

3.2. Järelevalve

Struktuurivahendite järelevalve on lähtuvalt Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuste seadusest oma ülesehituselt 3-tasandiline: rakendusüksuse järelevalve taotlejate/toetuse saajate üle, rakendusametuse järelevalve rakendusüksuse üle ja korraldusametuse kui kogu protsessi eest vastutaja järelevalve rakendusametuse ja rakendusüksuse üle. Lisaks korraldusametusele kontrollib pisteliselt rakendusüksuste tööd makseametusele selleks, et veenduda, et deklareeritud kulud on abikõlblikud. Järelevalve toimub läbi mitmete tegevuste, ennekõike aga dokumentide ning kohapealsete kontrollide abil.

Alljärgnevalt on kirjeldatud olulisemad leiud, üldistused kitsaskohtadest ja arengud järelevalvetegevuses ametuste (tasandite) kaupa aruandeaastal, sh täpsustatakse eelmisel aastal lahendamisele jäänud kontrollitegevuse arendamisega seonduv.

Järelevalve tulemusel avastatud rikkumisi ja tagasinõuded on kajastatud koos auditist tulenevate leidudega eraldi peatükis 4.4.

3.2.1. Korraldusametuse ja makseametuse järelevalve rakendusüksuse üle

Korraldusametuse järelevalves rakendusüksuse üle oli 2011. aastal fookuses **paikvaatluste teostamine** ning **riigihangete kontrollimine** ning väikesemas ulatuses projektivaliku protsess.

Paikvaatluste kontrollid viidi läbi 12 RÜst viies ning need kõik lõppesid korraldusametuse tähelepanekute ja soovitustega, seda enamasti protseduuride täiendamise kohta. Enamikele RÜdele anti tähtaeg protseduuride uuendamiseks hiljemalt mais 2012. Olulisemad tähelepanekud töökorralduse osas on tehtud kontroll-lehe vähese informatiivsuse või

ebakvaliteetse täitmise kohta (EAS, TJA, Archimedes), andmete SFOSi kandmise kohta (SA Archimedes, RIA, EAS) ning selle kohta, et projektijärgsed kontrollid olid protseduurides reguleerimata (TJA, SA Archimedes, RIA).

Paikvaatluste parimate praktikate jagamiseks toimus novembris 2011 seminar rakendusüksuste töötajatele, kes viivad läbi paikvaatlusi. Seminari tulemusi kasutati sisendina järelevalve üldjuhendi paikvaatluste peatüki uuendamisel.

Riigihangete kontroll hõlmas kuues erinevas RÜs 10 riigihanget, millest üks lõppes tähelepanekuteta, kolme riigihanke osas (EAS 2 tk, RIA) on KA soovitanud alustada tagasinõude menetlust ning ülejäänud viie osas on tehtud tähelepanek edaspidiseks hanke paremaks läbiviimiseks, mis olemuselt on suunatud riigihanke läbiviijale ehk toetuse saajale. Kontrollide tulemusel tehti enim tähelepanekuid, mis olid seotud pakkujate kvalifitseerimistingimustega (tehtud pooltele kontrollitud hangetele).

Makseasutus tegi 2011. aastal kõikides RÜdes nelja protsessi (**kuluaruannete koostamine, väljamaksetaotluste menetlemine (sh kuludokumentide pisteline kontroll) ning tagasinõuete menetlemine ja kohapealsed kontrollid**), mõnede RÜde kontrollid jäävad 2012. aastasse.

Kuluaruannete koostamise protseduuri kontrolliti kõikides RÜdes ning enamikele tehti soovitus kontroll-jälje põhjalikumaks muutmise kohta, mis on rakendusüksuste poolt ka tehtud.

Väljamaksetaotluste menetlemise kontroll teostati 2011. aastal kaheksa RÜs (kuues MARK RÜs), mille tulemusel tehti arvukalt soovitusi, kuid need olid pigem väheolulised, kuna olid seotud detailidega kontroll-jälje täiendamiseks. Pistelise kuludokumentide kontrolli tulemusel otsustati, et vajalik on RÜde praktika ühtlustamine. Selleks uuendati MA, KA ning nelja RÜ koostöös valimi moodustamise aluseid ning kontrollimise põhimõtted, mille ellurakendamine algas 2012. aastal.

Tagasinõuete menetlemise protseduuride kontroll viidi 2011. aastal läbi kolmes RÜs (EAS, SA Archimedes ja Maanteeamet) ning selle tulemusel tehti soovitusi protseduuride täpsustamiseks (nt õigusaktis olevad menetlustähtajad protseduuridesse, rikkumiste kvartaalse aruandluse esitamise regulatsioon). Ülejäänud RÜde kontrollid toimuvad 2012. aastal.

3.2.2. Korraldusasutuse järelevalve rakendusasutuse üle

RAde järelevalve RÜde üle ei ole väga detailselt reguleeritud ning RAd on oma vastava rolli täitmises olnud üpris vabad. Tulenevalt RAde suhteliselt erinevast järelevalve ulatusest ja tegevustest ning vajadusest järelevalve tugevdamise järele otsustas korraldusasutus, et alates 2012. aastast toimub **rakendusasutuse järelevalve rakendusüksuste üle osaliselt korraldusasutuse juhendamisel ja koordineerimisel**. See tähendab, et korraldusasutuse poolt on sõnastatud kontrolli eesmärk ning ette on valmistatud kontroll-lehed, mida kasutavad kõik RAd. Sellega on tagatud ühetaoline kontrollimine ning tulemusi on võimalik paremini kogu süsteemile laiendada. Milliseid meetmeid või projekte ning millises ulatuses täpselt kontrollitakse, otsustatakse riskide hindamise tulemusel korraldusasutuse ja rakendusasutuse koostöös. Kõikide kontrollide tulemused koondatakse kokku korraldusasutusse ühtsetel alustel. 2012. aasta esimese poolaasta kontrollikavas on projektivaliku, SFOS andmete ning programmi järelevalve kontrollid.

3.2.3. Muud olulised tegevused

Korraldusasutus **analüüsis** toetusperioodi algusest **kuni novembrini 2011 lõppenud projektiauditite tulemusi**, mida kasutati ühe olulise allikana korraldusasutuse 2012. aasta kontrolliplaani koostamisel. Nimetatud ajavahemikul oli lõppenud 208 projektiauditit, milles tehti kokku 465 tähelepanekut. Finantsmõjuga tähelepanekuid tehti 100 korral kokku 47 projektile, millest omakorda 34 olid seotud hangetega.

Alljärgnev tabel 2 annab ülevaate rakendusüksuste lõikes perioodi jooksul tehtud auditite ja tähelepanekute arvust võrrelduna rahuldatud taotluste koguarvuga.

Tabel 2. Perioodi jooksul tehtud auditite ja tähelepanekute arv võrrelduna rahuldatud taotluste koguarvuga

RÜ/Aasta*	2008/ **			2009			2010			Määramata		KOKKU		
	A	TP	Pr	A	TP	Pr	A	TP	Pr	A	TP	A	TP	Pr
AS Tallinna Lennujaam	-	-	6	-	-	-	1	2	-	-	-	1	2	6
EAS	14	17	567	44	109	1940	31	84	2971	2	18	91	228	5478
MNT	-	-	-	2	8	14	5	7	4	-	-	7	15	18
RM	10	11	118	3	6	65	3	11	157	-	-	17	28	340
Archimedes	-	-	15	4	16	35	3	10	214	-	-	7	26	254
Innove	9	20	86	19	26	130	11	26	108	-	-	39	72	324
RIA	4	4	3	2	8	72	2	-	96	-	-	8	12	171
KIK	-	-	23	3	4	62	7	16	98	-	-	10	20	183
KredEx	9	27	318	4	8	744	1	9	591	-	-	20	44	1653
SoM	-	-	4	1	4	31	-	-	2	-	-	1	4	37
TJA	-	-	-	1	5	14	2	1	4	-	-	3	6	18
VTA	-	-	2	2	8	14	-	-	-	-	-	4	8	16
KOKKU:												208	465	8498

* Auditeeritud kalendriaasta

** A – auditite koguarv – aastas läbi viidud auditite arv, TP koguarv – auditite käigus tehtud tähelepanekute arv, Pr. arv – projektide arv (rahuldatud taotluste arv)

Allikas: Rahandusministeerium, 05.04.2012

Probleemse teemana võib projektiauditite tähelepanekute analüüsi tulemusena välja tuua **riigihangete temaatika** selle suure finantsmõju ning peaaegu kõikides RÜdes korduva esinemise tõttu. Riigihanked on välja toonud riskide hindamisel kõik süsteemiosalised (ptk 3.2.2).

Riigihangete järelevalve tõhustamine on kindlasti üks korraldusasutuse 2012. aasta prioriteetseid tegevusvaldkondi. Selleks juurutatakse 2011. aastal välja töötatud **miinimumnõuded hangete kontrollimisele**, tagatakse piisav süsteemisene juhendamine ja info liikumine erinevatest kaasustest (ennetamiseks probleemide kordumist). Alates märtsist 2012 peavad kõik RÜd riigihankeid kontrollima korraldusasutuse poolt seatud minimaalses ulatuses. Lisaks jätkatakse **riigihangete kontrolli pistelise kvaliteedikontrolliga**. Infoliikumise parandamiseks toimuvad riigihangete alased koolitused ning plaanis on riigihangete töörühma loomine.

Järelevalve valdkonna juhendmaterjalidest uuendati 2011. aastal tagasinõuete ja tagasimaksete juhendit ning alustati järelevalve üldjuhendi ning tulu teenivate projektide juhendi uuendamist, mis valmivad 2012. aasta esimeses pooles. Järelevalve üldjuhendi uuendamine on oluline, kuna tegemist on peamise rakendusüksuste järelevalvetegevust reguleeriva dokumendiga.

3.2.4. RA ja RÜ järelevalve tegevused 2011. aastal

Rakenduskavas on kokku läbi viidud paikvaatlusi 428 projektis 2 683st kinnitatud projektist ehk paikvaatlustega on kaetud 16,0% projektidest. Kõrgeim on paikvaatlustega katvus transpordi ERF suunas (67%). Summaliselt on paikvaatlustega kaetud 36,8% projektide kinnitatud eelarvetest ning ka summaliselt on enim paikvaatlustega kaetud transpordi ERF suund (66%). Kõikides suundades on kontrollitud vähemalt 32% suuna eelarve heakskiidetud mahust.

EASi järelevalve üksuse töö kvaliteet oli 2011. aastal rahuldaval tasemel. 99% aruannetest ja väljamaksetaotlustest kinnitati tähtaegselt. Samas viitavad väliste institutsioonide poolt läbiviidud auditid vajadusele järelevalve üksuse poolt läbiviidava kontrolli ulatust ja sügavust (eelkõige riigihangete valdkonnas) tõhustada. Auditite soovist tulenevalt täiustati RÜ riigihangete kontrollisüsteemi: täiendati kontrolliprotseduure ja kontroll-lehti ning loodi täiendav ametikoht (riigihangetega kontrolli osas). Täpsemad muudatused on ära toodud juhtumis- ja kontrollisüsteemide muudatuste peatükis punktis 4.1.

2011. aastal viidi järelevalve üksuse poolt prioriteetse suuna meetmetes läbi 102 paikvaatlust (see on 4,8% EASi rahastatud 2 115 projektist), lisaks RÜ konsultantide paikvaatlused. Hinnang „üldjoontes korrektne“ (esineb väikeseid kõrvalekaldeid) anti 23 projektile, s.o 22,5% kontrollitud järelevalve üksuse projektidest. Hinnangut „ebakorrektne“ (tuvastatud on olulisi rikkumisi, mis reeglina sisaldavad mitteabikõlblikke kulusid) ei antud ühelegi projektile. Ülejäänud teostatud paikvaatluste kohta anti hinnang „korrektne“. Enamlevinud veatüübina esines toetuse saajate raamatupidamises projektide kulude mitte selge eristamine. Nimetatud viga esines 10,8% kontrollitud projektidest. Teiseks rohkem avastatud veatüübiks oli kontrolli käigus raamatupidamiskannete mittetäielik kajastamine (3,9% kontrollitud projektidest). Kriitilise meetmena selles osas eristus 2011. aastal „Eksporditurunduse toetus“. Paikvaatlusega seotud ettekirjutusi prioriteetse suuna meetmetes ei tehtud.

Dokumentide kontrollimisel avastati enim vigu mitteabikõlblike kulude esitamise ja töötasude/puhkuste/põhivara/üldkulude abikõlblikkuse arvestusega seonduvalt.

Konsultantide paikvaatluseid on aruandeperioodi lõpuks EASis kokku teostatud 439 (see on 20,8% EASis kinnitatud projektidest). Tükiarvuliselt on konsultantide paikvaatluseid kõige rohkem läbi viidud „Ekspordi turunduse toetus“ (213), „Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus“ (155) ja „Ekspordi arendamise toetus“ (69) puhul. Protsentuaalselt rahastatud projektidest on kõige suurema osakaaluga läbiviidud konsultantide paikvaatluseid „Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus“ puhul (83,3%). Järgnevad „Eksporditurunduse toetus“ (70,3%) ja „Ekspordi arendamise toetus“ (45,4%). Väga kõrge konsultantide paikvaatluste osakaal on „Ekspordi arendamise toetus“ projektidel, kus teostatud 70st paikvaatlusest on 69 tehtud konsultantide poolt.

31.12.2011 seisuga on **SA Archimedese** poolt rakendatavates prioriteetse suuna meetmetes aktsepteeritud või lõpetatud kokku 340 projekti, millest 45-s projektis ehk 13% on läbi viidud paikvaatlus (Lisa 7). Dokumentide kontrolli ja paikvaatluste põhjal on enamlevinud vigadeks riigihangete korraldamisega seotud vead, tööjõukulude arvestamise mittekorrektus, projekti kulude eristamine toetuse saaja raamatupidamises, tähelepanemata vead ning hinnavõrdluse teostamata jätmine, juhul kui toetuse saaja oli selleks kohustatud. Vigade hulk võrreldes eelmiste aastatega ei ole oluliselt suurenenud, samas toob uute toetuse saajate (asutuste) lisandumine kaasa ka võimaluse, et vigade arv suureneb, eriti projekti algfaasis ning loob vajaduse pöörata enam tähelepanu toetuse saajate nõustamisele. Toetuse saajate nõustamisel on peamiseks väljunditeks meetmete infopäevad, konsultatsioonid koordinaatoritega, kodulehele

paigutatud teave ning samuti on toetuse saajatele jagatud informatsiooni korraldusasutuse poolt läbi viidavate koolituste kohta (näit. riigihangete läbiviimine).

RIA on aktsepteeritud 186 taotlusest paikvaatlused läbi viinud 41% projektidest. Aruandeaastal viidi paikvaatlus läbi 53 projekti osas, mis teeb 28,5% kogu aktsepteeritud projektide hulgast. Paikvaatlusega hõlmati kokku 46% aktsepteeritud projektide kogumahust, mis näitab, et paikvaatlused viidi läbi siis, kui oli võimalik saada ülevaade projekti tulemist. Paikvaatlustel 2011. aastal rikkumisi ei tuvastatud ja ettekirjutusi ei tehtud. Suulisi märkusi tehti dokumentide säilitamiskoostöö eiramise ja riigihangete aruannete hilinenud esitamise kohta riigihangete registrisse.

Tehnilise abi ja HTA meetmete raames on läbi viidud korralisi paikvaatlusi kõikide toetuse saajate juures vähemalt korra projekti rakendamise perioodi jooksul. Tehnilise abi 11 aktsepteeritud ja lõpetatud projektist on paikvaadeldud kuut projekti, mis moodustab 55% kõikidest projektidest. Eelarve osas oli paikvaatlusega kaetud 66% kinnitatud projektide eelarvetest. HTA 64st aktsepteeritud või lõpetatud projektidest on kontrollitud 62 projekti, mis moodustab 97% kõikidest HTA projektidest. Eelarveliselt on aga HTA kohapealsete kontrollidega kaetud 99,99% projektide kinnitatud eelarvetest (tabelis ümardatud 100%-le).

HTM teostab järelevalvet SA Archimedese tegevuste üle paikvaatluste käigus ning desk-based meetodil. Perioodiliste järelevalvetena teeb RA kord kvartalis RÜ koostatud rikkumisaruannete kontrolli ning tagasimaksete aruannete analüüsi. Rikkumiste aruannete järelevalve toimub SFOSi põhjal, kvartaalsete tagasimaksete aruannete analüüs toimub SFCSis koostatud aruande põhjal. Tagasimaksete aruande analüüs annab sisendi järelevalve tegevusteks.

Lisaks perioodilisele järelevalvele teeb RA valimipõhist ning riskidest tulenevat järelevalvet. Aruandeaastal teostas RA antud prioriteetse suuna raames lisaks eelpool toodule järelevalvet meetme „Biotehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“ avatud taotlusvooru hindamise üle. Järelevalve tulemusena RÜ töös olulisi puudusi ei tuvastatud, kuid tehti ettepanekuid hindamissüsteemi muutmiseks. Läbi viidud järelevalvete tulemusena võib RÜ JKS antud tööloikude osas hinnata toimivaks.

MKM algatas 2011. aasta jooksul kuus kohapealset kontrolli: kaks EASi rakendatavate programmide „Riiklike turundusürituste programm“ ja „Ettevõtlusinkubatsiooni programm“ osas ning neli RIA elluviidavate projektide „ID-kaardi elektrooniliseks kasutamiseks vajaliku infosüsteemi ajakohastamine ning arendamine“, „Riigi infosüsteemi kindlustavad süsteemid – Andmevahetuskäsi X-tee uus versioon 5.0“, „Küberjulgeoleku kindlustamine – Andmesideteenuse olekuruum“ ja „Riigi infosüsteemi kindlustavad süsteemid – RIHA jätkuarendused 2009-2010“ osas.

Valdavalt oli kontrollitud projektide elluviimine korrektne või esines vaid vähetähtsaid eksimusi. Lisaks koostati EK auditi ja EASi siseauditi auditite käigus tuvastatud rikkumiste põhjal tagasinõue „Turismiinfosüsteemi programmi“ osas. Rikkumiste sisuks olid vead hangetes. Vähem tähtsamatest eksimustest tuvastati veel kontrollijälje puudulikkus programmile tööd teinud ekspertide kodutöö (eksperti poolt kodus dokumentide lugemine, EASi külastuste ette valmistamine jms) ning lihthanke pakkujate võrdlemise osas ning EL tähistusega IT arenduse osas.

Transpordi suundades on meetme rakendamise eeskirjale toetudes RA põhimõtte, et järelevalve RÜ tegevuse üle ei seisne alati paikvaatluses. Muuhulgas võib RÜ kontroll hõlmata ka RÜ JKS osas tehtud auditite aruannete läbitöötamist ning analüüsi, järelevalvete

(puuduste kõrvaldamise) kontrollimist, teiste RÜ tööd puudutavate auditiaruannete (EK auditid, Riigikontrolli auditid) läbitöötamist ja analüüsi, järeltegevuste (puuduste kõrvaldamise) kontrollimist, kontrolli projektauditite ja järelevalve paikvaatluse järeltegevuste teostamise üle, RA meetmete elluviimise osas tehtud hindamiste aruannete läbitöötamist ja analüüsi, hindamise soovitude ellurakendamisel osalemist ning rikkumiste aruannete analüüsi jmt. Uurimine algatatakse RA poolt siis, kui esineb olulisi tähelepanekud seoses läbiviidud riigihangetega.

2011. aastal kaardistas MKM koostöös **VTAg**a kõik veeteede valdkonna hanked, mille puhul oli lepingut muudetud (RHS § 69) või hangetel kasutatud erimenetlust (RHS § 94). 99% kaardistatud hangetest olid AA või riigikontrolli poolt eelnevalt auditeeritud ja olulisi tähelepanekuid ei olnud.

2011. aastal teostas MKM AA poolt detsembris 2010 kinnitatud ÜF projekti „Kuivastu, Virtsu, Heltermaa ja Rohuküla sadamate rekonstrueerimine“ auditi lõpparuande tähelepanekute osas täiendava menetluse otsustamiseks toetuse tagasimaksmise vajadust. Analüüsi tulemusena otsustas MKM, et toetust tagasi ei nõuta kuna toetuse kasutamine vastas EL õigusele ning toetuse tagasinõudmiseks alused puudusid.

RA hindab järelevalvet RÜde tegevuse üle piisavaks. 2011. aasta lõpu seisuga on enamus projektide eelkontrolle toodud RAsse, mistõttu on riigihangete seaduse vastu eksimise riskid maandatud.

3.3. Auditid

Kindluse saamiseks kulude abikõlblikkuses ja asutuste juhtimis- ja kontrollisüsteemide toimimises toimuvad projektide ja JKS auditid. Auditeeriv asutus on Rahandusministeeriumi Finantskontrolli osakond, kes võib oma toiminguid delegerida RAde ja RÜde audiitoritele või osta ka teenust välisaudiitorilt. Projektauditite soovitude ja järeltegevuste elluviimist järelevalvab AA, JKS auditite järeltegevuste maandamist järelevalvab KA.

3.3.1. Projektauditid

Auditeeriva asutuse 2011. aasta projektauditi valimis⁶ oli **70 projekti summas 292,3 mln eurot**, mis moodustas üldkogumist 49%. Seega auditeeriti peaaegu pool 2010. aastal EK-le deklareeritud kuludest. Kokku 39 auditit viis läbi AA ning 31 audiitorid rakendusasutustes ja -üksustes. **Auditite tulemusena tehti finantsmõjuga tähelepanekuid 28 projektile (40% auditeeritud projektidest sisaldas mitteabikõlblikke kulusid).**

Projektauditite tulemusena tehti **83 olulist tähelepanekut**. Kõige rohkem tehti tähelepanekuid struktuuritoetuse eesmärgipärase kasutamise osas (44 tähelepanekut), **suurima finantsmõjuga olid hangetega seotud tähelepanekud (82,6% tuvastatud mitteabikõlblikest kuludest).**

Projektauditite (kõik rakenduskavad) raames väljatoodud probleemid ning tehtud olulised tähelepanekud jagunevad auditi alameesmärkide lõikes järgmiselt:

⁶ Valimi moodustamisel kasutab AA statistilisi valimi moodustamise meetodikaid

- **Struktuuritoetuse eesmärgipärane kasutamine: 44** olulist tähelepanekut (tuvastatud mitteabikõlblik kulu referentsperioodil on 461 295 eurot, potentsiaalne mitteabikõlblik kulu⁷ 50 979 eurot).
- **Hangete läbiviimine: 36** olulist tähelepanekut (tuvastatud mitteabikõlblikud kulud referentsperioodil kokku 2 186 041 eurot, potentsiaalne mitteabikõlblik kulu kokku 1 661 337 eurot).
- **Raamatupidamisarvestuse õigsus: üks** oluline tähelepanek (finantsmõju ei kaasnenud).
- **Rakendusüksusele suunatud tähelepanekud: kaks** olulist tähelepanekut (finantsmõju ei kaasnenud).

AA hinnangul on struktuuritoetuse eesmärgiga seonduvad tähelepanekud sisult erinevad ning ei viita süsteemsele veale⁸. Suurima finantsmõjuga on hangetega seotud tähelepanekud, mis viitavad puudustele rakendusüksuste juhtimis- ja kontrollisüsteemides. Tähelepanekute lahendamise tegeletakse ning tehtud parandused ja JKSi muudatused on välja toodud peatükis 4.1.

Läbiviidud projektauditite tulemusena tuvastati referentsperioodil mitteabikõlblikke kulusid kokku summas **2,65 mln eurot** ehk **0,9%** auditeeritud kulude kogumahust ning potentsiaalseid mitteabikõlblikke kulusid 1,71 mln eurot.

Arvestades auditi toimingute käigus tuvastatud vigu ja nende põhjal leitud kõige tõenäolisemaid vigu, on võimalik 80% kindlustunde määraga öelda, et **koguviga on 1,33% üldkogumist**.

Tabel 3. Rakenduskavas tuvastatud mitteabikõlblikud kulud.

Rakenduskava	Auditeeritud projektide arv	Auditeeritud sertifitseeritud kulud ⁹	Avastatud mitteabikõlblikud kulud	Potentsiaalselt mitteabikõlblikud kulud	Vea määr %
Majanduskeskkonna arendamine (ERF, ÜF) ¹⁰	32	204 402 422	909 726	251 517	0,44%
Tehniline abi (ESF, ERF, ÜF) – kõik 3 rakenduskava	2	762 834	74	0,00	0,01%

Allikas: Auditeeriv asutus, 05.04.2012

Võrreldes varasemate aastatega on suurenenud nende projektide osakaal, milles on tehtud finantsmõju omavaid tähelepanekuid (2011. aastal 40% auditeeritud projektidest, 2010. aastal 25% auditeeritud projektidest). Seega **vigade esinemise sagedus on suurenenud**. Samuti on tõusnud projektide arv, milles tuvastati oluline finantsmõju (ehk vea määr ületas 2%): 2011. aastal ületas 15 auditeeritud projektil vea määr 2% (ehk 21% auditeeritud projektidest sisaldas olulist finantsmõju). 2010. aastal oli selliseid projekte auditi valimis vaid 5 (s.o 6% auditeeritud projektidest). **Sellest võib järeldada, et struktuuritoetuste rakendamise süsteem laseb varasemate aastatega võrreldes läbi rohkem rikkumisi ning nende rikkumiste mõju on suurenenud.**

⁷ Auditi toimingute käigus ei ole olnud võimalik tuvastada täpset mitteabikõlblike kulude summat (näiteks on vajalik täiendav erialane ekspertiis) või auditi toimingute käigus on tuvastatud selliste kulude abikõlblikkuse osas puudusi, mida ei ole auditi läbiviimise hetkel välja makstud.

⁸ Näiteks tööajatabelitega seonduvalt tehti 5 olulist tähelepanekut. Need tähelepanekud tehti 2 erineva asutuse projektide osas. AA hinnangul ei viita see süsteemsele veale.

⁹ Auditeeritud kogukulude maht on 294 080 851,25 eurot (Lisa 5.1).

¹⁰ CCI number: 2007EE161PO001.

Projektauditite tulemuste ülevaade rakendusüksuste ja rakenduskava kaupa on toodud aruande Lisas 12.

Vigade tuvastamiseks kõrgema riskiga meetmete ja RÜde osas on MA ja KA viinud läbi kohapealseid kontrollid RÜdes, mille tulemuste alusel täiendavad RÜd oma protseduure ja kontrollid.

MA on viinud läbi analüüsi RÜde lõikes ning jätnud EK-le esitatud rahataotlusest välja hangete kontrollimise nõrkuse tõttu osad EAS ja VTA kulud. Nendel RÜdel tuleb viia läbi detailne analüüs riigihangete kontrollimise piisavuse osas ning teha tagantjärele kontrollid tehtud kulude osas. Vigade tuvastamisel tehakse finantskorrektsioone.

MA ja KA jätkavad 2012. aastal kontrolliplaani alusel RÜde kontrollimist, mille järgselt saavad kõik olulisemad kontrolliprotsessid kõikides RÜdes hinnatud. AA viib läbi JKS auditid kõrgema riskiga RÜdes vastavalt 2012. aastal auditeerimise tööplaanile.

Arvestades projektauditite 2011. aasta tulemusi on AA arvamusel, et struktuuritoetuse JKS toimib, kuid mõningad parendused on vajalikud. Need puudutavad eelkõige JKSide tõhustamist riigihangete kontrolli osas.

Detailne informatsioon projektaudititest on AA auditeerimise aastaaruandes (leitav Rahandusministeeriumi kodulehel: <http://www.fin.ee/valisvahendite-auditid>).

Aruandeaastal auditeeriti **KredExi** poolt rakendatavatest meetmetest kahte programmi: „Ettevõtluslaenu riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programmi“ (auditeeritud 71 projekti summas 6,4 mln eurot) ja Tugiprogrammi (auditeeritud 118 projekti summas 37,9 mln eurot). Mõlema auditi käigus tuvastasid audiitorid programmi ja/või teenuse tingimustele mitte vastavaid lepinguid (esimese puhul kolm lepingut, teise puhul kahe ettevõtjaga seotud seitse lepingut), kuid mitteabikõlblikuks kulusid ei tunnustatud. Programmi elluviijal on kohustus nimetatud projektid abikõlblike projektide nimekirjast välja arvata ning nende asemel täiendavalt uusi nõuetele vastavaid lepinguid sõlmida. Lisaks tehti mitmeid tähelepanekuid menetlusprotsesside parendamiseks.

EASi 23st meetmest ja 2 116st projektist auditeeriti aruandeaastal 17 projekti, auditeeritud kulud summas (valimi suurus) 30,8 mln eurot (22% kõigist prioriteetses suunas EASi poolt välja makstud kuludest). Kokku tehti projektauditite põhjal 22 olulist tähelepanekut ja tunnustati mitteabikõlblikuks toetusi summas 338 603 eurot. Olulised tähelepanekud on seotud eelkõige struktuuritoetuse eesmärgipärase kasutamisega (projekti kuludesse on kantud projektiga mitteseotud kulud ja kulud, mis on vastuolus meetme määrusega). Osad tähelepanekud on seotud hangete läbiviimisega (ei ole järgitud erinevaid riigihangete seaduses sätestatud nõudeid). Tagasinõutud toetus 913 eurot.

TjaA ja kõrghariduse infrastruktuuri suuna 12 meetme 340 projektist auditeeriti aruandeaastal kahte projekti, auditeeritud kulud summas 2,56 mln eurot (2,4% prioriteetses suunas väljamakstud kuludest). Kokku tehti projektauditite põhjal kaks olulist tähelepanekut ja tunnustati abikõlbmatuks toetust summas 2 277 eurot. RÜ palus toetuse saajal seoses auditi käigus abikõlbmatuks tunnustatud kuludega esitada täiendavad andmed ja selgitused ning esitatud andmetele tuginedes koostati jaanuaris 2012 toetuse saajale toetuse osalise tagasinõudmise otsus.

Transpordi suundades algatati aruandeperioodil või viidi läbi kaheksa projektauditit MKM siseauditi osakonna, haldusala asutuse siseauditi või AA poolt. ÜF projekti „Raudtee

rekonstrueerimine Rail Baltica trassil (Tallinna-Tartu lõik)“ auditi toetuse saaja poolt toetuse rakendamise kohta märkused puudusid, kuid RÜ-le soovitati protseduuris täpsemalt fikseerida riigihangete järelkontrolli põhimõtted, mis viidi RÜ poolt protseduuridesse ka sisse. Ühegi raudteevaldkonna auditi käigus mitteabikõlblikke kulusid ei tuvastatud. ÜF projekti „Türi-Viljandi raudteelõigu rekonstrueerimine“ auditi tegevustega alustati 2011. aasta lõpus ning need viiakse läbi 2012. aasta I kvartali jooksul. Tulemusi kajastatakse järgmise aruandeperioodi aastaaruandes.

Teedevaldkonna 11 projektist auditeeriti aruandeaastal viit projekti, auditeeritud kulud summas 55,9 mln eurot (34,5% väljamakstud kuludest). Projektauditite põhjal tehti kaks olulist tähelepanekut Maanteeameti projektides ja tunnistati mitteabikõlblikuks toetusi summas 7030 eurot. Mäo möödasõidu projekteerimise ja ehituse auditeerimise tulemusena tunnistati mitteabikõlblikuks 5752 eurot. Pärnu ümbersõidu auditeerimise tulemusena tunnistati mitteabikõlblikuks 1278 eurot. Tegemist oli liikluskorralduse ja liiklusohutuse nõuete (Pärnu ümbersõit) ja tööohutuse nõuete (Mäo möödasõit) eiramise eest tehtud trahvidega. Tuvastatud mitteabikõlblikud kulud on RÜ poolt järgnevat maksetaotluste menetlemisel toetusest maha arvestatud, toetuse tagasinõudmist ei toimunud.

VTAs viidi 2011. aastal läbi üks projektaudit „Meresõiduohutuse tõhustamine Eestis (möödistuslaeva soetamine veeteede hüdrograafiliseks möödistamiseks)“, mille raames tähelepanekuid ei tehtud. 2011. aastal alustati projektauditit ka AS Saarte Liinide projektis „Kuivastu, Virtsu, Heltermaa ja Rohuküla sadamate rekonstrueerimine“, mille tegevusi jätkatakse 2012. aasta I kvartalis ja kajastatakse järgmise aruandeperioodi aastaaruandes.

2011. aastal Tallinna Lennujaamas auditeid ega paikvaatlusi ei teostatud. Samuti ei auditeeritud RÜd. Makseasutus teostas RÜs kuluaruannete protseduuri ülevaatus, olulisi tähelepanekuid ei täheldatud. KA teostas RÜ-le JKS-i ja protseduuride ülevaatus. Olulisi märkuseid ei olnud. Tallinna Lennujaam omab varasemalt läbiviidud auditite tulemusena I kategooriat, st JKS toimib ning parendused ei ole vajalikud.

3.3.2. Juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditid ning kokkuvõte nende tulemustest

2011. aastal viis AA lõpule seni veel auditeerimata rakendusasutustes ja -üksustes (Veeteede Ametis, Sotsiaalministeeriumis ja MAs) neli eelmisel aruandlusperioodil alustatud juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditit (*JKS audit*). Lisaks viidi 2011. aastal läbi makseasutuse JKS auditi järelaudit ning alustati kahte JKS auditit (KA JKS audit ning paikvaatluste JKS audit), mille tulemused kajastatakse 2012. aasta auditeerimise aastaaruandes.

JKS auditite käigus süsteemseid, kõikidele asutustele laienevaid probleeme ei leitud, auditeeritavate juhtimis- ja kontrollisüsteemide hinnati järgmiselt:

- **Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus** (kategooria I) (seotud rakenduskavad: EARK)
- **Veeteede Amet** (kategooria II) (rakenduskava: MARK)
- **Sotsiaalministeerium** (RÜ - kategooria II ja RA - kategooria III) (EARK, IARK)
- **Makseasutus** (järelauditi tulemusena tõstis AA hinnangut kategooria III kategooriale II) (EARK, IARK, MARK)

Analüüsides peamisi 2011. aastal tehtud JKS auditite tähelepanekuid, on AA hinnangul **suuremad kitsaskohad** endiselt kulude abikõlblikkuse tagamisel, sealhulgas riigihangete kontrollimisel. Riigihangete kontrollimisel ei suudeta alati hinnata keerulisemaid juhtumeid – näiteks väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse kasutamise põhjendatus ning hankelepingute muutmise seaduslikkus. JKS auditite tulemusena tuvastati finantsmõju

omavaid probleeme, mis tulenesid hangete eelkontrolli puudlikkusest RÜs. Auditi tähelepanekutest tulenevad JKSi muudatused on ära toodud peatükis 4.1.

Endiselt vajab parandamist kohustuste lahususe tagamine väiksemates RÜdes, mis on samaaegselt ka toetuse saajad, ning asutustes, mis täidavad nii RÜ kui ka RA rolli. Ka RA kontroll RÜ tegevuse üle vajab tõhustamist.

Kulude EK-le sertifitseerimise osas on **puudusi kontrollitegevuses delegeeritud ülesannete üle**. Puudub kindlustunne, et neid täidetakse tõhusalt. MA JKS auditi tulemusena on seda kontrolli hakanud tõhustama nii MA kui ka KA. Samuti on parendamisel riskide hindamise ja juhtimise protsess struktuuritoetuste süsteemis, mis peaks andma olulise sisendi nii MA, KA kui ka AA poolt teostatavatesse kontrollitegevustesse järgmisel aastal (ülevaade riskidest on toodud peatükis 3.2.2.).

JKS auditite käigus tuvastatud puudusi toetavad ka projektauditiite tulemused. Projektauditiites avastatud mitteabikõlblikud kulud on põhjustatud valdavalt puudustest JKSi.

Järeloiminguid juhtimis- ja kontrollisüsteemides tuvastatud riskide maandamise osas teostab KA koostöös RAde ja RÜdega.

Vastavalt Euroopa Komisjoni õigusaktides sätestatud ja tuginedes eeltoodud JKS auditite tulemustele, esitas AA 30.12.2011 Euroopa Komisjonile auditeerimise aastaaruande ja märkustega auditi hinnangu (*qualified opinion*), mille kohaselt AA hinnangul Eesti struktuuritoetuste juhtimis- ja kontrollisüsteem toimib, kuid mõningad parendused on vajalikud (**II kategooria ehk keskmise tasemega kindlustunne¹¹**).

Aruandeaastal alustas AA JKS auditit Maanteeametis. Algatati ka järelevalve raames teostatavate paikvaatluste JKS audit MKMis ja TJAs, kuid mõlema osas jäid audititoimingud 2012. aastasse. Tulemusi kajastatakse järgmise aruandeperioodi aastaaruandes.

Veeteede Ameti auditi tulemusena jõudsid audiitorid järeldusele, et Veeteede Ameti RÜ JKS toimib, kuid mõningad parendused on vajalikud. Oli paar olulist tähelepanekut seoses hangete eelkontrollide teostamisega, mille osas MKM viis 2011. aastal läbi menetluse. Mitteabikõlblikke kulusid siiski ei tuvastatud.

3.4. Rikkumised, ettekirjutused, tagasinõuded

Kokku on rakenduskavas tuvastatud 32 rikkumist (OLAFile registreeritud rikkumised, lisa 14) summas 1,8 mln eurot (0,12% rakenduskava eelarvest). Enim oli rikkumisi seotud hangetega ning mitteabikõlblikke kuludega. Võrreldes 2010. aastaga oli 2011. aastal kaks rikkumist rohkem.

Hankekohuslastest toetuse saajate kulude abikõlblikkuse kontrollimisel ja projektide auditeerimisel on jätkuvalt suurimaks probleemiks riigihangete seaduses kehtestatud korra eiramine. Sagedasemad rikkumised seisnevad hangete jagamises osadeks ja sellest tuleneva vale hankemenetlusliigi valikus, menetlusreeglite eiramises eriti pakkujate kvalifikatsiooni kontrollides ning hankelepingute muutmises ilma objektiivsete põhjendusteta.

¹¹ Average level of assurance (as defined in the Guidance Note on Annual Control Reports and Opinions – COCOF 18/0220/09)

Ettevõtluse suunas on perioodi algusest kokku avastatud 25 rikkumist. Enim esines rikkumisi „Eksporditurunduse toetuse“ meetmes (12 projekti), mis olid valdavalt seotud toetuse saajate pankrottidega (tabel 33). „Teadus- ja arendustegevuse projektide toetuse“ meetme rakendusuringute (neli projekti) osas olid rikkumise põhjusteks reeglina mitteabikõlblike kulude (personali-, üld- ja rendikulud) esitamine (tabel 33).

TjaA ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas on perioodi algusest alates kumulatiivselt tuvastatud kolm rikkumist. Valdav osa rikkumistest on seotud riigihangete mittekorrektse läbiviimisega. Kõik menetletavate projektidega seotud riigihanked läbivad rakendusüksuses I ja II taseme kontrolli (valimit ei rakendata), enamik probleemidest tuvastatakse dokumentide kontrolli käigus. Toetust tagastati vabatahtlikult ühel juhul – Teaduse tippkeskuste meetmes, summas kolm eurot, vabatahtlik tagastus oli tingitud toetuse saaja poolsest eksimusest lähetuskulude arvestamisel. Samuti tagastati kahel juhul toetuse saaja poolt kasutamata jäetud ettemaks, sest soetatavad seadmed hangiti prognoositust odavamalt hinnaga.

2011. aastal transpordi valdkonnas rikkumisi ei avastatud. 2010. aastal viis AA läbi projektiauditi, mille raames avastati eeldatavaid mitteabikõlblikke summasid. Rakendusasutus viis 2011. aastal läbi menetluse ning jõudis lahendustele, et toetuse saaja peab tagasi maksma toetuse summas 11 138 eurot. ERF suunas 2011. aastal toimunud tagasimakse summas 31 455 eurot põhines samuti 2010. aastal avastatud rikkumisele tehtud toetuse tagasinõudeotsusel.

Infoühiskonna arendamise prioriteetses suunas nõuti 2011. aastal toetust osaliselt tagasi kaks korda. Ühel juhul ei olnud hankija võimeline esitama hankemenetluse käigus vormistatud pakkumuste avamise protokolliga tõendama, et on täitnud oma teavitamise kohustust ning teisel juhul katkestas toetuse saaja projekti ning maksis tagasi seni projektijuhi palgana tasutud toetuse.

Tabel 4. Tagasinõutud toetus

Prioriteetne suund	Fond	Tagasinõutud toetus (EL osalus)
Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	ERDF	603 812,17
Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine	ERDF	110 367,15
Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud	ÜF	11 138,10
Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine	ERDF	31 454,88
Infoühiskonna edendamine	ERDF	19 862,45
Kokku		776 634,75

Allikas: SFCS, 12.04.2012

4. SEIRE JA HINDAMINE

Käesolev peatükk annab ülevaate struktuurivahendite seire- ja hindamissüsteemi peamistest tegevustest ja rakenduskavaga seotud muudatustest aruande aastal.

4.1. Rakenduskava seire

2011. aastal jätkas KA kord kvartalis KA ja teiste valitsemisalade vahelisi kohtumisi ning eelarve ja välisvahendite koondaruande koostamist ja Vabariigi Valitusele esitamist. Aruandega teavitatakse Valitsuskabinetti rakendamise hetkeseisust ja probleemidest/kordaminekutest ning vajadusel tehakse Vabariigi Valitusele ettepanekuid plaanide muutmiseks.

2011. aastal tegi Vabariigi Valitsus Rahandusministeeriumi ettepanekul otsuse N+ riigisiseste sihttasemete kehtestamiseks seiremääruses, mis kinnitati 29. augustil 2011 (sihttasemed on määruse lisad).

Lisaks kvartaalsetele kohtumistele ja seirekomisjoni koosolekule toimus 2011. aastal kaks KA kohtumist EKga (märtsis ja detsembris). Üldise rakendamise hetkeseisu analüüsi kõrval olid kohtumistel aruteluks mitmed teemad, sh seire ja järelevalve tõhustamine (sh riigihangetega seotud probleemid), vahehindamise tulemused, rakenduskavade muudatusettepanekud, indikaatorite täitmine ja tulemuste analüüsimine, MA auditi tulemused, finantsinstrumentide rakendamine ja perioodi 2014-2020 ettevalmistus.

Tulenevalt EK aastakoosolekul tehtud soovitudest pööras KA 2011. aastal suuremat tähelepanu 2010. aasta prioriteetsete suundade ja rakenduskavade seirearuannete kvaliteedi parandamisele. 2011. aasta teises pooles uuendas ja täiendas KA olemasolevate seirearuannete vorme ja juhendeid, mis peaks tõstma 2011. aasta seirearuannete kvaliteeti ja analüütilist taset.

Meetmete jooksvaks seireks toimuvad MKMis ja ka HTMis regulaarsed kvartaalsed kohtumised RÜdega, kus arutatakse eelneva kvartali tegevust ja tulemusi ning vajadusel võimalikke muudatusi tulevikuks. Lisaks toimuvad EASi ja MKMi vahel kord nädalas või vastavalt vajadusele lisaks ka Juhtgrupi kohtumised, kus arutatakse päevakajalisi probleeme ja võimalikke muudatusi meetmetes. Iga kvartali järgselt teeb EAS ka ülevaade meetmete ja projektide sisulisest ja finantsprogressist.

Ettevõtluse prioriteetse suuna juhtkomisjonis toimus aruandeperioodil üks kirjalik hääletus 2010. aasta seirearuande heaks kiitmiseks. Hääletuse käigus esitati küsimusi ja kommentaare aruandele, mille tõttu ka aruannet enne kinnitamist täiendati. Suuna juhtkomisjonis ning seirekomisjonis ettepanekuid rakendamisele ei tehtud.

Aruandeaastal toimus TjaA ja kõrghariduse infrastruktuuri suuna juhtkomisjonis kolm koosolekut, neist kaks kirjaliku protseduurina. Koosolekute käigus kinnitati 2010. aasta seirearuanne, kiideti heaks meetmete „Kõrgkoolide ning teadus- ja arendusasutuste õppe- ja töökeskkond“, „Tervishoiualase teadus- ja arendustegevuse toetamine“, „Keskkonnakaitse ja -tehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“ ja „Materjalitehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“ tingimused.

Transpordi suundade juhtkomisjon tegi 2011. aastal seitse projekti rahastamisotsust ja ühe koondprojekti osas kaks projektiosa rahastamisotsust. Kevadel 2011 kinnitati ka 2010. aasta seirearuanne.

Perioodil 2007-2013 ei moodustatud infoühiskonna ning tehnilise abi suundades prioriteetsete suundade juhtkomisjone. Seiret teostavad RAAd ning rakenduskavade juhtministeeriumid regulaarsete kohtumiste ning seirearuandluse käigus.

4.2. Läbiviidud hindamised ja uuringud

Kõigi rakenduskavade ja fondide vaates olulisimaks hindamiseks võib pidada aruandeaastal läbiviidud toetusperioodi 2007-2013 vahehindamist. Vahehindamise fookuses oli kasutatud vahendite panuse hindamine seatud eesmärkide saavutamisel ja rakendussüsteemi toimimine. Vahehindamise alusel saab toetuste rakendamist muuta kvaliteetsemaks ja tõhusamaks. Analüütilist tuge sooviti hindajalt saada nii 2007-2013 perioodi rakendamise korrigeerimiseks kui ka 2014-2020 kavade ja rakendussüsteemi ettevalmistamiseks.

2010. aasta sügisel alustatud hindamisprojekti väljatöötamise kaasati kõik rakendusasutused ja -üksused. Rahandusministeeriumi tellimisel teostasid hindamist CyclePlanDrive OÜ (CPD OÜ) ja Tartu Ülikool (*Hindaja*). Hindaja alustas tööd märtsis ning 15. detsembril toimus hindamistulemuste avalik tutvustamine. Lõplik hindamisaruanne anti tellijale üle aasta 2011. aasta lõpul.

Vahehindamise tulemuste kokkuvõte

Hindajate poolt esitatud järeldusena on **struktuurivahendite kasutamine sihipärane ja rakendussüsteem toetuste jagamiseks toimib ökonoomselt**. Struktuurivahendid on toetanud Eesti sotsiaalmajanduslikku arengut ja tugevdanud konkurentsivõimet. Toetatud tegevustega on liigutud seatud eesmärkide saavutamise suunas, struktuurivahendid on leevendanud majanduskriisi negatiivseid mõjusid, näiteks ohjanud tööpuudust ja soodustanud ettevõtlust. Samas viidati, et läbimõelduma riikliku strateegilise planeerimisega ja meetmete süsteemsema sisulise seire/kontrolliga saaks ressursse kasutada senisest efektiivsemalt, jätkusuutlikumalt ja tulemuslikumalt.

Hindamise käigus ei tuvastatud rakendussüsteemis olulisi kitsaskohti, ülemääraseid maandamata riske või madala efektiivsusega protsesse. Struktuurivahendite rakendussüsteemis on toetuse korraldamise ja jagamisega hõivatud kokku ligi 400 täistöökohta, administreerimise kulu võib hinnata pigem madalaks. Läti, Leedu ja Soomega võrreldes võib struktuurivahendite rakendamist Eestis pidada efektiivseks – nii toetuse maht kui ka teostatud väljamaksete maht ühe rakendussüsteemi täistöökohta kohta on Eestis suurim. Ühe toetuskrooni (ehk nüüd ka euro) väljajagamiseks kulutati kaks senti. Suur osa ressurssidest kulub väljamaksetaotluste kontrollile, projektitaotluste menetlemisele ning toetuse andmise põhimõtete väljatöötamisele ja muutmisele. Rakendussüsteemi efektiivsust saaks mõningal määral tõsta administratsiooni struktuuri ja tööjaotust korrastades sh projektide menetluse ja aruandluse lihtsustamisega. Erinevatest põhifunktsioonidest on vajavad sõltumatute ekspertide hinnangul **kõige rohkem tähelepanu seire ja struktuurifondide registri toimimine**.

Üldised järeldused ning soovitus

1. Tugevdada regionaalset planeerimist, et oleks põhjalik ülevaade, millistes piirkondades, miks ja mida on toetatud. Soovitus: järgmisel struktuurivahendite

planeerimise perioodil tuleb rohkem tähelepanu pöörata strateegilise tasandi vaatele ja analüütilisele planeerimisele, vältimaks olukorda, kus toetatakse dubleerivalt või ebaotstarbekalt omavahel konkureerivaid projekte.

2. Vajalik on arendada riigi tasandil struktuurivahendite jaotamise strateegiat (nii regionaalne kui ka valdkondlik), selleks soovitatakse uue perioodi planeerimisel põhjalikumalt läbi mõelda, millised tegevused on asjakohasemad Eesti tasakaalustatud arengu toetamisel.
3. Projektide jätkusuutlikkuse süsteemseks mõõtmiseks ja tagamiseks soovitatakse tugevdada seireprotsesse ning juurutada pidev järeelseire. Täna hõlmab järeelseire peamiselt finantskontrolli, mille kõrval tuleb alustada süsteemse sisulise järeelseirega.
4. Horisontaalsete eesmärkide poole liikumise hindamiseks soovitatakse asjakohase meetodika väljatöötamist.
5. Lihtsustada rakendussüsteemi struktuuri, jagades ümber ülesanded ja säilitades olemasolev inimressurss. Näiteks uuel perioodil kaotada ära juhtministeeriumi tasand, vähendada rakendusüksuste arvu, tsentraliseerida funktsioone ja tugevdada koordineerimise asutuste sees.
6. Tugevdada seireprotsesse, sh üle vaadata seirearuannete vormid ja juhendid¹², suurendada analüütilist võimekust RAdes ja KAs, muuta ka projekti tasandil kogutavad andmed sisulisemaks ning lisaks administratiivsetele nõuetele arvestada rohkem projekti sisuliste aspektidega.
7. Jätkata ja intensiivistada SFOSiga seotud arendustöid, sh kaasata tugevamalt strateegilise planeerimise ja seirega tegelevad ametnikud (RA/JM, KA), suurendada SFOSi kiirust, vähendada käsitsi sisestamise praktikat ja teostada SFOSi andmete korrektsuse üle tugevamat järelevalvet (nn "arvandmete riskikontrollid").
8. Indikaatorid (eelkõige väljundindikaatorid) on kohati meetmete sisuga nõrgalt seotud. Soovitati kaaluda võimalust lisada uuele programmiperioodil indikaatoreid kahes etapis. Esmalt rakenduskava mõju- ja tulemusindikaatorid ning seejärel väljundiindikaatorid, seda koos konkreetsete meetmete väljatöötamisega.

Mitmete hindamissoovituste elluviimist on alustatud 2014-2020 planeerimisprotsessis. Pärast seda, kui KA, RAde ja RÜde esindajatest koosnev hindamiste juhtkomisjon tutvus vahehindamise tulemustega, käivitati hindamissoovituste analüüsimine, mille põhjal lepatakse kokku meetmed hindamissoovituste elluviimiseks.

Ettevõtluse suunas alustasid RA ja RÜd aruandeperioodil (hindamine jätkus 2012. aastal) koostöös üldise ettevõtluse suundade toetuste vahehindamise läbiviimist (Inimressursi arendamise rakenduskava suunda 4 „Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks“ ning Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava suunda „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“ hinnatakse koos), mille esmase tulemusena võib öelda, et üldjoontes on toetuseid saanud ettevõtted ületanud toetust mitte saanud ettevõtteid kui võrrelda majandusnäitajate dünaamikat. Hinnatud kuuest majandusnäitajast neli on toetuse saajatel olnud edukamad. Need on töötajate arvu, tööjõukulude, müügitulu ja ekspordimüügitulu näitajad. Toetust saanud ettevõtted ei ole olnud samaväärselt edukad kasumlikkuse ja tootlikkuse näitajates (ärikasum ja lisandväärtus). Toetuste abil on ettevõtted loonud üle 500 töökohta ja kasvatanud ligi 30 mln eurot ekspordi. Toetuseid on kõige olulisemaks pidanud ettevõtte arengu juures „Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamise“ meetme ning „Teadmiste ja oskuste toetuse“ (Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) toetus) saajad. Negatiivse poole pealt võib välja tuua fakti, et 720st hinnatud toetuse saajast on pankrotis või likvideerimisel

¹² Aasta lõpu seisuga korraldusasutus täiendas juhendit vastavalt soovitudele.

41 ettevõtet. Seevastu need ettevõtted, kes edukalt majandustegevust jätkavad, on keskmisest Eesti ettevõttest oluliselt innovaatilisemad ja teinud sellel suunal oluliselt rohkem koostööd erinevate osapooltega.

„Turismiinfo jaotuskanalite arendamise toetuse“ raames toimus 2011. aastal pimeostude hindamised kõikides turismiinfokeskustes (TIK) ja külastuskeskustes (KÜK), et hinnata infoteenuse kättesaadavust ja kvaliteeti. Tegemist ei ole otseselt hindamisega, mis on seotud väljaantud investeeringutoetusega TIKidele ja KÜKidele, kuid hindab objektiivselt nende organisatsioonide tegevuse kvaliteeti. Hindamiste kokkuvõttena selgus, et teenusekvaliteeti TIKides ja KÜKides tuleb oluliselt tõsta ning näha selleks ette järjepidevat arendustegevust.

HTM viis 2011. aastal läbi kaks olulisemat hindamist:

1. **Perioodi 2007-2013 teadus- ja arendustegevuse ning kõrghariduse meetmete rakendamise vahehindamine.** Vahehindamine keskendus kuuele meetmete asjakohasust ning rakendamise edukust puudutavale hindamisküsimusele. Hindamisküsimustele vastuste leidmiseks viidi läbi kaheetapiline analüüs – esmalt analüüsiti valdkonna struktuurifondide strateegilist planeerimist ja juhtimist, teises etapis vaadeldi meetmete rakendamist, kasutades seejuures ka detailsema vaate saamiseks juhtumianalüüsi. Analüüsitulemuste valideerimiseks viidi seejärel läbi ekspertpaneel – seminar, millesse kaasati osalisi nii valdkonna poliitikakujundajate kui ka ekspertide seast.

Üldhinnang oli, et kõrghariduse ning teadus- ja arendustegevuse meetmed toetavad Eesti kõrgharidusstrateegia aastateks 2006–2015 ja Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonistrateegia „Teadmistepõhine Eesti“ 2007-2013 strateegiate eesmärkide saavutamist. IARKis ja MARKis seatud mõõdikute sihttasemed valdavas osas saavutatakse, kuid Eesti kõrgharidusstrateegia aastateks 2006–2015 ja Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonistrateegia „Teadmistepõhine Eesti“ 2007-2013 strateegiate peaesmärgid, mis on ka RSKS eesmärgid, jäävad vaatamata eelöeldule suure tõenäosusega saavutamata. Samuti võib öelda, et kõrghariduse ja T&A meetmete planeerimine ja elluviimine on seni kulgenud üldjoontes hästi.

2. Meetmetest viidi 2011. aastal läbi **meetme „Teaduse tippkeskuste arendamine“** raames 2008. aastal läbi viidud I taotlusvoorus rahastuse saanud seitsme tippkeskuse **vahehindamine**. Tippkeskuste poolt esitatud vahearuaandeid hindas hindamiskomisjon, kuhu kuulus kaheksa hindamiskomisjoni liiget. Hindamiskomisjoni töösse oli kaasatud 13 väliseksperti, kes andsid hinnangu esimese hindamiskriteeriumi osas. Tippkeskuste tegevust hinnati järgmiste kriteeriumite alusel: teadustöö olulisemad tulemused, tippkeskuse töö koordineerimine, juhtimine ning koostöö teiste osapooltega ning tippkeskuse sotsiaalmajanduslik mõju. Hinnanguid anti skaalal „väljapaistev tase“, „piisav või sellest kõrgem tase“ ja „ebapiisav tase“. Hindamise tulemusena oli hindamiskomisjonil võimalik teha RÜ-le ettepanek, kas jätkata tippkeskuse toetamist vastavalt taotluse rahuldamise otsusele, muuta taotluse rahuldamise otsust ja jätkata tippkeskuse toetamist või muuta taotluse rahuldamise otsust ja lõpetada tippkeskuse toetamine.

Hindamiskomisjon tegi hindamise tulemusena ettepaneku kõikide hinnatud tippkeskuste rahastamise jätkamiseks vastavalt taotluse rahuldamise otsusele, hinnates nelja tippkeskuse tegevust hindegas „väljapaistev tase“ ning kolme tippkeskuse tegevust hindegas „piisav või sellest kõrgem tase“.

5. TEAVITAMINE JA KOMMUNIKATSIOON

Peatükis antakse ülevaade EL struktuuritoetuste rakendamisega seotud teavitamis- ja kommunikatsioonitegevustest (sh avaldatud pressiteated, artiklid, ametlikud teated, korraldatud infoseminarid). Välja tuuakse silmapaistvaimad näited ja parimad praktikad läbiviidud üritustest ning antakse hinnang kogu teavitamis- ja kommunikatsioonitegevuse edukusele.

5.1. Ülevaade tegevusest ja parimad näited

Tabel 5. Teavitus- ja kommunikatsioonitegevused perioodil 01.01.2007- 31.12.2011.

Tegevus	2007	2008	2009	2010	2011	Kokku
1. Teavitusüritused	13	66	45	58	39	221
2. Artiklid/ Meediakajastused (sh trükimeedia, TV, raadio, <i>online</i>)*	3	32	195	231	348	809
3. Ametlikud teated ja pressiteated	6	64	121	76	156	423
4. Internet (sh koduleht, blogi, Twitter jmt)	4	22	45	99	54	224
5. Trükimaterjalid	-	-	5	14	6	25
6. Kampaniad/projektid	-	-	16	37	9	62
7. Uuringud jm	0	0	1	1	3	5

*2007-2009. a andmeid on täiendatud seoses metoodika ühtlustamisega (metoodika erinevused toodi välja 2010. a-l läbi viidud MARK kommunikatsiooniplaani vahhindamise raportis).

Allikas: prioriteetsete suundade aruanded, 25.04.2012

2011. aasta teavitustegevusi võib pidada edukaks, kuna avaliku arvamuse uuringu kohaselt on eelnevate aastatega sarnaselt suudetud säilitada väga kõrge avalikkuse teadlikkus struktuuritoetustest. Samuti on suurenenud meedia huvi valdkondade tegevuste kohta.

Järjepideva teavitusega meetmete rakendamise seisust ning taotlusvoorude avanemisest jätkasid kõik RÜd. RAd jätkasid aruandlusperioodil järjepidevat teavitustegevust nii ajakirjanikega suhtlemisel, pressiteadete, artiklite ja blogipostituste kirjutamisel kui ka kodulehe täiendamisel. Aasta jooksul leidsid meedias korduvalt kajastust mitmed suurprojektid nagu näiteks Ülemiste ristmiku ehitus, Aruvalla-Kose teelõigu ehitus, uute rongide ost, Eesti Kunstiakadeemia taristu arenduse teema, TÜ Narva Kolledži uue hoone ehitustööde järg ning Eesti Lennuakadeemia uue hoone valmimine.

Ministeriumite koostöös täiendati uuenenud www.struktuurifondid.ee tekste, sh koguti edulugusid erinevatest valdkondadest ning viidi läbi uuendatud kodulehe lansseerimiskampania. Kampania oli suunatud värskendatud sisu ja välimusega kodulehe tuntuse tõstmisele ning uute külastajate leidmisele. Sisu tõlgiti ka inglise ja vene keelde vastavale keelele kohandatult. Kodulehe visuaalse ja tehnilise kvaliteedi parendusvõimaluste leidmiseks viidi läbi veebiaudit.

Teistkordselt osaleti EK Eesti Esinduse korraldataval Euroopa Päeval oma väljapanekuga. EK Eesti Esinduse andmetel osales üritusel ligikaudu 8000 inimest.

2011. aastal jätkas MKM blogi Toetustasku kasutamist uudiste ja kokkuvõtete edastamiseks ning läbi kommentaaride blogi külastajatega suhtlemiseks. 2011. aastal oli Toetustasku blogil

kokku 3 898 unikaalset külastajat, sh oli uute külastajate osakaal 2010. aastaga võrreldes 72,9%. Kokku ilmus MKMi MARK teemadel 27 blogipostitust kõigi prioriteetsete suundade kohta. Blogi lugejaskond on eelmise aastaga võrreldes mõnevõrra langenud, mistõttu on aruande aastal plaanis uuendada blogi formaati.

Vastavalt avaliku arvamuse uuringule on teadlikkus eurotoetuste saamise kohta kõige madalam venekeelse, madalama sissetuleku ja Virumaa elanike hulgas. Seetõttu avaldati seeria artikleid kohalikus tasuta jagatavas venekeelses ajalehes Severnoje Poberezje Ekstra, mida levitatakse umbes 60 000 venekeelse lugejaskonna postkasti Ida- ja Lääne-Virumaal. Kokku ilmus MARKi teemadel neli artiklit infoühiskonna, turismi, ekspordi ja tootarenduse teemal.

Maanteeameti avalike suhete osakonna hinnangul kajastas Eesti meedia 2011. aastal Maanteeameti tegemisi rohkem kui 4700 korral, millest teede ehitust ja remonti puudutavaid lugusid oli ca 10%. Kõige rohkem tähelepanu pälvisid Pärnu ümbersõidu ehitus, mis varakevadel ehitaja loobumise tõttu katkes, ja Loo-Maardu teelõik, mille valmimine lõpuks 2012. aastasse lükkus. Tänu sügise algul Pärnu ümbersõidu uue ehitajaga sõlmitud lepingule ning ümbersõidu viimase lõigu, Papiniidu pikenduse, õigeaegsele valmimisele asendus senine kriitiline toon jällegi positiivsega.

Et aruandeperioodil on ehitustööd Tehnilise Järelevalve Ameti valdkonnas olnud senisest intensiivsemad, on ka projektide kajastus pressis olnud senisest oluliselt mahukam, millest annab selget tunnistust ka avaldatud artiklite järsk kasv 2011. aastal. Parimate näidetena kommunikatsioonitegevuse mõistes on olnud AS Elektriraudtee poolt uute rongidega seotud informatsiooni edastamine sotsiaalmeedias (Facebook) ning loodud uusi ronge tutvustav veebileht.

Rakenduskavade üleseid teavituspunkte viidi 2011. aastal võrreldes 2010. aastaga vähem ellu. KA eestvedamisel läbiviidud teavitustegevused olid valdavalt internetipõhised. Täiendavalt alustas KA ettevalmistusi 2014–2020 eelarveperioodi tutvustamiseks (valitusväliste partnerite kaasamise kava koostamine).

Üldine hinnang teavitustegevustele on väga hea, kuna 2007–2013 eelarveperioodiks seatud horisontaalsete eesmärkide sihttasemed olid saavutatud juba perioodi keskpaigas. Senise kogemuse kohaselt on osutunud edukamateks just asutuste koostööna tehtavad teavitustegevused. Ühiseid administratsiooni projekte on kavas ka edaspidi ette võtta.

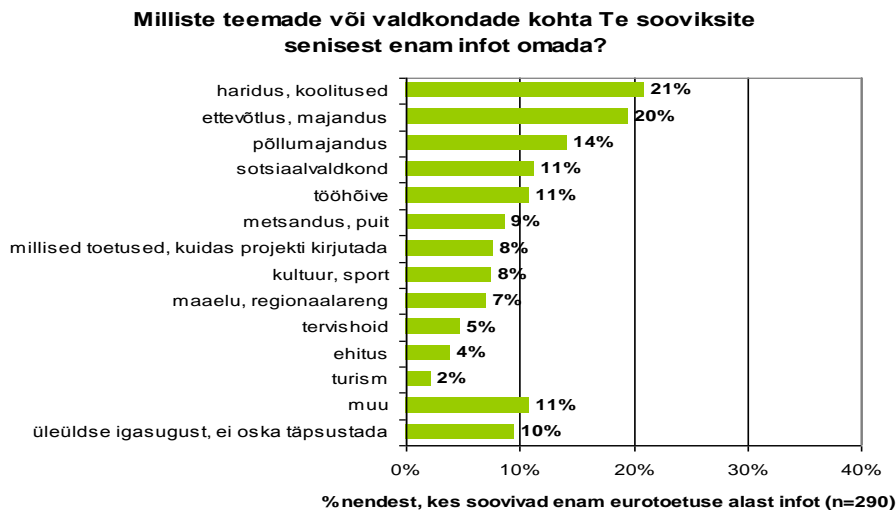
5.2. Avaliku arvamuse uuringu tulemused

Augustis valmis iga-aastane avaliku arvamuse uuring, mille viis 2011. aastal läbi Faktum&Ariko. Küsitlustöö toimus 8.-19. augustini intervjuudena, küsimustele vastas kokku 1011 inimest. Uuringu tulemusena leidis kinnitust, et senine teavitus on olnud edukas – 60% Eesti elanikest on kuulnud või teab midagi eurotoetusest ehk Euroopa Liidu struktuuritoetusest. 2015. aastaks seatud sihttasel on selle tulemusena ületatud 15% võrra. Samuti olid kõrged vastajate hinnangud EL toetuste positiivse mõju osas Eesti majanduse arengule.

Tulemustest väärib väljatoomist, et kõikide fondide tuntus on võrreldes eelmise aastaga kasvanud: enim olid vastajad kuulnud ERFist (50%), pea sama paljud ka ESFist (46%). Siiski

veerand vastajatest polnud kuulnud ühegi fondi olemasolust. Toetust saanud objektidest teati enim teedeehituse ning hariduse ja koolidega seonduvaid projekte. Suur osa vastajatest (64%) nõustus, et eurotoetust suunatakse õigetesse valdkondadesse ja valdavalt (92%) leitakse, et eurotoetusel on Eesti majandusarengule positiivne mõju.

Iga teine struktuuritoetusest teadlik vastaja (48%) soovis, et tal oleks senisest enam toetustealast infot, mis viitab, et meediakanalites levinud informatsiooni ei osata sageli seostada struktuuritoetusega. Samuti on vähene toetusi vahendavate asutuste tuntus (tuntuimad EAS ja KIK). Kõige enam soovitakse täiendavat infot hariduse/koolituse ning ettevõtluse/majandusega seoses (joonis 7). Infokanalina eelistavad tarbijad jätkuvalt televisiooni ja internetti.

Joonis 7. Uuringus vastajate soovid valdkondade lõikes lisainfot saada (allikas: F&A).

Täpsem info on leitav uuringu aruandes, mis on kättesaadav aadressil <http://www.struktuurifondid.ee/avaliku-arvamuse-uuringud/>.

6. PRIORITEETSETE SUUNDADE ELLUVIIMINE

Rakenduskava jaguneb 7 prioriteetseks suunaks. Rakenduskava eesmärgid ja indikaatorid on seatud prioriteetsete suundade lõikes.

Järgnevates alapeatükkides kajastatakse rakenduskava elluviimist prioriteetsete suundade kaupa. Välja tuuakse seatud eesmärkide täitmine, võttes arvesse nii indikaatorite täitmist kui ka suuna finantstulemusi (väljamaksed, projektidega kaetus).

6.1. Rakendamine prioriteetses suunas 1 „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“

Prioriteetset suunda rakendatakse kokku 27 meetme kaudu. Avatud on 26 meetet ning lõpetatud on meetme „Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugi-programm“ tegevused.

6.1.1. Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud prioriteetse suuna eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus-, väljund- ja mõjuindikaatorid ning tabel 6 näitab seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määra (%) aastate lõikes.

Prioriteetses suunas on kokku 23 indikaatorit seitsme alaeesmägi lõikes. 2011. aasta andmed puuduvad 11 indikaatori puhul, sest andmed on kättesaadavad vähemalt aasta hiljem või regulaarselt teostatava uuringuga, mida tehakse iga paari aasta tagant. Kaheksa indikaatori osas on aruandes esitatud 2010. aasta andmed, mis eelmise aasta aruandest andmete hilisema laekumise tõttu puudusid. Kaheksast indikaatorist viie puhul täideti 2010. aasta sihttase ning kolme indikaatori osas (otseinvesteeringute positsiooni suhe SKP-sse, ettevõtete innovatsiooniinvesteeringud ja uute väljatöötatud tehnoloogiate, toodete ja teenuste arv toetatud ettevõtete seas) jäi sihttase täitmata. Kokku täideti 2010. aasta sihttase 13 indikaatori puhul ning 2015. aasta sihttase 10 indikaatori osas. Viie indikaatori 2015. aasta sihttasemed jäävad majanduslanguse perioodi järeloomjude tõttu tõenäoliselt täitmata ning ühe indikaatori osas on 2015. aasta eesmärgi saavutamine kaheldav.

Tabel 6. Indikaatorite saavutamise ettevõtluse suunas.

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Eesmärk 1.1: Eesti ettevõtetel on ligipääs tootlikkuse arengule suunatud investeeringuteks vajalikule kapitalile								
Lisandväärtus töötaja kohta (T)	Saavutustase eesmärgist %	0	58,5% (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 64,2%)	54,5% (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 57,0%)	64,0% (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 70,7% (98,5% 2010.a sihttasemest (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 113%))			Eesti Statistikaameti andmed Eesti ettevõtete majandusnäitajate kohta.
	saavutustase	-	18,7 tuhat EUR (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 16,4 tuhat EUR)	17,4 tuhat EUR (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 14,6 tuhat EUR)	20,49 tuhat EUR (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 18,1 tuhat EUR)	2011.a andmed avaldatakse andmebaasis 31.12.2012		
	eesmärk				20,8 tuhat EUR (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 16,0 tuhat EUR)		32,0 tuhat EUR (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 25,6 tuhat EUR)	
	esialgne tase	14,4 tuhat EUR (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 12,7 tuhat EUR) (2005)						
Kaasatud erasektori investeeringud uutesse masinatesse ja seadmetesse (T)	Saavutustase eesmärgist %	0%	29%	34,1%	59,3%	96,2%		EAS/KredExi andmebaas toetatud ettevõtete investeeringute kohta, arvestades masi-
	saavutustase	0	40,6 mln EUR	45,7 mln EUR	0,08 mld EUR	0,125 mld EUR ¹³		
	Eesmärk				0,06 mld EUR (2007-2010)		0,13 mld EUR (2007-2015)	

¹³ Ettevõtluslaenu riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programmi ning Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogrammi raames rahastatud ettevõtjate põhjal kumulatiivselt.

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
	esialgne tase	0 (2006)						natele ja seadmetele tehtud investeeringute osakaalu koguinvesteeringutes Eesti ettevõtetes keskmiselt (Eesti Statistikaamet)
Eesmärk 1.2: Eesti ettevõtete edukas rahvusvahelistumine								
Eksportivate ettevõtete arv (M)	Saavutustase eesmärgist %	-	91%	98,3%	108,3%	121%		Maksu- ja Tolliameti andmed.
	Saavutustase	7558 (2007)	7913	8555	9421	10 538		
	Eesmärk				7500		8700 (2015)	
	esialgne tase	6797 (2005)						
Otseinvesteeringute positsiooni suhe SKP-sse (M)	Saavutustase eesmärgist %	-		6-s koht EL-27 arvestuses	7-s koht EL-27 arvestuses			Eurostat
	Saavutustase	72,57% (2007)	73,50%	81,4% (6s koht EL 27 arvestuses)	84,6% (7s koht)	Andmed ei ole veel kättesaadavad		
	eesmärk				Kuulumine kolme kõrgema suhtarvuga riigi hulka		Kuulumine kolme kõrgema suhtarvuga riigi hulka (2015)	
	esialgne tase							
Eksportdikäibe kasv toetatud ettevõtete hulgas (T)	Saavutustase eesmärgist %	0%			250%			EAS ja KredEx EASi andmete osas selgub 2011. a tulemus peale ettevõtete aastaaruannete esitamist, III kvartalis. Lisaks tuleb arvestada, et tulemusi mõõdetakse 2
	saavutustase	0	-		50% ¹⁴ (KredEx) EAS andmed saadakse nihkega, kõige varem 2013	Andmed saadakse aastase nihkega.		
	eesmärk				Keskmine nominaalkasv 20%		Keskmine nominaalkasv 20% (2015)	

¹⁴ KredExi meetmete raames kõikide finantseeritud ettevõtjate põhjal

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
	esialgne tase	Andmed pole veel saadaval (2006)						a peale projekti lõpu. Kõige varem saame tulemusi mõõta 2013. aastal
Eksporditurunduse toetust saanud ettevõtete arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	23%	55,5%	87,6%	133%		EAS
	saavutustase	0	79	192	303	460		
	eesmärk				258		346 (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)						
Eesmärk 1.3: Ettevõtete tehnoloogiline uuenemine, arendusvõimekuse ja tootlikkuse kasv								
Ettevõtete innovatsiooniinvesteeringud (M)	Saavutustase eesmärgist %	-	84,6%		69,2% (85,7% 2010.a sihttasemest)			Innovatiivne tegevus Eesti ettevõtete ehk Community Innovation Survey (andmed iga 2 a tagant)
	saavutustase	-	2,2%	N/A	1,8%			
	eesmärk				2,1%		2,6% (2016)	
	esialgne tase	1,6% (2004)						
Ettevõtete tegelemine intellektuaalomandi kaitsega (M)	Saavutustase eesmärgist %	-	-					Innovatiivne tegevus Eesti ettevõtete ehk Community Innovation Survey (andmed iga 2 a tagant) 2010.a uuringus seda küsimust sees ei olnud aga järgmises uuringus on jälle.
	saavutustase	-	-	N/A	N/A			
	Eesmärk				16,7%		22,5% (2016)	
	esialgne tase	13,4% (2004)						
Uutest toodetest ja teenustest saadava müügitulu osatähtsus ettevõtete kogukäibest toetatud ettevõtete seas (T)	Saavutustase eesmärgist %	0%	92,8%	-	114,4% (175,5% 2010.a sihttasemest)			Innovatiivne tegevus Eesti ettevõtete ehk Community Innovation Survey (andmed iga 2 a tagant)
	saavutustase	0	23,2%	N/A	28,6%			
	Eesmärk				16,3%		25% (2016)	
	esialgne tase	0 (2004)						
Uute väljatöötatud tehnoloogiate,	Saavutustase eesmärgist %	0%	-	-				Innovatiivne tegevus Eesti ettevõtte-

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
toodete ja teenuste arv toetatud ettevõtete seas (V)	saavutustase	0	N/A	N/A	N/A			tes ehk Community Innovation Survey (andmed iga 2 a tagant). Viimases uuringus küsimus puudub, andmed on olemas müügitulu kohta (eelmine indikaator)
	Eesmärk				Aastas 50		Aastas 60 (2015)	
	esialgne tase	21 (2006)						
Toetatud projektide raames tehtud erasektori T&A investeeringud (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	13,40%	139,65%	146,55%	192,4%		EAS Arvestatakse projektide omafinantseeringu mahte.
	saavutustase	0	80,3 mln EEK/ 5,1 mln EUR	837,9 mln EEK/ 53,6 mln EUR	879,3 mln EEK/ 56,2 mln EUR	73,8 mln EUR		
	Eesmärk				300 mln EEK/ 19,2 mln EUR		600 mln EEK/ 38,35 mln EUR (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)						
Eesmärk 1.4: Uute innovaatiliste äriideede juurdevool ja ettevõteteks kasvamine								
Teadus- ja tehnoloogiaparkide ning inkubaatorite asukafirmade käibe kasv (T)	Saavutustase eesmärgist %		52,8%	86,3%	111,3%			MKMi poolt teadus- ja tehnoloogiaparkidelt kogutav statistika.
	saavutustase		21,1% (käibe kasv 2007-2008)	34,5% (käibe kasv 2007-2009)	44,5% (käibe kasv 2007-2010)	2011.a andmed selguvad 2012.a II pooles		
	eesmärk				Käibe kasv keskmiselt 40% aastas (2007-2010)		Käibe kasv keskmiselt 40% aastas (2007-2015)	
	esialgne tase	Kasv 89% (2005)						
Asukafirmade arv teadus- ja tehnoloogiaparkides (sh neis asuvates inkubaatorites) (T)	Saavutustase eesmärgist %	52,7%	52,7%	55,2%	66,3% (83,6% 2010.a sihttasemest)			MKMi poolt teadus- ja tehnoloogiaparkidelt kogutav statistika.
	Saavutustase	166	166	174	209	2011.a andmed selguvad 2012.a II pooles		
	eesmärk				250		315 (2015)	
	esialgne tase	175 (2006)						

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Eesmärk 1.5: Edukas teadmiste ja tehnoloogiasiire								
Üli- ja kõrgkoolide spin-off ettevõtete arv (T)	Saavutustase eesmärgist %	-	-	-	-	68,8% (100% 2010.a sihttasemest)		EAS
	saavutustase	-	11 (algtase)	N/A	12 (prognoos projektitaotlustes)	11		
	eesmärk				Aastas 11		Aastas 16 (2015)	
	esialgne tase	5 spin-off ettevõtet aastas (2005)						
Ülikoolide ja T&A asutuste tulu enda loodud intellektuaalomandi kommersialiseerimisest ja lepingulistest töödest ettevõtetele (T)	Saavutustase eesmärgist %		353% (2007-2008)	2,8% (2007-2009)	123%			EAS 2011.a andmed laekuvad 2012.a II pooles.
	saavutustase	Ülikoolide lepinguline tulu, sh tulu ettevõtjalt 269 803 000 EEK/ 17 243 555 EUR, kasv 107%	Ülikoolide lepinguline tulu, sh tulu ettevõtjalt 365 038 000 EEK/ 23 330 180 EUR, kasv 35,3%	Ülikoolide lepinguline tulu, sh tulu ettevõtjalt 375 355 000 EEK/ 23 989 557 EUR, kasv 2,8%	Ülikoolide lepinguline tulu, sh tulu ettevõtjalt 26 943 361 €, kasv 12,3%	2011.a andmed laekuvad 2012.a II pooles.		
	eesmärk	(Ülikoolide lepinguline tulu puhtalt ettevõtjalt 82 295 000 EEK/ 5 259 609 EUR)	(Ülikoolide lepinguline tulu puhtalt ettevõtjalt: 66 599 000 EEK/ 4 256 452 EUR)	(Ülikoolide lepinguline tulu puhtalt ettevõtjalt 82 387 000 EEK/ 5 265 489 EUR)	(Ülikoolide lepinguline tulu puhtalt ettevõtjalt 5 370 240 €, kasv 2,0%)	Nominaalkasv keskmiselt 10% aastas (2007-2010)	Nominaalkasv keskmiselt 10% aastas (2007-2015)	
	esialgne tase	130 372 tuh EEK/ 8 332 tuh EUR (2005/2006)						
Ettevõtete ja ülikoolide vahelistes toetatud	Saavutustase eesmärgist %	0%	-	215,4%	215,4%	201,5%		EAS TAK meetmetes osalenud tudengite
	saavutustase	0	N/A	ca 140	ca 140	131		

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
projektides osalenud tudengite arv (T)	eesmärk				Aastas 45 tudengit		Aastas 65 tudengit (2015)	arv (MA tudengid, doktorandid)
	esialgne tase	Aastas 26 tudengit (2006)						
Ettevõtete ja teadusasutuste vaheliste koostööprojektide arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	-	-	238%	323,3%	309,2%		EAS 2011.a heaks kiidetud „Innovatsiooni- ja teadus- ja arendustegevuse toetuse“ projektid.
	Saavutustase	-	-	143	194	201		
	Eesmärk				46 projekti aastas		60 projekti aastas (2015)	
	esialgne tase	30 projekti aastas (2006)						
Eesmärk 1.6. Toetada loomemajanduse arengut								
Loomemajanduse sektoris hõivatute osakaal (M)	Saavutustase eesmärgist %				100% (113,5% 2010.a sihttasemest)			Statistikaamet ei kogu eraldi loomemajanduse sektoris hõivatute andmeid. Arvestatud on ETU andmetel 3 kohalise EMTAK koodi järgi jättes välja proportsionaalse osa koodidest 855 ja 466, kus suurem osa töötajatest ei ole loomemajandusega seotud (täpsus 0,5%).
	saavutustase			N/A	4,2%			
	eesmärk				3,7%		4,2% (2015)	
	esialgne tase	3% (2003)						
Loomemajandust edendavate projektide arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	130%	190%		EAS Loomemajanduse tugistruktuuride toetuse meetme projektide arv
	saavutustase	0	0	0	13	19		
	eesmärk				5		10 (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)						

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Eesmärk 1.7. Kindlustada Eesti turismisektori konkurentsivõimeline ja jätkusuutlik areng								
Turismiteenuste ekspordi kasv (M)	Saavutustase eesmärgist %	-	28,7%	17,1%	20,3%	22,2%		Eesti Panga maksebilansi andmed
	saavutustase	-	1,12 mld EUR, kasv 15,8%	1,05 mld EUR, kasv 8,6%	1,08 mld EUR, kasv 11,2%	1,2 mld EUR, kasv 12,2%		
	eesmärk				Nominaalkasv 30%		Nominaalkasv 55% (2015)	
	esialgne tase	0,97 EUR (2005)						
Ööbimiste arvu kasv majutuskohtades (T)	Saavutustase eesmärgist %	-	64,8%	58%	66,2%	81,7%		Statistikaamet
	saavutustase	-	4,6 mln ööbimist	4,12 mln ööbimist	4,7 mln ööbimist	5,8 mln ööbimist		
	eesmärk				5,8 mln ööbimist		7,1 mln ööbimist (2015), aasta keskm. kasv 7,2	
	esialgne tase	4,1 mln ööbimist (2005)						
Hooajalisuse vähenemine (T)	Saavutustase eesmärgist %	-	-9,7%	-11,1%	-10,3%	-10%		Statistikaamet
	saavutustase	-	38,40%	38,9%	38,6%	38,5%		
	eesmärk				36,1%		35% (2015)	
	esialgne tase	38% (2005)						
Turismiga seotud projektide arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	2,20%	13,7%	29,8%	42,9%		EAS
	saavutustase	0	8	49	107	154		
	eesmärk				205		359 (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)						

M – mõjuindikaator, T – tulemusindikaator, V - väljundindikaator

Indikaatorite hetkeseis (tabel 6):**Eesmärk 1.1. Eesti ettevõtetele on ligipääs tootlikkuse arengule suunatud investeeringuteks vajalikule kapitalile**

- Lisandväärtus töötaja kohta – 2010. aastal saavutati 20,49 tuhat eurot ehk 98,5% seatud 2010. aasta sihttasemest. 2011. aasta andmed avaldatakse 31.12.2012. 2015. aasta eesmärgid on küllaltki ambitsioonikad ja täitmine võib osutuda majanduskriisi järelmõjude (sisenõudluse aeglane taastumine) tõttu mõnevõrra keerukaks. Samas on esialgsel andmetel 2011. aastal lisandväärtuse kasv osutunud prognoositust kiiremaks ning kui suuremaid tagasilööke majanduses ei tule võib seatud sihttaseme saavutamine osutuda realistlikumaks.
- Kaasatud erasektori investeeringud masinatesse ja seadmetesse – 2011. aasta saavutustase 0,125 mld eurot, mis on 96,2% seatud 2015. aasta sihttasemest. Indikaatori sihttase on peaaegu täidetud ning täidetakse 2015. aastaks.

Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetuses on eelarvelised vahendid olemas veel suurinvestori ja allhankija alameetmes. Meetme vastu on olemas huvi, kuid reaalne taotlemine on siiski tagasihoidlik, mida põhjustab majandussurutisest tulenev investorite ebakindlus ja ettevaatlikkus. Selle leevendamiseks on algatus meetme määruse muutmiseks, laiendades meetme sihtgruppi lisaks senisele tööstussektorile ka konsolideeritud tugiteenuskeskuste edendamiseks. Väljamaksed programmist on plaanipärased. Paari projekti osas on algatatud väljamakseteta projekti lõpetamine, sest ettevõtjatel on probleeme omafinantseeringu leidmisega. Vabanevad vahendid on tõstetud osaliselt teistesse programmidesse, osaliselt jäävad suurinvestori meetmesse.

Suure osa investeeringutest masinatesse ja seadmetesse annavad ka „Ettevõtluslaenu riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programmi“ ning Tugiprogrammi raames rahastatud projektid.

Eesmärk 1.2. Eesti ettevõtete edukas rahvusvahelistumine

- Eksportivate ettevõtete arv – Ekspordi osas on olnud arengud prognoositust oluliselt paremad. 2011. aastal oli eksportivaid ettevõtteid 10 538, mis on 121% 2015. aasta sihttasemest. Majanduskriisi ajal oluliselt kokku tõmmanud sisenõudlus sundis ettevõtteid rohkem välisurgudele suunduma ning seda on saanud edu, mille tulemusena nii 2010. kui ka 2011. aastal kasvas Eesti eksport ELis kõige kiiremas tempos, seejuures 2011. aastal ületas Eesti kaupade ja teenuste ekspordi kasv EL 27 keskmist ligi neli korda. Ekspordi kogumahud ületasid 2011. aastal kriisieelseid tasemeid juba ligi kolmandiku võrra.

Aruandeperioodil esitati „Ekspordi arendamise toetuse“ saamiseks 199 taotlust, millest rahuldati 162 projekti summas 9,82 mln eurot. Projektide elluviimisel on ettevõtjatel suuremateks probleemideks vähenenud suutlikkus ambitsioonikaid plaane täies mahus ellu viia ja vajadus korrigeerida tegevuskavasid, mis on enamasti tingitud vähesest informeeritusest sihturgude olukorra kohta. Hinnang toetusmeetme rakendamisele on hea. Ettevõtete aktiivsus toetusmeetme kasutamisel on ootuspärane, toetuse motiveeriv mõju suunata ettevõtteid rohkem pikaajaliste ekspordiplaanide ettevalmistamise ja elluviimise poole on märgatav. Varem eraldi eksisteerinud samale sihtrühmale suunatud toetusmeetmete konsolideerimine on lihtsustanud meetme kasutamist nii ettevõtetele kui RÜ-le. Kohustusliku eelnõustamise juurutamine on oluliselt kaasa aidanud projektide sisulise kvaliteedi kasvule, mida iseloomustab kordades vähenenud projekti elluviimise käigus esitatavate muudatustaotluste arv.

„Riiklike turundusürituste programmis“ oli rakendamine plaanipärane, sihturgude ja ürituste valikul võeti arvesse ekspordimahte sihtriiki, ürituse kandvust regioonis ning tulenevalt ettevõtete ja alaliitude ettepanekust langetati valikud. 2011. aastal läbi viidud tegevuste osas

olid fookuses Rootsi, Saksamaa, Suurbritannia ning fookus on olnud konkreetsete kontaktideni jõudmisel ning sellele järgneval investorteenindusel.

- Otseinvesteeringute positsiooni suhe SKPsse – kolme parema hulka Eesti 2010. aastal ei jõudnud (see eeldaks ühelt poolt investeeringute mahu väga suurt kasvu ja SKP langust, et suhtarv paraneks), mitmed EL riigid on tunduvalt paremas positsioonis. 2010. aastal oli Eurostati andmetel Eesti otseste välisinvesteeringute positsiooni mahuga SKP suhtes ELi riikide seas seitsmendal kohal. 2011. aasta statistika teiste Euroopa riikide kohta ei ole küll veel kättesaadav, kuid tõenäoliselt Eesti koht ei paranenud vastavas edetabelis. SKP kasv oli ca kaks korda kiirem kui investeerinute positsiooni mahu kasv ning suhtarv mõnevõrra halvenes. Üheks põhjuseks oli siin ühekordne suurem muutus, kui 2011. aasta keskel üks Rootsi pank viis oma Läti ja Leedu tütarpangad Eesti tütarpanga alt ära Rootsi emapanga alla, mistõttu Rootsi otseinvesteeringud Eestis kahanesid 650 mln euro võrra. Kuigi välisinvesteeringute mahu kasvatamine on üks olulistest eesmärkidest ei ole tõenäoline seatud sihttasest saavutada.

Eesmärk 1.3. Ettevõtete tehnoloogiline uuenemine, arendusvõimekuse ja tootlikkuse kasv

- Ettevõtete innovatsiooniinvesteeringud – ettevõtete innovatsiooni investeeringute osakaal käibes tegi 2010. aastal läbi mõningase languse, vähenedes 2,2%-lt 1,8%-le, mis on 69,2% seatud 2016. aasta sihttasemest. Kuigi majandus juba hakkas taastumise märke näitama, mõjub see investeeringutele tavaliselt viitajaga, mistõttu jäid ka innovatsiooni investeeringud oluliselt alla mõni aasta varem saavutatud tasemetele. Järgnevatel aastatel on oodata jälle investeeringute suurenemist, kuid eesmärgi täitmine võib jääda sõltuma mõne üksiku suurettevõtte investeeringuplaanidest.
- Uutest toodetest ja teenustest saadava müügitulu osatähtsus ettevõtete kogukäibest toetatud ettevõtete seas – uutest toodetest ja teenustest saadava müügitulu osatähtsus ettevõtete kogukäibes suurenes viimase uuringu järgi 28,6%ni, mis on 114,4% 2016. aastaks planeeritud eesmärgist. Ka siin võib näha majanduskriisi mõjutusi. Konkurents läks tihedamaks ning majandusstruktuuri muutudes tekkis nõudlus teistsuguste toodete ning teenuste järele. Niivõrd kiire kasvu jätkumist ei ole lähitulevikus enam ette näha ning pigem võib see osakaal stabiliseeruda mõneks ajaks antud taseme juures.
- Toetatud projektide raames tehtud erasektori T&A investeeringud – 2011. aastal oli investeeringute maht 73,8 mln eurot ehk saavutati 192,4% 2015. aasta sihttasemest ning seega indikaatori täitmisega probleeme ei ole.
„Teadus- ja arendustegevuse toetuses“ rahastati 2011.aastal 69 projekti summas 14,3 mln eurot. Kasvanud on keskmiselt suuremate projektide osakaal. Aasta lõpus laekunud taotluste mahtu arvestades, tuleb meede eeldatavalt 2012. I poolaastal sulgeda. Esitatud taotluste läbimõelduse tase ning ettevalmistamise kvaliteet on tänu eelnõustamisele oluliselt tõusnud. Innovatsiooniosakute meetme vastus on huvi samuti jätkuvalt kõrge, kasvanud on esitatavate ühisprojektide osakaal. Taotlusi esitati 2011. aastal 291, nendest ühisprojekte 66 ehk 22,7%, rahuldatud taotluste osas on ühisprojektide osakaal 22,5%.

Eesmärk 1.4. Uute innovaatiliste äriideede juurdevool ja ettevõteteks kasvamine

- Teadus- ja tehnoloogiaparkide ning inkubaatorite asukasfirmade käibe kasv – perioodi 2007-2010 käibe kasv on 44,5% ehk 2015. aasta sihttasest on saavutatud.
- Asukasfirmade arv teadus- ja tehnoloogiaparkides (sh neis asuvates inkubaatorites) – 2010. Aasta saavutustase on 209 asukasfirmat, mis on 83,6% seatud 2010. aasta sihttasemest.

2015. aasta sihttasemest saavutati 66,3%. Asukasfirmasid on teadus- ja tehnoloogiaparkides oodatust vähem, sest majanduslangus viis kontoripindade rendihinnad mitmetes piirkondades alla ning konkurents rendipinna pakkumisel tihenes ning vähempetsiifilisi tingimusi vajavad asukasfirmadel oli võimalik kasutada ka muid võimalusi. Seetõttu hindame saavutustaset hetketingimustes heaks.

Aruandeaasta 31. augustil lõppesid „Ettevõtlusinkubatsiooni programmi“ 2009. aasta septembris sõlmitud inkubatsiooniteenuse hankelepingud. Lepingute sõlmimisel prognoositi lepingute täitmist majanduskasvu tingimustes, mistõttu oodatud tulemused olid algselt prognoositust oluliselt tagasihoidlikumad. Sõlmitud lepingute mahust (1,2 mln eurot) täideti lepingud lõpuks ca 26% osas.

2011. aastal valmis uus ettevõtlusinkubatsiooni kontseptsioon, mille alusel kuulutati välja uus hange ning sõlmiti uued hankelepingud. Uus kontseptsioon võimaldab paindlikumat ning individuaalsemat lähenemist ning pidevat inkubantide progressi jälgimist nende eesmärkideni jõudmisel, samuti pakkuda tuge kvalifitseeritud mentorite näol inkubatsiooniteenuste arendamisel. Uute hankelepingute maht on 1,4 mln eurot ning lepingute täitmise periood kuni 31.12.2013.

2011. aastal MKMi poolt läbiviidud ettevõtlusinkubatsiooni programmi audit lõppes edukalt, märkuseid ei esinenud.

Eesmärk 1.5. Edukas teadmiste ja tehnoloogiasiire

- Üli- ja kõrgkoolide spin-off ettevõtete arv – 2011. aasta saavutustase on 11 ettevõtet, mis on 68,8% 2015. aasta sihttasemest.

Meetme „Teadmiste- ja tehnoloogiasiirde baasfinantseerimise toetamine“ osas on aruandeperioodil toimunud kõik plaanipäraselt, esitati seitse taotlust, millest rahastati neli projekti ning kahe osas lükkusid otsused 2012. aastasse. Töös olevate projektide elluviimine toimus vastavalt plaanitule.

- Ülikoolide ja T&A asutuste tulu enda loodud intellektuaalomandi komertsialiseerimisest ja lepingulistest töödest ettevõtetele – 2011. aasta andmed saadakse aastase nihkega, 2010. aasta lepingulise tulu kasv oli 12,3%, mis on 123% seatud sihttasemest (nii 2010 kui ka 2015. aasta sihttasemed) ning trend on püsiv.
- Ettevõtete ja teadusasutuste vaheliste koostööprojektide arv – indikaatori arvestuses loetakse kokku vastaval aastal rahastatud projektid. 2011. aastal rahastati 201 projekti, mis on 309,2% seatud sihttasemest. Seega on hetkel mitmekordselt ületatud 2015. aasta sihttase, kuid kuna vahendeid kasutatakse planeeritust kiiremini võib 2015. aastaks koostööprojektide arv väheneda ning kuna indikaator on aasta põhine, ei ole kindel 2015. aasta sihttaseme täitmine. Samas on perioodi jooksul toetatud projektide kogusumma planeeritust suurem ning seega võib indikaatori täidetuks lugeda. Indikaatori on märkimisväärselt ületäidetud innovatsiooniosakute toetusmeetme tõttu, sest innovatsiooniosaku sellisel kujul avamist ei olnud planeerimise ajal ette nähtud.

„Teadus- ja arendustegevuse toetuse“ taotlusi esitati 2011. aastal 93 summas 20,2 mln eurot, neist rahastati 69 summas 14,3 mln eurot, kasvanud on keskmiselt suuremate projektide osakaal. Kuna meetmes on vahendid ammendumas, siis tuleb meede eeldatavalt 2012 I poolaastal sulgeda. Innovatsiooniosakute meetme vastu on huvi samuti jätkuvalt kõrge, kasvanud on esitatavate ühisprojektide osakaal. Innovatsiooniosakute toetuse taotlusi esitati 291 summas 1,6 mln eurot, millest rahastati 271 projekti summas 1,4 mln eurot.

Eesmärk 1.6. Toetada loomemajanduse arengut

- Loomemajandust edendavate projektide arv – „Loomemajanduse tugistruktuuride toetuses“ on heaks kiidetud 19 projekti, mis on 190% kavandatud 2015. aasta sihttasemest. Seega on hetkel sihttase täidetud ja kui projekte ei katkestata, siis on eesmärki ületatud.

Loomemajanduse valdkonna taotluste esitamise võimekus on osutunud väga heaks. Teises taotlusvoorus esitati 16 taotlust, millest rahastati 7 valdkondlikku ja 2 piirkondlikku arenduskeskust. Kaetud on kõik peamised loomemajanduse valdkonnad. Aruandeaasta lõpuks oli programmi eelarve finantseerimisotsustega kaetud ning väljamaksed on plaanipärased.

Eesmärk 1.7. Kindlustada Eesti turismisektori konkurentsivõimeline ja jätkusuutlik areng

- Turismiteenuste ekspordi kasv – kasv 12,2% ehk 22,2% seatud 2015. aasta sihttasemest 55%st. Turism sai tugevalt kannatada majanduskriisi ajal ning toona seatud eesmärgid on praeguseks osutunud liiga optimistlikuks. Kuigi turismi sektor on Eestis taastunud EL keskmisest oluliselt kiiremini, jäävad seatud eesmärgid 2015. aasta osas täitmata. Turismiteenuste ekspordis oleks praeguste arengute valguses reaalne saavutada 2015. aastaks 1,3 mld euro tase, mis on 61,9% seatud sihttasemest.
- Hooajalisuse vähenemine – kuna 2009. aastal hooajalisus majanduslanguse ajal hoopis suurenes 0,9% võrra, siis hetkel on hooajalisus võrreldes esialgse tasemega küll suurenenud, kuid võrreldes 2009. aastaga taas vähenemas. Võrreldes eelmise aastaga on muutus 0,1% vähenemise suunas. Samas on indikaator seatud väga ambitsioonikalt, sest hetkeseis on sarnane EL keskmisega ning enamus turiste ja eelkõige esmakülastajad külastavad Eestit suvehooajal. Hooajalisust vähendavad eelkõige „Rahvusvaheliste ürituste ja konverentside toetamise“ meede ning investeringutoetused. Toetatud turismiobjektid on valmimisel ning tulemused ja mõju hooajalisusele peaks avalduma lähiaastatel.

Turismi valdkonnas jätkus projektide rakendamine kõigis meetmetes. Meetmete raames teostatud tegevused aitavad kaasa turismiteenuste ekspordikäibe kasvule ning prioriteetsetelt sihtturgudelt pärit turistide poolt Eesti majutusasutustes tehtavate ööbimiste arvu kasvule.

„Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise programmis“ oli 2011. aasta tegevuste fookuses linna- ja kultuuripuhkus, mis oli seotud Tallinna kui Euroopa kultuuripealinna staatusega. Visitestonia.com keskkonnale täiendavalt oli avatud kultuurikalendril baseeruv suhtluskeskkond tallinncalling.com. See kajastus ka prioriteetsete sihtturgude teavituses, ajakirjandusele suunatud tegevustes ning reisikorraldajatele suunatud tegevustes. Lõpptarbijatele viidi läbi kampaaniad nii Eestis kui mitmetes Euroopa riikides (nt Roots, Itaalias, Suurbritannias jne). Lisaks oli Eesti 2011. aastal partnerriigiks Helsingis toimunud messil Matka 2011, mis võimaldas tõmmata Eestile kui reisisihile täiendavat messikülastajate tähelepanu ning osaleti Eestit tutvustavate väljapanekutega mitmetel Euroopa messidel.

Seoses euro kasutuselevõtu, uute lennuliinidega ning Tallinna kui Euroopa kultuuripealinna staatusega on saavutatud väga positiivne ja suur kajastuste hulk sihtturgude meedias.

„Turismiinfosüsteemide arendamise programmis“ kasvas veebikeskkonna www.visitestonia.com külastatavus 26,6% võrreldes 2010. aastaga. „Turismiinfo jaotuskanalite toetuse“ meetmes lõppes Lääne-Eesti Külastuskeskuse, Narva Külastuskeskuse, Järvamaa Turismiinfokeskuse ja Kuressaare Turismiinfokeskuse renoveerimise/rekonstrueerimise ning teenuse pakkumise kvaliteedi parandamise projektid. Samas on meetme finantsprogress pigem tagasihoidlik ning eelarvest on 2011. aasta lõpuks finantseerimisotsustega kaetud vaid 36%. Võib eeldada, et meetmes võib programmeerimisperioodi lõpuks jääda vahendeid kasutamata,

mida saab vastavalt vajadusele turismi valdkonna meetmete siseselt ümber suunata. Samas ei ole veel mitmed turismiinfokeskused ega külastuskeskused toetust taotlenud, aga kavandavad seda kindlasti teha.

2011. aastal menetles RÜ meetmes „Rahvusvaheliste ürituste ja konverentside toetus“ 119 taotlust, millest rahuldati 27 projekti mahus 1,2 mln eurot. 2012. aasta märtsis on kavandatud uue vooru väljakuulutamise.

„Turismitoodete arendamise toetamise“ meetmes loobus toetuse saja ühe projekti osas toetusest, kuna ettevõttel tekkisid seoses majanduslangusega raskused omafinantseeringu tagamisega. Vabanevate vahendite arvelt on kavas uue turismitootearenduse investeringutevooru väljakuulutamise 2012. aasta suvel, kaasates vooru ka turismitoodete arendamise väikeprojektide toetuskeemi vabad vahendid.

Meetme „Ettevõtja turismiturunduse toetamine“ rakendamine on olnud rahuldav. Seoses „Avaliku ja kolmanda sektori turismi turundustegevuste“ toetamise meetme aktiivse kasutusega võrreldes „Ettevõtja turismiturunduse toetamise“ meetmega ning arvestades, et programmeerimisperioodi lõpuni turundustoetusteks on tänase hetkega kasutada ca 800 tuhat eurot ja „Avaliku ja kolmanda sektori turismi turundustegevuse“ projektid on mõjusamad ja rakendatakse efektiivsemalt ellu kui ettevõtja turundustoetused peetakse põhjendatuks vabade vahendite panustamist avaliku ja kolmanda sektori turundustegevustele ning fookusega valdkondlike ja regionaalsete organisatsioonide turundustegevuste toetamisele pikaajaliste kavade alusel. Kuna meetmed panustavad samasse rakenduskava eesmärki ja indikaatoritesse ei mõjuta eelarve tõste indikaatorite saavutamist.

6.1.2. Finantsteave

Kokku on prioriteetses suunas aruandlusperioodi lõpu seisuga struktuurifondidest projektidega kaetud 90,7% kogueelarvest, 2011. aastal võeti kohustusi 17,5% ulatuses perioodi ühenduse eelarvest. Abikõlblikke kulusid on struktuurifondide vahenditest välja makstud 240,6 mln eurot (Lisa 3, tabel 18). See moodustab 56,7% perioodi struktuurifondide kogueelarvest. Vaadates aruandlusperioodi eraldi, on väljamakseid aasta jooksul teostatud 55,6 mln euro ulatuses, mis on 89,3% 2011. aasta planeeritud. Suurimad prognoositud väljamaksete ületused on meetmetes „Ekspordi arenduse toetus“, „Innovatsiooniosaku toetus“, „Rahvusvaheliste ürituste ja konverentside toetus“ ning „Teadmiste- ja tehnoloogiasirde baasfinantseerimise toetus (SPINNO)“. Meetmete prognoosid ületati kiirema taotlemise ning ettevõtete suure huvi tõttu.

Suurimad prognoosidele alljäämised meetmetest leidsid aset „Turismitoodete arendamise toetuses“, „Ettevõtlusinkubatsiooni programmis“ ja „Turismiinfo jaotuskanalite toetuses“. Välja toodud turismi meetmetes oli prognooside alatäitmine, sest „Turismitoodete arendamise toetuses“ katkestas toetuse saaja ühe projekti (kolmest heaks kiidetud projektist) ning „Turismiinfo jaotuskanalite toetuse“ taotlemine on olnud oodatust madalam (peatükk 7.1.1).

6.1.3. Finantsinstrumendid

Prioriteetses suunas rakendatakse nelja finantsinstrumenti (tabel 7), koondsummas 100,9 mln eurot, mis moodustab 23,8% suuna eelarvest. Avatud on 3 meedet ja suletud¹⁵ on 1 meede. Kõikide finantsinstrumentide RÜks on KredEx. KredEx on ka Tugiprogrammi, „Allutatud laenu programmi“ ning „Ettevõtluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programmi“ osas programmi elluvijaks. „Riikliku ekspordi krediidikindlustuse programmi“ rakendab Aktsiaselts KredEx Krediidikindlustus.

¹⁵ Kõik meetme projektid on toetuse väljamaksed saanud ja nende lõpparuanded on kinnitatud.

Tabel 7. Finantsinstrumendid

Meetme nimetus	Eelarve		Väljamaksed		Tagatissumma	Laenusumma	Ettevõtete arv
	EL osalus	Eesti avaliku sektori osalus	EL osalus	Eesti avaliku sektori osalus			
Tugiprogramm	42 958 589	26 203 257	42 958 589	26 203 257	-	69 161 846	104
Riiklik ekspordi krediidikindlustuse programm	12 782 330	0	12 782 330	0	15 685 486	-	49
Allutatud laenu programm	27 000 000	0	27 000 000	0	-	500 823	4
Ettevõtluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programm	17 832 628	152 671	17 832 628	152 671	29 423 782 (käendused)	51 794 317 (käendused)/ 6 668 344 (kapitalilaen)	217

Allikas: KredExi kvartaliseire tabel, 26.01.2012

„Ettevõtluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programmi“ (tabel 35) eesmärgiks on laenukapitali kättesaadavuse parandamise abil toetada ettevõtjaid arenguks vajalike tegevuste finantseerimisel ja investeringute tegemisel. Programmi raames finantseeritakse laenu-, pangagarantii- ja liisingukäendusi ning kapitalilaene.

Tugiprogrammi (tabel 36) eesmärgiks oli laenukapitali kättesaadavuse parandamise abil toetada eksportivaid ettevõtjaid arenguks vajalike tegevuste finantseerimisel ja investeringute tegemisel. Programmi raames toetati ettevõtjatele pikaajalise laenuressursi pakkumist koostöös pankadega, edupõhise allutatud laenu eraldamist ettevõtjatele ning täiendava krediidiliini loomist pankadele. Mais 2011 kinnitati programmi muudatus, mille kohaselt kasutamata jäänud struktuurifondide vahendeid ning kasutatud ja kasutamata vahenditelt teenitud investeerimistulu kasutab KredEx ettevõtjate toetamiseks läbi uue finantsinstrumendi ehk kevadel 2011 kinnitatud „Allutatud laenu programmi“. Tugiprogrammi raames ettevõtjate ja krediidasutuste poolt tagastatavaid struktuuritoetuste vahendeid kasutatakse VKEde toetamiseks vähemalt 2015. aasta lõpuni vastavalt MKMi ostustele.

Kokku rahastati tugiprogrammi raames 157 projekti ning suurem osa projektidest rahastati 2010. aastal kui avanes krediidiliin.

Tugiprogrammi raames rahastatud ettevõtjad tegutsevad Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK) järgi kokku 21 erinevas valdkonnas. Tegevusvaldkondadest kerkis enim esile kaks suuremat sektorit: metalli- ja metalltoodete tootmine ning puidutöötlemine (sh puit- ja korktoodete tootmine).

Tugiprogrammi raames finantseeriti peamiselt VKEsid (85%), kuid leidis ka mikro- ja suurettevõtjaid. Kokku töötas toetatud ettevõtjates rohkem kui 9 700 inimest, mis teeb ühe ettevõtja kohta ligi 100 inimest.

Tugiprogrammi vahenditest finantseeriti kokku 12 maakonna ettevõtjate projekte, ühtki projekti ei rahastatud Hiiu-, Jõgeva- ega Valgamaal. Läbi rakendusperioodi oli ülekaalukalt kõige rohkem esindatud Harjumaa ettevõtjad, kuid eri aastatel järgnesid Ida-Viru-, Pärnu- ja Tartumaa ettevõtjad. Kokkuvõttes võib öelda, et tugiprogrammist finantseeritud ettevõtjate jaotus peegeldab üldist Eesti ettevõtjate maakondlikku jaotust, kus ca 60% on registreeritud Harjumaal, järgnevad Tartu-, Pärnu- ja Ida-Virumaa, kus on ettevõtjaid vahemikus 5-10%. Nii võib seletada ka

Hiiu-, Jõgeva- ja Valgamaa mitte esindatust, sest nendes maakondades oli Statistikaameti andmetel 2009. aastal majanduslikult aktiivseid ettevõtjaid vahemikus 0,5-1,5% kõikidest ettevõtjatest.

Tugiprogrammi loomist vastumeetmena 2008. aasta II pooles alguse saanud üleilmsele majanduslangusele tuleb pidada vajalikuks ja positiivseks. Tänu riigipoolsele sekkumisele oli ettevõtjatel kahe aasta jooksul (mai 2009 – märts 2011) ligipäas laenuressursile enam kui 120 mln euro väärtuses.

Tugiprogrammi rakendamisel probleeme ei esinenud ning vahendite kasutamine peale alameetmete välja töötamist toimus tõrgeteta. Tugiprogrammi on auditeeritud mitmel korral ning tehtud soovitusi rakendamise tõhustamiseks, kuid mitteabikõlblikke kulusid ei tuvastatud. Kokkuvõttes võib pidada programmi elluviimist positiivseks ja hinnata heaks, seda vaatamata vahendite mitte 100%-lisele kasutamisele. Vahendite maksimaalsest kasutamisest olulisem oli programmi rakendamise jooksul tagada ettevõtlusele piisav rahastus juhuks, kui nõudlus oleks olnud suurem.

Seoses majanduskeskkonna elavnemise ning pankade leebema krediidipoliitikaga lõpetati 2011. aasta esimese kvartali lõpus krediidiliini raames pankadele täiendavate vahendite eraldamine.

„Riiklikust ekspordi krediidikindlustuse programmist“ (tabel 37) toetati ekspordigarantiide andmist eesmärgiga läbi ettevõtjatega seotud riskide maandamise julgustada kohalikke ettevõtjaid rohkem orienteeruma, mille tulemusena kasvab ettevõtjate ekspordikäive, mis omakorda avaldab positiivset mõju Eesti väliskaubandusbilansile ning ettevõtete suurem kogemus ekspordöörina aitab kaasa Eesti ettevõtjate rahvusvahelistumisele.

Programmi tegevuste rakendamine lõpetati indikaatorite täitmisest tulenevalt 31. detsembril 2010.

Juunis 2010 muudetud programmiga kaasati programmi elluviija partneriks Aktsiaselts KredEx Krediidikindlustus (*Selts*). Selts kaasati partneriks, kuna vastavalt 10.11.2009. aastal jõustunud ekspordi riikliku tagamise seadusele on riikliku eksporditagatise andjaks konkurentsiseaduse §-s 14 sätestatud erioiguse alusel riigi osalusega asutatud krediidikindlustusega tegelev kindlustusandja.

Vastavalt programmile kasutatakse programmi tegevuste lõppemisel vabanenud vahendeid ekspordi riikliku tagamise seaduse §-s 14 nimetatud edasikindlustusandja deposiidi vahenditena, mida saab kasutada ainult riigi poolt tagatud eksporditagatistest tulenevate edasikindlustusandja kohustuste täitmiseks.

Kuigi programmi tegevuste lõpetamise aluseks olevad tingimused said täidetud, jäid seotud programmi indikaatorid (riiklikku eksporditagatist kasutanud ettevõtjate arv aastas – 62,9% sihttasemest ning ettevõtjatele väljastatud riiklike eksporditagatiste alusel tagatud ekspordikäibe maht aastas – 68,8% sihttasemest) osaliselt täitmata. Sellest tulenevalt saab järeldada, et ettevõtjatega sõlmitud lepingute garantiilimiidid olid planeeritust suuremad, kuid teisalt nende alusel tagatud ekspordikäibe maht jäi alla prognoositud taseme ehk osad ettevõtjaid ei suutnud plaanipäraselt ekspordida.

Vaatamata indikaatorite osalisele täitmisele saab pidada programmi rakendamist edukaks ning võttes arvesse, et vabanenud programmi vahendeid kasutatakse ka edasipidi riiklike eksporditagatiste jaoks, siis on tagatud struktuurivahendite pikaajaline positiivne mõju.

„Allutatud laenu programm“ (tabel 38) on jätkusuutlikele ja kasvule orienteeritud ettevõtetele, mida pangad ei ole valmis finantseerima tulenevalt madalast omafinantseeringu määrast, riskantsest sektorist või ebapiisavatest tagatistest. Sarnaselt omanikele annab KredEx ettevõtte kasutusse kapitali, mis suurendab teiste finantseerijate silmis tinglikult ettevõtte omafinantseeringut. See võimaldab ettevõttel kaasata täiendavat finantseerimist näiteks

pangalaenu näol. Allutatud laenu võimaldatakse ettevõttele nii fikseeritud kui ka edupõhise intressiga.

Alates 2011. aastast pakutakse töötleva tööstuse, mäetööstuse, elektrienergia tootmise, ülekande ja jaotuse ning jäätmetöötuse ja –kõrvalduse ekspordipotentsiaaliga ettevõtjatele allutatud laenu eriliigina tehnoloogialaenu. Tehnoloogialaenuga kaasfinantseeritakse koostöös panga või liisinguga sihtgruppi kuuluvate ettevõtjate investeringuid masinatesse ja seadmetesse. Tehnoloogialaenuga saab rahastada panga või liisingu poolt nõutavat omafinantseeringu osa ning seeläbi ajatada seda pikemale perioodile.

„Allutatud laenu programmi“ elluviimisele on vara hinnangut anda, kuna programmi alameede – tehnoloogialaen – jõustus 2011. aprill ja reaalne rakendamine algas sügisel 2011. Kuna nimetatud finantsinstrument on disainitud töötama koos krediidasutustega, siis võtab finantsinstrumendi edukas elluviimine rohkem aega. Tulenevalt pankade liberaalsemast krediidipoliitikast, on viimastel aastatel oodatult vähenenud nõudlus programmi teise alameetme - allutatud laen - järele.

6.1.4. Vahendite vastastikune täiendavus

Struktuurivahenditest rahastatud finantsinstrumentidele lisanduvad KredExi ja KredEx Krediidikindlustus AS poolt omavahenditest elluviidavad tegevused ning need täiendavad üksteist läbi selle, et omavahenditest rahastatakse eelkõige tegevusi ja valdkondi, mis struktuurivahendite reeglitest tulenevalt ei ole lubatud.

Edukalt on võimalik kombineerida nii KredExi enda poolt pakutavaid teenuseid laenuressursi pakkumise ja käendustega kui ka erinevate teiste ettevõtluse toetusmeetmetega, tagades struktuurivahendite ja riigiabi reeglite järgimise.

Rahaliste vahendite lõppemise tõttu 2012. aasta esimesest poolaastast suletavat „Teadus- ja arendustegevuse projektide toetust“ hakkab osaliselt asendama tugipaketi tagasilakumistest rahastatav „Tootmisettevõtete arendustoetus“, mis on suunatud töötleva tööstuse ettevõtjate arendustöölase võimekuse suurendamisele viies ellu arendustöid, mis on ettevõtjas täna tehtavast arendustöödest tehnoloogiliselt keerukam ja lisaoskusi ning –teadmisi nõudev. Programmi välja töötamisega alustati 2011. aasta lõpul. Toppelrahastamine on välistatud, sest T&A projektide toetusmeede suleti enne uue programmi avamist ning „Tootmisettevõtete arendustoetuse“ sihtgrupp on piiratud töötleva tööstuse ettevõtetega. Lisaks peab struktuurifondide toetusmeetmes teostatav arendus olema kas maailma või sihtturutasemel uudne, kuid avatavas programmis ettevõtja enda jaoks uudne.

Turismi valdkonnas on täiendavus EARK prioriteetse suunaga 4 „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“, kus toetatakse üleriigilise tähtsusega kultuuri- ja turismiobjekte. Kui MARK meetmetest suunatakse toetuseid ettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks ja turundustoetusteks siis EARK meetmes arendatakse turismiobjektide infrastruktuuri ning seega meetmed täiendavad üksteist. Lisaks on EARK meetmetes toetuse saajaks avalik- ja kolmas sektor, kuid MARK meetmetes enamasti erasektor. Täiendavus riigieelarveliste vahenditega on „Turismiinfosüsteemide arendamise programmis“, kus infrastruktuuri väljaarendamist toetatakse struktuurifondidest, kuid infosüsteemide ülalpidamist ning võrgustikku riigieelarvelistest vahenditest.

Ettevõtlusvaldkonna projektidele on loodud võimalus toetust taotleda ka EL territoriaalse koostöö (Interreg) programmidest. Erinevus struktuurifondidest seisneb selles, et EL territoriaalse koostöö puhul on tähtis piiriülene koostöö ning rahastatakse ettevõtluse arengu

koostööprojekte. Struktuurifondide meetmetest eraldatakse toetusi ka üksikettevõtetele ning piiriülene koostöö ei oma määravat tähtsust. Ehk siis kahe programmi eesmärgid ei kattu täielikult ning rahastatavate projektide sisu ei saa kahe programmi puhul olla samad.

6.1.5. Teise fondi tüüpi kulutused (kohalduvatel juhtudel)

Teise fondi tüüpi kulusid on suunas kasutatud struktuurifondidest summas 33 547 eurot, mis on 0,01% EL finantseeringu väljamaksetest. Teist tüüpi kulusid on tehtud „Ettevõtlusinkubatsiooni programmis“, „Teadmiste ja tehnoloogia baasfinantseerimise programmis SPINNO“ ning „Tehnoloogia arenduskeskuste toetamise meetmes“ (Lisa 11).

6.1.6. Hinnang rakendamisele

Eesmärkide ja indikaatorite täitmise ning finantsprogressi põhjal võib suuna rakendamist hinnata heaks, sest 23st indikaatorist 13 osas on täidetud 2010. aasta sihttase, 10 indikaatori osas ka 2015. aasta sihttase ning projektidega on kaetud 91% ühenduse osalusest ja välja on makstud 56,7% ühenduse eelarvest. Ka 2011. aasta aastaeelarve seatud 61,86 mln 89,3%-lise täitmisega võib rahule jääda. Hinnang prioriteetse suuna rakendamisele ning tegevustele on samuti hea, sest kõik planeeritud meetmed on rakendamisel või juba ka taotlemiseks suletud ning rakendamisel liigutakse eesmärkide täitmise suunas.

6.2. Rakendamine prioriteetses suunas 2 „Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu“

Prioriteetses suunda rakendatakse kokku 12 meetme kaudu. Avatud on 11 meetet ja avamata on üks meede. Ühegi meetme tegevusi pole lõpetatud.

6.2.1. Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud prioriteetse suuna eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus-, väljund- ja mõjuindikaatorid ning tabel 8 näitab seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määra (%) aastate lõikes.

Kokku on prioriteetses suunas neli tulemusindikaatorit ja neli väljundindikaatorit. 2015. aasta sihttasest ületab kaks tulemusindikaatorit ja üks väljundindikaator, lõppeesmärk ei ole veel täidetud kahe tulemusindikaatori ja kolme väljundindikaatori puhul. Arvestades asjaolu, et suur osa meetmetest avanes alles 2011. aastal, ei ole põhjust kahelda püstitatud lõppeesmärkide täitmisel. Pigem võib siinkohal täheldada ebakõla eesmärkide kiire saavutamise ning vahendite tegeliku kasutuselevõtu vahel, mis viitab liialt tagasihoidlikule eesmärkide seadmisele.

Tabel 8. Indikaatorite saavutamine T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas.

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Eesmärk 2.1. Eesti T&A on fookuseeritud kõrge teaduse kvaliteedi ja ettevõtluspotentsiaaliga teemaatilistele valdkondadele								
Prioriteetsete sotsiaalmajanduslike eesmärkidega seotud T&A kulutuste kasv (T)	Saavutustase eesmärgist %				73%			Eurostati andmetel. Indikaatori väljatöötamise ajal kasutusel olnud klassifikaator NABS 1992 on asendatud klassifikaatoriga NABS 2007. Uue klassifikaatori järgi on kolmeks vaadeldavaks grupiks 5- Energy, 6 – Industrial production and technology, 7- Health, mis võrdlustabeli alusel vastavad NABS 1992 gruppidele 05, 07 ja 04. Lisaks uue klassifikaatori kasutuselevõtu on muudetud Eurostatis ka varasemaid andmeid (sh 2004. aasta andmeid).
	Saavutustase				Eurostati 26.06.2012 väljavõtte põhjal 2010 – 36,5% kogukulutus test			
	Eesmärk	61,6% (2015)			40%		50%	
	esialgne tase	52,0% kogukulutustest (2007) Eurostati 26.06.2012 väljavõtte põhjal 2004 – 16,7% kogukulutus test.						

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Käivitatud riiklikud T&A programmid (V)	Saavutustase eesmärgist %		0	0	16,7%	83,3%		HTM; programmi/projekti seirearuanded
	Saavutustase		0	0	1	5		
	Eesmärk	6 (2015)			5		6	
	esialgne tase	0 (2006)						
Eesmärk 2.2. T&A asutuste ja kõrgkoolide teadus- ja õppetöö keskkond on kaasajastatud								
Teadlased, kelle tökohad on uutes või kaasajastatud teadus- ja arendusasutustes (T)	Saavutustase eesmärgist %		0	0	34,8%	40,3%		Programmide/projektide vahearuanded
	Saavutustase		0	0	278	322		
	Eesmärk	800 (2015)			200		800	
	esialgne tase	0 (2006)						
Tudengid, kes kasutavad uusi või kaasajastatud ruume kõrgkoolides (T)	Saavutustase eesmärgist %		0	0	153,4%	153,4%		Programmide/projektide vahearuanded
	Saavutustase		0	0	2301	2301		
	Eesmärk	1500 (2015)			350-400		1500	
	esialgne tase	0 (2006)						
Uued või kaasajastatud teadus- ja arendusasutused (hooned) (V)	Saavutustase eesmärgist %		0	0	23,1%	68,2%		Programmide/projektide vahearuanded
	Saavutustase		0	0	5 766,5 m ²	17 060,5 m ²		
	Eesmärk	25000 m ² (2015)			6000 m ²		25 000m ²	
	esialgne tase	0 m ² (2006)						
Uued või kaasajastatud kõrgkoolihooned (V)	Saavutustase eesmärgist %		0	0	76,8%	76,8%		Programmide/projektide vahearuanded
	Saavutustase		0	0	9 217 m ²	9 217 m ²		
	Eesmärk	12000 m ² (2015)			3000 m ²		12000m ²	
	esialgne tase	0 m ² (2006)						
Eesmärk 2.3. Eesti T&A rahvusvaheline konkurentsivõime on tõusnud								
Andmebaasis ISI Web of Science jooksval aastal ära näidatud publikatsioonid, mis on avaldatud tippkeskustes töötavate teadlaste poolt (aastas) (T)	Saavutustase eesmärgist %		69,7%	96,33%	115,7%	226%		ISI Web of Science
	Saavutustase		209	289	347	678		
	Eesmärk	300 (2015)			200		300	
	esialgne tase	0 (2006)						
ERF poolt kaasfinantseeritud tippkeskuste arv (V)	Saavutustase eesmärgist %		100%	100%	100%	171,4%		Programmide/projektide vahearuanded
	Saavutustase		7	7	7	12		
	Eesmärk	7 (2015)			7		7	
	esialgne tase	0 (2006)						

M – mõjuindikaator, T – tulemusindikaator, V - väljundindikaator

Indikaatorite hetkeseis (tabel 8):**Eesmärk 2.1. Eesti T&A on fokuseeritud kõrge teaduse kvaliteedi ja ettevõtluspotentsiaaliga temaatilistele valdkondadele**

- Käivitatud riiklikud T&A programmid – aastaks 2011 oli avatud viis programmi planeeritud kuuest programmist ehk täidetud on 83,3% sihttasemest. Avatud on TA&I strateegias nimetatud eelisarendatava valdkonna kolm sisuprogrammi (keskkonnatehnoloogia, tervishoiutehnoloogia, materjalitehnoloogia) ja kaks riiklikku programmi, mida tegelikult rakendatakse avatud taotlusvoorudena. Nendest kolm programmi avati 2011. aastal. Materjalitehnoloogia meedet rakendatakse algselt planeeritud programmi asemel üksnes avatud taotlusvooruna. Programm „Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate teadus- ja arendustegevuse toetamine“ on siiani avamata. Programmide avamine on viibinud eelkõige seoses läbirääkimistega erinevate osapooltega programmide raames elluviidavate tegevuste osas. 2011. aastal alustanud programmide tegevused on algusjärgus. 2012. aastal avatakse ka viimane meede (info- ja kommunikatsioonitehnoloogia) ning 2015. aastaks seatud sihttase täidetakse.

Eesmärk 2.2. T&A asutuste ja kõrgkoolide teadus- ja õppetöö keskkond on kaasajastatud

- Teadlased, kelle töökohad on uutes või kaasajastatud teadus- ja arendusasutustes ning Tudengid, kes kasutavad uusi või kaasajastatud ruume kõrgkoolides – eesmärk loodavate **õppekohtade** osas täideti juba 2010. aastal. 2011. aastal lõppes antud meetmes **T&A valdkonna** objektide nimistusse kuuluv projekt „Tallinna Tehnikaülikooli teadusraamatukogu“. Teadlaste töökohtadega seotud eesmärk on võrrelduna lõppeesmärgiga täidetud 40,3% ulatuses. 11st investeringute kavas kinnitatud objektist on lõppenud kaks projekti. Lõpparuanne on esitatud ning menetluses ühe teadusvaldkonna hoone puhul (TTÜ keemiahoone kaasajastatava 70 teadlase töökohaga, kaasajastatav pind on 4223 m²). Tulenevalt asjaolust, et enamik objektidest on veel lõpetamata, ei ole põhjust kahelda, et antud indikaator täidetakse.

Indikaator on saavutatavad põhiliselt meetme „Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“ tegevuste elluviimise kaudu.

- Uued või kaasajastatud teadus- ja arendusasutused ning Uued või kaasajastatud kõrgkoolihooned – kõrgkoolide puhul indikaatorites muudatusi ei toimunud, kuna 2011. aastal ei lõppenud ühtegi kõrghariduse hoonetega seotud projekti. Lõppeesmärgist on täidetud 76,8%. **T&A hoonetega** seotud eesmärgist on täidetud 68,2%. 2010. aastaks oli täidetud vaid 23,1% püstitatud lõppeesmärgist. Arvestades asjaolu, et rajatavate teadusobjektide kogumaht on toetuse saajate poolt esitatud andmete põhjal 61 798 m², mis ületab lõppeesmärgi ligikaudu 36 780 m² võrra ning üheksa projekti osas tegevused veel käivad, ei ole põhjust kahelda lõppeesmärgi täitmisel.

Kõrghariduse objektide puhul on lõppeesmärgiks 12 000 m² kaasajastatud pinda, millest on täidetud 9 217 m². Toetuse saajate poolt esitatud andmete põhjal on uute või kaasajastatavate objektide kogumahuks 46 317 m². Vaidlusaluse Eesti Kunstiakadeemia hoone mahuks on taotluses märgitud 17 212 m² (kasulik pind), ka selle objekti mittevalmimine ei ohusta antud eesmärgi indikaatorite täitmist.

Indikaatorite alplaneerimisele viitab ka HTMi poolt poliitikauuringute keskuselt Praxis 2011. aastal tellitud uuring „Euroopa Liidu tõukefondide perioodi 2007-2013 teadus- ja arendustegevuse ning kõrghariduse meetmete rakendamise vahehindamine“, mille kohaselt erineb rakenduskavas planeeritud sihttase kaasajastada 20-25% T&A hoonete mahust T&A strateegias toodud sihttasemest (rakenduskavas on planeeritud kaasajastada 20-25% T&A

hoonete mahust, TA&I strateegias toodud sihttase aastaks 2013 on 80%, tegelikkuses kaasajastatakse rahastatud projektidega 56% T&A hoonete mahust). Nimetatud uuringus on toodud ka järelendus, mille kohaselt suurem osa kõrghariduse ja T&A valdkonnas Inimressursi arendamise rakenduskavas ja MARKis seatud indikaatorite kontrolltasemetest 2010. aastaks küll saavutati või ületati, kuid „Eesti kõrgharidusstrateegia aastateks 2006–2015“ ja „Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonistrateegia „Teadmistepõhine Eesti“ 2007-2013“ põhieesmärkide saavutamine on sellele vaatamata vähetõenäoline.

Sihttasemete ületäitmine või prognoositav ületäitmine eesmärgi 2.2. osas on suures osas olnud tingitud prioriteetse suuna kavandamisel olemas olnud infost ja tehtud otsustest. „Teadus- ja arendusastutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamise“ meetme puhul arvestatakse näitajate sisse rajatavate hoonete kõik töö- ja õppekohad ning hoonete pinnad, kaasa arvatud juhtudel, kui projekti elluviimiseks on saadud toetust väikeses mahus. Näitena võib siinkohal tuua Tallinna Tehnikaülikooli uue hoone ehitamise, kus toetuse määr oli vaid 16%, kuid arvnäitajad (nii kaasajastatud töö- ja õppekohad kui ka hoone pinnad) on arvesse võetud kogumahus.

Eesmärk 2.3. Eesti T&A rahvusvaheline konkurentsivõime on tõusnud

- Andmebaasis ISI Web of Science (nüüd Thomson-Reuters Web of Knowledge) jooksva aastal ära näidatud teaduse tippkeskustes osalevate teadlaste poolt avaldatud artiklite arv – kokku näidati nimetatud andmebaasis 2011. aastal 678 artiklit ning väljundindikaator on võrrelduna lõppeesmärgiga täidetud 226%. Nimetatud tulemusindikaatori täitmise panustab meede „Teaduse tippkeskuste arendamine“ ja ületäitmine tuleneb asjaolust, et aastal 2011 toimus teaduse tippkeskuste meetme raames II taotlusvoor, mille hindamise tulemusena otsustati rahastada täiendavalt viit uut tippkeskust. Sihttase (300 artiklit aastas) oli planeeritud seoses seitsme tippkeskusega. 2011. aastal avaldatud 687-st 336 artiklit oli seatud 2008. aastal loodud seitsme tippkeskusega ja 342 artiklit 2011. aastal loodud viie uue tippkeskusega.

Tulemusindikaatori ületäitmine meetme „Teaduse tippkeskuste arendamine“ on tingitud nii uute tippkeskuste lisandumisest kui ka asjaolust, et indikaatorina arvestatakse tippkeskuste teadlaste poolt andmebaasis ISI Web of Science (Thomson-Reuters Web of Knowledge) avaldatud artikleid. Tippkeskustesse kuuluvad kõrgetasemelised uurimisrühmad, millistel on lisaks tippkeskuse eelarvele veel teisigi rahastamise allikaid - näiteks sihtfinantseeritavad teadusteemad ja muud projektid. Kuigi tippkeskuse teadlaste tööd rahastatakse mitmest allikast, võetakse tippkeskuste artiklitena arvesse siiski kõik tippkeskusega seotud teadlaste artiklid.

6.2.2. Finantsteave

2011. aasta eelarve täideti prioriteetse suuna osas 54% ulatuses, suurimad vahed prognoositu ja tegeliku eelarve täitmise vahel olid meetmetes „Teadus- ja arendusastutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“, mis moodustab ca 1/3 kogu suuna eelarvest ja „Teadus- ja arendusastutuste teadusaparatuuri ja seadmete kaasajastamise“ meetmes. Abikõlblikke kulusid on struktuurifondide vahenditest välja makstud 74,5 mln eurot, mis moodustab 24,0% perioodi struktuurifondide vahendite kogueelarvest (Lisa 3, tabel 18).

Kohustused on täies mahus võetud kolmes meetmes - „Teaduse tippkeskuste arendamine“, „Teaduse rahvusvahelistumine“ ning „Kõrgkoolide ning teadus- ja arendusastutuste õppe- ja

töökeskkond“). Kohustusi ei ole võetud meetmes „Materjalitehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“, kuna taotlusvoor kuulutati välja 2011. aasta lõpul taotluste esitamise tähtajaga märtsis 2012.

Meetme „Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“ kavandatud väiksem kohustuste võtmise maht on tingitud Tallinna Tehnikaülikooli keemiahoone projekti odavnemisest, samuti tagasinõuetest kahe projekti (Tallinna Tehnikaülikooli teadusraamatukogu, Tartu Tervishoiu Kõrgkool) osas. Tagasinõuded olid seotud asjaoluga, et Eesti riigihangete seadus ei olnud hangete toimumise ajaks viidud kooskõlla Euroopa Liidu vastavate õigusaktidega ning tagasinõutud toetuse (tabel 4) summa hüvitati Eesti riigieelarvest. Väljamaksete vähesus on tingitud viivitustest projektide elluviimisel, mis on olnud tingitud peamiselt ehitushangete vaidlustamisest, ehituslepingu ühepoolsest lõpetamisest ehitaja poolt ning vajadusest korraldada uus riigihange, taotlejate esialgsete plaanide muutumisest ja ajalistest nihetest seoses ümberprojekteerimisega, projektide kallinemisest seoses ehitushindade tõusuga ning sellest tingitud täiendavate vahendite leidmise vajadusest, toetuse ebapiisavusest projekti elluviimiseks, hoone mahtude ümbervaatamisest ning kooskõlastamisest HTMiga. Enamiku käimasolevate projektide lõpptähtaegu on pikendatud, mis omakorda mõjutab ka väljamakseid antud meetmes.

Aruande koostamise hetkeks on teada, et Eesti Kunstiakadeemia projekti kinnitatud kujul 2007-2013 rahastamisperioodil ellu ei viida. Eesti Kunstiakadeemia ei ole saanud ehitusluba seoses kohtuvaidlusega ümberkaudsete hoonete omanikega uue hoone ehitamise asjus ja eksisteerib kõrge risk, et kuna toetus katab hoone maksumusest hinnanguliselt kolmandiku, ei ole asutusel võimalik objekti valmimist finantseerida ning hoone ehitus jääks seetõttu pooleli. RÜ kaalus põhjalikult tekkinud olukorda koos HTMiga ning langetas otsuse objekti mitterahastamise kohta 2012. aasta jaanuaris.

RÜ on esitanud HTMile ettepaneku meetme eelarves leiduvate vahendite jagamiseks pooleliolevate objektide vahel, kus toetuse suurus ei ole kooskõlas hoone tegeliku maksumusega. Täiendavate vahendite vajaduse osas on HTMi poole pöördunud Tartu Ülikool, Tallinna Tehnikaülikool ning Tallinna Ülikool. Vahendite ümberjagamise küsimus vajab lahendamist ka seoses Eesti Kunstiakadeemia hoone rahastamata jäämisega. HTM on välja töötamas vastavaid kriteeriume, mille alusel objektide võimalik lisarahastus saaks toimuda.

6.2.3. Vahendite vastastikune täiendavus

Struktuurivahendite täiendavus on enim jälgitav meetmes „Teaduse tippkeskuste arendamine“, mille meetme määruses on sätestatud, et teaduse tippkeskus koosneb kõrgetasemelistest uurimisrühmadest. Kõrgetasemelise uurimisrühmana käsitletakse isikute kogumit, kelle teadustegevus on rahastatud sihtfinantseerimise kaudu või välisekspertide poolt hinnatud projektide kaudu. Struktuurivahendid moodustavad aruannete põhjal ligikaudu 1/3 tippkeskuste teadlaste rahastamise mahust.

Erinevate meetmete vahel on tekkinud nn klastriefekt, mille puhul eesmärkide saavutamiseks teatud valdkonnas kombineeritakse erinevaid vahendeid, näiteks on aparatuuriprojektide elluviimine otseselt seotud hoonete ehitamise ja/või kaasajastamisega. Samuti on suur osa aparatuuriprojektidest seotud struktuuritoetustest rahastatavate hoonete valmimisega.

6.2.4. Teise fondi tüüpi kulutused (kohalduvatel juhtudel)

Prioriteetses suuna 12 meetmest on kõigi meetmete puhul lubatud rahastada teise fondi tüüpi tegevusi (ERFist rahastatud prioriteetse suuna eelarvest kuni 10% ESF tüüpi tegevuste rahastamiseks ning vastupidi). ESF tüüpi kulusid on seni tehtud suuna mahust meetmes „Teaduse tippkeskuste arendamine“ väga väikeses mahus (0,001%) koolituskulude katmiseks (Lisa 11).

6.2.5. Hinnang rakendamisele

2011. aastal oli suunas suur rõhk avanemata meetmete avamisele, avati viis seni avamata meedet, sealhulgas valdkondlikud programmid ja alameetmetena rakendatavad avatud taotlusvoorud. Sellega on loodud eeldused ja tehtud olulises osas otsused struktuuritoetuste vahendite kasutamiseks. 2011. aasta lõpuks jäi avamata „Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate teadus- ja arendustegevuse toetamise“ meede, mida plaanitakse rakendada nii programmi kui ka avatud taotlusvooruna 2012. aasta II kvartalis. Viivitused avanemistes on olnud tingitud valdkondliku riikliku programmi koostamise keerukusest, samuti programmi elluviija vahetusest.

2011. aastal kasvas projektidele eraldatud ühenduse osalus kasvanud 28% võrra ehk 80,4%ni suuna eelarvest. Paraku on jäänud tagasihoidlikuks väljamaksete osa, ulatudes kumulatiivselt 23%ni prioriteetse suuna mahust ning sealjuures täideti 2011. aasta riigieelarvest vaid 31,4%. Seega on väljamaksete osakaal võrreldes kohustuste võtmise tempoga jäänud tagasihoidlikumaks. Riigieelarves planeeritu jäi täitmata, sest riigieelarve planeerimisel lähtuti esialgsest meetmete avanemise ajakavast ja taotlejate poolt esitatud väljamaksete prognoosidest, kuid projektide rakendamine viibis ja seda on planeerimisel keeruline ette näha. Toetuse kasutamine on kulgenud võrreldes 2010. aastaga edukamalt ning avastatud rikkumiste arv väiksem.

Hinnang prioriteetse suuna rakendamisele kumulatiivselt on rahuldav, kuid tulenevalt võetud kohustuste hüppelisest kasvust 2011. aastal võrrelduna 2010. aastaga ning viie seni avamata meetme avamisest on hinnang aruandeaastale hea.

6.3. Rakendamine prioriteetsetes suundades 3 “Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud“ ja 4 „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri edendamine“

Prioriteetseid suundi rakendatakse ühe meetmena, ühtse transpordi investeeringu kavana. Investeeringute kavas on kokku 29 projekti (20 ÜF ja 9 ERF vahenditest rahastatavat projekti). Lõppenud on kokku kolm projekti, ÜF suunas lõppes 2011. aastal Kaarepere ülesõidu rekonstrueerimine ning ERF suunas lõppes 2010. aastal kahe projekti rakendamine.

6.3.1. Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud prioriteetse suuna eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus-, väljund- ja mõjuindikaatorid ning näidatud seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määra (%) aastate lõikes.

Transpordipoliitikas ei ole viimastel aastatel olulisi muudatusi toimunud. Tegevusraamistiku seab kehtiv Transpordi arengukava 2006-2013, milles on kajastatud kogu transpordisektoriga seonduv. Võrreldes rakenduskava väljatöötamise ajaga on aga oluliselt muutunud majanduskeskkond, mis transpordisektoris avaldus eelkõige nõudluse vähenemise näol nii kauba- kui reisijateveos, mõjutades seega ka seatud eesmärkide täitmist. Maanteeliiklus vähenes aastatel 2008–2010 kokku ligikaudu 16% võrra, aidates kaasa liiklusohutuse paranemisele. Olgugi, et liiklusohutuse paranev trend 2011. aastal pöördus, oli võrreldes 2007. aastaga surmajuhtumite arv liikluses siiski ligi poole väiksem (196, 132, 100, 79 ja 101 aastatel 2007-2011). Liiklusõnnetuste ning vigastatute koguarv on samal perioodil langenud ca 40% võrra (ka siin on olukord 2010. aastaga võrreldes mõnevõrra halvenenud).

Kokku on prioriteetsetes suundades 11 indikaatorit. 2015. aasta sihttasel hetkel ükski indikaator ei ületa. Kahe indikaatori osas jäävad 2015. aasta sihttasemed tõenäoliselt täitmata ning kaheksa indikaatori sihttasemed hetke prognoosi kohaselt täidetakse. Lisaks on üks valesi seatud indikaator.

Tabel 9. Indikaatorite saavutamise suundades.

Sisu indikaatorid		2007	2008	2009	2010	2011	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Prioriteetne suund 3: „Strateegilise tähtsusega transpordinvesteeringud”								
Eesmärk 3.1. Ühistranspordi osakaalu säilitamine keskkonnasäästliku reisijateveeteenuse osakaalu suurendamise kaudu								
Ühistranspordiga tehtud sõitude arv (T)	Saavutustase eesmärgist %	75%	68%	66%	61%	55%		Statistikaamet (maismaatranspord) 2009. ja 2010.a saavutustasemeid korjigeeritud vastavalt statistikaameti korjigeeritud andmetele
	saavutustase	205,4 mln	185,6 mln	180,1 mln	165,2 mln	150,0 mln		
	eesmärk				224,0 mln. sõitjat		273 mln. sõitjat	
	esialgne tase	207,5 mln sõitjat (2006) täpsustatud andmetel 206,9 mln						
Reisiaja vähenemine (T)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	29%	15%		MKM
	saavutustase	42, 74, 58, 37, 31 min valitud raudteelõikudel	42, 74, 58, 37, 31 min valitud raudteelõikudel	42, 74, 58, 37, 31 min valitud raudteelõikudel	42, 64, 58, 37, 31 min valitud raudteelõikudel, Tallinn-Tapa lõigul vähenemine 13,5%	42, 62, 61, 37, 35 min valitud raudteelõikudel, Tallinn-Tapa lõigul vähenemine ca 16%		
	eesmärk						Vähene mine 45% lähtetasemest	
	esialgne tase	Ajakulu raudteelõikudel (minutites): Tallinn-Keila 42; Tallinn-Tapa 74 (kiirrong); Türi-Viljandi 58; Keila-Riisipere 37; Keila-Paldiski 31						
Raudteeprojektide arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	0	0		MKM
	saavutustase	0	0	0 (töös on 4)	0 (töös on 5)	0 (töös on 7)		

Sisu indikaatorid		2007	2008	2009	2010	2011	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
	eesmärk				Min. 2		Min. 4	
	esialgne tase	0 (2006)						
Eesmärk 3.2. Paranenud ligipääsetavus ja liiklusohutus								
Inimvigastusega ja surmaga lõppenud liiklusõnnetuste arvu vähenemine rekonstrueeritu maanteelõikudel ja liiklussõlmedes (T)	Saavutustase eesmärgist %		392%	431%	373%	0%		MNT seirearuanne, http://teeregister.riik.ee/mnt
	saavutustase		Langus 41% -ni ehk langus 20 in. 2008.a hukkunuid 0; Vigastatuid 14; kokku 14 (Kaarepere viadukt H-0, V-0; Väo-Maardu H-0, V-2; Väo-Saue H-0 V-2; Pärnu ümbersõit H-0, V-1; Valgejõe-Rõmeda H-0, V-1; Mäo möödasõit H-0, V-0; Aruvalla-Kose H-0, V-1; Jõhvi LS H-0, V-0; Tartu lääne ümbersõit H-0, V-5; Haljala LS H-0, V-2)	Langus 35%-ni lähtetasemest e langus 22 in. 2009.a hukkunuid 0; vigastatuid 12; kokku 12 (Kaarepere viadukt H-0, V-0; Väo-Maardu H-0, V-0; Väo-Saue H-0, V-3; Pärnu ümbersõit H-0, V-1; Valgejõe-Rõmeda H-0, V-1; Mäo möödasõit H-0, V-0; Aruvalla-Kose H-0, V-0; Jõhvi LS H-0, V-0; Tartu lääne ümbersõit H-0, V-5; Haljala LS H-0, V-2)	Langus 44%-ni lähtetasemest e langus 19 in. 2010.a hukkunuid 4; vigastatuid 11 kokku 15 (Kaarepere viadukt H-1, V-2; Väo-Maardu H-0, V-0; Väo-Saue H-0, V-0; Pärnu ümbersõit H-0, V-2; Valgejõe-Rõmeda H-3, V-2; Mäo möödasõit H-0, V-0; Aruvalla-Kose H-0 V-4; Jõhvi LS H-0, V-0; Tartu lääne ümbersõit H-0, V-1; Haljala LS H-0, V-0)	Kasv 103%-ni lähtetasemest e kasv 1 in. 2011.a hukkunuid 3; vigastatuid 32 kokku 35 (Kaarepere viadukt H-0, V-1; Väo-Maardu H-0, V-5; Väo-Saue H-0, V-1; Pärnu ÜS H-1, V-2; Valgejõe-Rõmeda H-0, V-4; Mäo möödasõit H-0, V-0; Aruvalla-Kose H-2, V-11; Jõhvi LS H-0, V-0; Tartu lääne ümbersõit H-0, V-6; Haljala LS H-0, V-2)		Täpsustatud eelnevate aastate infot ja baasandmeid kuna projektide ja teelõikude arv kasvas 2011.a. Korrigeeritud baasaset seoses muudatustega investeringute kavas.
	eesmärk					Vähennemine min 85%-ni lähtetasemest, s.o 29	Vähennemine min 85%-ni lähtetasemest	

Sisu indikaatorid		2007	2008	2009	2010	2011	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
	esialgne tase	2007.a hukkunuid (H) 7; vigastatuid (V) 27; kokku 34 (rekonstrueeritavatel lõikudel: Kaarepere viadukt H-0, V-0; Väo- Maardu H-0, V-3 ; Väo- Saue H-0, V-2; Pärnu ümbersõit H-1, V-0; Valgejõe-Rõmeda H-1, V-3; Jõhvi liiklussõlm H-0, V-0, Tartu läänepoolne ümbersõit H-1, V-13, Haljala liiklussõlm H-0, V-2; Mäo möödasõit H-3, V-3; Aruvalla-Kose H-1, V-1)						
Maanteeprojektide arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	0	20%		Allikas: MNT seirearuanne Mäo möödasõidu ja Papiniidu silla objektid valminud 2010, 2011 valmis Kaarepere viadukt, projektid muus osas rakendamisel
	saavutustase	0	0 (töös on 7)	0 (töös on 8)	0	1(töös on 10)		
	eesmärk				Min. 2		Min. 5	
	esialgne tase	0 (2006)						
Rekonstrueeritud TEN-T liiklussõlmede arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	33,3%	33,3%		MNT seirearuanne Mäo möödasõit
	saavutustase	0	0	0	1	1		
	eesmärk				Min. 2		Min. 3	
	esialgne tase	0 (2006)						

Prioriteetne suund 4: „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine”								
Eesmärk 4.1: Paranenud ühendusvõimalused maismaast eraldatud perifeersetes regioonidega								
Reisijate arvu kasv regionaalsetes sadamates ja lennujaamades (T)	Saavutustase eesmärgist %	71,1%	97,8%	82,1%	100,8%	98,8%		Allikad: Lennuameti koduleht; Lennujaamad: Kärkla, Kuressaare, Tartu, Pärnu, Kihnu, Ruhnu. AS Saarte Liinid info: Reg.sadamad kajastavad reisijate arvu Triigi, Sõru, Kihnu, Munalaiu, Manilaiu, Pärnu, Roomassaare, Ruhnu, Abrika, Piirissaare ja Laaksaare sadamates.
	saavutustase	Reg. lennujaamad 37 017 Reg. sadamad 164 767 Kokku 201 784 Kasv 17,8%	Reg. lennujaamad 41 263 Reg. sadamad 171 938 Kokku 213 201 Kasv 24,4%	Reg. lennujaamad 47 392 Reg. sadamad 159 120 Kokku 206 512 Kasv 20,5% (võrreldes 2008.aastaga langus 3,1%)	Reg. lennujaamad 64 242 Reg. sadamad 150 274 Kokku 214 489 Kasv 25,2%	Reg. lennujaamad 54 688 Reg. sadamad 156 912 Kokku 211 600 Kasv 23,5% (võrreldes 2010.aastaga langus 1,3%)		
	eesmärk	2015 tase				10% kasv (188 461)		

	esialgne tase	Täpsustatud: 171 328 (2005) Sealhulgas Reg. lennujaamad 36 435 Reg. sadamad 134 893 (andmed puuduvad Piirissaare-Laaksaare ja Abruca kohta)						Muudetud ka algtaset. Allikad: Lennuameti kodulehekülj ja AS Saarte Liinid. *Märkusena lisab AS Saarte Liinid, et Abruca sadamale seati hoonestusõigus nende ka suks veebruaris 2006 ehk 2005.a. andmed puuduvad. Laaksaare ja Piirissaare läksid neile üle 2007 sügisel. Rakenduskavas: 130,4 tuhat (2005)
Projektide arv sadamates ja lennujaamades (V)	Saavutustase eesmärgist %	-	-	-	25%	25%		Valminud Piirissaare ja Laaksaare sadamate rekonstrueerimise projekt Esialgne tase: Lennujaamad – 1 Sadamad – 3 Laevad – 2
	saavutustase	0 (2006)	0	0	1	1		
	eesmärk	2015 tase			Min. 2		Min. 4	
	esialgne tase	6						
Eesmärk 4.2. Paranenud regionaalne transpordi infrastruktuur								
Reisi aja vähenemine (T)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	0%	0%		Reisi aja vähenemisele suunatud projektid puuduvad
	saavutustase							
	eesmärk	2015 tase					Vähene mine 55% lähtetasemest	

	esialgne tase	Ajakulu lähtetase määratakse kindlaks peale projektide selgumist.						
Rekonstrueeritud reisijate platvormide arv raudteel (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	10%	20%	69%		AS EVR Infra ERF suunas kokku planeeritud rekonstrueerida 39 platvormi, 2 tunnelit. 2011. a. seisuga kasutusluba 33 platvormil, 2 tunnelil
	saavutustase	0%	0%	10%	20%	69%		AS EVR Infra ÜF suunas planeeritud kokku 60 platvormi, 3 tunnelit. 2011. a. seisuga kasutusluba 34 platvormil, 2 tunnelil
	eesmärk	2015 tase			85%		100%	
	esialgne tase	0% (2006)						Edelaraudtee Infrastruktuuri AS planeeritud 6 platvormi, millel kõigil 2011. a. seisuga kasutusluba väljastatud.
Uute ühenduste arv TEN-T võrgustikule (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	25%	25%		Filtri tee ehitus MNT seirearuanne
	saavutustase	0	0	0	1	1		
	eesmärk	2015 tase			Min. 2		Min. 4	
	esialgne tase	0 (2006)						

M – mõjuindikaator, T – tulemusindikaator, V - väljundindikaator

Indikaatorite hetkeseis (tabel 9):**Prioriteetne suund 3: Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud****Eesmärk 3.1. Ühistranspordi osakaalu säilitamine keskkonnasäästliku reisijateveoteenuse osakaalu suurendamise kaudu**

- Ühistranspordiga tehtud sõitude arv – 150,0 mln sõitjaga saavutati 55% seatud 2015. aasta sihttasemest (273 sõitjat). Majandusaktiivsuse langusest tingitud transpordinõudluse vähenemise tõttu ei saavutatud 2010. aasta vahetaset ühistranspordi kasutajate arvu osas. Eeldatavasti pole reaalne ka 2015. aasta sihttaseme saavutamine. Tuleb tõdeda, et küsimus ei ole ainult üldises liikuvuse vähenemises, vaid langenud on ka ühistranspordi kasutajate osakaal (tööl käimiseks kasutas ühistransporti 2007. aastal 26% ja 2010. aastal 22%). Probleemiks on eelkõige ühistranspordi kasutamise langustrend linnades, mis moodustab ligikaudu neli viiendikku sõitjate arvust ning mille mõjutamiseks on riigil suhteliselt vähe võimalusi. Enamus projekte investeeringute kavas on suunatud regionaalsele ühistranspordile, kuid 2011. aastal algatati EARK muutmine, mille tulemusena peaks 2012. aastal nimetatud rakenduskavasse lisanduma välisõhu kaitse alasuund. Konkreetsete tulemusteni projektide näol jõutakse küll alles 2014. aastal, aga kindlasti avaldavad need positiivset mõju ka Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava transpordi ÜF suuna eesmärkide täitmisele ühistranspordi kasutamise osas.

Samas on raudteeliikluse puhul, kuhu on suunatud ühistranspordi investeeringute teravik on reisijate arv võrreldes algtasemega 10% võrra vähenenud, ent langus on siiski oluliselt väiksem kui ühistranspordis tervikuna (võrreldes 2006. aastaga kukkumine 28%). Rongliiklust häirisid 2011. aastal jätkuvalt mitmed remonttööd ning Türi-Viljandi raudteelõik oli enamiku aastast suletud. Projektid jätkuvad ka järgmistel aastatel, mistõttu negatiivne mõju reisijate arvule kestab.

Eesmärgiks seatud ühistranspordi osakaalu säilitamise ja keskkonnasäästliku reisijateveo (rong) osakaalu tõusu mõõtmiseks seatud indikaatori (ühistranspordi kasutajate arv) valik ei ole olnud õnnestunud ning selle täitmise iseloomustamiseks sobivad paremini muutused eri transpordiliikide sõitjakäibes. Nähtub, et rongiliikluse osakaal on juba praegu (s.t enne enamiku raudteeprojektide lõpetamist) mõnevõrra suurenenud. Kui kogu ühistranspordi sõitjakäive on võrreldes baastasemega (2006) vähenenud ligi 27%, siis rongide puhul kõigest 6%, mille tulemusel on raudtee osakaal sõitjakäibes tõusnud 7,6% juurest 9,9%ni.

- Reisiaja vähenemine – sihttase määratakse vastavalt rakenduskavale pärast projektide valikut (indikatiivsena on rakenduskavas toodud eesmärgiks märgitud 45%, mis on aga ebareaalne ning ei oleks ka investeeringuvajadust arvestades mõistlik). 2011. aasta lõpuks saavutati 15% seatud sihttasemest.

ÜFist on otsustatud rahastada uute elektrirongide kasutuselevõttu ning Tallinna-Tapa, Türi-Viljandi, Keila-Riisipere ja Keila-Paldiski raudteelõikude rekonstrueerimist. Nendest kahe esimese puhul on eesmärgiks seatud reisiaja vähenemine 10%, Türi-Viljandi ning Keila-Paldiski/Riisipere lõikude rekonstrueerimise puhul aga vastavalt 15 ja 20%, seda raudtee viletsama seisukorra tõttu enne tööde alustamist. Sellest tingitult on seal kehtestatud ka madalamad piirkiirused ning potentsiaalne ajavõit seega suurem.

Olgugi, et ükski projekt ei ole veel lõpetatud, on Tallinna-Tapa raudteelõigul tehtud tööd vähendanud reisiaega kiirrongide puhul 12 min (16%) võrra, saavutades seega sellel raudteelõigul seatud sihttaseme. Kuna samal ajal on osadel lõikudel, kus tööd on lõpetamisel või alles ees, tulnud raudtee tehnilise seisukorra tõttu kiirusi veelgi piirata, on planeeritud ajasäästust praeguseks saavutatud kokku vaid 15%.

Reisirongiliikluse kaasajastamiseks tehtavad investeeringud ei piirdu ainult ÜFi ja ERFi projektidega. 2010. aastal lõpetati Tartu-Valga raudtee rekonstrueerimine, mida rahastasid Eesti Raudtee, TEN-T programm ning Valga linn. ÜF-ist rahastatavatele elektrirongidele

lisaks on riigi oma vahendite abil plaanis soetada diiselrongid kogu Eesti rongiliikluse arendamiseks.

Eesmärk 3.2. Paranenud ligipääsetavus ja liiklusohutus

- Inimvigastusega ja surmaga lõppenud liiklusõnnetuste arvu vähenemine rekonstrueeritud maanteelõikudel ja liklussõlmedes – vastavate liiklusõnnetuste arv on kasvanud 103% lähtetasemest ning indikaatori saavutustase on 0%. Ligipääsetavuse ja liiklusohutuse suurendamine on prioriteetse suuna eesmärgidena 2015. aastaks saavutatavad. Tuleb aga mainida, et rekonstrueeritavate objektide puhul toimus oluline vigastatute ja hukkunute arvude vähenemine aastatel 2008-2010. Ilmselt oli see seotud nii üldise liiklusohutuse paranemisega kui ka sellega, et mitmetel objektidel olid rekonstrueerimistöödest tulenevalt kehtestatud liikluspiirangud, mis aitasid nendel lõikudel kaasa õnnetuste arvu olulisele vähenemisele. 2011. aastal leidis aga aset liiklusohutuse järsk halvenemine Vão-Maardu, Valgejõe-Rõmeda ja Aruvalla-Kose lõikudel, mistõttu õnnetustes vigastatute ja hukkunute koguarv tõusis üle baasaasta (2007) taseme (34).

Ühest küljest võib see viidata asjaolule, et üldine olukord liiklusohutuses mõjutab valitud indikaatori väärtust rohkem kui konkreetsete projektide elluviimine ning panustamine liikluskäitumise parandamisse ja järelevalvesse võib anda oluliselt paremaid tulemusi kui mastaapsed investeeringud infrastruktuuri. Teisalt on selge, et praegusel tasemel on indikaatori väärtus suurel määral sõltuv juhuslikest teguritest ning järeldusi saab teha üksnes pikema trendi selgumisel.

Prioriteetne suund 4: Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine

Eesmärk 4.1. Paranenud ühendusvõimalused maismaast eraldatud perifeersetes regioonidega

- Reisijate arvu kasv regionaalsetes sadamates ja lennujaamades – Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamisel on juba tänaseks tehtud olulisi investeeringuid. Eelkõige tänu Tartu lennujaama arendamiseks tehtud töödele ja regulaarlendude käivitamisele oli eesmärk seiritava indikaatori põhjal 2010. aastaks juba saavutatud. 2011. aastal leidis regionaalsetes lennujaamades aset küll reisijate arvu langus, ent seda kompenseeris osaliselt sadamate suurem kasutatavus ning baastaset ületati 23,5%. 2015. aastaks seatud sihttasemele (25% kasvu) oldi seega väga lähedal ka 2011. aastal. Väike langus on tingitud eelkõige Tartu, Ruhnu ja Kuressaare lennujaamades toimunud reisijate arvu vähenemisest. Augustis 2011 lõpetas Air Baltic lendamise liinil Riia-Tartu-Riia ning kolme kuu vältel rahvusvahelisi regulaarlende ei toimunud. Alles oktoobri lõpus alustas Helsingi ja Tartu vahel lende Flybe. Ruhnu lennuvälja reisijate arvu langust mõjutas suurel määral asjaolu, et lennuväli oli ca 3,5 kuud suletud üleujutustest tingitud dreanažitööde tõttu.

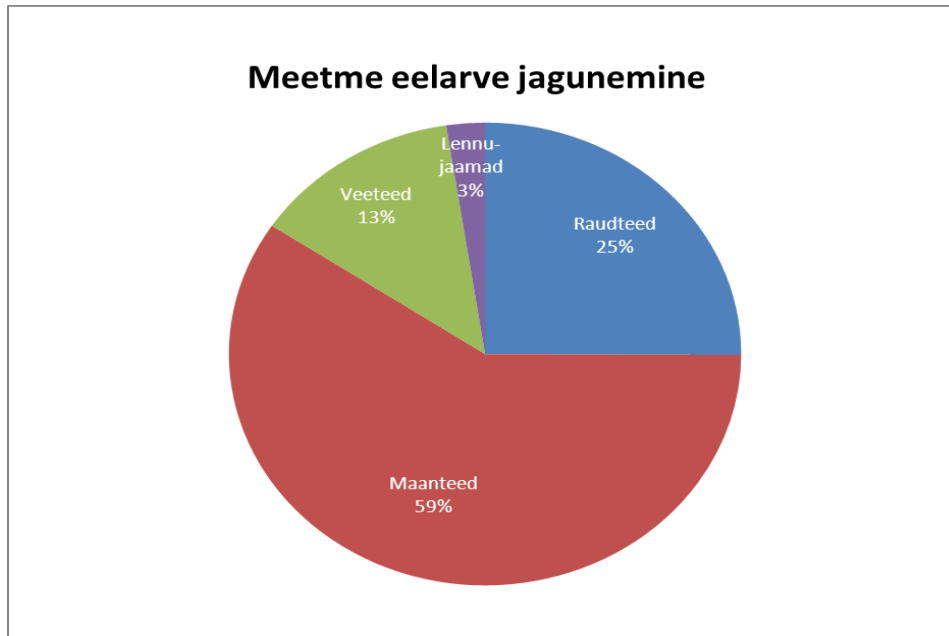
Eesmärk 4.2. Paranenud regionaalne transpordi infrastruktuur

- Reisijate vähenemine – indikaatori täitmist regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamise juures hetkel jälgida ei saa, kuna puuduvad projektid, mis oleks suunatud reisijate vähendamisele (varemalt ERFist rahastamist planeeritud Türi-Viljandi raudteelõigu rekonstrueerimist rahastatakse ÜFist).
- Rekonstrueeritud reisijate platvormide arv raudteel – saavutatud on 69% 2015. aasta sihttasemest. Kokku on planeeritud rekonstrueerida 39 platvormi ja 2 tunnelit, 2011. aasta lõpu seisuga oli kasutusluba väljastatud 33 uuele platvormile ja 2 tunnelile. Lisaks on transpordi ÜF suunas planeeritud rekonstrueerida kokku 66 platvormi ja 3 tunnelit, millest 2011. aasta lõpu seisuga oli kasutusluba väljastatud 40 uuele platvormile ja

2 tunnelile. Rakenduskava 2015. aasta eesmärkide saavutamiseks jätkatakse projektide elluviimist ning reisijate platvormide rekonstrueerimist.

6.3.2. Finantsteave

Vastavalt investeeringute kavale jaguneb struktuuritoetuste eelarve transpordivaldkondade vahel järgmiselt:

Allikas: MKM, 29.02.2012

Joonis 8. Transpordi meetme eelarve valdkondlik jagunemine

MKM hinnang transpordi ERF suuna finantsprogressile on väga hea. Suuna kogueelarvest 110,5 mln eurost on kohustusi võetud 100%, väljamakseid on kogueelarvest teostatud 70% (Lisa 3, tabel 18). 2011. aastal ei valminud seoses tööde ajakavade muutumisega ühtegi ERF projekti, kuid 2012. aastal on oodata nelja projekti valmimist (regionaalsed maanteed, Hundipea sadam, reisiplatvormid ja mõõdistuslaev).

MKMi hinnang transpordi ÜF suuna finantsprogressile on pigem hea. Suuna toetuse eelarvest 525,4 mln eurost on kohustusi võetud 91,2%, toetuse väljamakseid on võetud kohustuste toetuse eelarvest teostatud 35,9% (Lisa 3, tabel 18). Kuna transpordi ÜF suunal on tegemist enamasti väga mahukate projektidega, mille ettevalmistamiseks kulub ka proportsionaalselt rohkem aega, siis väljamaksete veelgi hüppelisemat tõusu võiks prognoosida seoses projektide edenemisega alates 2012. aasta teisest poolest või 2013. aasta algusest. 2014. aasta lõpu seisuga on plaanis enamus transpordi ÜF suuna projektidest ellu viia.

Riigisiselt kehtestatud 2011. aasta toetuse väljamakse sihttasemest - 45% suundade toetuse eelarvest – ületati 2011. aasta lõpuks ERF suunas pooleteisekordselt (45% ERF suunast oleks 49,7 mln eurot, väljamaksed on 77,4 mln eurot). ÜF suuna puhul on riigisisene sihttase (236,4 mln eurot) saavutamata, kuna 188,51 mln euro väljamaksmisega on vaid ca 80% riigisiselt seatud sihttasemest saavutatud. Teisalt, vastavalt rakenduskava rahastamisplaanile on N+2/N+3 sihttase 2011. aastal täidetud (rakenduskava 2011. aasta toetuse väljamaksete sihttase ÜF suunal on 119,6 mln eurot). Täpsem ülevaade N+ sihttasemete täitmisest on toodud joonisel 3.

6.3.3. Vahendite vastastikune täiendavus

Meetme raames rakendatavad projektid seostuvad raudtee valdkonnas riigi poolt transpordi infrastruktuuri arendamiseks panustatavate vahenditega 2011. aastal valminud Koidula raudteepiirijaama näitel. Koos raudteepiirijaama valmimisega on ÜF projekt „Raudtee rekonstrueerimine Rail Baltica trassil (Tallinna-Tartu lõik)“ parandanud raudtee läbilaskevõimet.

Projekt „Uue veeremi soetamine“ on tihedalt seotud riigi omavahenditest uute diiselrongide soetamisega. Nii elektri- kui diiselrongid põhinevad ühel mudelil, need hangitakse ühe hanke raames ning neid täiendab reisijate ooteplatvormide rekonstrueerimine.

Ka erinevaid maanteeprojekte rahastatakse mitmest allikast, suuremad maantee projektid mis on rahastatud ja valminud riigieelarve vahenditest:

- 1) Tartu-Räpina-Värska (2,96 mln eurot);
- 2) Jõgeva-Mustvee (2,51 mln eurot);
- 3) Põltsamaa-Võhma (3,2 mln eurot).

Kokku rahastati riigieelarvest maanteeprojekte 117,8 mln euro ulatuses.

Sadamate ja veeteede valdkonnas on AS Saarte Liinid aastatel 2007-2011 teinud riigieelarvelisi või ettevõtte vabadest vahenditest investeeringuid 7,5 mln euro ulatuses. Investeeringud hõlmavad erinevaid sihtotstarbelisi rekonstrueerimistöid ja soetisi Virtsu, Kuivastu, Munalaiu, Heltermaa, Rohuküla, Roomassaare, Abruca, Ringsu, Sviby, Kihnu ja Triigi sadamates.

AS Tallinna Sadam on aastatel 2007-2011 omavahenditest teinud investeeringuid (arenduslikud ja parenduslikud investeeringud erinevates sadamates) 235,8 mln euro ulatuses. Erinevatest EL finantsinstrumentidest (välja arvatud 2000-2006 ja 2007-2013 ÜF) on toetust saadud 1,6 mln euro ulatuses.

AS Tallinna Lennujaam on aastatel 2007-2011 regionaalsetesse lennujaamadesse teinud ettevõtte vabadest vahenditest või kohaliku omavalitsuse toel investeeringuid 3,4 mln euro ulatuses. Investeeringud hõlmavad erinevaid rekonstrueerimistöid ja soetisi Tartu, Pärnu, Kuressaare, Kärkla, Kihnu ja Ruhnu lennujaamades.

6.3.4. Teise fondi tüüpi kulutused (kohalduvatel juhtudel)

Teise fondi tüüpi kulud puuduvad.

6.3.5. Hinnang rakendamisele

Hinnang transpordi ERF suuna finantsprogressile on suurepärane. Suuna toetuse eelarves on kohustusi võetud 100% ja väljamakseid on toetuse eelarvest teostatud 70%. 2011. aastal ei valminud seoses tööde ajakavade muutumisega ühtegi projekti, kuid 2012. aastal on oodata nelja projekti valmimist (regionaalsed maanteed, Hundipea sadam, reisiplatvormid, mõõdistuslaev).

Hinnang transpordi ÜF suuna finantsprogressile on pigem hea. Suuna toetuse eelarves on kohustusi võetud 91,2% ja väljamakseid on toetuse eelarvest teostatud 35,9%. Kuna

transpordi ÜF suunal on tegemist enamasti väga mahukate projektidega, mille ettevalmistamiseks kulub ka proportsionaalselt rohkem aega, siis väljamaksete veelgi hüppelisemat tõusu võiks prognoosida seoses projektide edenemisega alates 2012. aasta teisest poolest või 2013. aasta algusest. 2014. aasta lõpu seisuga on plaanis enamus ÜF projektid ellu viia.

Hinnang eesmärkide saavutamisele ja indikaatorite täitmisele on hea. 10 seatud indikaatorist täidetakse perioodi lõpuks tõenäoliselt seitse ehk 70%. Üks saavutamata jäävatest indikaatoritest on valesti seatud.

Olulisimateks kordaminekuteks 2011. aastal võib nimetada mitmete mahukat eeltööd nõudnud projektidega lepinguteni jõudmist: Aruvalla-Kose ehituse lepingu sõlmimine, mis oli ka pikalt takerdunud vaidlustesse, samuti Jõhvi viadukti lepingu sõlmimine, mille ettevalmistus ja vaidlused sõlme lahenduste osas olid samuti aastaid kestnud. Ka võib positiivsena nimetada Kaarepere objekti valmimist 2011. aasta sügisel, kus märkimist väärib asjaolu, et projekt valmis tähtaegselt, eelarvepiires ning ilma oluliste probleemideta.

Eeltoodut arvesse võttes on hinnang meetme rakendamisele kokkuvõttes hea.

6.4. Rakendamine prioriteetses suunas 5 „Infoühiskonna edendamine“

Prioriteetne suund jaguneb kolmeks meetmeks - programm, investeeringute kava ning avatud taotlusvoor. Avatud on kõik kolm meetet.

6.4.1. Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud prioriteetse suuna eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus-, väljund- ja mõjuindikaatorid ning näitab seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määra (%) aastate lõikes.

Kokku on prioriteetses suunas 9 indikaatorit. 2015. aasta sihttase on täidetud 3 indikaatori puhul, 3 indikaatori puhul täidetakse 2015. aasta sihttase perioodi lõpuks ning 3 indikaatori osas jääb 2015. aasta sihttase tõenäoliselt täitmata.

Tabel 10. Indikaatorite saavutamine infoühiskonna suunas.

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Eesmärk 5.1. Infoühiskonna võimaluste kasutus ja ligipääsetavus on suurenenud								
Interneti kasutajate osakaal (M)	Saavutustase eesmärgist %		85%	91%	95%	99%		Statistikaamet
	Saavutustase		67%	71%	74%	77%		
	Eesmärk				66%		78% (2015)	
	esialgne tase	53% (2005)						
Interneti kasutamine kodudes (M)	Saavutustase eesmärgist %		123%	128%	127,7%	129%		Statistikaamet
	Saavutustase		89%	92%	92%	93%		
	Eesmärk				52%		72% (2015)	
	esialgne tase	36% (2005)						
Avaliku sektori kodulehekülgede ja portaalide	Saavutustase eesmärgist %				9,98%	9,98%		Valitsusasutuste koduleheküljed.

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
vastavavusse viimine veebi-käideldavuse (WAI – Web Accessibility Initiative ¹⁶) põhimõtetega (T)	Saavutustase	7% (2006)	N/A	N/A	9,98%	9,98% (2010.a uuringu andmed)		MKM uuring. Uus uuring eeldatavalt 2013.a
	Eesmärk				100%		100% (2015)	
	esialgne tase	7% (2006)						
Infoühiskonnaga seotud projektide arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0	13,3%	80%	67%	93%		RIA, „Infoühiskonna teadlikkuse“ programmi, 2008.a voorude „Teabe kättesaadavuse parandamine“ ja „Eesti uue põlvkonna lairiba-võrgu arendamine maapiirkondades“ projektide arv
	Saavutustase		4	24	20	28		
	Eesmärk				15		30 (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)						
Eesmärk 5.2. Avaliku sektori teenuste pakkumine on läbipaistev ja tõhusalt toimiv								
Avaliku sektori e-teenuseid kasutavate inimeste rahulolu riigi e-teenustega (M)	Saavutustase eesmärgist %	0	76,6%		97%	101%		EMORi uuring
	saavutustase	-	59%	N/A	75%	78%		
	Eesmärk				71%		77% (2015)	
	esialgne tase	67% (2005)						
Riigihanked e-keskkonnas (T)	Saavutustase eesmärgist %	0			69,3%	69,3%		Riigihanke menetlusprotseduur enne lepingu sõlmimist (Riigihangete register). EK DG-Info uuring „EU E-Government Benchmarking 2010“
	saavutustase	-	N/A	N/A	52%	52% (2011.a uuringu andmed)		
	Eesmärk				50%		75% (2015)	
	esialgne tase	0						
E-arveldamine (T)	saavutustase eesmärgist %	0			86%	86%		e-arvete vastuvõtmine asutustes ehk riigiga e-

¹⁶ WAI- Web Accessibility Initiative põhimõtted- tehnilised põhimõtted, mida tuleks järgida, et suurendada erivajadustega inimestele interneti kättesaadavust (nt brauser, kodulehed jmt).

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
	Saavutustase	-	N/A	N/A	86%	86% (2011.a uuringu andmed)		arveldamine- KOV, maavalitsused, ministeeriumid, ametid jmt. MKMi uuring „Ülevaade avaliku sektori toimimisest digitaalse dokumenditöö tõhustamiseks“ 2011
	Eesmärk				100%		100% (2015)	
	esialgne tase	0% (2005)						
Paberivaba avalik haldus (T)	Saavutustase eesmärgist %		49,2%	215,5%	88%	88%		Avaliku sektori asutuste osakaal, kes kasutavad elektroonilist dokumendihaldussüsteemi- KOV, maavalitsused, valitsusasutused. MKMi uuring „Ülevaade avaliku sektori toimimisest digitaalse dokumenditöö tõhustamiseks“ 2011. 2008- 2009.a andmed põhinevad vanal andmete kogumise viisil, kus arvestati DVK-s vahetatud dokumentide mahtu).
	saavutustase	-	49,2% (4 920 DVK-s vahetatud dokumentide arv)	215,5% (21 540 DVK-s vahetatud dokumentide arv)	88% (definiitsiooni muutus; DVK-s 39 829 dokumenti ehk 398%)	88% (2011.a uuringu andmed)		
	Eesmärk				50%		100% -10 000 vahetatud dokumenti (2015)	
	esialgne tase	Min 42% MV 33% Ametid 11%						
Infoühiskonnaga seotud projektide arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0	0%	90%	253%	277%		RIA. Kõik ülejäänud infoühiskonna projektid, mis ei ole Eesmärgi 5.1. Infoühiskonna võimaluste kasutus ja ligipääsetavus on suurenenud all
	Saavutustase	-	0	54	152	166		
	Eesmärk				30		60 (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)						

M – mõjuindikaator, T – tulemusindikaator, V - väljundindikaator

Indikaatorite hetkeseis (tabel 10):**Eesmärk 5.1. Infoühiskonna võimaluste kasutus ja ligipääsetavus on suurenenud**

- Interneti kasutajate osakaal – Statistikaameti andmete kohaselt oli 2011. aasta I kvartali seisuga Eestis 16-74 aastaste seas internetikasutajaid 77%. Eesti infoühiskonna arengukavas 2013 püstitatud eesmärk internetikasutajate osakaal 75%, mis 16-74-aastaste seas on seega 2011. aasta seisuga täidetud. Kui 16–34-aastastest kasutavad arvutit ja interneti peaaegu kõik, siis vanuse kasvades internetikasutajate osatähtsus väheneb. 55–64 aastastest kasutasid 2011. aasta I kvartalis arvutit ja interneti pooled, 65–74 aastastest veerand. Samas tõusis 2010. aastal 65–74 aastaste hulgas arvuti- ja internetikasutajate osatähtsus 2009. aasta sama aja võrreldes kümme protsendipunkti.
- Avaliku sektori kodulehekülgede ja portaalide vastavavusse viimine veebi-käideldavuse (WAI – Web Accessibility Initiative¹⁷) põhimõtetega – täidetud on 9,98% seatud sihttasemest 100%st. Avaliku sektori veebilehtede vastavuse uuring WCAG (*Web Content Accessibility Guidelines*) juhiste valmis 2011. aasta I kvartalis ning kaardistas muuhulgas ka 2008. aastal toimunud avatud taotlusvooru „Teabe kättesaadavuse parandamine“ käigus toetuse saanud projektide mõju antud indikaatoriga fikseeritud sihttasemele. Uuringu tulemused on siiski väga murettekitavad, sest uuritud 293 avaliku sektori asutuste veebisaidist vastas WCAG nõuete miinimumtasemele ehk tasemele A kokku 13 veebisaiti¹⁸. Probleemi põhjuseks on eelkõige madal teadlikkus ja suutlikkus nõuetele vastava veebilehe tellimiseks. Samuti sõltub ligipääsetavate veebilehtede sihttasemete saavutamine tempo asutuste veebilehtede üldisest uuendamise tempost, kuivõrd vana veebilehe nõuetele vastavaks viimine võib osutuda ebaotstarbekalt keeruliseks ja kulukaks. Olukorra parandamiseks ning veebilehtede eest vastutajate teadlikkuse tõstmiseks toimusid nii 2010. aastal kui ka 2011. aastal Tallinnas ja Tartus koolitused veebide kasutajasõbralikkusest ning ligipääsetavusest (sh WCAG nõuetest).

Eesmärk 5.2. Avaliku sektori teenuste pakkumine on läbipaistev ja tõhusalt toimiv

- Avaliku sektori e-teenuseid kasutavate inimeste rahulolu riigi e-teenustega – 2011. aasta alguse seisuga oli 78% 16-74-aastastest Eesti elanikest, kes olid mõnda e-teenust kasutanud, pakutavate e-teenustega rahul või väga rahul. Rahulolu e-teenustega kasvab nende kasutamise vilumusega ning teenuste täiustumisega. E-teenused, mille kasutamisel on teatud regulaarsus ja pikaajalisus, leiavad positiivsemat tagasisidet, näiteks tuludeklaratsiooni esitamine. Järgmisteks aastateks on prognoositud Eesti elanike e-teenustega rahulolu kasvu.
- Riigihanked e-keskkonnas – saavutatud on 52% ehk täidetud on 69,3% seatud 2015. aasta sihttasemest. Indikaatori all on silmas peetud riigihanke menetlusprotseduuri enne lepingu sõlmimist ja allikaks EL uuring „EU E-Government Benchmarking 2010“, mis ei jätka sarnase meetodikaga mõõtmist järgnevatel aastatel. Seega muutub järjest olulisemaks riigihanke e-toimingu defineerimine. Rahandusministeerium ja MKM on liikunud suunas, kus terve riigihanke menetlus peaks toimuma e-keskkonnas.

2009. aasta investeeringute kavast finantseeriti Rahandusministeeriumi projekti „E-hangete süsteemi arendamine“, mille tulemusena avati 2011. aastal veebipõhine e-riigihangete keskkond. E-riigihangete keskkond pakub hankijatele ja pakkujatele innovaatilist töövahendit

¹⁷ WAI- Web Accessibility Initiative põhimõtted- tehnilised põhimõtted, mida tuleks järgida, et suurendada erivajadustega inimestele interneti kättesaadavust (nt brauser, kodulehed jmt).

¹⁸ Axis Multimedia OÜ. Avaliku sektori veebilehtede käideldavuse uuring 2010

e-riigihangete korraldamiseks ja hangetel osalemiseks. Süsteem võimaldab hankeid ette valmistada, elektroonilisi pakkumusi koostada ja esitada ning neid menetleda. E-riigihangete keskkond ja riigihangete register töötavad koos. 2013. aastast jõustub riigihangete seaduses kohustus võimaldada 50% ulatuses riigihangete mahust elektrooniliste pakkumuste esitamist¹⁹. 2011. aasta e-riigihangete keskkonna statistika näitab, et 6277-st menetlusest oli e-menetlusi 295 ehk 4,7%. Rakendusplaanis seatud sihtasemete saavutamine on viibinud, kuivõrd vastav e-riigihangete keskkond valmis Rahandusministeeriumil alles 2011. aasta alguses, muutes 50%-lise e-menetluste osakaalu saavutamise 2011. aastal ebarealistlikuks. Kuigi e-hangete läbiviimiseks võib kasutada ka teisi vastava funktsionaalsusega keskkondi, näitas 2011. aastal läbiviidud uuring²⁰, et selliseid keskkondi praktiliselt loodud ei ole.

- E-arveldamine – saavutatud on 86% seatud sihttasemest. E-arveldust puudutavate sihtasemete saavutamine pole püsinud soovitud tempos. E-arvete osakaalu hindamise teeb keerukaks erinevatest kontekstidest sõltuv e-arve määratlus ning keskse ühtse statistika puudumine. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt 2011. aastal tellitud uuringu²¹ järgi on avaliku sektori asutuste suutlikkus saabunud e-arveid ilma neid paberile trükkimata või käsitsi ühest infosüsteemist teise tõstmata menetleda madal. Täisdigitaalne, infosüsteemide liideseid kasutav e-arvete menetlemine toimub vaid 10% e-arveid saavatest asutustest. Samuti on 81%-l e-arvete saajate või saatjate e-arvete vahetamise kanaliks endiselt e-post. Ministeeriumide üleminek automaattöötlust võimaldavatele e-arvetele toimub vastavalt Rahandusministeeriumi tugiteenuste ühendamise projekti ajakavale, mis näeb ette ministeeriumide etapiviisilise liitumise teenusekeskusega aastaks 2013²².

E-arvelduse arendamisel toimus 2010. ja 2011. aastal mitmeid tegevusi. RIA arendas enamlevinud dokumendihaldussüsteemidele (Amphora, GoPro, Livelink, Webdesktop, Postipoiss) ja raamatupidamissüsteemidele (PMen, SAP) e-arve oskuse ning dokumendivahetuskeskuse (DVK) edasiarendus võimaldab nüüd suhtlust e-arve operaatoritega. RIA sõlmis ka koostöölepe e-arvete operaatoritega, mis võimaldab avalikul sektoril e-arveid saada ilma kuludeta ja tulevikus ka kahepoolset suhtlust erasektoriga. Lisaks korraldati nii 2010. kui ka 2011. aastal struktuurifondide programmi „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine“ raames e-arvete infopäevi avaliku sektori asutuste (sh kohalike omavalitsuste) dokumendihalduse ja raamatupidamise spetsialistele ja erasektori asutuste juhtidele. Infopäevade esinejatena kaasati erasektori e-arve operaatorite ja e-arveid praktiliselt kasutatavate erasektori ettevõtete esindajad. Samuti tutvustasid infopäeval riigi poolt tehtud arendusi ja riigi arengusuuni Rahandusministeerium ja RIA.

6.4.2. Finantsteave

Prioriteetse suuna eelarvest on projektidega kaetud 81,2% ühenduse eelarvest ning välja on makstud 65% ühenduse eelarvest. Seega võib finantsprogressiga rahule jääda ning 2012. aasta lõpuks peaks kogu eelarve kohustustega kaetud olema. Aruandeaastal oli prioriteedi eesmärgiks heaks kiidetud projektide realiseerimine. Sellega ei suurendatud

¹⁹ Rahandusministeeriumi hallatav veebipõhine e-riigihangete keskkond ei ole kohustuslik. Kasutada võib ka teisi lahendusi, mis võimaldavad samaväärset funktsionaalsust

²⁰ Dokumendikonsultatsioonide OÜ. Ülevaade avaliku sektori toimimisest digitaalse dokumenditöö tõhustamiseks. http://www.riso.ee/et/infoyhiskond/uuringud/dokumendid_e-teenused_2011

²¹ Dokumendikonsultatsioonide OÜ. Ülevaade avaliku sektori toimimisest digitaalse dokumenditöö tõhustamiseks. http://www.riso.ee/et/infoyhiskond/uuringud/dokumendid_e-teenused_2011

²² Marek Helm, Riigiasutuste tugiteenused viiakse ühtsele infosüsteemile. Infoühiskonna aastaraamat 2009 (2010), lk 37-38

infotehnoloogiaga tegelevate ettevõtete koormust ja loodeti tõsta tehtavate tööde kvaliteeti. Täiendavaid taotlusvoore välja ei kuulutatud ning investeeringute kava kiideti heaks suhteliselt väikeses mahus (1,2 mln eurot). Võrreldes 2010. aastaga suurenesid järsult välja makstud toetused kõigis kolmes meetmes. Programmile maksti 2011. aastal välja kogu programmi eelarvest 26%, avatud taotlusvooru projektidele meetme eelarvest 28,6% ja investeeringu kava meetme eelarvest 19,1% ning kogu meetme planeeritud mahust 23,5%.

6.4.3. Vahendite vastastikune täiendavus

Koordineerimise ülesandest tulenevalt korraldab MKM riigi infosüsteemi komponentide koosvõime loomist ning keskkete komponentide arendamist ja haldamist.

Peamine strateegia infoühiskonna arendamiseks on „Eesti infoühiskonna arengukava 2013”, mille rakendusplaan on omakorda peamine instrument struktuurivahendite planeerimisel (tabel 11).

Tabel 11. Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Infoühiskonna edendamine” meetmete soes rakendusplaaniga

Rakenduskava prioriteetse suuna „Infoühiskonna edendamine“ tegevussuunad	„Infoühiskonna arengukava 2013“ rakendusplaani peamised prioriteedid	Struktuurivahendite meetmed
<ul style="list-style-type: none"> - Riigivalitsemise tõhustamine vastavalt IKT võimalustele - Avalike teenuste efektiivne osutamine kodanikele, ettevõtete ja avaliku sektori asutustele - Tehniliste ligipääsu-võimaluste avardamine - Osalusvõimaluste suurendamine 	<ul style="list-style-type: none"> - Inimeste teadmiste, oskuste ja osalusvõimaluste suurendamine - Eesti uue põlvkonna lairibavõrgu arendamine - E-ärikeskkonna arendamine - Avalike teenuste, sh. infoteenuste arendamine - e-ID laiaulatuslik kasutuselevõtt - Riigi infosüsteemi koosvõime suurendamine, sh süsteemide täiustamine ja andmete korrastamine 	Investeeringute kava „Infoühiskonna edendamise toetamise tingimused ja investeeringute kava koostamise kord“
		Avatud taotlemine „Infoühiskonna edendamise meetme tingimused avatud taotlemise alusel“
		Programm „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine“

Allikas: MKM, 02.05.2012

Rakendusplaanis välja toodud tegevuste finantseerimisallikas on riigieelarve, sh ca 40% ulatuses struktuurivahendid. Riigieelarvest finantseeritavate tegevuste kulused kavandavad neid tegevusi elluviivad asutused, struktuurivahenditest rahastatakse keskseid ja valdkondade üleseid arendustegevusi.

Projektide rakendamisel kehtib põhimõte, et iga asutus vastutab ise õigusaktidest tulenevate ülesannete täitmiseks vajalike toetavate info- ja kommunikatsioonitehnoloogiliste lahenduste välja töötamise ja haldamise eest. Vastutus seisneb hangitud süsteemide jätkusuutliku haldamise korraldamises ja uute vajalike lahenduste arendamise kavandamises, sh vajalike ja piisavate vahendite kavandamises asutuse eelarvesse.

Infoühiskonna prioriteetse suuna investeeringute kava meetmest finantseeritakse asutuste keskseimad lahendusi, mis loovad võimaluse nt rakenduste loomiseks ja teenuste arendamiseks (sh info - ja avalike teenuste). Näitena võib tuua investeeringute kava kaudu rahastad projektid nagu X-tee edasiarendused, arendused eesti.ee's ja E-ID tarkavara uued liidesed. Teisalt avatud taotlusvoorud on suunatud otseselt teenuste arendamiseks, mis

eeldavad eeltoodud kesksamete süsteemide olemasolu ja tõrketetaateta töötamist. Seda kinnitab asjaolu, et meetme sihtgrupina on sisse toodud kolmas sektor, kelle abil oleks võimalik avalikku teenuste arendada. Erandina on kiire interneti avatud taotlusvoor, mis oma olemuselt on suunatud taristu arendamiseks. Programmi kaudu finantseeritakse aga nõ pehmemaid tegevusi, nt teadlikkuse tõstmist infoühiskonnas osalemiseks. Seega vahendite täiendavus ilmneb kolme meetme koosmõjul – kesksamete teenustaristute arendamisest, rakenduste arendamisest ja teenuste olemasolul teadlikkuse tõstmisest.

Toetatud uue põlvkonna lairiba baasvõrgu arendamise projektid täiendavad EARK ja Maaelu arengukava vastavate meetmete projekte, mis väljendub eelkõige loodava võrgu terviklikkuses ehk loodav võrk koosneb paljudest väikesematest lõikudest. Täiendavus mõjuna ilmneb aga kolme meetme koosmõjul. Selgelt on kiire interneti arengul mõju nii maaelule, regionaalarengule kui ja teenuste arengule. Kokku investeeritakse MARK ja EARK ja Maaelu arengukava raames lairiba baasvõrgu arendamise projektidele 20 mln eurot.

6.4.4. Teise fondi tüüpi kulutused (kohalduvatel juhtudel)

Teise fondi tüüpi kulud puuduvad.

6.4.5. Hinnang rakendamisele

„Infoühiskonna teadlikkuse tõstmise“ programmis oli aruandeperioodi lõpuks vastavalt igaaastastele tegevuskavadele läbi viidud tegevusteks kasutatud 2 mln eurot st 64% programmi mahust. „Infoühiskonna edendamine investeringute kavade kaudu“ meetmest oli aruandeperioodi lõpuks projektidega kaetud 81% eelarvest ja välja makstud 62% eelarvest. Avatud taotlusmeetme „Infoühiskonna edendamine avatud taotluste kaudu“ eelarve vahenditest oli 2011. aasta lõpuks projektidega kaetud 80% ning välja makstud 67,7%. Seetõttu on üldine hinnang finantsprogressile hea.

Lähtudes indikaatoritest, võib väita, et eesmärkide saavutamine toimub plaanipäraselt ja seatud ajaraamistikus, mida toetab suur väljamaksete protsent ning rahastatud projektide hulk. Väga hästi on rakendunud tegevussuund, mis haarab endas inimeste internetikasutust ja mh kiire interneti arenguid. Samuti on tõusvas trendis e-ID kasutamine, mis tuleneb eelkõige uute rakenduste loomisest. Suureks väljakutseks on endiselt avalike teenuste arendamine infoühiskonnas, mis vajab läbimõeldumat tegevust ja eelkõige vanadest harjumustest loobumist.

Toetust on antud ja kasutatud aktiivselt. Nõudlus IT arenduste järele avalikus sektoris on suur ning erasektor on suutlik ka teenust pakkuma. Samas võib väita, et riigihangete venimise vähendamine on üks väljakutse, mis tuleneb eelkõige arenduste keerukusest. Kordaminekuks on uued olulised algatused, nt kiire interneti arendamise toetamine.

Kokkuvõttes on hinnang prioriteetses suuna rakendamisele tervikuna sh finants- ja sisulisele progressile aruandeperioodil hea. 2011. aastal eelarvesse kavandatu on olulisel määral täidetud. Siiski rahul ei saa olla „Avaliku sektori kodulehekülgede ja portaalide vastavavusse viimine veebikäideldavuse (WAI – Web Accessibility Initiative²³) põhimõtetega“ indikaatoriga, mille sihttaseme seadmine oli liigselt optimistlik mitte ainult Eestis, vaid ka EL tasandil.

²³ WAI- Web Accessibility Initiative põhimõtted- tehnilised põhimõtted, mida tuleks järgida, et suurendada erivajadustega inimestele interneti kättesaadavust (nt brauser, kodulehed jmt).

6.5. Rakendamine prioriteetsetes suundades 6 „Horisontaalne tehniline abi“ ja 7 „Tehniline abi“.

Prioriteetseid suundi rakendatakse kahe eraldi meetmega (horisontaalne tehniline abi ja Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava tehniline abi), mis mõlemad on avatud.

6.5.1. Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud prioriteetse suuna eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus-, väljund- ja mõjuindikaatorid ning tabel näitab seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määra (%) aastate lõikes.

HTA prioriteetsetes suunas on neli ja TA suunas kaks indikaatorit. Kokku on 2015. aasta sihttase täidetud kolme indikaatori osas, mis kõik on alaproгноositud. Indikaatori „prioriteetse suuna spetsiifiliste hindamiste arv“ sihttaset tõenäoliselt ei täideta, sest ettevõtluse suuna meetmete hindamised viiakse läbi ühtse hindamisena. Muude indikaatorite osas võib eeldada 2015. aasta sihttasemete täitmist.

Tabel 12. Indikaatorite saavutamine TjaA suundades.

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Prioriteetne suund 6: Horisontaalne tehniline abi								
Eesmärk 6.1. Eesti rahva teadlikkuse kasv struktuurivahenditega kaasnevatest võimalustest								
Struktuurivahendite kodulehel registreeritud külastuste arv (T)	Saavutustase eesmärgist %	125%	240%	264%	351%	402%		Kasutusstatistika, mida loeb veebimootor: http://www.struktuurifondid.ee/admin/kasutus/
	Saavutustase	149 873 ²⁴	289 187	316 549	421 267	482 916		
	Eesmärk				114 000 aastas		120 000 aastas	
	esialgne tase	90 000 aastas (2006)						
Avalikkuse teadlikkus struktuurivahenditest (T)	Saavutustase eesmärgist %	53,3%	93,3%	71,1%	115,6%	133%		Avaliku arvamuse uuringud: http://www.struktuurifondid.ee/avaliku-arvamuse-uuringud/
	Saavutustase	24%	42%	32%	52%	60%		
	Eesmärk				37%		45%	
	esialgne tase	28% (2006)						

²⁴ Mai–detsember 2007

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Eesmärk 6.2. Kasvav kogemustevahetus ning suurem rakenduskavade elluviimisel tekkinud parimate praktikate levik								
Horisontaalsete hindamiste arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	20%	60%	80%		Hindamisaruanded on kättesaadavad aadressil: http://www.struktuurifondid.ee/hindamisaruanded/
	Saavutustase	0	0	1	3	4		
	Eesmärk				2		5	
	esialgne tase	-						
Eesmärk 6.3. Personali kogemuste ning kompetentsi kasv								
Koolituste ning kursuste arv, mis on suunatud struktuurivahendite administratsioonile ning mida korraldab või koordineerib korraldusasutus (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	19,1%	35,9%	50,9%	63,6%		Koolitusel osalejate registreerimislehed, kumulatiivne
	Saavutustase	0	42	79	112	140		
	Eesmärk				90		220	
	esialgne tase	-						
Prioriteetne suund 7: Tehniline abi								
Eesmärk 7.1. Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava on tulemuslikult ellu viidud								
Avalikkusele ja potentsiaalsetele taotlejatele suunatud oluliste rakenduskavaspetsiifiliste meediaürituste ja infopäevade arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	144%	878%	1378%	2022%	2655%		Kumulatiivne. Arvestatud on rakenduskava meetmete teavitusüritusi ning infopäevi. Täidab juhtministeerium.
	Saavutustase	13	79	124	182	239		
	Eesmärk				0		9	
	esialgne tase	0						
Prioriteetse suuna spetsiifiliste hindamiste arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	100%	17%		Täidab juhtministeerium
	Saavutustase	0	0	0	0	2		
	Eesmärk				0		12	
	esialgne tase	0 (2006)						

M – mõjuindikaator, T – Tulemusindikaator, V – Väljundindikaator

Indikaatorite hetkeseis (tabel 12):**Prioriteetne suund 6: Horisontaalne tehniline abi****Eesmärk 6.1. Eesti rahva teadlikkuse kasv struktuurivahenditega kaasnevatest võimalustest**

- Struktuurivahendite kodulehel registreeritud külastuste arv ja avalikkuse teadlikkus struktuurivahenditest – indikaatorite sihttase saavutati juba 2010. aastal ning on 2011. aastal kasv jätkub. Rakendatavaks eelarveperioodiks seatud rahva teadlikkuse kasvu puudutavate eesmärkide sihttasemed olid juba eelarveperioodi keskpaigas ületatud. Kodulehe külastatavuse sihttaseme neljakordne ületamine viitab, et sihttase on alaplaneeritud. Järgmiseks eelarveperioodiks tulemusindikaatorit planeerides on sihttaseme määramiseks vajalik täpsemalt analüüsida senist külastatavuse statistikat.

Eesmärk 6.2. Kasvav kogemustevahetus ning suurem rakenduskavade elluviimisel tekkinud parimate praktikate levik

- Horisontaalsete hindamiste arv – 2011. aastal viidi läbi perioodi 2007–2013 struktuuritoetuste vahehindamine, millega täideti aruandlusaastaks püstitatud eesmärk. Aruanne on leitav struktuurifondide koduleheküljelt: http://www.struktuurifondid.ee/public/hindamine/Vahehindamise_aruanne.pdf.

Eesmärk 6.3. Personali kogemuste ning kompetentsi kasv

- Koolituste ning kursuste arv, mis on suunatud struktuurivahendite administratsioonile ning mida korraldab või koordineerib korraldusasutus – struktuurivahendite administratsioonile suunatud koolitusi ja kursusi viidi 2011. aastal läbi 28 kokku 757 osalejale. Enim viidi läbi riigihangete koolitusi (viis koolitust korraldusasutuse poolt, lisaks oli võimalik osaleda Rahandusministeeriumi riigihangete ja riigiabi osakonna korraldatavatel koolitustel). Struktuuritoetuse registri kesksüsteemi (SFCS) ja operatiivsüsteemi (SFOS) koolitusi korraldati kokku kaheksa. Administratsiooni töötajaid koolitati ka riigiabi, projektijuhtimise, võlaõiguse, haldusõiguse jm teemadel. Indikaatori „Personali kogemuste ning kompetentsi kasv“ saavutustase vastab ootustele ning suure tõenäosusega 2015. aastaks planeeritud sihttase saavutatakse.

Prioriteetne suund 7: Tehniline abi**Eesmärk 7.1. Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava on tulemuslikult ellu viidud**

- Avalikkusele ja potentsiaalsetele taotlejatele suunatud oluliste rakenduskavaspetsiifiliste meediaürituste ja infopäevade arv – infopäevi ja teavitusüritusi on perioodi jooksul kokku toimunud 239, mis ületab tunduvalt 2015. aastaks seatud eesmärki. Seatud sihttase on alaproгноositud, sest infopäev toimub peaaegu iga meetme või taotlusvooru avamisel ja seega ületab ainuüksi meetmete infopäevade arv seatud sihttaseme.
- Prioriteetse suuna spetsiifiliste hindamiste arv – 2011. aastal lõppes rakenduskava suundades kaks suuna spetsiifilist hindamist (Perioodi 2007-2013 teadus- ja arendustegevuse ning kõrghariduse meetmete rakendamise vahehindamine ja meetme „Teaduse tippkeskuste arendamine“ I taotlusvoorus rahastuse saanud seitsme tippkeskuse vahehindamine) ning alustati ettevõtluse suuna ettevõtluse ja TjA meetmete vahehindamisega. 2015. aasta sihttase jääb tõenäoliselt saavutamata, sest ettevõtluse suuna erinevate valdkondade meetmed koondatakse ühise hindamise alla.

6.5.2. Finantsteave

RMi hinnang taotletud HTA vahendite kasutamisele on hea, kuna aruandlusperioodil (2007-2011) on HTA vahenditest projektidega kaetud 46,8% ja kinnitatud eelarvetest tehtud väljamakseid 87%. Kogu HTA prioriteedi mahust moodustavad väljamaksed aga 40,8%.

Hinnang tehnilise abi vahendite kasutamise osas on rahuldav, sest alates 2007. aastast on selles meetmes tehtud väljamakseid vaid 5,9% ulatuses (kui samal ajal on projekte kinnitatud 15,5% tehnilise abi prioriteedi kogu eelarvest), mis on kasutamisefektiivsuse poolest väga madal. Toimub vahendite taotlemine, kuid nende reaalselt kasutamist paraku ei toimu.

Tehnilise abi madala kasutamismäära põhjuseks võib olla vahendite liiga optimistlik planeerimine, mida ei saa aga väita HTA vahendite kasutamise kohta. Kuna rakenduskava tehnilisest abist on abikõlblikeks tegevusteks ainult kogu rakenduskava puudutavad tegevused seoses teavitamisega, seirega, hindamiste ja uuringutega siis jäävad rakenduskava tehnilise abi vahendite kasutusprotsendid endiselt madalaks, sest ühte meetet puudutavad tegevused ja rakenduskava ülesed tegevused on lubatud rahastada HTAst. Antud prioriteetsete suundade puhul võib järeldada, et vahendeid jätkub personali- ja üldkulude katteks programmiperioodi lõpuni, sealhulgas perioodi 2014–2020 ettevalmistamiseks, mis muutub vajalikumaks rakendatava programmiperioodi teisel poolel. Seega ei nähta vahendite vähese kasutatuse osas vajakajäämisi.

6.5.3. Teise fondi tüüpi kulutused (kohalduvatel juhtudel)

Prioriteetsetes suundades ei ole tehtud teise fondi tüüpi tegevusi ja kulusid.

6.5.4. Hinnang rakendamisele

Horisontaalse tehnilise abi (HTA) toetussummast on 2011. aasta lõpu seisuga projektidega kaetud 46,8% ja projektidele on väljamakseid tehtud 11,6 mln euro ulatuses, mis moodustab 87% rahuldatud projektide eelarvetest ning 40,8% suuna struktuurifondide eelarvest. **Tehnilises abis** on rahuldatud projekte summas 217,7 tuhat eurot, mis moodustab prioriteetse suuna eelarvest 16%. Projektidele on väljamakseid tehtud 83 040 euro ulatuses, mis moodustab 38% rahuldatud projektide eelarvetest ning vaid 6% rakenduskava tehnilise abi eelarvest. 2011. aastal kasutati aktiivsemalt pigem HTA vahendeid kui rakenduskavakeskset tehnilist abi. Põhjus on toetavate tegevuste eripäras, sest horisontaalsetest vahenditest kaetakse personali- ja administratiivkulud, koolitus-, lähetus ja IT kulud; tehnilisest abist rahastatakse pigem uuringuid ja hindamisi, mida viiakse läbi harvemini.

Hinnang taotletud HTA vahendite kasutamisele on hea, kuna aruandlusperioodil on HTA projektide kinnitatud eelarvetest tehtud väljamakseid 87%. Hinnang tehnilise abi vahendite kasutamise osas on rahuldav, sest alates 2007. aastast on selles meetmes tehtud väljamakseid vaid 5,9% ulatuses, mis on kasutamisefektiivsuse poolest väga madal. Hinnang indikaatorite saavutamisele on väga hea, sest nii nagu 2010. aastal, saavutati ka 2011. aasta eesmärgid ning osaliselt ületati sihtindikaatorid (nt kodulehekülje külastatavus on sihttasemest neli korda kõrgem).

7. SUURPROJEKTIDE JA MAHUKATE PROJEKTIDE RAKENDAMINE (ERF/ÜF)

Käesolev peatükk annab ülevaate rakenduskava raames elluviidud suurprojektidest ning mahukatest projektidest (projektid, mille eelarve moodustab üle 1% rakenduskava eelarvest), tuues välja vastavate projektide loetelud ning finantsinformatsiooni.

7.1. Suurprojektide rakendamine

Rakenduskavas on transpordi ÜF suunas neli suurprojekti, mille eelarve kogusummas 301,3 mln moodustab 16,7% kogu rakenduskava mahust ja 48,7% transpordi ÜF suuna kogueelarvest (tabel 13). EK poolt on kõik neli projekti heaks kiidetud.

Kõiki projekte viiakse hetkel ka ellu, lepingutega on kaetud suurprojektide kogumaksumusest 85,95%. Makseid on kokku tehtud 98,1 mln eurot (sh aruandeaastal 37,1 mln eurot), sh ÜF osa 75,4 mln eurot, mis moodustab projektidele eraldatud EL osalusest 30,7%. Kokkuvõttev hinnang suurprojektide rakendamisele on hea.

Tabel 13. Suurprojektid

Suurprojekti nimetus	EK poolt tehtud rahastamisotsuse kuupäev (heakskiidetud projektide puhul)	Indikatiivne suurprojekti taotluse EK-le esitamise aeg (planeeritavate projektide puhul), esitatud taotluste puhul indikatiivne heakskiitmise aeg (kvartali täpsusega)	JASPERS ekspertide kaasamine (jah/ei)
1. Uue veeremi soetamine	27.01.2010	Esitati EK-le 09.01.2009.	ei
2. E20 Tallinn-Narva maantee Vão-Maardu teelõigu ehitus	19.03.2010	Esitati EK-le 17.06.2009.	jah
3. Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas	13.09.2010	Esitati EK-le 18.12.2009.	jah
4. E263 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee Aruval-la-Kose teelõigu ja Mäo möödasõidu projekteerimine ja ehitus	3.03.2011	Esitati EK-le 10.02.2010.	jah

Allikas: MKM

Lühiülevaade projektide kaupa:

- Uue veeremi soetamine.** Projekti raames aruandeperioodil täiendavaid tegevusi ei tehtud. Alustati uute elektrirongide tüübikinnitusete protseduuride ette valmistamisega. Projekti rakendamisel on võrreldes taotluses fikseeritud ajakavaga mõningane mahajäämus. Aruandeperioodi lõpu seisuga pidi olema hankemenetlus läbi viidud, hankeleping sõlmitud ning esimene testrong tootmises. Hoolimata mahajäämusest on aruandeperioodi lõpuks hankeleping sõlmitud, lepingujärgne ettemaks tootjale teostatud. Esimene testrong saabub esialgselt kavandatud 2011. aasta asemel 2012. Projekt viiakse ellu ettenähtud mahus, sõlmitud hankelepingu täitmise graafiku kohaselt saavutatakse projekti eesmärgid kuuajalise viivitusega võrreldes projektitaotluses kirjeldatuga. Projekti raames on lepingutega kaetud 100% kogumaksumusest. ÜF toetust on kokku välja makstud 13,5 mln euro ulatuses. Aruandeperioodil väljamakseid ei teostatud, vastavalt hankelepingule on väljamaksed seotud soetatavate elektrirongide valmimise astmega.

- **Väo-Maardu teelõigu ehitus.** Väo-Maardu projekt on jagatud etappidesse: I etapp: Loo-Maardu teelõik, II etapp: Väo liiklussõlm, III etapp: Kogujatee Prügila ring – Keemikute tee ja Prügila liiklussõlme remont. I etapi leping pidi lõppema 2011. aasta lõpul kuid tingituna asjaolust, et tellija ei suutnud kõikki vajaminevaid maatükke töövõtjale õigeaegselt üle anda, pikendati lepingut 2012. aasta suveni. II etapp – tehniline projekt on enamjaolt valmis ning saamata on veel mõni kooskõlastus, kuid 2012. aasta suveks on need olemas. III etapi tööd said 2011. aasta lõpuks valmis ning leping lõpetati tähtaegselt. Inseneri poolt esitatud prognoosi kohaselt on projekti eelarve ületatud 0,5 mln euro ulatuses. Sellest tulenevalt analüüsitakse kõikide täiendavate tööde vajadust väga suure hoolega eesmärgiga püsida eelarve piirides. Projekti on endiselt võimalik ellu viia täies mahus, kuid väikse viivitusega.
- **E263 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee Aruvalla-Kose teelõigu ja Mäo möödasõidu projekteerimine ja ehitus.** Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee Aruvalla-Kose teelõigu projekteerimisel ja ehitusel puuduvad viivitused, tehnilised probleemid ja finantsprobleemid. Hankeprotsessi viibimise tõttu lükkus Aruvalla-Kose projekteerimise ja ehituse lepingu sõlmimine 2011. aasta aprillikuusse, mistõttu lükkub edasi ka projekti täitmise lõpptähtaeg. Mäo möödasõidu projekteerimise ja ehituse lepingu lõplik maksumus on selgunud, samuti on sõlmitud Aruvalla-Kose projekteerimise ja ehituse ning järelevalve lepingud, mistõttu muutub projekti kogumaksumus. Projekti on endiselt võimalik ellu viia täies mahus, kuid väikse viivitusega.
- **Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas.** Seoses riigihankemenetluse käigus esitatud vaidlustustele toimus hankelepingu sõlmimine ning töödega alustamine esialgselt kavandatud 4 kuud hiljem, millest tulenevalt võib osutuda vajalikuks pikendada hankelepingu lõpptähtaega. Lisaks tekkisid seoses põhilepingu sõlmimise viibimisega viivitused ülejäänud projekti raames sõlmitud hankelepingute täitmisel ning sellest tulenevalt on neid juba pikendatud ja võivad tekkida ka lisakulud. Projekti raames läbiviidud riigihangete maksumused ületavad projekti abikõlblikke kulusid. Projekti on endiselt võimalik ellu viia täies mahus, kuid väikse viivitusega.

Tabel 14. Suurprojektide rakendamine kumulatiivselt

Suurprojekti nimi	Suurprojekti eelarve allikate lõikes				Lepingutega kaetud	Tehtud kulud			
	Investeeringu kogumaksumus (a)=b+c+d	EL osalus (b)	Eesti avaliku sektori osalus (c)	Erasektori osalus (d)		Tehtud kulud (EL osalus) (e)	Tehtud kulude osakaal investeeringu maksumusest (EL osalus) (f)= (e)/(b)*100	Tehtud kulud kokku (kõik allikad) (g)	Tehtud kulude osakaal investeeringu kogumaksumusest (%) (h)=(g)/(a)*100
Uue veeremi soetamine	79 500 000	67 575 000	11 925 000	-	79 500 000,00	13 515 000	20,00%	15 900 000	20,00%
Väo-Maardu teelõigu ehitus	63 911 649	51 129 319	12 782 330	-	28 588 083,65	18 544 535	36,27%	23 180 669	36,27%
E263 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee Aruvalla-Kose teelõigu ja Mäo möödasõidu projekteerimine ja ehitus	85 110 882	72 344 250	12 766 632	-	85 370 006,98	26 544 407	36,69%	36 664 893	43,08%
Ülemiste liiklusõlme rekonstrueerimine Tallinnas	72 796 379	54 597 285	18 199 095	-	65 516 741,47	16 753 061	30,68%	22 337 415	30,68%
Kokku:	301 318 910	245 645 853	55 673 057	-	258 974 832,10	75 357 003	30,68%	98 082 976	32,55%

Allikas: SFCS, 29.02.2012

7.2. Mahukate projektide rakendamine

Mahuka projektina käsitletakse projekte, mille eelarve (EL osalus) moodustab üle 1% rakenduskava eelarvest (MARKis 18,1 mln eurot) ning mis ei ole suurprojektid (maksumusega 50 mln eurot ja üle selle). Mahukaid projekte on rakenduskavas seitse (rakenduskavas kokku on 2683 projekti). Projekt „Tartu Ülikooli keskkonna- ja materjalialanalüüsi teaduskeskus“ on lõppenud, ülejäänud kuus transpordi projekti on rakendamisel. Mahukate projektide kogumaht on 236,4 mln eurot, sellest lepingutega on kaetud 94,7% (tabel 15).

Tabel 15. Mahukate projektide rakendamine perioodil 01.01.2007- 31.12.2011

Mahukas projekt (nimi)	Projekti kestvus (kuu täpsusega) ²⁵	Projekti kogumaksumus (OF+EL osalus)	Projekti eelarve (EL osalus)	Lepingutega kaetud maht (OF+EL osalus)	Projekti väljamaksud (EL osalus)	Rakendamise seis aruandlusperioodi lõpus (ettevalmistamisel, rakendamisel, lõppenud) ²⁶
Tartu Ülikooli keskkonna- ja materjalialanalüüsi teaduskeskus	35	27 610 452	17 383 968	27 610 452	17 383 968	Lõppenud
Kuivastu, Virtsu, Heltermaa ja Rohuküla sadamate rekonstrueerimine	50	30 923 622	29 068 204	31 169 480	27 448 368	Rakendamisel
Raudtee rekonstrueerimine Rail Baltica trassil (Tallinna-Tartu lõik)	45	42 016 615	35 714 123	41 626 615	33 001 497	Rakendamisel
Valgejõe-Rõmeda teelõigu ehitus ja remont	34	28 760 242	24 446 206	17 491 567	9 086 641	Rakendamisel
Pärnu ümbersõidu ehitus	33	42 894 300	34 315 440	42 894 300	13 794 721	Rakendamisel
Regionaalne maantee rekonstrueerimise koondprojekt	21	39 708 946	39 708 946	41 039 376	39 028 892	Rakendamisel
Väikesaartega ühenduse pidamiseks laevade soetamine	24	24 462 171	24 462 171	3 801 600	1 520 640	Rakendamisel
KOKKU		236 376 348	205 099 059	205 633 390	141 264 727	

Allikas: SFCS, 29.02.2012, RÜde 2011. aasta seirearuanded

²⁵ Projekti kestvus ettevalmistavate tegevuste algamisest või abikõlblikkuse perioodi algusest, võttes arvestuse aluseks hilisema kuupäeva

²⁶ „Ettevalmistamisel” - ehitust/soetamist ei ole alustatud, projekti sisutegevused ei ole alanud. Projekti valmistatakse ette – käimas on eeluuringud, hankedokumentide ettevalmistamine või esimene hange. „Rakendamisel“ – ehitustegevus toimub, vähemalt osa projekti põhitegevustest toimuvad. „Lõppenud” – viimane makse on toimunud ja lõpparuanne aktsepteeritud.

Prioriteetses suunas TjaA ja kõrghariduse infrastruktuur on üks mahukas projekt „Tartu Ülikooli keskkonna- ja materjalialanäidise teaduskeskus“ meetmes „Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“ (toetus 19,4 mln eurot). Antud projekt lõppes 2010. aastal. Projekti eesmärgiks oli luua 12 053 m² üldpindala ja 7810 m² kasuliku pinnaga teadushoone. Projekti eesmärgid üldjoontes saavutati, valminud hoone üldpind on 11 983 m² ja kasulik pind 7721 m². Eesmärk luua 278 teadustööga seotud töökohta täideti täies mahus. Antud projekti valmimisega täideti prioriteetse suuna vastavatest sihttasemetest ligi 50% teadus- ja arenduspindade osas (sihttase 25 000 m²) ja kaasajastatud töökohtade osas ligi 40% (sihttase 800 kaasajastatud töökohta). Projekt viidi ellu tähtaegselt, eelarve võrrelduna planeerituga oluliselt ei muutunud.

Transpordi ÜF suunas on neli ning ERF suunas kaks mahukat projekti. Kokku on transpordi meetmes kuus mahukat projekti summas 187,7 mln eurot, mille kogumaksumused moodustavad 29,5% meetme eelarvest. Kõik projektid on rakendamise faasis. 2012. aastal lõpeb üks ERF projekt ning kaks ÜF projekti.

Lühiülevaade mahukatest projektidest transpordi suundades:

- **Kuivastu, Virtsu, Heltermaa ja Rohuküla sadamate rekonstrueerimine.** 31. detsembri 2011 seisuga on projekti tööde teostamiseks kokku läbi viidud 40 hanget. Töödega on alustatud, eesmärgid täidetakse kokkulepitud tähtaegadel. Valminud on kokku 13 kaid Virtsu, Kuivastu, Heltermaa ja Rohuküla sadamates. Heltermaa ja Rohuküla sadamate akvatooriumi süvendustööd on lõpetatud. Kuivastu, Virtsu, Rohuküla ja Heltermaa ootealad on rekonstrueeritud. Virtsu ja Rohuküla sadama terminalides on tööd lõpetatud, mõlemal hoonel on kasutusluba ning toimub klientide teenindamine. Rekonstrueerimistööd Virtsu, Kuivastu, Heltermaa ja Rohuküla sadamate navigatsioonisüsteemide kaasajastamiseks on teostatud ning süsteemid tööle rakendatud. Heltermaa väikelaevade sadam on väljaehitatud ja tööd lõpetatud. Kuivastu väikelaevade osas korraldati kordushange ning sellejärgsed tööd kestavad. Kaide põhjakindlustused Kuivastus ja Virtsus on välja ehitatud.
- **Raudtee rekonstrueerimine Rail Baltic trassil (Tallinna-Tartu lõik).** Aruandeperioodil jätkus projekti raames raudtee rekonstrueerimine Tallinn-Tapa lõigul. Aruandeperioodi lõpuks on teostatud või teostamisel rekonstrueerimistööd ja ballastipuhastus kokku 100,9 km ulatuses, mis moodustab ca 92,5% kogu rekonstrueerimistööde mahust. Pöörmete vahetust on teostatud projekti ette nähtud füüsilistest näitajatest 81% ulatuses, pikkrööbaste vahetus on toimunud 8 km ulatuses, mis moodustab 90% lõppnäitajatest. Aruandeperioodi lõpuks on ÜF toetust välja makstud ca 33 mln eurot. Võrreldes projekti taotlusega on tööde reaalne valmimine mõnevõrra hilineunud. Viivitused olid põhjustatud 2010. aastal esinenud probleemidest (hanke nurjumine, keerukused raudteeliikluse ümberkorralduste tegemisel), aruandeaastal muudetud Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimise projekti tööde tähtaeg mõjutas ka Rail Baltica trassi rekonstrueerimist. Kõigest eelnevast tulenevalt muudeti aruandeaastal ka projekti toetuse andmise rahuldamise otsuses fikseeritud abikõlblikkuse lõpptähtaega kuni 31. augustini 2012. Projekt on kallinenud võrreldes esialgselt planeeritud mahtudega eelkõige projekti elluviimise käigus tuvastatud täiendavate materjalide ning töömahtude vajaduse tekkimise tõttu. Projekti kallinemine tähendab toetuse saaja poolse täiendava omafinantseeringu kaasamist, kuid füüsiliste näitajate saavutamine ei ole ohustatud. Projekti elluviimine on kehtiva toetuse rahuldamise otsuse ajagraafikus ning finants- ja füüsilised näitajad saavutatakse projekti lõpuks.

- **Valgejõe-Rõmeda teelõigu ehitus ja remont.** Liiapeksi-Loobu lõigul oli mahajäävus põhjustatud töövõtja viivitamisest graniitkillustiku tellimisel ning mittepõhjustatud muudatusettepanekute esitamisest, mistõttu oldi pidevalt äraootaval positsioonil ning viivitati tööde jätkamisega. Töid ei jõutud tähtajaks valmis. Töövõtjal oli kavas tööd lõpetada augusti alguses 2011. Insener teatas tööde lõpetamise kuupäevaks 29.09.2011. Tellija tegi otsuse, et töövõtja peab tasuma tööde viivitamise eest leppetrahvi. Töövõtja on otsuse vaidlustanud ja vaidluse lahendamiseks sõlmiti lepingu muudatus, et kaasata sõltumatu Vaidluste Lahendamise Komisjon. 2011. aasta lõpuks olid tööd objektil lõpetatud ning vaidlused tasustamise ja trahvide üle jätkuvad. Teise etapi (Viitna möödasõit) töid ei jõutud samuti tähtajaks valmis ja lisaks ilmsid maa sundvõõrandamise probleemid ning teemaad kahe kinnistu osas ei saadud lepingu kohaselt töövõtjale üle anda. Seega vormistati lepingu muudatus ning uueks lepinguliste tööde lõpetamise kuupäevaks on märgitud juuli 2012. Lisaks on tellijal ja töövõtjal eriarvamused lepingu tõlgendamise ja projekterimistööde teostamise juures. Vaidluse lahendamiseks sõlmiti lepingu muudatus, et kaasata sõltumatu Vaidluste Lahendamise Komisjon. Kolmanda etapi alustamine on seotud Liiapeksi-Loobu teelõigu valmimisega. Teelõigud on paralleelsed, mis tähendab, et enne ei saanud kolmandat etappi alustada, kui esimene etapp oli valmis ja liiklus oli võimalik sinna suunata. Projekti on endiselt võimalik ellu viia täies mahus, kuid väikse viivitusega.
- **Pärnu ümbersõidu ehitus.** I ehitusetapp – Ehitajate tee ehitus, 30.03.2011 lõpetati töövõtuleping seoses töövõtja tööde katkestamisega ja ehitusobjektilt lahkumisega. Sõlmitud on uus ehitusleping Ehitajate tee ja Läänepoolse ühendustee ehituse lõpetamiseks. II ehitusetapp – Läänepoolne ühendustee ehitus, 30.03.2011 lõpetati töövõtuleping seoses Töövõtja tööde katkestamisega ja ehitusobjektilt lahkumisega. Sõlmitud on uus ehitusleping Ehitajate tee ja Läänepoolse ühendustee ehituse lõpetamiseks ning planeeritav lõpptähtaeg on oktoober 2012. III ehitusetapp – Papiniidu silla remont, lepingulised tööd lõpetati 16.12.2010. IV ehitusetapp – Papiniidu pikenduse ehitus – lepingulised tööd valmisid tähtaegselt. Projekti on endiselt võimalik ellu viia täies mahus, kuid väikse viivitusega.
- **Regionaalne maanteede rekonstrueerimise koondprojekt.** ERF koondprojekti objekti „maantee nr 15 Tallinn-Rapla-Türi km 43,2-51,0“ remonttööd ei valminud tähtajaks. Tähtaja ületamise põhjuseks oli seoses remonttööde mahu ja maksumuse optimeerimisega töövõtulepingu sõlmimine 2 kuud kavandatud hiljem. Remonttööde teostamine hilines ka tehnilises projektis esinenud puuduste tõttu. Koondprojekti teised objektid on lõpetatud ja vastu võetud.
- **Väikesaartega ühenduse pidamiseks laevade soetamine.** 31.12.2011 seisuga on sõlmitud leping Ruhnu katamaraantüüpi parvleva soetamiseks. Laevaehitus on kulgenud plaanipäraselt ning vastavalt kokku lepitud ajagraafikule ja sõlmitud lepingule. 2011. aastal kuulutati välja hange Kihnu ja Vormsi parvlaevade soetamiseks, kuid hankemenetlus takerdus vaidlustesse, mille tulemusena pakkumuste jõusoleku tähtaeg möödus ning korraldada tuleb uus hange. Prangli ja Abruka parvlaevade hange on planeeritud läbi viia 2012. aastal. Tulenevalt Kihnu ja Vormsi laeva hanke venimisest ning rahastamisega seotud üksikasjade täpsustumisest 2011. aastal esitas detsembris 2011 Veeteede Amet muudatusettepaneku parvlaevade projekti koondmaksumuse muutmiseks seoses Hundipea projektilt vabanevate vahenditega ning projekti tähtaja muutmiseks seoses kõikide parvlaevade eeldatavate valmimisaegadega. Projekti rakendamisel on probleemiks hindade kallinemine

laevaehitusturul võrreldes perioodiga, mil tehti ettevalmistusi projekti elluviimiseks. Sellest tulenevalt erinevad prognoositavad eelarved oluliselt hangete käigus teatavaks saanud eelarvetest. Probleemi lahendamiseks hangitakse näiteks Kihnu ja Vormsi laev korruga, et ära kasutada mastaabisäästust tulenevat efekti. Samuti pärsib projekti elluviimist laevhitusturul valitsev konkurents, mis on tekitanud hangetel vaidlustusi. Nendest välja tulnud kitsaskohad on aga abiks järgnevate hangete läbiviimisel, kus on võimalik maandada vaidlustuste tõenäosust ja riski. Ruhnu laeva hankeleping on sõlmitud summas 3,8 mln eurot. Prangli pakkumused avatakse jaanuaris 2012. Kihnu ja Vormsi laevade 2011. aasta hange vaidlustati. Uus hange kuulutati välja jaanuaris 2012. Veebruaris 2012 kuulutati välja Abruka parvlaeva hange. Koondprojekti lõpptähtaeg on 2014. aasta II poolaastal. Võttes arvesse projektile ette nähtud rahalist mahtu ning tähtaegu on reaalne, et projekti rakendamine täies mahus on võimalik.

LISAD

LISA 1. RAKENDUSKAVA MEETMED

Tabel 16. Rakenduskava meetmete loetelu

Meetme kood	Meetme kinnitamise kuupäev	Meetme rakendamise lõppemine	Ühenduse osaluse eelarve
Ettevõtlike suund			
Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise programm	29.11.2007	Rakendamisel	19 513 620
Ühisturunduse toetus	01.08.2008	Taotlemine lõppes 2010, viimased projektid rakendamisel.	452 738
Välismessitoetus	03.08.2008	Taotlemine lõppes 2010, viimased projektid rakendamisel.	2 714 717
Tööstusettevõtja tehnoloogianvesteeringu toetus	15.06.2008	Rakendamisel	75 609 980
Turismitoodete arendamise toetamine	29.08.2008	Rakendamisel	8 394 642
Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetamine	29.08.2008	Rakendamisel	8 426 904
Klastrite arendamise toetus	24.08.2008	Rakendamisel	9 391 165
Ettevõtlusinkubatsiooni programm	30.03.2009	Rakendamisel	2 684 289
Innovatsiooniosakute toetusmeede	07.02.2009	Rakendamisel	2 876 024
Turismiinfo jaotuskanalite toetamine	22.03.2009	Rakendamisel	3 195 582
Tugipakett	02.04.2009	Nov 2011	42 958 589
Turismiinfosüsteemide arendamise programm	29.11.2007	Rakendamisel	3 568 826
Katse- ja pooltööstuslike laborite infrastruktuuri investeeringute toetamine	16.07.2009	Rakendamisel	2 545 465
Loomemajanduse tugistruktuuride toetus	24.08.2009	Rakendamisel	6 263 342
Riiklik ekspordi krediidikindlustuse programm	07.10.2010	31.12.2011 seisuga rakendamisel, lõpparuanne aprill 2012	12 782 330
Rahvusvaheliste ürituste ja konverentside toetamine	02.11.2009	Rakendamisel	2 132 093
Riiklike turundusürituste programm	07.10.2009	Rakendamisel	2 300 819
Ekspordi arendamise toetus	22.10.2010	Rakendamisel	11 509 888
Start-up Eesti	23.02.2011	Rakendamisel	2 236 908
Allutatud laenu programm	13.04.2011	Rakendamisel	27 344 224
Ettevõtluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programm	31.01.2008	Rakendamisel	17 832 628
Eksporditurunduse toetus	17.02.2008	Rakendamisel	22 898 308
Ettevõtja turismiturunduse toetamine	23.05.2008	Rakendamisel	3 040 405
Avaliku ja kolmanda sektori turismi turundustegevuste toetamine	23.05.2008	Rakendamisel	3 081 500

Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine	25.05.2008	Rakendamisel	62 257 296
Teadmiste- ja tehnoloogiasirde baasfinantseerimise toetamine	08.06.2008	Rakendamisel	5 432 490
Tehnoloogia arenduskeskuste toetamine	29.06.2008	Rakendamisel	62 864 662
T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suund			
Teaduse tippkeskuste arendamine	18.01.2008	Rakendamisel	41 771 219
Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine	16.01.2008	Rakendamisel	115 182 212
Teadusaparatuuri ja -seadmete kaasajastamine	17.04.2009-20.10.2009 (erinevad alameetmed ja programmid)	Rakendamisel	79 854 827
Rakenduskõrgharidusõppe ja õpetajakoolituse õppeinfrastruktuuri kaasajastamine	20.05.2009 (erinevad alameetmed ja programmid)	Rakendamisel	10 014 955
Energiatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine	31.03.2010	Rakendamisel	6 391 165
Kõrgkoolide ning teadus- ja arendusasutuste õppe- ja töökeskkond	25.03.2011 (erinevad alameetmed ja programmid)	Rakendamisel	6 056 000
Biotehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine	03.12.2010	Rakendamisel	6 391 165
Tervishoiutehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine	19.04.2011- 20.05.2011 (erinevad alameetmed ja programmid)	Rakendamisel	8 408 057
Rahvusvahelise koostöö toetamine	23.09.2011	Rakendamisel	11 299 114
Keskonnakaitse ja -tehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine	25.03.2011- 01.04.2011 (erinevad alameetmed ja programmid)	Rakendamisel	8 408 057
Materjalitehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“	16.09.2011	Rakendamisel	8 408 057
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatega teadus- ja arendustegevuse toetamine	Meede on avamata	Meede on avamata	8 408 057
Transpordi suunad			
Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud	Määrus- 29.05.2007, investeeringute kava kinnitati 06.03.2008	Rakendamisel	525 397 290
Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri edendamine			110 523 614
Infoühiskonna suund			
Infoühiskonna teadlikkuse tõstmise programm	19.12.2007	Rakendamisel	3 195 582
Infoühiskonna edendamine avatud taotluste kaudu	28.04.2008	Rakendamisel	33 873 174
Infoühiskonna edendamine investeeringute kava kaudu	määrus- 11.12.2007, investeeringute kava kinnitati 16.06.2008	Rakendamisel	25 564 660
KOKKU			

Allikas: Prioriteetsete suundade 2011. aasta seirearuanded

LISA 2. TUUMIKINDIKAATORID KUMULATIIVSELT ERF ja ÜF

Tabel 17. Tuumikindikaatorid kumulatiivselt 01.01.2007-31.12.2011

Tuumikindikaatorid*	2007	2008	2009	2010	2011
loodud töökohtade arv	0	0	184	1329	3257
millest loodud töökohtade arv meestele	0	0	80	720	1944
millest loodud töökohtade arv naistele	0	0	104	609	1313
T&A projektide arv**	0	0	92	379	747
transpordiprojektide arv	0	0	0	1	2
ajasääst rahalises väärtuses (Eurodes) / aastane sääst reisijate ja kaupade käibest uutel ja rekonstrueeritud maanteedel	0	0	0	0	
ajasääst rahalises väärtuses (Eurodes) / aastane sääst reisijate ja kaupade käibest uutel ja rekonstrueeritud raudteedel	0	0	0	0	
projektide raames rajatud uute teekatete pikkus kilomeetrites***	0	0	7,1 km	21,7 km	54,2 km
projektide raames rekonstrueeritud teekatete pikkus kilomeetrites***	0	0	39,1 km	156,4 km	195,8 km
infoühiskonna projektide arv	0	0	0	28	119

* Andmed esitatakse kumulatiivselt aruandlusaasta lõpu seisuga lõpetatud projektide kohta.

** arvestatud on ettevõtluse suuna meetmete „Innovatsiooniosakute toetusmeetme“ ja „Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine“ ning TjaA ja kõrghariduse infrastruktuuri suuna lõppenud projektide arvu.

*** saavutused projekti rakendamise käigus vastava aasta lõpuks (Allikas: Maanteeamet)

Allikas: SFCS, 30.04.2012, Maanteeamet 03.05.2012

LISA 3. RAKENDAMINE PRIORITEETSETE SUUNDADE LÖIKES

Tabel 18. Rakendamine prioriteetsete suundade lõikes perioodil 01.01.2007 - 31.12.2011

Aasta	Prioriteetne suund	Vastavaks tunnistatud taotluste arv*	Rahuldatud taotluste arv**	Vastavaks tunnistatud/rahuldatud taotluste osakaal	Kohustustega kaetud summad	Lõpetatud projektid ***	Katkestatud projektid ****	Väljamaksed	Mitteabikõlblikud kulud	Keskmine projekti elluviimise aeg (kuudes)
2007-2011	Ettevõtluse suund	3236	2119	65,48%	384 664 132	1377	60	240 567 502	515 602	12,6
2007-2011	TjaA ja kõrghariduse infrastruktuur	670	340	50,75%	249 424 381	101	0	74 542 744	110 367	19,8
2007-2011	Transpordi ÜF suund	20	18	90,00%	479 254 100	0	0	188 510 207	11 138	
2007-2011	Transpordi ERF suund	10	9	90,00%	110 523 613	2	1	77 402 144	31 455	23,0
2007-2011	Infoühiskonna suund	195	186	95,38%	50 869 494	119	9	40 708 678	14 817	20,6
2007-2011	TA	11	11	100,00%	217 652	7	0	83 040		19,3
2007-2011	KOKKU	4142	2683	65%	1 274 953 372	1606	70	621 814 315	683 380	13,7

* nõuetele vastavaks tunnistatud taotluste arv.

** taotluse rahuldamise otsuse saanud taotluste arv, millest on mahaarvatud katkestatud projektid

*** projektid, mille kohta on esitatud lõpparuanne ja millele makseasutus on kõik väljamaksed teostanud (v. a. garantii Kredexi puhul).

**** katkestatud projektideks loetakse projektid, mis on katkestatud pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist või mille rahuldamise otsus on osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistatud.

Allikas: SFCS, 31.05.2012

LISA 4. RAKENDAMINE MAAKONDADE LÕIKES

Tabel 19. Rakendamine maakondade lõikes 01.01.2007-31.12.2011*

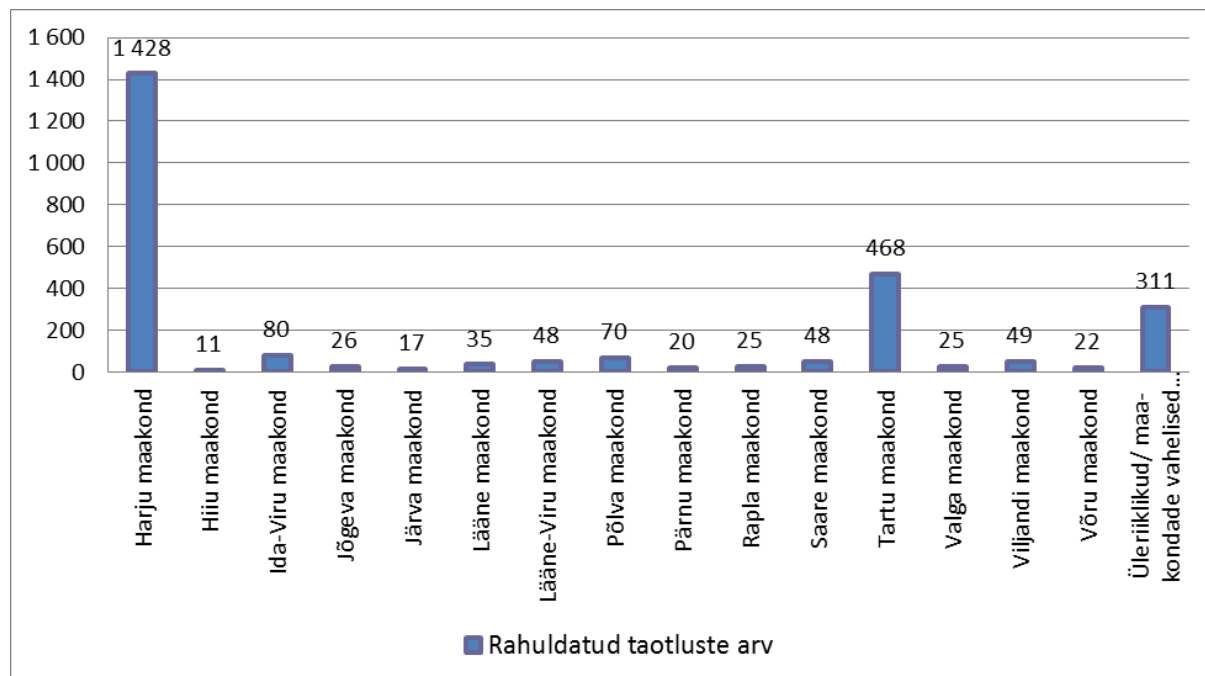
Maakond		Rahuldatud taotluste arv	%**	Kinnitatud projektide kohustused	%**	Tehtud väljamaksed	%**
Harju maakond	Absoluutsummana	1 428	53,2%	705 336 832	39,58%	267 635 571	30,61%
	Inimese kohta	0,0027	136,4%	1 347,92	101,42%	511,46	78,45%
Hiiu maakond	Absoluutsummana	11	0,4%	4 163 444	0,23%	2 621 764	0,30%
	Inimese kohta	0,0011	54,3%	411,49	30,57%	259,12	39,75%
Ida-Viru maakond	Absoluutsummana	80	3,0%	65 360 352	3,73%	17 395 425	1,99%
	Inimese kohta	0,0005	23,4%	382,85	29,29%	101,90	15,63%
Järva maakond	Absoluutsummana	26	1,0%	12 778 006	0,70%	7 111 885	0,81%
	Inimese kohta	0,0007	35,9%	352,91	26,09%	196,42	30,13%
Jõgeva maakond	Absoluutsummana	17	0,6%	10 162 877	0,56%	7 915 579	0,91%
	Inimese kohta	0,0005	23,0%	275,25	20,45%	214,39	32,88%
Lääne maakond	Absoluutsummana	35	1,3%	6 427 243	0,37%	2 381 704	0,27%
	Inimese kohta	0,0013	63,5%	233,28	17,87%	86,44	13,26%
Lääne-Viru maakond	Absoluutsummana	48	1,8%	35 680 296	1,99%	14 875 685	1,70%
	Inimese kohta	0,0007	35,6%	529,58	39,60%	220,79	33,87%
Pärnu maakond	Absoluutsummana	70	2,6%	54 009 517	3,00%	23 880 013	2,73%
	Inimese kohta	0,0008	39,5%	609,84	45,42%	269,64	41,36%
Põlva maakond	Absoluutsummana	20	0,7%	8 084 092	0,45%	7 090 849	0,81%
	Inimese kohta	0,0006	32,1%	259,31	19,26%	227,45	34,89%
Rapla maakond	Absoluutsummana	25	0,9%	23 174 716	1,28%	1 490 716	0,17%
	Inimese kohta	0,0007	34,1%	631,74	46,64%	40,64	6,23%
Saare maakond	Absoluutsummana	48	1,8%	32 738 212	1,83%	8 029 342	0,92%
	Inimese kohta	0,0014	68,8%	939,54	70,57%	230,43	35,35%
Tartu maakond	Absoluutsummana	468	17,4%	194 135 271	10,81%	94 495 547	10,81%
	Inimese kohta	0,0031	156,7%	1 300,45	97,12%	633,00	97,10%
Valga maakond	Absoluutsummana	25	0,9%	4 455 358	0,25%	1 023 053	0,12%
	Inimese kohta	0,0007	36,5%	130,03	9,84%	29,86	4,58%
Viljandi maakond	Absoluutsummana	49	1,8%	10 069 484	0,57%	5 614 289	0,64%
	Inimese kohta	0,0009	43,8%	180,21	13,69%	100,48	15,41%
Võru maakond	Absoluutsummana	22	0,8%	4 593 668	0,26%	2 825 838	0,32%
	Inimese kohta	0,0006	28,9%	120,66	9,26%	74,22	11,39%
Üleriiklikud/ maakondade vahelised projektid	Absoluutsummana	311	11,6%	611 733 144	34,38%	409 813 293	46,88%
	Inimese kohta	0,0002	11,6%	456,20	34,38%	305,62	46,88%

Kokku	Absoluutsummana	2683	100,0%	1 782 902 514	100,00%	874 200 554	100,00%
	Inimese kohta	0,0020	100,0%	1 329,60	100,00%	651,93	100,00%

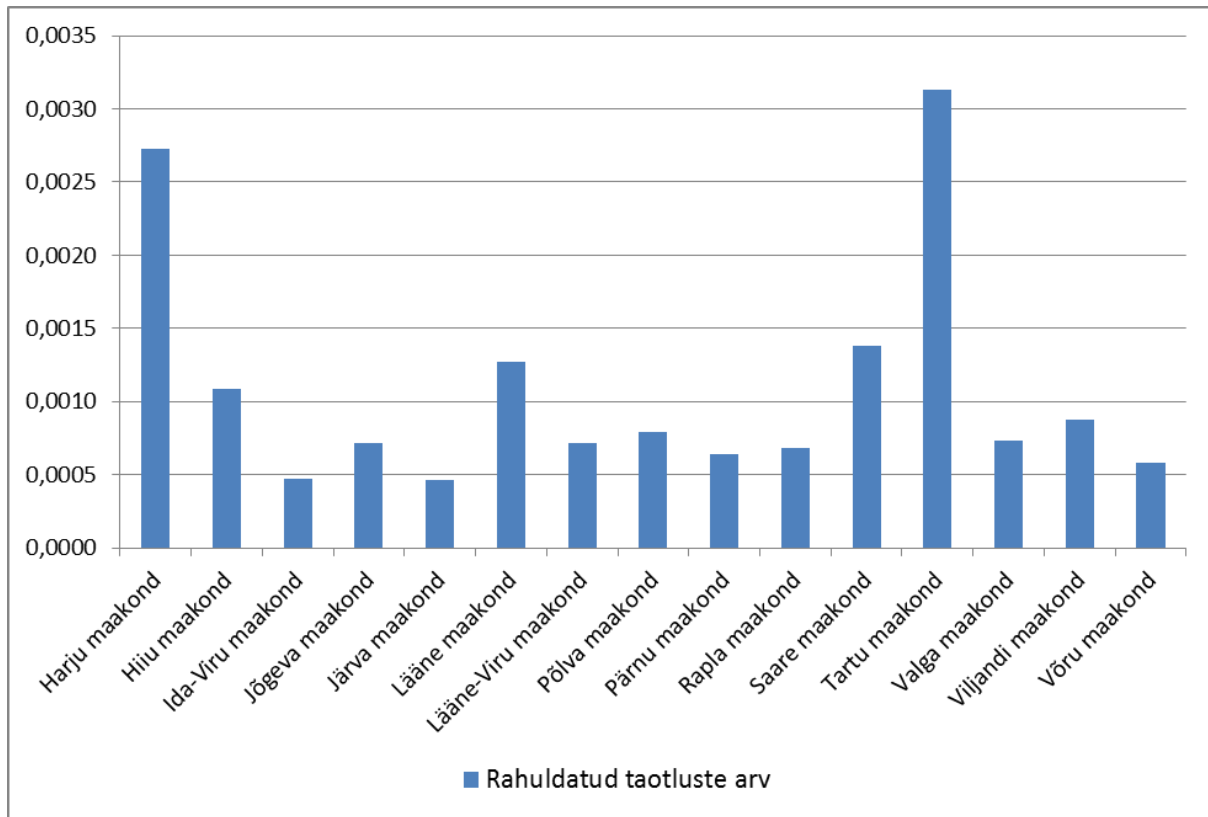
* Tabel ei sisalda HTA projekte

** Näitab absoluutsumma puhul protsenti koguarvust või kogusummast. Inimese kohta esitatud protsent näitab osakaalu terve riigi samast näitajast. Ehk siis näiteks taotluste arv inimese kohta maakonnas/taotluste arv inimese kohta riigis*100% ehk mitu protsenti moodustab maakonna taotluste arv inimese kohta terve riigi samast näitajast.

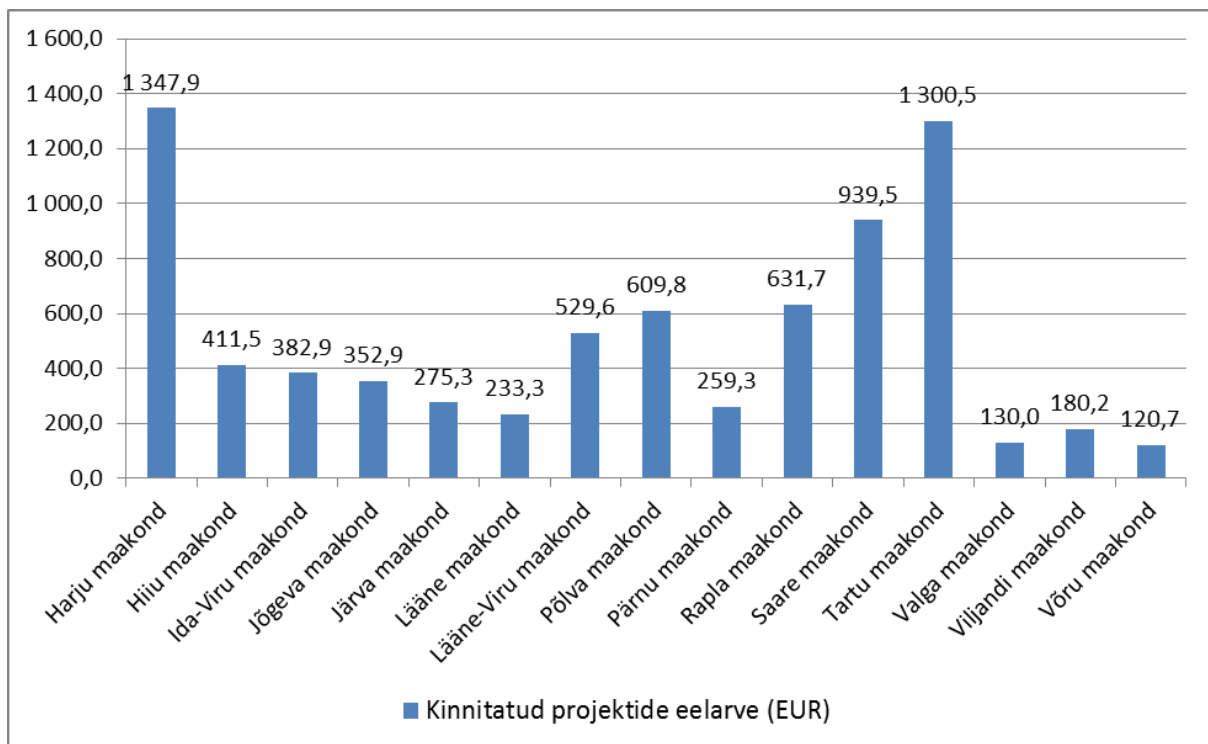
Allikas: SFCS, 31.05.2012

Joonis 9. Rahuldatud taotluste arv maakondade lõikes 01.01.2007-31.12.2011.

Joonis 10. Rahuldatud taotluste arv elaniku kohta maakondade lõikes 01.01.2007-31.12.2011.

Joonis 11. Kinnitatud projektide eelarve elaniku kohta maakondade lõikes 01.01.2007-31.12.2011.

LISA 5. KUMULATIIVNE FINANTSTEAVE

Tabel 20. Kumulatiivne finantsteave 01.01.2007-31.12.2011

Prioriteetne suund	Perioodi 2007-2013 kogueelarve rakenduskava finantstabeli põhjal (1)			Kinnitatud programmide/projektide kohustused (2)				Tehtud abikõlblikud kulud (rakendusüksuse poolt tehtud väljamaksete aluseks olevad kulud, (3))			
	EL osalus 1.1	Eesti avaliku sektori osalus 1.2	Erasektori osalus 1.3	EL osalus 2.1	Eesti avaliku sektori osalus 2.2	Erasektori osalus 2.3	Kinnitatud programme/ projektide eelarved protsendina perioodi kogueelarvest (%) 2.4	EL finantseering 3.1	Eesti avaliku sektori finantseering 3.2	Erasektori finantseering 3.3	Tehtud abikõlblikud kulud protsendina perioodi kogueelarvest (%) 3.4
3.1 Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	424 309 435	8 972 444	182 934 128	384 664 132	35 263 869	307 951 749	118,1%	240 567 502	31 075 068	144 678 989	67,6%
3.2 Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine	310 223 307	54 745 290	0	249 424 381	64 334 631	291 654	86,0%	74 542 744	31 557 455	18 813	29,1%
3.3 Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud	525 397 290	92 717 169	0	479 254 100	88 193 688	8 622 907	93,2%	188 510 207	38 372 754	4 054 757	37,4%
3.4 Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine	110 523 614	0	0	110 523 613	2 192 102		102,0%	77 402 144	1 652 219		71,5%
3.5 Infoühiskonna edendamine	62 633 416	0	0	50 869 494	553 180	545 363	83,0%	40 708 678	434 846	541 339	66,6%
3.6 Tehniline abi	1 402 733	0	0	217 652	0	0	3,4%	83 040	0	0	5,9%
3.7 HTA Horisontaalne tehniline abi (arvestuslik)	28 553 498	5 038 853	0	13 366 736	2 358 836	0	55,1%	11 649 547	2 055 803	0	48,0%
KOKKU	1 463 043 293	161 473 756	182 934 128	1 288 320 108	192 896 306	317 411 673	99,5%	633 463 863	105 148 144	149 293 897	49,1%

1. Prioriteetsete suundade eelarved rakenduskava finantstabeli põhjal.
2. Kinnitatud, sh juba lõpetatud, programmide/projektide eelarved ilma mitteabikõlblike kuludeta ning katkestatud projektide eelarveteta.
3. Toetuse saaja poolt tehtud ja rakendusüksuse poolt hüvitatud abikõlblikud kulud. Sisaldab ELi, Eesti avaliku sektori ja erasektori finantseeringut. Osaliselt tasutud kuludokumentide alusel tehtud väljamaksetel, kus toetuse saaja ei ole veel esitanud kulude tasumist tõendavaid dokumente, tuleb kajastada vaid omafinantseeringu osa vastavates veergudes (3.2 või 3.3). Ettemaksete korral riigiabiskeemides tuleb kajastada abikõlblikku ELi osalust veerus 3.1 ning omafinantseeringut vastavalt kuludokumentide esitamisele veergudes 3.2 ja 3.3. Ettemaksed riigiasutustele kajastatakse vastavates veergudes (3.1; 3.2 ja 3.3) vastavalt kuludokumentide esitamisele.

Allikas: SFCS, 31.05.2012

LISA 6. SERTIFITSEERITUD KULUD JA LAEKUMISED EUROOPA KOMISJONILT

Tabel 21. Sertifitseeritud kulud ja laekumised EK-lt perioodil 01.01.2007-31.12.2011

Prioriteetne suund / meede	Perioodi 2007-2013 kogueelarve rakenduskava finantstabeli põhjal			Sertifitseeritud abikõlblikud kulud	Avaliku sektori panus	Sertifitseeritud abikõlblikud kulud protsendina perioodi kogueelarvest (%)	Laekumised Euroopa Komisjonilt ilma ettemakseteta / EL osalus	%
	EL osalus 1.1	Eesti avaliku sektori osalus 1.2	Erasektori osalus 1.3					
3.1 Ettevõtlike uuendus- ja kasvuvõime	424 309 435	8 972 444	182 934 128	367 237 271	241 272 305	59,6%	241 272 305	56,9%
3.2 Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine	310 223 307	54 745 290	0	93 774 957	93 756 211	25,7%	79 708 713	25,7%
3.3 Strateegilise tähtsusega transpordinvesteeringud	525 397 290	92 717 169	0	209245720	206 989 638	33,9%	130 703 589	24,9%
3.4 Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine	110 523 614	0	0	72 894 843	72 894 843	66,0%	72 894 843	66,0%
3.5 Infoühiskonna edendamine	62 633 416	0	0	40 070 561	39 539 289	64,0%	39 539 289	63,1%
3.6 Tehniline abi	1 402 733	0	0	83 040	83 040	5,9%	83 040	5,9%
3.7 HTA Horisontaalne tehniline abi (arvestuslik)	28 553 498	5 038 853	0	13144027	13144027	39,1%	11 172 423	39,1%
Kokku	1 463 043 293	161 473 756	182 934 128	796 450 419	654 535 326	44,1%	575 374 202	39,3%

Allikas: SFCS, 12.04.2012

LISA 7. PAIKVAATLUSTE KATVUS

Tabel 22. Paikvaatluste katvus prioriteetsete suundade lõikes 01.01.2007-31.12.2011

Prioriteetne suund	Aktsepteeritud ja lõpetatud projektide arv kokku	Paikvaadeldud projektide arv kokku	Paikvaadeldud projektide osakaal kõiki projektidest	Heakskiidetud projektide kohustused kokku (EL osalus)*	Paikvaatlusega kaetud projektide kohustused kokku (EL osalus)*	%	Projektides tehtud abi-kõlblikud kulud viimase paikvaatluseni (EL osalus)	%
3.1 Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	2119	726	34%	384 664 132,19	133 035 856,00	34,6%	133 330 049,00	34,7%
3.2 Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine	340	45	13%	249 424 381,15	80 827 545,00	32,4%	29 715 088,00	11,9%
3.3 Strateegilise tähtsusega transpordinvesteeringud	18	8	44%	479 254 099,86	225 587 966,00	47,1%	86 383 590,00	18,0%
3.4 Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine	9	6	67%	110 523 613,43	69 164 330,00	62,6%	28 752 344,00	26,0%
3.5 Infoühiskonna edendamine	186	77	41%	50 869 493,88	23 298 789,00	45,8%	20 774 809,00	40,8%
3.6 Tehniline abi	11	6	55%	217 651,59	144 153,00	66,2%	83 194,00	38,2%
3.7 Horisontaalne tehniline abi	64	62	97%	30 378 946,00	30 376 230,00	100,0%	24 885 251,00	81,9%
Kokku	2747	490	17,8%	1 305 332 318,10	562 434 869,00	43,1%	323 924 325,00	24,8%

* Käimasolevate projektide eelarve + lõpetatud projektide maksed

Allikas: SFCS, 31.05.2012

LISA 8. VAIDED

Tabel 23. Vaided 01.01.2007-31.12.2011

Meede	Vaide sisu*	Esitamise sagedus**	RA / RÜ poolne otsus vm tegevused vaide suhtes***	Edasi-kaebamised**
Ettevõtluse suund		104		
Ekspordi arendamise toetus	Finantseerimata jätmine	3	2 juhul vaie rahuldamata / 1 juhul vaie rahuldatud. EASi positiivne otsus.	0
Eksporditurunduse toetus	Finantseerimata jätmine	12	5 juhul vaie rahuldatud. EASi positiivne otsus / 3 juhul vaie rahuldatud. EASi negatiivne otsus / 3 juhul vaiet ei rahuldatud	0
Eksporditurunduse toetus	Tagasinõudmise kohta	3	2 juhul vaiet ei rahuldatud / 1 juhul vaie rahuldati	0
Innovatsiooniosakute toetusmeede	Finantseerimata jätmine	1	Vaie ei rahuldatud	0
Katse- ja pooltööstuslike laborite infrastruktuuri investeeringute toetamine	Finantseerimata jätmine	1	Vaie rahuldatud. EASi positiivne otsus.	0
Klastrite arendamise toetus: täistaotlused	Finantseerimata jätmine	1	Vaie ei rahuldatud	0
Loomemajanduse tugistruktuuride toetus	Finantseerimata jätmine	4	Vaie ei rahuldatud	0
Rahvusvaheliste ürituste ja konverentside toetamine	finantseerimata jätmine	1	Vaie ei rahuldatud	0
Teadmiste- ja tehnoloogiasirde baasfinantseerimise toetamine	finantseerimata jätmine	2	Vaie ei rahuldatud	0
Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine, eeluuring	Finantseerimata jätmine	1	Vaie rahuldatud. EASi negatiivne otsus.	0
Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine, eeluuring	Vaie väljamaksest keeldumise kohta	1	Vaie ei rahuldatud	0
Teadus- ja arendustegevuse projektide toetus, rakendusuring	Finantseerimata jätmine	10	Vaie rahuldatud. EASi negatiivne otsus.	0
Turismi turundustoetus ettevõtjale	Finantseerimata jätmine	1	Vaie rahuldatud. EASi positiivne otsus.	0
Turismi turundustoetus ettevõtjale	Vaie finantseerimise otsuse muutmise kohta	1	Vaie ei rahuldatud	0
Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetamine	Finantseerimata jätmine	5	Vaie ei rahuldatud	0

Tööstusettevõtja tehnoloogianvesteeringu toetus	Finantseerimata jätmise	47	9 juhul vaie rahuldatud. EASi negatiivne otsus / 10 juhul vaie rahuldatud. EASi positiivne otsus / 28 juhul vaie rahuldatud. EASi positiivne otsus.	0
Välismessitoetus	Finantseerimata jätmise	7	2 juhul vaie rahuldatud. EASi negatiivne otsus / 2 juhul vaie rahuldatud. EASi positiivne otsus / 3 juhul vaie rahuldamata	0
Ühisturunduse toetus	Finantseerimata jätmise	3	Vaie rahuldatud. EASi negatiivne otsus.	0
TjaA ja kõrghariduse infrastruktuur		2		
Teaduse tippkeskuste arendamine	vaides taotleti toetuse taotluse rahuldamata jätmise otsuse kehtetuks tunnistamist	1	Võttes aluseks vaide, sisuosakonna arvamuse ning rakendusüksuse seisukoha, jäeti Ministri käskkirjaga vaie rahuldamata	1 Tartu Halduskohus - kohus ei rahuldanud kaebust.
Energiatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine	Vaidlustati toetuse taotluse rahuldamata jätmise otsus, taotleti otsuse kehtetuks tunnistamist ja ettekirjutuse tegemist asja uueks hindamiseks ja otsustamiseks.	2	Vaied vaadati RA poolt läbi ja tehti otsused jätta vaied rahuldamata.	-
Teaduse tippkeskuste arendamine	Vaidlustati toetuse taotluse rahuldamata jätmise otsus, taotleti otsuse kehtetuks tunnistamist ja ettekirjutuse tegemist kompetentse ja erapooletu komisjoni moodustamiseks ja asja uueks otsustamiseks vastavalt korrigeeritud hindamiskriteeriumile.	1	Vaie vaadati RA poolt läbi ja otsustati jätta rahuldamata.	0
Kõrgkoolide ning teadus- ja arendusasutuste õppe- ja töökeskkond	Vaidlustati toetuse taotluse rahuldamata jätmise otsus, taotleti ettekirjutuse tegemist asja uueks otsustamiseks, võttes arvesse vaide esitaja tegevusele seaduslikult seatud piirangud.	1	Vaie vaadati RA poolt läbi ja 2012.a jaanuaris otsustati vaie rahuldada. Otsus tunnistati kehtetuks ja tehti ettekirjutus hindamiskriteeriumi muutmiseks ja kordushindamise läbiviimiseks.	0

Transpordi ERF suund		1		
transpordi ERF suund	Tallinna Linnavalitsuse vaie MKM 24.11.2010 KK-le nr 10-0345	1	TLV vaideotsust ei rahuldatud.	0
Infoühiskonna suund		3		
Infoühiskonna edendamine avatud taotluste kaudu	Eeltaotluse mittevastavaks tunnistamine 2010.a.	3	RÜ vaatas vaided läbi ja otsustas mitte rahuldada	Lahendati 2011.a Tallinna Halduskohtus, mittevastavaks tunnistamise otsus tühistati RIA direktori poolt

* Esitada lühidalt vaiete sisu ehk millist otsust või tegevust taotleja vaidlustas (nt taotluse menetlusse võtmine; taotluse uuesti hindamine; hindamise uuesti läbivaatamine jms). Prioriteetse suuna tasandil saab vaiete sisu juures välja tuua kõige suurema sagedusega vaide lühikirjelduse.

** Esitamise sagedus – mitu vaiet on kokku nimetatud vaide sisuga esitatud (arv) (nt kui on viis erinevat vaiet, siis kirjutada need üksteise alla. Kui meetmes on kolm ühesuguse sisuga vaiet, siis kirjutatakse see vaie ainult korra ja sageduse lahtrisse kirjutatakse kolm.

*** Millised tegevused on RA või RÜ poolt (ära märkida kelle poolt) ellu viidud vaide läbivaatamiseks (nt vaided vaadati läbi ja otsustati rahuldamata jätta; 4-st esitatud vaide rahuldati 2).

**** Kas vaiete osas esitati ka edasikaebamisotsuseid (arv).

Allikas: prioriteetsete suundade 2012. aasta seirearuanded

LISA 9. MÕJU HORIZONTAALSETELE TEEMADELE

Tabel 24. Projektid rakenduskavas, millel on positiivne mõju horisontaalsetele teemadele

Indikaator	Lõpetatud projektide arv, millel on olnud positiivne mõju horisontaalsele teemale	Positiivse mõjuga projektide arv võrrelduna kõikide projektide arvuga (%)
Mõju keskkonnahoiule	503	31,56%
Mõju võrdsete võimaluste edendamisele	329	20,64%
Mõju infoühiskonna edendamisele	575	36,07%
Mõju regionaalsele arengule	569	35,70%
Mõju kodanikuühiskonna arengule	255	16,00%
KOKKU	503	31,56%

Allikas: SFCS, 12.04.2012

LISA 10. ABIKÕLBLIKE KULUDE JAOTUMINE SEKKUMISVALDKONDADES ^{27,28}

Tabel 25. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2011 – prioriteetne valdkond

Prioriteetne valdkond		Võetud kohustuste EL osaluse summa
01	TTA-alane tegevus uurimiskeskustes	63 381 187,47
02	TTA infrastruktuur (sealhulgas rajatised, seadmed ja uurimiskeskuste vaheline kiire võrguühendus) ja konkreetse tehnoloogia oskuskeskused	238 125 266,97
03	Tehnosiire ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (VKEde) vaheliste koostöövõrgustike, VKEde ja muude äriühingute, ülikoolide, igat liiki keskkoolide ja teadus- ja tehnoloogiakeskuste (teadus- ja tehnopargid, tehnoloogiakeskused jne) vaheliste koostöövõrgustike parandamine	19 336 198,96
04	Abi teadusuuringuteks ja tehnoloogia arendamiseks, eelkõige VKEdes (sealhulgas juurdepääsuks TTA teenustele uurimiskeskustes)	11 834 724,99
05	Kvaliteetsed tugiteenused äriühingutele ja äriühingute rühmadele	2 236 907,00
06	Abi VKEdele keskkonnahoidlike toodete ja tootmisprotsesside edendamiseks (tõhusa keskkonnajuhtimissüsteemi kasutuselevõtmine, saastamist vältiva tehnoloogia juurutamine ja kasutamine, keskkonnasäästliku tehnoloogia kasutamine äriühingute tootmisprotsessis)	990 951,73
08	Muud investeeringud äriühingutesse	170 207 867,69
09	Muud meetmed teadusuuringute ja uuenduste ning ettevõtluse ergutamiseks VKEdes	82 422 889,42
13	Kodanikele mõeldud teenused ja rakendused (e-tervishoid, e-valitsus, e-õpe, e-osalus jne)	50 869 493,88
16	Raudteed	56 072 977,23
17	Raudteed (üleeuroopaline transpordivõrk TEN-T)	35 714 123,06
19	Raudteeveerem (TEN-T)	67 575 000,00
21	Kiirteed (TEN-T)	230 941 592,60
22	Riigisisised teed	45 395 104,09
25	Linnatransport	54 597 284,55
29	Lennujaamad	15 466 618,95
30	Sadamad	69 930 012,81
32	Siseveeteed (TEN-T)	14 085 000,00
57	Muu toetus turismiteenuste parandamiseks	45 552 519,11
86	Hindamine ja uuringud; teave ja teavitamine	217 651,59
	KOKKU	1 274 953 372,10

Allikas: SFCS, 31.05.2012

²⁷ Vastavalt Euroopa Komisjoni määruse (EÜ) nr 1828/2006 lisa II, osale C²⁸ EK-le esitatakse läbi infosüsteemi detailne tabel

Tabel 26. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2011 – rahastamise vorm

Rahastamise vorm		Võetud kohustuste EL osaluse summa
01	Tagastamatu abi	1 174 035 600,83
02	Abi (laen, intressitoetus, tagatised)	100 917 771,27
	KOKKU	1 274 953 372,10

Allikas: SFCS, 31.05.2012

Tabel 27. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2011 – territoorium

Territoorium		Võetud kohustuste EL osaluse summa
00	Ei kohaldata	400 592 933,49
01	Linnad	436 495 617,57
03	Saared	59 581 236,64
05	Maapiirkond (välja arvatud mäestikud, saared või hõreda ja eriti hõreda asustusega alad)	378 283 584,40
	KOKKU	1 274 953 372,10

Allikas: SFCS, 31.05.2012

Tabel 28. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2011 – majandustegevuse valdkond

Majandustegevuse valdkond		Võetud kohustuste EL osaluse summa
00	Ei kohaldata	43 030 728,71
01	Põllumajandus, jahindus ja metsandus	34 122,53
03	Toiduainete ja jookide tootmine	7 284 441,68
04	Tekstiili ja tekstiiltoodete tootmine	1 633 185,39
05	Transpordivahendite tootmine	2 937 339,41
06	Mujal liigitamata tootmine	88 586 886,87
07	Energeetiliste maavarade all- ja pealmaakaevandamine	831 339,65
08	Elektri-, gaasi-, auru- ja soojaveevarustus	240 986,61
09	Vee kogumine, puhastamine ja -varustus	117 346,39
10	Side	14 612 452,64
11	Transport	591 898 852,95
12	Ehitus	2 051 471,05
13	Hulgi- ja jaekaubandus	3 838 252,68
14	Hotellid ja restoranid	2 298 825,24

15	Finantsvahendus	101 724 060,50
16	Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	65 549 365,96
17	Avalik haldus	51 482 655,66
18	Haridus	257 590 467,95
19	Inimeste tervishoid	9 976 624,63
20	Sotsiaaltöö, ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	2 085 606,72
21	Keskkonnaga seotud tegevus	191 197,77
22	Mujal liigitamata teenindus	26 957 161,11
	KOKKU	1 274 953 372,10

Allikas: SFCS, 31.05.2012

LISA 11. TEISE FONDI TÜÜPI KULUTUSTE RAHASTAMISTABEL²⁹

Tabel 29. Rakenduskava prioriteetsed suunad rahastamisallikate lõikes 01.01.2007-31.12.2011.

Prioriteetne suund		Toetuse saajate poolt tehtud abikõlblikud kulud kokku	Avaliku sektori osalus	Erasektori osalus	Rakendusüksuse poolt tehtud väljamaksete aluseks olevad kulud kokku
Ettevõtluse suund	ERDF tüüpi kulud	410 968 730	266 301 873	144 666 857	416 275 880
	ESF tüüpi kulud	45 679	33 547	12 132	45 679
TjaA ja kõrghariduse infrastruktuuri suund	ERDF tüüpi kulud	106 117 533	106 098 721	18 812	106 117 533
	ESF tüüpi kulud	1 479	1 478	1	1 479
Transpordi ÜF suund	ÜF tüüpi kulud	230 937 718	226 882 961	4 054 757	230 937 718
	Ei kohaldu	0	0	0	0
Transpordi ERF suund	ERDF tüüpi kulud	79 054 363	79 054 363	0	79 054 363
	ESF tüüpi kulud	0	0	0	0
Infoühiskonna suund	ERDF tüüpi kulud	41 684 863	41 143 524	541 339	41 684 863
	ESF tüüpi kulud	0	0	0	0
Tehniline abi	ERDF tüüpi kulud	83 040	83 040	0	83 040
	ESF tüüpi kulud	0	0	0	0
3.7 HTA Horisontaalne tehniline abi (arvestuslik)	ERDF tüüpi kulud	13 705 350	13 705 350	0	13 705 350
	ESF tüüpi kulud	0	0	0	0
ESF tüüpi kulud ERDF meetmetes		47 157	35 024	12 133	47 157

Allikas: SFCS, 31.05.2012

²⁹ Nõukogu (EÜ) määruse 1083/2006 art 67 järgne tabel

LISA 12. PROJEKTIAUDITID

Tabel 30. Ülevaade projektaudititest RÜ-de kaupa.

Projektauditid rakendusüksuste kaupa							Hangetega seotud tähelepanekud			Struktuuritoetuse eesmärgipärase kasutamise seotud tähelepanekud		
Rakendusüksused	Auditite arv	Auditeeritud kogukulud (euro)	Avastatud mitteabikõlblikud kulud (euro)	Vea määr	Finantsmõjuga sisaldavate auditi aruannete arv	Finantsmõjuga tähelepanekute arv	Tähelepanekute arv	Finantsmõju	% avastatud mitteabikõlblikest kuludest	Tähelepanekute arv	Finantsmõju	% avastatud mitteabikõlblikest kuludest
EAS	33	53 788 617,17	737 221,65	1,37%	12	40	20	518 496,65	70,33%	20	218 725,00	29,67%
Kredex	2	76 693 978,24	0	0,00%	0	5	0	0	0,00%	5	0	0,00%
MNT	5	55 862 369,62	7 030,28	0,01%	2	2	0	0	0,00%	2	7 030,28	100,00%
RM (HTA); Riigikantselei (RM)	3	1 059 339,35	5 714,51	0,54%	2	4	1	5 314,89	93,01%	3	399,62	6,99%
RIA	2	644 694,42	0	0,00%	0				0,00%			0,00%
Archimedes	3	5 691 931,53	2 396,69	0,04%	1	2	1	287,61	12,00%	1	2 109,08	88,00%
TJA	2	24 323 994,45	0	0,00%	0	0	0	0	0,00%	0	0	0,00%
VTA	1	2 817 000,00	0	0,00%	0	0	0	0	0,00%	0	0	0,00%
KOKKU	51	218 064 925	752 363	0,00%	17	53	22	524 099	69,66%	31	228 264	30,34%

Allikas: AA

Tabel 31. Ülevaade projektaudititest rakenduskava põhisel.

Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava							
Läbiviidud auditite statistika (tk)		Auditi tulemuste statistika (tk)		Tähelepanekute statistika (tk)		Tuvastatud mitteabikõlblikud kulud	
Tööplaanijärgseid auditeid:	32	Märkustega, olulised tähelepanekud:	13	Olulisi tähelepanekuid:	43	Mitteabikõlblikke kulusid referentsperioodil:	909 725,94
		Märkustega, väheolulised tähelepanekud:	8	Väheolulisi tähelepanekuid:	53	Potentsiaalselt mitteabikõlblikke kulusid referentsperioodil:	25 772,13
		Märkusteta:	11			Potentsiaalselt mitteabikõlblikud kulud enne referentsperioodi:	44 810,85
						Potentsiaalselt mitteabikõlblikke kulusid tulevastel perioodidel:	180 934,47
Kokku:	32	Kokku:	32	Kokku:	96	Kokku:	1 161 243,39
Tehniline abi							
Läbiviidud auditite statistika (tk)		Auditi tulemuste statistika (tk)		Tähelepanekute statistika (tk)		Tuvastatud mitteabikõlblikud kulud	
Tööplaanijärgseid auditeid:	2	Märkustega, olulised tähelepanekud:	1	Olulisi tähelepanekuid:	1	Mitteabikõlblikke kulusid referentsperioodil:	73,99
		Märkustega, väheolulised tähelepanekud:	1	Väheolulisi tähelepanekuid:	5	Potentsiaalselt mitteabikõlblikke kulusid referentsperioodil:	0,00
		Märkusteta:	0			Potentsiaalselt mitteabikõlblikke kulusid tulevastel perioodidel:	0,00
Kokku:	2	Kokku:	2	Kokku:	6	Kokku:	73,99

Allikas: AA, 05.04.2012

LISA 13. JKS AUDITID JA MAANDUSTEGEVUSED

Tabel 32. JKS auditid

Auditeeritud asutus	Auditi lõpp	Tulemus ³⁰	Olulised tähelepanekud	Maandustegevused
MKM	10.03.2010	II kategooria	MKMi koostatud avatud taotlusvooriga meetme tingimustes toodud nõuded ei ole kooskõlas perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse väljamaksmise tingimuste ja korra põhimõtetega	Muudatused plaanitakse määrustesse sisse viia jooksvalt koos teiste muudatustega. Meetmete "Ühisturunduse toetamise tingimused ja kord" ning "Välismessitoetuse tingimused ja kord" ühendati uude meetmesse "Ekspordi arendamise tingimused ja kord", kus minimaalset kuludokumendi nõuet ei ole (muudatused tehti ka eraldi seisvatesse varasematesse määrustesse). Samuti puuduvad kitsendavad tingimused tarnijale. Meetmete "Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamise tingimused ja kord" ning "Tehnoloogia arenduskeskuste toetamise tingimused" määrustes pole muudatusi tehtud. Tähtaeg on jooksev.
MKM	10.03.2010	II kategooria	Osade MKMi avatud taotlemisega meetmete tingimused ei vasta STSis sätestatud nõudele	Muudatused plaanitakse sisse viia määrustesse koos teiste muudatustega. Meetmed "Ühisturunduse toetamise tingimused ja kord" ning "Välismessitoetuse tingimused ja kord" ühendati uueks meetmeks "Ekspordi arendamise toetuse tingimused ja kord", kus hangete ja pakkumistega seonduv on sätestatud §6 lg 6 ning partnereid puudutav §12. Meetmes "Teadmiste ja oskuste arendamise toetamise tingimused ja kord" on hangetega seonduv sätestatud §12. "Turismiinfo jaotuskanalite toetamise tingimused ja kord" määrust pole muudetud.
KredEx	21.12.2010	II kategooria	Kontrolljälg erikontrolli teostamisest taotluste analüüsimisel ei ole piisav (Oluline) (Toetuse saajale suunatud tähelepanek)	Allutatud laenude menetlemise ja väljastamise kord, kinnitatud juhataja käskkirjaga 13.12.2010. Parema arusaamise nimel on muudetud erikontrolli mõiste alates 13.12.2010 kehtima hakanud Allutatud laenude menetlemise ja väljastamise korras täiendavaks kontrolliks, sätestades punktis 2.2.8, et otsuse ettepanekus tuleb välja tuua muuhulgas täiendava kontrolli sisu.
KredEx	21.12.2010	II kategooria	Programmide korral on laenu ja käenduste taotluste analüüsimise kontrolljälg puudulik (Oluline) (Toetuse	Otsuste ja otsuse aluseks olevate dokumentide paremale dokumenteerimisele (sh esitluste sisu) on rohkem tähelepanu pööratud. Soovituse rakendamise analüüs kordade uuendamisel toimub jooksvalt kordade uuendamisel.

³⁰ I kategooria – JKS toimib;

II kategooria – JKS toimib, kuid mõningad parandused on vajalikud;

III kategooria – JKS toimib osaliselt, mistõttu on olulised parandused vajalikud;

IV kategooria – JKS ei toimi.

			saajale suunatud tähelepanek)	
KredEx	21.12.2010	II kategooria	RÜ-s ei toimu terviklikku ja süsteemset riskide juhtimist ning puudub riskide hindamise ja juhtimise kord (Oluline) (RÜ-le suunatud tähelepanek)	Koostöös E&Y Baltic ASiga on üldine riskihindamine läbi viidud ja riskide koondtabel koostatud. Täna sel päeval on töös riske maandavate sisekontrollimeetmete kirjeldamine.
KredEx	21.12.2010	II kategooria	Struktuurivahenditega seotud dokumendid asuvad kolmes erinevas süsteemis, mille omavahelised seosed ei ole protseduurides kirjeldatud ning dokumendid on raskesti leitavad (Oluline) (Toetuse saajale suunatud tähelepanek)	Allutatud laenude menetlemise ja väljastamise kord, kinnitatud juhataja käskkirjaga 13.12.2010. Nagu aruandes viidatud, pööratakse jooksvalt enam tähelepanu viitamisele. Lisaks hakkas 13.12.2010 kehtima uus Allutatud laenude menetlemise kord, mille raames täpsem viidete süsteem välja töötatud. Samuti on antud teema seotud ka uue spetsiaaltarkvara kasutuselevõetuga, mis on lähiaastate perspektiiv. Seega tegeletakse selle temaga jätkuvalt ka tulevikus väljaspool antud auditit.
TJA	10.03.2010	II kategooria	MKMi riigihangete eelkontroll ei hõlma kõiki olulisi riigihangete seaduse nõudeid ja kõikide teostatud kontrollitoimingute kohta puudub kontroll-jälg	audiitori märkustega on arvestatud: 1) RA on lisanud hindamiskomisjoni loomise põhimõtete ja hindamiskomisjoni liikmetele esitatud nõuete kontrollimise tulemusena kooskõlastuskirjale kontroll-koha järgmises sõnastuses: „Hindamiskomisjon vastab/ei vasta kehtestatud nõuetele“ – selle kohta ei ole eraldi kontroll-lehte, kuid kooskõlastuskirjale ei saa see lause tekkida ilma reaalse kontrollita. 2) kui HD muudetakse, siis selle kohta on uus kontroll-leht (nr 6); 3) hankemenetluse liigi kohta on kontrolli koht kontroll-lehe nr 4 (p IV.1.1); märkuste alla lisatud täpsustavalt: "Siia kirjutada, milline hankemenetluse liik on valitud. Projektikaustas peab olema selgesti arusaadav hankemenetluse liigi valiku põhjendus." – siinkohal vastutab iga projektijuht ise.; 4) MKM jääb auditiaruandes esitatud seisukoha juurde: "Olemasolev kehtiv kontroll-leht sisaldab kontrollpunkti, kus tuleb kontrollida pakkumismenetluse liigi sobivust. RA ei näe põhjust/vajadust töötada välja detailne täiendav kontroll-leht tuvastamiseks hankemenetluse liigi ja hanke maksumuse vastavust RHSile. Üldreeglina viiakse transspordisektoris läbi avatud hankemenetlusega riigihankeid. Teiste hankemenetluse liikide kasutamine on erandlik ja see peab olema põhjendatud vastavalt kehtivale RHS-ile ning projekti eripära silmas pidades. Sellest tulenevalt ei näe RA detailse universaalse kontroll-

				lehe koostamise vajadust.". Konroll-leht kinnitati 01.07.2010.
TJA	20.11.2009	II kategooria	Kuluaruannete kontrollimiseks puudub kontroll-leht	Protseduurid täiendatud kuluaruande kontroll-lehega.
TJA	20.11.2009	II kategooria	Puudub protseduur auditi tulemuste üle vaatamiseks ning ennetavateks ja parandavateks meetmeteks	Protseduurides kirjeldatud üldisi auditite tähelepanekute rakendamise protseduuri. Auditi tähelepanekute rakendamise eest vastutava isiku määrab peadirektor auditi tulemuste teatavaks tegemise järel.
VTA	25.03.2011	II kategooria	Asendamiste korral ei ole tagatud kohustuste lahusus RÜ ja toetuse saaja ülesannete täitjate vahel	ST rakendamise eeskirjas (kinnitatud peadirektori 31. märtsi 2011.a käskkirjaga nr 19-VA) on RÜ juhi asendamine (kui toetuse saajaks on VA) kirjeldatud punktis 3.15.1. Majandus- ja kommunikatsiooniministri 18. aprilli 2011.a käskkirja nr 11-0126 punkti 4 kohaselt teostab projekti „Hundipea sadama rekonstrueerimine“ hankedokumentide eelkontrolli alates 25. märtsist 2011.a Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.
VTA	25.03.2011	II kategooria	Riigihangete eelkontrolli läbiviimisel ja kontroll-lehtede täitmisel RÜ-s esineb puuduseid	Arvestame järgmiste hangete eelkontrollle tehes antud tähelepanekus toodud soovitusetega. RÜ projektijuhtidele on antud korraldus fikseerida kooskõlastatavates dokumentides esinevad ebatäpsused toetuse saajatele edastatavates kaaskirjades.
VTA	25.03.2011	II kategooria	Vaiete lahendamisel ei ole tagatud kohustuste lahusus	ST eeskirja punkti 3.13 "Vaiete menetlemine" täiendati vastavalt soovitusel. ST eeskiri on kinnitatud peadirektori 31. märtsi 2011.a käskkirjaga nr 19-VA. RÜ otsuste peale esitatud vaideid menetleb RA (MKM). RÜ esitab toetuse saajalt saadud vaide (sh originaaldokumendid) viivitamatult RA-le ning RA ettepanekul abistab vaidemenetlusel.

Allikas: Prioriteetsete suundade aruanded

LISA 14. RIKKUMISED

Tabel 33. Rikkumised

Avastamise aasta	Rikkumise number	Rikkumise OLAFi number	Prioriteetne suund	Meede	Rikkumise liik	Rikkumise finantsmõju (EL)
2010	VA/2007-2013/10/01/05	EE/10/10001/FC/5	Transpordi ÜF suund	Transpordi infrastruktuuri arendamine (ÜF)	614 - hankereegli rikkumine	11 138,10
2010	EAS/2007-2013/10/47/01		Ettevõtluse suund	Tehnoloogia arenduskeskuste toetamine		4 344,64
2010	EAS/2007-2013/10/46/01	EE/10/10040/FD/1	Ettevõtluse suund	Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine	325 – mitte-abikõlblik kulu	10 060,78
2010	EAS/2007-2013/10/44/02	EE/10/10035/FD/2	Ettevõtluse suund	Ettevõtja turismiturunduse toetamine	999 - pankrot	61 099,54
2010	EAS/2007-2013/10/37/01		Ettevõtluse suund	Eksporditurunduse toetus		3 308,89
2010	MA/2007-2013/10/01/03	EE/10/10031/FD/3	Transpordi ERF suund	Transpordi infrastruktuuri arendamine (ERDF)	325 – mitteabikõlblik kulu	31 454,88
2010	EAS/2007-2013/10/33/01	EE/10/10026/FD/1	Ettevõtluse suund	Eksporditurunduse toetus	999 - pankrot	76 622,16
2010	EAS/2007-2013/10/27/01	EE/10/10025/FD/1	Ettevõtluse suund	Eksporditurunduse toetus	999 - pankrot	31 699,47
2010	EAS/2007-2013/10/17/01	EE/10/10014/FD/1	Ettevõtluse suund	Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus	999 - pankrot	603 844,54
2010	EAS/2007-2013/10/16/04		Ettevõtluse suund	Eksporditurunduse toetus		3 186,86
2010	EAS/2007-2013/10/15/02		Ettevõtluse suund	Tehnoloogia arenduskeskuste toetamine		1 270,24
2010	ARCH/2007-2013/10/02/01	EE/10/10012/FD/1	TjaA ja kõrghariduse infrastruktuuri suund	Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine	614 - hankereegli rikkumine	83 565,85
2010	EAS/2007-2013/10/13/02	EE/10/10011/FD/2	Ettevõtluse suund	Eksporditurunduse toetus	999 - pankrot	95 867,47
2010	EAS/2007-2013/10/11/01		Ettevõtluse suund	Innovatsiooniosakute toetusmeede		2 620,38
2010	ARC/2007-2013/10/01/05	EE/10/10002/FD/5	TjaA ja kõrghariduse	Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna	614 - hankereegli	103 541,73

			infrastruktuuri suund	infrastruktuuri kaasajastamine	rikkumine	
2011	EAS/2007-2013/11/94/01		Ettevõtluse suund	Eksporditurunduse toetus		7 686,55
2011	EAS/2007-2013/11/96/01		Ettevõtluse suund	Eksporditurunduse toetus		5 891,42
2011	EAS/2007-2013/11/95/01		Ettevõtluse suund	Eksporditurunduse toetus		95 867,48
2011	EAS/2007-2013/11/90/01		Ettevõtluse suund	Eksporditurunduse toetus		3 626,75
2011	EAS/2007-2013/11/87/01		Ettevõtluse suund	Ekspordi arendamise toetus		20 301,84
2011	RIA/2007-2013/11/02/01		Infoühiskonna suund	Infoühiskonna edendamine investeringute kavade kaudu		5 045,16
2011	EAS/2007-2013/11/83/01		Ettevõtluse suund	Eksporditurunduse toetus		6 713,00
2011	RIA/2007-2013/11/01/01	EE/11/10025/FD/1	Infoühiskonna suund	Infoühiskonna edendamine avatud taotluste kaudu	811 - tegevused lõpetamata	224 202,06
2011	ARCH/2007-2013/11/03/01		TjaA ja kõrg-hariduse infrastruktuuri suund	Teadusaparatuuri ja -seadmete kaasajastamine		4 954,90
2011	EAS/2007-2013/11/77/02	EE/11/10023/FD/2	Ettevõtluse suund	Turismitoodete arendamise toetamine	325 – mitte-abikõlblik kulu	35 864,03
2011	EAS/2007-2013/11/73/02		Ettevõtluse suund	Turismitoodete arendamise toetamine		3 443,98
2011	EAS/2007-2013/11/70/01		Ettevõtluse suund	Tehnoloogia arenduskeskuste toetamine		5 979,18
2011	EAS/2007-2013/11/66/02		Ettevõtluse suund	Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine		721,25
2011	EAS/2007-2013/11/62/02	EE/11/10014/FD/1	Ettevõtluse suund	Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine		12 298,43
2011	EAS/2007-2013/11/61/02	EE/11/10013/FD/2	Ettevõtluse suund	Eksporditurunduse toetus	811 - tegevused lõpetamata	95 867,48
2011	EAS/2007-2013/11/58/02		Ettevõtluse suund	Eksporditurunduse toetus		7 666,02
2011	EAS/2007-2013/11/54/01	EE/11/10004/FD/1	Ettevõtluse suund	Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine	325 – mitte-abikõlblik kulu	92 832,08

Allikas: RM, 04.05.2012

LISA 15. RISKID JA MAANDAMISTEGEVUSED SUUNDADE LÕIKES

Tabel 34. Rakenduskava riskide hindamise tulemus

Prioriteetne suund (vajadusel ka meede)	Risk	Ette võetud/ võetavad abinõud	Vastutaja	Tähtaeg	Staatus (eelmise perioodi lahendatud riske ei kajastata)
Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	Meetmete puuduv või keeruline mõõdetavus, indikaatorite ebaselgus	Uue programmeerimisperioodi kvaliteetsem planeerimine. Indikaatorite inventuuri läbiviimine rakendataval perioodil. Kliendi uuringu alusel parendustegevuste kavandamine	EAS	31.12.2012	lahendamisel
Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	Hangete läbiviimisel risk eksida hankereeglite vastu	Paljud parendustegevused juba on käivitatud, edaspidi tuleb tagada selle toimimine. Lisaks korraldada regulaarseid koolitusi, teavitusi EASi ja klientide suunal. Samuti kaalume ennetavate tegevuste (kõikide riskiprojektide läbivaatamist) teostamist.	EAS	31.12.2012	lahendamisel
Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	Ebapiisav majasisene võimekus planeerida, lähteülesandestada, hankida, tellida ja viia ellu tegevusi	Koolituste läbiviimine võimekuse suurendamiseks. Keskse kontrollifunktsiooni tugevdamine hankeüksuse ja arendusüksuse poolt.	EAS	31.12.2012	lahendamisel
Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	Igapäevaste küsimuste ja probleemide lahendamine VS pikaajaline planeerimine, visioonide/strateegiate loomine	Analüüsida allapoole delegeerimise võimalusi ja vajadusel rakendada. Uue strateegia kavandamisel paremini kavandada struktuur, et oleks inimestel võimekust ja aega arendustegevuste teostamiseks	EAS	31.12.2012	lahendamisel
Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	(Võtme)töötaja lahkumisega seotud risk	Juhtimisvõimekuse tõstmine organisatsioonis, teadlikkuse kasvatamine. Suurem paindlikkus töölepingu tingimuste kehtestamisel. Teadmiste dubleerimine teiste töötajatega, teadmuse säilitamine, vastava kultuuri rakendamine. Andmeaida projekti elluviimine.	EAS	31.12.2012	lahendamisel
Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	Hangete protseduur on aeganõudev, vaidlustamise korral pikeneb menetluse aeg veelgi	Senisest parem tegevuste planeerimine, vajadusel koolituste korraldamine. Standardprotseduuride kasutamine, vähem erandite kasutamist (erandite osas konsulteerimine rahandusministeeriumiga).	EAS	31.12.2012	lahendamisel
Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	Mitme funktsiooni täitmiseks on pädevus vaid 1 inimesel	Juhtimisvõimekuse tõstmine organisatsioonis, teadlikkuse kasvatamine. Suurem paindlikkus töölepingu tingimuste kehtestamisel. Teadmiste dubleerimine teiste töötajatega, teadmuse säilitamine, vastava kultuuri rakendamine. Andmeaida projekti elluviimine.	EAS	31.12.2012	lahendamisel

Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	Infosüsteemide mittetoimimine ja tõrked, süsteemide käideldavus ei vasta nõuetele (jõudlus, mahud, aeglus, teenuse kättesaadavus)	Jätkuv andmebaaside versioonide vahetus, uus DHSi platvorm. Uue perioodi osas põhjalik ja kvaliteetne analüüs uue süsteemi vajaduste osas.	EAS	31.12.2012	lahendamisel
Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	Töötajate ebapiisav kompetents	Kohustuslike sisseelamis- ja seeselamiskoolituste läbiviimine. Kompetentsisüsteemi oskuslik rakendamine, kvaliteetne arenguvajaduste määratlemine juhtide poolt, mentorluse rakendamine, teatud teadmiste osas teadmiste kontrolli rakendamine. Andmeaida projekti elluviimine.	EAS	31.12.2012	lahendamisel
Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	Määrustes on sarnased asjad erinevalt sõnastatud, mis toob kaasa erinevaid tõlgendusi majasiseselt ja lahendusi kliendile	Oleme käivitunud määruste ühtlustamise protsessi koostöös MKMiga. Tootearendusprotsessi täpsem kirjeldamine. Andmeaida projekti läbiviimine.	EAS	31.12.2012	lahendamisel
TjaA ja kõrghariduse infrastruktuur	Meetmete ja taotlusvoorude avanemise viibimine põhjustab olukorra, kus RÜ töövood on raskesti planeeritavad ning see võib kaasa tuua väljamakse taotluste menetlemise aja pikenemise ja väljamaksete kvaliteedi languse.	RA ja RÜ koostöö meetmete avamise ajastamisel. RÜ poolt täiendava personali kaasamine sh tehnilise personali lisandumine.	RA, RÜ	Pidev tegevus	lahendamisel
TjaA ja kõrghariduse infrastruktuur	Riigihangete seaduse valesi tõlgendamine toob kaasa rikkumised ning mitteabikõlblikud kulud.	RÜ jälgib kõrgendatud tähelepanuga hangete läbiviimist; HTM Riigivara osakond kooskõlastab riigiasutuste hanked. Suurema riskiastmega taotlejate puhul riigihangete eelkontroll.	KA, RA, RÜ	Pidev tegevus	lahendamisel
Transpordi suunad	RÜ ei suuda piisavalt hinnata tehnilisi lahendusi	Hindamisele kaastakse vastava valdkonna eksperte	RÜ	Pidev	lahendamisel
Transpordi suunad	Funktsioonide segunemine, sõltumatuse probleem	Toetuse saaja ja RÜ vahelised asendamised on välistatud eeskirjadega ning funktsioonid hoitakse lahus	RÜ	pidev	lahendamisel

Allikas: Prioriteetsete suundade aruanded

LISA 16. FINANTSINSTRUMENTIDE RAKENDAMINE

Tabel 35. „Ettevõtluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programmi” rakendamine

No.	Required information/data	Required data/information format	Comments
II.A Description of the financial engineering instrument (FEI) and implementation arrangements (Article 67(2)(j)(i) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
II.1	FEI (name and registered place of business)	s	Programme "Loan guarantees and capital loans", Estonia
II.2	Attributable to Article 44, first paragraph (a), (b) or (c) of Council Regulation (EC) No 1083/2006 ?	////////////////////////////////////	
	(a) financial engineering instruments for enterprises	radio button ☐ ☐ ☐	+
	(b) urban development funds		-
	(c) funds or other incentive schemes providing loans, guarantees for repayable investments, or equivalent instruments, for energy efficiency and use of renewable energy in buildings, including in existing housing		-
II.3	Type of financial product offered by the FEI to final recipients	////////////////////////////////////	
II.3.1	equity	Y/N or clicking box ☐	NO
II.3.2	loans	Y/N or clicking box ☐	YES
II.3.3	guarantees	Y/N or clicking box ☐	YES
II.3.4	other (interest rate subsidies, guarantee fee subsidies and equivalent measures)	Y/N or clicking box ☐	NO
II.B Identification of the entities which implement the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(ii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
II.4	FEI manager (its name, legal status and registered place of business)	text	Foundation KredEx, Estonia
II.5	Procedure for selecting the FEI manager	////////////////////////////////////	

	award of a public contract in accordance with applicable public procurement law	radio button ☉ ☉ ☉	-
	award of a grant (in the meaning of Article 44, second paragraph, point (b) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)		+
	award of a contract directly to the EIB or the EIF		-
II.6	Date of signature of funding agreement with Managing Authority	DD/MM/YYYY	31.01.2008
III. Amounts of assistance from the Structural Funds and national co-financing paid to the financial engineering instrument (FEI) (Article 67(2)(j)(iii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
III.1	ASSISTANCE COMMITTED TO THE FEI FROM ALL OPERATIONAL PROGRAMMES		
III.1.1	Operation Programme	text (CCI n°+title)	2007EE161PO001 Operational Programme for the Development of the Economic Environment
III.1.2	Priority axis	text (n°)	Priority axis 1
III.1.3	Contribution to the FEI	%	99,15%
III.2	AMOUNTS OF ASSISTANCE COMMITTED AND PAID TO THE FEI UNDER THIS SPECIFIC OPERATIONAL PROGRAMME		
III.2.1	Amounts of assistance from the Structural Funds		
III.2.1.1	ERDF amounts committed in funding agreement (in EUR)	number (amount)	17 832 628
III.2.1.2	ERDF amounts effectively paid to the FEI (in EUR)	number (amount)	17 832 628
III.2.1.3	ESF amounts committed in funding agreement (in EUR)	number (amount)	0
III.2.1.4	ESF amounts effectively paid to the FEI (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2	Amounts of national public and private assistance		
III.2.2.1	National public co-financing committed in funding agreement (in EUR)	number (amount)	152 671

III.2.2.2	National public co-financing effectively paid to the FEI (in EUR)	number (amount)	152 671
III.2.2.3	National private co-financing committed in funding agreement (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2.4	Private co-financing effectively paid to the FEI (in EUR)	number (amount)	0
III.3	AMOUNTS OF OTHER ASSISTANCE PAID TO THE FEI OUTSIDE OPERATIONAL PROGRAMME (in EUR)	number (amount)	0
III.4	MANAGEMENT COSTS AND FEES OF THE FEI (in the meaning of Article 78(2)(d) of Council Regulation (EC) No 1083/2006) (in EUR)	number (amount)	0 (KredEx doesn't charge management costs from the capital contributed from the operational programme to financial engineering instruments. Management costs are covered from the contract and guarantee fees.)
IV. Amounts of assistance from the Structural Funds and national co-financing paid by the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(i)(iv) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
IV.1	ASSISTANCE COMMITTED AND PAID BY THE FEI TO FINAL RECIPIENTS THROUGH LOANS (per financial product)		
IV.1.1	Name of product	text	Capital loan
IV.1.2	Number of final recipients supported, per type:	////////////////////////////////////	
IV.1.2.1	large enterprises	number	0
IV.1.2.2	SMEs	number	16
IV.1.2.2.1	out of which micro-enterprises	number	5
IV.1.2.3	individuals	number	N/A
IV.1.2.4	urban development funds	number	N/A
IV.1.2.5	other	number	N/A
IV.1.3	Number of loan contracts signed with final recipients	number	16
IV.1.4	Total loan amount committed in contracts signed with final recipients (in EUR)	number (amount)	6 668 344

IV.1.4.1	out of which Operation Programme contribution	number (amount)	6 668 344
IV.1.5	Total loan amount effectively disbursed to final recipients (in EUR)	number (amount)	6 668 344
IV.1.5.1	out of which Operation Programme contribution	number (amount)	6 668 344
IV.2	ASSISTANCE COMMITTED AND PAID BY THE FEI TO FINAL RECIPIENTS THROUGH GUARANTEES (per financial product)	////////////////////////////////////	
IV.2.1	Name of product	text	Business loan guarantee
IV.2.2	Number of final recipients supported, per type	////////////////////////////////////	
IV.2.2.1	large enterprises	number	0
IV.2.2.2	SMEs	number	201
IV.2.2.2.1	out of which micro-enterprises	number	118
IV.2.2.3	individuals	number	N/A
IV.2.2.4	urban development funds	number	N/A
IV.2.2.5	other	number	N/A
IV.2.3	Total amount blocked for guarantee contracts signed (in EUR)	number (amount)	11 316 955
IV.2.4	Total amount of guarantees actually committed for disbursed loans in accordance with contracts signed (in m EUR)	number (amount)	11 316 955
IV.2.4.1	out of which Operation Programme contribution (in EUR)	number (amount)	11 164 284
IV.2.5	Number of loans actually disbursed in relation to guarantees contracts	number	214
IV.2.6	Total value of loans actually disbursed in relation to guarantees contracts (in EUR)	number (amount)	51 794 317
IV.5	INDICATORS	////////////////////////////////////	

IV.5.1	Number of jobs created or safeguarded	number	177 (Capital loans only. For guarantees it's not possible to submit this information in such a short timeframe. We can provide this information in 2013.)
--------	---------------------------------------	--------	--

Tabel 36. Tugiprogrammi rakendamine

No.	Required information/data	Required data/information format	Comments
II.A Description of the financial engineering instrument (FEI) and implementation arrangements (Article 67(2)(j)(i) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
II.1	FEI (name and registered place of business)	text	Temporary support programme to improve loan capital availability for enterprises, Estonia
II.2	Attributable to Article 44, first paragraph (a), (b) or (c) of Council Regulation (EC) No 1083/2006 ?	////////////////////////////////////	
	(a) financial engineering instruments for enterprises	radio button ☐ ☐ ☐	+
	(b) urban development funds		-
(c) funds or other incentive schemes providing loans, guarantees for repayable investments, or equivalent instruments, for energy efficiency and use of renewable energy in buildings, including in existing housing	-		
II.3	Type of financial product offered by the FEI to final recipients	////////////////////////////////////	
II.3.1	equity	Y/N or clicking box ☐	NO
II.3.2	loans	Y/N or clicking box ☐	YES

II.3.3	guarantees	Y/N or clicking box ☐	NO
II.3.4	other (interest rate subsidies, guarantee fee subsidies and equivalent measures)	Y/N or clicking box ☐	NO
II.B Identification of the entities which implement the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(ii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
II.4	FEI manager (its name, legal status and registered place of business)	text	Foundation KredEx, Estonia
II.5	Procedure for selecting the FEI manager	////////////////////////////////////	
	award of a public contract in accordance with applicable public procurement law	radio button ☐ ☐ ☐	-
	award of a grant (in the meaning of Article 44, second paragraph, point (b) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)		+
	award of a contract directly to the EIB or the EIF		-
II.6	Date of signature of funding agreement with Managing Authority	DD/MM/YYYY	2.04.2009
III. Amounts of assistance from the Structural Funds and national co-financing paid to the financial engineering instrument (FEI) (Article 67(2)(j)(iii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
III.1	<u>ASSISTANCE COMMITTED TO THE FEI FROM ALL OPERATIONAL PROGRAMMES</u>		
III.1.1	Operation Programme	text (CCI n°+title)	2007EE161PO001 Operational Programme for the Development of the Economic Environment
III.1.2	Priority axis	text (n°)	Priority axis 1
III.1.3	Contribution to the FEI	%	57,90%
III.2	<u>AMOUNTS OF ASSISTANCE COMMITTED AND PAID TO THE FEI UNDER THIS SPECIFIC OPERATIONAL PROGRAMME</u>		////////////////////////////////////

III.2.1	Amounts of assistance from the Structural Funds	////////////////////////////////////	
III.2.1.1	ERDF amounts committed in funding agreement (in EUR)	number (amount)	42 958 589
III.2.1.2	ERDF amounts effectively paid to the FEI (in EUR)	number (amount)	42 958 589
III.2.1.3	ESF amounts committed in funding agreement (in EUR)	number (amount)	0
III.2.1.4	ESF amounts effectively paid to the FEI (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2	Amounts of national public and private assistance	////////////////////////////////////	
III.2.2.1	National public co-financing committed in funding agreement (in EUR)	number (amount)	26 203 257
III.2.2.2	National public co-financing effectively paid to the FEI (in EUR)	number (amount)	26 203 257
III.2.2.3	National private co-financing committed in funding agreement (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2.4	Private co-financing effectively paid to the FEI (in EUR)	number (amount)	0
III.3	AMOUNTS OF OTHER ASSISTANCE PAID TO THE FEI OUTSIDE OPERATIONAL PROGRAMME (in EUR)	number (amount)	0
III.4	MANAGEMENT COSTS AND FEES OF THE FEI (in the meaning of Article 78(2)(d) of Council Regulation (EC) No 1083/2006) (in EUR)	number (amount)	0 (KredEx doesn't charge management costs from the capital contributed from the operational programme to financial engineering instruments. Management costs are covered from the contract and guarantee fees.)
IV. Amounts of assistance from the Structural Funds and national co-financing paid by the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(i)(iv) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			

IV.1	ASSISTANCE COMMITTED AND PAID BY THE FEI TO FINAL RECIPIENTS THROUGH LOANS (per financial product)				
IV.1.1	Name of product	text	Success-based subordinated loan	Project based financing through banks	Credit line to banks
IV.1.2	Number of final recipients supported, per type:	////////////////////////////////////			
IV.1.2.1	large enterprises	number	0	1	0
IV.1.2.2	SMEs	number	22	14	68
IV.1.2.2.1	out of which micro-enterprises	number	1	0	7
IV.1.2.3	individuals	number	N/A	N/A	N/A
IV.1.2.4	urban development funds	number	N/A	N/A	N/A
IV.1.2.5	other	number	N/A	N/A	N/A
IV.1.3	Number of loan contracts signed with final recipients	number	22	16	119
IV.1.4	Total loan amount committed in contracts signed with final recipients (in EUR)	number (amount)	11 027 838	18 829 123	39 304 885
IV.1.4.1	out of which Operation Programme contribution	number (amount)	11 027 838	18 829 123	13 101 628
IV.1.5	Total loan amount effectively disbursed to final recipients (in EUR)	number (amount)	10 931 971	18 829 123	39 304 885
IV.1.5.1	out of which Operation Programme contribution	number (amount)	10 931 971	18 829 123	13 101 628
IV.5	INDICATORS	////////////////////////////////////			
IV.5.1	Number of jobs created or safeguarded	number	559		

Tabel 37. „Riikliku ekspordi krediidikindlustuse programmi” rakendamine

No.	Required information/data	Required data/information format	Comments
II.A Description of the financial engineering instrument (FEI) and implementation arrangements (Article 67(2)(j)(i) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
II.1	FEI (name and registered place of business)	text	Programme "Export credit insurance", Estonia
II.2	Attributable to Article 44, first paragraph (a), (b) or (c) of Council Regulation (EC) No 1083/2006 ?	////////////////////////////////////	
	(a) financial engineering instruments for enterprises	radio button ☐ ☐ ☐	+
	(b) urban development funds		-
(c) funds or other incentive schemes providing loans, guarantees for repayable investments, or equivalent instruments, for energy efficiency and use of renewable energy in buildings, including in existing housing	-		
II.3	Type of financial product offered by the FEI to final recipients	////////////////////////////////////	
II.3.1	equity	Y/N or clicking box ☐	NO
II.3.2	loans	Y/N or clicking box ☐	NO
II.3.3	guarantees	Y/N or clicking box ☐	NO
II.3.4	other (interest rate subsidies, guarantee fee subsidies and equivalent measures)	Y/N or clicking box ☐	YES (Export credit insurance)
II.B Identification of the entities which implement the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(ii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
II.4	FEI manager (its name, legal status and registered place of business)	text	Foundation KredEx, Estonia
II.5	Procedure for selecting the FEI manager	////////////////////////////////////	
	award of a public contract in accordance with	radio button ☐ ☐ ☐	-

	applicable public procurement law		
	award of a grant (in the meaning of Article 44, second paragraph, point (b) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)		+
	award of a contract directly to the EIB or the EIF		-
II.6	Date of signature of funding agreement with Managing Authority	DD/MM/YYYY	7.10.2009
III. Amounts of assistance from the Structural Funds and national co-financing paid to the financial engineering instrument (FEI) (Article 67(2)(j)(iii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
III.1	ASSISTANCE <u>COMMITTED</u> TO THE FEI FROM ALL OPERATIONAL PROGRAMMES		
III.1.1	Operation Programme	text (CCI n°+title)	2007EE161PO001 Operational Programme for the Development of the Economic Environment
III.1.2	Priority axis	text (n°)	Priority axis 1
III.1.3	Contribution to the FEI	%	100%
III.2	<u>AMOUNTS OF ASSISTANCE COMMITTED AND PAID TO THE FEI UNDER THIS SPECIFIC OPERATIONAL PROGRAMME</u>		
III.2.1	Amounts of assistance from the Structural Funds		
III.2.1.1	ERDF amounts committed in funding agreement (in EUR)	number (amount)	12 782 330
III.2.1.2	ERDF amounts effectively paid to the FEI (in EUR)	number (amount)	12 782 330
III.2.1.3	ESF amounts committed in funding agreement (in EUR)	number (amount)	0
III.2.1.4	ESF amounts effectively paid to the FEI (in EUR)	number (amount)	0

III.2.2	Amounts of national public and private assistance	////////////////////////////////////	
III.2.2.1	National public co-financing committed in funding agreement (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2.2	National public co-financing effectively paid to the FEI (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2.3	National private co-financing committed in funding agreement (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2.4	Private co-financing effectively paid to the FEI (in EUR)	number (amount)	0
III.3	AMOUNTS OF OTHER ASSISTANCE PAID TO THE FEI OUTSIDE OPERATIONAL PROGRAMME (in EUR)	number (amount)	0
III.4	MANAGEMENT COSTS AND FEES OF THE FEI (in the meaning of Article 78(2)(d) of Council Regulation (EC) No 1083/2006) (in EUR)	number (amount)	0 (KredEx doesn't charge management costs from the capital contributed from the operational programme to financial engineering instruments. Management costs are covered from the contract and guarantee fees.)
IV. Amounts of assistance from the Structural Funds and national co-financing paid by the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(i)(iv) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
IV.4	ASSISTANCE COMMITTED AND PAID BY THE FEI TO FINAL RECIPIENTS THROUGH OTHER TYPE OF FINANCIAL PRODUCT (per financial product)	////////////////////////////////////	
IV.4.1	Name of product	text	Export credit insurance
IV.4.2	Number of final recipients supported, per type	////////////////////////////////////	
IV.4.2.1	large enterprises	number	3
IV.4.2.2	SMEs	number	46
IV.4.2.2.1	out of which micro-enterprises	number	13
IV.4.2.3	individuals	number	N/A

IV.4.2.4	urban development funds	number	N/A
IV.4.2.5	other	number	N/A
IV.4.3	Total amount effectively disbursed to final recipients (in EUR)	number (amount)	12 782 330
IV.4.3.1	out of which Operation Programme contribution (in EUR)	number (amount)	12 782 330
IV.4.4	Number of products effectively provided to final recipients	number	57
IV.5	INDICATORS	////////////////////////////////////	
IV.5.1	Number of jobs created or safeguarded	number	N/A (Information not available)

Tabel 38. „Allutatud laenu programmi” rakendamise

No.	Required information/data	Required data/information format	Comments
II.A Description of the financial engineering instrument (FEI) and implementation arrangements (Article 67(2)(j)(i) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
II.1	FEI (name and registered place of business)	text	Programme "Subordinated loan", Estonia
II.2	Attributable to Article 44, first paragraph (a), (b) or (c) of Council Regulation (EC) No 1083/2006 ?	////////////////////////////////////	
	(a) financial engineering instruments for enterprises	radio button ☐ ☐ ☐	+
	(b) urban development funds		-
(c) funds or other incentive schemes providing loans, guarantees for repayable investments, or equivalent instruments, for energy efficiency and use of renewable energy in buildings, including in existing housing	-		

II.3	Type of financial product offered by the FEI to final recipients	////////////////////////////////////	
II.3.1	equity	Y/N or clicking box ☐	NO
II.3.2	loans	Y/N or clicking box ☐	YES
II.3.3	guarantees	Y/N or clicking box ☐	NO
II.3.4	other (interest rate subsidies, guarantee fee subsidies and equivalent measures)	Y/N or clicking box ☐	NO
II.B Identification of the entities which implement the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(ii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
II.4	FEI manager (its name, legal status and registered place of business)	text	Foundation KredEx, Estonia
II.5	Procedure for selecting the FEI manager	////////////////////////////////////	
	award of a public contract in accordance with applicable public procurement law	radio button ☐ ☐ ☐	-
	award of a grant (in the meaning of Article 44, second paragraph, point (b) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)		+
award of a contract directly to the EIB or the EIF	-		
II.6	Date of signature of funding agreement with Managing Authority	DD/MM/YYYY	13.04.2011
III. Amounts of assistance from the Structural Funds and national co-financing paid to the financial engineering instrument (FEI) (Article 67(2)(j)(iii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
III.1	<u>ASSISTANCE COMMITTED TO THE FEI FROM ALL OPERATIONAL PROGRAMMES</u>		
III.1.1	Operation Programme	text (CCI n°+title)	2007EE161PO001 Operational Programme for the Development of the Economic Environment
III.1.2	Priority axis	text (n°)	Priority axis 1
III.1.3	Contribution to the FEI	%	100%

III.2	AMOUNTS OF ASSISTANCE COMMITTED AND PAID TO THE FEI UNDER THIS SPECIFIC OPERATIONAL PROGRAMME	////////////////////////////////////	
III.2.1	Amounts of assistance from the Structural Funds	////////////////////////////////////	
III.2.1.1	ERDF amounts committed in funding agreement (in EUR)	number (amount)	27 000 000
III.2.1.2	ERDF amounts effectively paid to the FEI (in EUR)	number (amount)	27 000 000
III.2.1.3	ESF amounts committed in funding agreement (in EUR)	number (amount)	0
III.2.1.4	ESF amounts effectively paid to the FEI (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2	Amounts of national public and private assistance	////////////////////////////////////	
III.2.2.1	National public co-financing committed in funding agreement (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2.2	National public co-financing effectively paid to the FEI (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2.3	National private co-financing committed in funding agreement (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2.4	Private co-financing effectively paid to the FEI (in EUR)	number (amount)	0
III.3	AMOUNTS OF OTHER ASSISTANCE PAID TO THE FEI OUTSIDE OPERATIONAL PROGRAMME (in EUR)	number (amount)	0
III.4	MANAGEMENT COSTS AND FEES OF THE FEI (in the meaning of Article 78(2)(d) of Council Regulation (EC) No 1083/2006) (in EUR)	number (amount)	0 (KredEx doesn't charge management costs from the capital contributed from the operational programme to financial engineering instruments. Management costs are covered from the contract and guarantee fees.)

IV. Amounts of assistance from the Structural Funds and national co-financing paid by the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(i)(iv) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)				
IV.1	ASSISTANCE COMMITTED AND PAID BY THE FEI TO FINAL RECIPIENTS THROUGH LOANS (per financial product)			
IV.1.1	Name of product	text	Subordinated loan	Technology loan
IV.1.2	Number of final recipients supported, per type:	////////////////////////////////////		
IV.1.2.1	large enterprises	number	0	0
IV.1.2.2	SMEs	number	2	2
IV.1.2.2.1	out of which micro-enterprises	number	0	0
IV.1.2.3	individuals	number	N/A	N/A
IV.1.2.4	urban development funds	number	N/A	N/A
IV.1.2.5	other	number	N/A	N/A
IV.1.3	Number of loan contracts signed with final recipients	number	2	2
IV.1.4	Total loan amount committed in contracts signed with final recipients (in EUR)	number (amount)	350 000	150 823
IV.1.4.1	out of which Operation Programme contribution	number (amount)	350 000	150 823
IV.1.5	Total loan amount effectively disbursed to final recipients (in EUR)	number (amount)	350 000	150 823
IV.1.5.1	out of which Operation Programme contribution	number (amount)	350 000	150 823
IV.5	INDICATORS	////////////////////////////////////		
IV.5.1	Number of jobs created or safeguarded	number	9	